mituri și legende vechi germanice

«*Walhala*, simbolul lumii zeilor germanici, este sala cea mare din Asgard, adică de pe „Tărîmul zeilor Aseni“, în care Odin sau Wodan adună toți voinicii căzuți vitejește în lupte; acolo ei trăiesc o viață nouă, sub oblăduirea „părintelui zeilor“, ospătînd și bînd mied servit de walkirii, făcînd zilnic exerciții de luptă și așteptînd ziua Amurgului zeilor, cînd vor trebui să se bată alături de divinii din Olimpul germanic împotriva forțelor potrivnice, care vor aduce pieirea zeilor și a lumii... Cel mai mare între zei este *Odin-Wodan*, care știe multe, dar nu totul, și care e în căutarea veșnică a adevărului; cel mai uman dintre zei, el este rege și conducătorul oștilor în ziua ultimei bătălii... Alături de *Thor*, stăpînul fulgerelor și prototipul luptătorului, găsim un *Balder*, care întruchipează puritatea luminoasă, un *Niörd*, zeu al mărilor, o *Skadi*, zeiță a munților, o *Frigg-Freya*, simbolizînd glia umană străbună.»

M. ISBĂȘESCU

Vol. I—II, lei 10

editura minerva

922

mituri și legende vechi germanice

walhalla și thule

mituri și legende vechi germanice

*

cultură generală

Ilustrația copertei : *Gheorghe Marinescu*

walhalla și thule

mituri și legende vechi germanice

REPOVESTITE DUPĂ IZVOARE DE MIHAI ISBĂȘESCU

EDITURA MINERVA • BUCUREȘTI
BIBLIOTECA PENTRU TOȚI • 1977

CUVÎNT ÎNAINTE

Așa cum copilăria fiecăruia dintre noi a fost încîntată de farmecul basmelor și povestirilor, tot astfel și omenirea a cunoscut în copilăria ei numeroase mituri și legende născute din nevoia de a explica unele aspecte, încă neinteligibile, ale naturii și ale confruntării inegale dintre om și stihiile ei. Biciuit de teama de necunoscut și de dorința de-a îmblînzi presupusele forțe supranaturale și mînat de visul de-a influența favorabil — pentru sine — sau nefavorabil — pentru dușmani — mersul vieții, omul primitiv și-a închipuit alcătuiri după chipul său și al vieții sale, care să justifice tot ce nu putea înțelege și să-i medieze calea spre tot ce nu era sub stăpînirea puterilor sale.

Engels constata cu multă dreptate că: „orice religie nu este altceva decît oglindirea fantastică, în mintea oamenilor, a forțelor exterioare care domină viața lor de toate zilele, o oglindire în care forțele pămîntești iau forma unor forțe suprapămîntești. La începuturile istoriei, forțele naturii sînt cele care au dobîndit în primul rînd o astfel de oglindire, trecînd, în cursul dezvoltării ulterioare, la diferitele popoare, prin personificări din ce în ce mai variate și mai pestrițe... Dar curînd intră în acțiune, alături de forțele naturii, și forțele sociale, care la început le sînt tot atît de străine oamenilor și le stau tot atît de inexplicabile în față,

dominîndu-i cu aceeaşi aparentă necesitate naturală, ca înseşi forţele naturii. Figurile fantastice, în care se reflectau la început numai forţele misterioase ale naturii, capătă astfel atribute sociale şi devin reprezentante ale unor forţe istorice."[1] Ce altă formulare ar putea tălmăci mai limpede fondul de superstiţie din care s-au născut figurile de zei şi miturile, precum şi semnificaţia lor dublă, de explicare a neînţeleselor forţe ale naturii şi de justificare deopotrivă a neînţeleselor diferenţieri sociale, cu tot angrenajul lor de servituţi şi de efemere năzuinţe neîmplinite sau zdrobite. Iar faptul că omul din toate timpurile ulterioare găseşte totuşi un farmec în aceste alcătuiri ale omului primitiv din copilăria omenirii este atît de convingător explicat de K. Marx: „Un bărbat nu poate redeveni copil sau da în mintea copilăriei... Dar nu-l bucură oare naivitatea copilului...? De ce nu ar exercita copilăria istorică a omenirii, acolo unde ea s-a dezvoltat cel mai frumos, un farmec veşnic ca o treaptă ce nu se va mai întoarce niciodată."[2]

În cultura noastră, ca şi în cea europeană, mitologia mediteraneeană a grecilor şi a romanilor a fost dintotdeauna mai binecunoscută, slujind ca izvor de inspiraţie fertilizantă pentru literatură şi arte plastice. Mitologia popoarelor germanice a avut o soartă mai vitregă, mai ales la noi, unde n-a fost prezentată niciodată cu miturile şi legendele ei, deşi reflexele literaturii germane, în special a romanticilor şi a lui Wagner, au adus nenumărate ecouri difuze despre un Wodan, un Siegfried, o Kriemhildă, despre walkirii etc. De aceea, am socotit necesar, ca un act de cultură, să prezentăm publicului românesc personajele şi isprăvile zeilor şi eroilor lumii germanice vechi, pentru a da posibilitatea să înţeleagă mai bine şi unele opere literare mai recente şi spiritul şi mentalitatea unor noroade mai vechi, ce se pierd în estomparea ceţoasă a trecutului.

---

[1] Fr. Engels, *Anti-Dühring*, Editura de stat pentru literatură politică, ed. a III-a, 1955, p. 350.
[2] Karl Marx, *Contribuţii la critica economiei politice*, Editura de stat pentru literatură politică, 1954, p. 234 şi urm.

Fireşte că mitologiile sînt în general inseparabile de religiile antice, cărora le conferă, însă, forţa de seducţie, originalitate şi gravitate. Ele sînt mobile, schimbătoare şi complexe, un zeu luînd adesea locul şi atributele sau funcţia altuia, iar o seminţie de zei succedînd alteia mai vechi, pe care o înlocuieşte.

Dar ele reflectă totodată şi fragmente de istorie, reluate literar, în care omul proiectează, în şi dincolo de faptele reale, situaţii şi personalităţi tipice, care oglindesc o lume cu viaţa şi aspiraţiile ei. Disocierea faptelor istorice de elementele mitice şi de ornamentele imaginaţiei duce inevitabil la separarea măcar parţială a lumii zeilor de cea a eroilor şi la delimitarea realităţii şi istoriei de ficţiune şi fantezie; astfel, orice repovestire a vechilor mituri şi legende ale unui popor sau grup de popoare trebuie să ţină seama neapărat de aceste considerente.

În acest sens, repovestirea miturilor şi legendelor germanice, pe care am întreprins-o, este prezentată sub titlul *Walhalla* şi *Thule*. *Walhalla*, simbolul lumii zeilor germanici, este sala cea mare din Asgard, adică de pe „Tărîmul zeilor Aseni", în care Odin, sau Wodan, adună toţi voinicii căzuţi vitejeşte în lupte; acolo ei trăiesc o viaţă nouă, sub oblăduirea „părintelui zeilor", ospătînd şi bînd mied servit de walkirii, făcînd zilnic exerciţii de luptă şi aşteptînd ziua Amurgului zeilor, cînd vor trebui să se bată alături de divinii din Olimpul germanic împotriva forţelor potrivnice, care vor aduce pieirea zeilor şi a lumii. *Thule*, simbolul şi patria vitejilor germanici, este un ţinut fabulos, pe care celebrul călător Pytheas din Massilia (Marsilia) pretinde să-l fi aflat, în cursul călătoriei sale de descoperiri întreprinse pe la 330 î.e.n., în regiunea septentrională a Europei, unde la solstiţiul de vară era doar zi fără noapte, iar la cel de iarnă, doar noapte fără zi; mulţi cercetători ar înclina s-o identifice cu Islanda sau cu Norvegia de mijloc, dacă Tacit n-ar fi afirmat în relatările sale că ar fi vorba despre una din insulele Shetland, din Marea Nordului; oricum, ea reprezenta pe atunci limita nordică a lumii cunoscute, iar mai apoi ţinutul nedefinit de unde au pornit cei mai mulţi dintre eroii nemuriţi în cîntecele şi legendele germanice din miazănoapte.

Investigarea sistematică a mitologiei germanice începe în epoca romantismului orientat spre trecutul național, adică în primele decenii ale sec. al XIX-lea, și este opera aceluiași mare filolog Iacob Grimm, care publicase, împreună cu fratele său Wilhelm, și neuitata culegere de „povești pentru copii".

Primele semne ale celebrării mitice ne duc mult în urmă, dincolo de începuturile erei noastre, într-o vreme în care toate triburile și noroadele germanice ulterioare vor fi trăit încă laolaltă (cam între 3 000 și 500 î.e.n.) undeva în nordul înghețat al Europei, într-o zonă ce pare să fi cuprins țărmurile daneze, suedeze și germane ale Mării Baltice. Cînd vor fi fost legate în snopul mitologiei impresiile primelor confruntări cu forțele naturii și cînd se va fi adăugat acestor confruntări și semnificația de conflicte sociale e greu de precizat. Căci relatările istorice, directe sau incidentale, încep foarte tîrziu, abia în perioada contactului triburilor germanice dintre Alpi, Rin și Marea Nordului cu romanii (adică în însemnările lui Caesar despre războaiele galice din secolul I î.e.n. și în scrierile lui Salustius, Titus Livius și Plinius cel Bătrîn, dar mai ales în *Germania* lui Tacitus) și dau puține amănunte despre miturile și cultul cîtorva zei ce corespundeau în parte unor divinități romane similare.

Structura și semnificația miturilor germanice devin palpabile abia în epoca „condensării" lor literare în imagini dense, cu valoare alegorică și metaforică și cu ecouri sirenice în legănatul ritmic al versurilor vechi aliterative, în cîntece unde farmecul afabulației și plăsmuirii literare, împletit din forță creatoare, inteligență ingenioasă și pasiune a desăvîrșirii, smălțează vigoarea inițială, liniară și monocromă, a miturilor. E drept că miturile germanice ne-au parvenit tîrziu în asemenea prelucrări literare; dacă la greci, de pildă, poeții și cîntecele ființează de la început și consemnează o fază din tinerețea zeilor și a miturilor, căci zeii despre care vorbește Homer au mai trăit încă aproape un mileniu pînă să fie detronați, la popoarele germanice consemnările cîntecelor vin tîrziu, abia după secolul al IX-lea, într-o vreme cînd zeii își încetaseră existența, sub presiunea unui creștinism mai radical și mai intolerant față de trecutul păgîn decît fusese cel

din Grecia și Italia. Dar, și așa, „skaldul" scandinavic sau „skopul" continental, poetul anonim creator și recitator al acestor cîntece, nu rămîne cu nimic mai prejos, în măiestrie și inventivitate, decît „aezii" mediteraneeni.

Mitologia nu e un obiect simplu și coerent; este o masă de istorisiri fabuloase de tot soiul și din diferite epoci, între care trebuie stabilite clasificări și filiații. Cu atît mai mult mitologia germanică, ai cărei zei, mituri și legende au luat naștere atît la triburile germane continentale, cît și la noroadele nordice — norvegienii, islandezii, suedezii și danezii — și la anglosaxoni și unde există diferențe și variante locale, de la numele dat fiecărui zeu în parte (Odin-Wodan, Thor-Donar, Tyr-Ziu etc.) și de la alcătuirea clanului zeilor — pînă la semnificația și atributele fiecăruia, la faptele și pățaniile puse pe seama lor sau la denumirea zilelor săptămînii după unul sau altul dintre zei (Dienstag — Tuesday, Donnerstag — Thursday). Dar, dacă asemenea ierarhizări, localizări sau clasificări fac obiectul unei cercetări științifice a mitologiei și religiei, căci una e inseparabilă de cealaltă, o repovestire antologică a vechilor mituri și legende urmărește să adune în jurul fiecărui personaj toate faptele și întîmplările care îi conturează personalitatea și îi punctează biografia și valoarea simbolică, alegorică.

În acest sens am alcătuit și culegerea noastră, care, dincolo de caracterul științific al exactității și redării cît mai complete, urmărește și scopul de-a ușura lectura și a o face cît mai agreabilă, asumîndu-și astfel și un rol de popularizare. Pentru aceasta am recurs la repovestirea în proză a vechilor izvoare — cele mai multe fiind cîntece în versuri aliterative —, încercînd să reconstituim legendele inițiale și să grupăm în ele toate elementele necesare înțelegerii personajului respectiv — zeu, uriaș, erou etc. — pentru a da independență de lectură fiecăreia dintre ele. Firește că, din această cauză, au fost necesare uneori, în mod deliberat, anumite repetări ale unor evenimente sau caracteristici ce apar în mai mai multe legende și constituie un element esențial pentru înțelegerea lor.

În ce privește izvoarele mitologiei germanice pe care le-am folosit, ele cuprind, pentru lumea zeilor, înafară de cele latinești menționate mai sus și de unele cronici ale popoarelor germanice — precum istoria goților de Iordanes și de Procopios și cronicile lui Grégoire din Tours și ale lui Frédégar (sec. al VI-lea), istoria bisericii de Beda Venerabilis, istoria longobarzilor de Paulus Diaconus (din sec. al VII—VIII-lea) și *Gesta Danorum* a lui Saxo Gramaticus (1200—1216) —, în special izvoarele nordice, cele mai multe scrise în Islanda, care sînt cele mai bogate; ele încep cu cîntecele skalzilor nordici Bragi cel Bătrîn (pe la 850), Thiadolf și Eilif (secolul al X-lea) și culminează în *Edda cea veche* sau *Edda cîntecelor* (scrisă pe la 1240 și atribuită greșit lui Sämund) și *Edda cea nouă* (care e de fapt cu 20 ani mai veche decît cealaltă) sau *Edda prozaică*, scrisă (pe la 1220) de Snorri Sturluson, din care cauză i se mai spune și *Snorra-Edda*. Pentru legendele eroilor s-a mai adăugat o serie de *saga* tot din literatura nordică, în care s-a păstrat relatarea în proză, cu suflu larg epic și valoare de originalitate autentică, a tuturor vechilor cîntece eroice sau cicluri de aventuri referitoare la epoca migrației popoarelor și a expedițiilor vikingilor și varegilor. Nu am cuprins, însă, în culegerea noastră mitologică și prelucrările în epopei eroice din secolele al XII-lea și al XIII-lea, întrucît ele au fost făcute în spiritul societății feudale cavaleresc-curtenești, alterînd considerabil, aproape pînă la imposibilitatea de-a recunoaște, vechile cîntece și legende, și ieșind astfel din cadrul mitologiei propriu-zise.

Mitologia germanică reflectă atît condițiile geografice și climatice — o lume a gerului și gheturilor, a negurilor și chiciurii, cu soare mijind pe sponci și cu vegetație specifică săracă — în care trăiau oamenii ce au creat-o, cît și realitățile dezvoltării social-istorice din epoca gentilică-patriarhală și din cea a democrației militare, cu frămîntările și luptele lor de cuceriri și jaf sau intestine, cu etosul educației războinice bazat pe călirea virtuților fizice și a curajului. Ea stă sub semnul visului oamenilor despre veșnica dreptate, care — sperau ei — trebuia să fi

existat la începuturile lumii, în așa-zisa „vîrstă de aur a nevinovăției", și care trebuia să revină cîndva, după nimicirea lumii și a zeilor existenți, într-un viitor sperat cu ardoare.

Personificarea în zei și mitizarea au început, firește, cu fenomenele naturii și ale cerului și cu aștrii acestuia, respectiv cu totemizarea și, apoi, antropomorfizarea soarelui — cu atotputernica lui lumină și căldură roditoare — și a lunii, a tunetului și a fulgerelor, a gliei și a cerului etc. Închipuiți după asemănarea oamenilor, dar ridicați în sfera intangibilă a divinului, zeii au fost înzestrați totuși cu multe însușiri omenești și grupați laolaltă după modelul orînduirii sociale pe care o trăiau oamenii; călăreau pe cai sau mistreți fabuloși ori mergeau în care trase de țapi sau pisici, se slujeau de suliță, ghioagă, topor sau ciocan ce scapără fulgere, aveau un părinte și un stăpînitor, care era atotputernic și atotștiutor, iubeau și se căsătoreau, dar nu șovăiau să calce și regulile sacre ale căsniciei, erau viteji, dar și lași, uneori înclinînd să ajute și să facă bine, alteori fiind puși pe rele. În general însă nu sînt imaginați ca niște entități abstracte, inaccesibile oamenilor, ci ca ființe vii, cu calități și defecte, adeseori cu limite vădite ale puterilor de care dispun — cînd pot zbura prin cer, dar nu pot trece fără luntre peste o strîmtoare sau un fiord — ba chiar neștiutori cu privire la viitor și neputincioși în fața destinului — pe care ei înșiși îl pot determina uneori în ce-i privește pe oameni — și recurgînd, ca ultimii muritori, la vrăjitoare și vizionare, în speranța de-a afla viitorul ce-i așteaptă. Viața lor e împletită permanent cu a oamenilor, pe care-i apără adesea împotriva celei de-a treia lumi a uriașilor și iazmelor rele. În esență, antropomorfismul și zooformismul naturalist al mitologiei germanice, cu aspectele ce oglindesc viața cotidiană, ca vînătoarea, pescuitul, creșterea vitelor, a cailor și a caprelor, ospețe și chefuri, drumeție și mas peste noapte, iubiri înduioșătoare și adultere etc., se înscriu între cele două momente limită ale existenței — geneza și apocalipsa — și între cele două coordonate ale firii omului: sentimentul binelui și al răului, al dreptății și al nedreptății.

Privită prin prisma credinței vechilor triburi germanice, mitologia lor apare ca o înlănțuire destul de coerentă de gînduri și concepte ce îmbrățișează esența și activitatea zeilor. La început se află un principiu etern ce pune lumea în mișcare, un principiu mai adesea fără nume, căruia uneori i se spune însă „părintele-a-toate" și care nu e definit mai precis, dar este prezent la nașterea lumii și a zeilor. El creează din „hăul cel mare" lumea și îi dă legea destinului, care e întruchipat în norne. Apoi prind ființă uriașii din prima generație și zeii. Zeii trăiesc la început într-o stare de nevinovăție primară — visul de totdeauna al omului — și de fericire cerească neumbrită, împărțind dreptatea veșnică și răsfrîngînd fericirea și asupra oamenilor care o merită. Curînd, prima treime de zei creează oamenii din două trunchiuri de copac și le dau suflare, minte, culoare trandafirie și putința de-a se mișca. Lumea e alcătuită din nouă tărîmuri, trei în cer, trei pe pămînt și trei sub pămînt, și e zidită în jurul trunchiului „Frasinului lumii", *Yggdrasil*, care ocrotește cu coroana sa cerul și pămîntul și ajunge cu rădăcinile pînă la tărîmurile subpămîntene, simbol al legăturii dintre toate părțile lumii. Zeii pun capăt însă „vîrstei de aur" a nevinovăției, călcîndu-și jurămîntul față de uriașul-ziditor, care le-a înălțat zidul de apărare al tărîmului lor, și omorîndu-l, apoi intrînd în război cu o altă seminție de zei. Căci existau două seminții de zei: unii uranici, zeii *Aseni* ai cerului, și unii chtonici, mai vechi, zeii *Vani* ai gliei. Între ei se stabilește pînă la urmă pacea, cu schimb de zălogi și cu un fel de subordonare, ca însemnătate, a Vanilor; dar lumea — zei și oameni — a cunoscut răul și începe să-l practice. Pentru zei făptuirea răului nu e o trăsătură caracteristică, ci doar una incidentală; dar, cînd îl făptuiesc, o fac din plin, asumîndu-și o vină tragică, din pricina căreia vor învăța să cunoască imoralitatea, violența și sperjurul, teama de viitor și de fatalitate, și își vor afla și pieirea în ziua „Amurgului zeilor", cînd uriașii și iazmele rele îi vor ucide aproape pe toți și cînd focul va nimici întreaga lume. Doar cîțiva dintre zei vor supraviețui prăpădului, iar alții cîțiva vor renaște într-o lume nouă, în care s-au

salvat și doi oameni, „Viața" și „Dorința de viață". Astfel se împlinește și se reînnoiește ciclul destinului lumii și al zeilor în mitologia germanică.

Cel mai mare între zei este *Odin-Wodan*, care știe multe, dar nu totul, și care e în căutarea veșnică a adevărului; cel mai uman dintre zei, el este rege și conducătorul oștilor în ziua ultimei bătălii; totodată inventează arta poetică și e, pînă la un punct, vizionar. În jurul lui mai sînt grupați încă unsprezece zei și zeițe mari și o sumedenie de zeități mai mărunte, care apar în grupuri și constituie un fel de alai al celor mari. Alături de *Thor*, stăpînul fulgerelor și prototipul luptătorului, găsim un *Balder*, care întruchipează puritatea luminoasă, un *Njörd*, zeu al mărilor, o *Skadi*, zeiță a munților, o *Frigg-Freya*, simbolizînd glia-umană străbună; găsim de asemeni personalitatea complexă, alternînd între zeu și uriaș, a lui *Loki* cel ingenios, care pare pus pe rele, dar e și un șugubăț în stare să învîrte pe degete întreg Olimpul germanic, deși farsele lui merg uneori pînă la limita răutății, ca în moartea lui Balder, și îl aduc în situația de-a fi înlănțuit de o stîncă, precum uriașul Prometeu, și de-a reflecta astfel involuția caracterului divin al zeilor. Alături de zei apar și întruchipări ale unor funcțiuni abstracte, precum corbii *Hugin* și *Munin* de pe umerii lui Odin, adică „Gîndul" și „Aducerea-aminte", cum și lumea uriașilor, liota piticilor și a spiridușilor buni sau răi, cea a fecioarelor din ape etc. Demoni propriu-zis nu cunoaște mitologia germanică, deși uriașii și o parte din spiridușii împlinesc funcția de a face rău zeilor și oamenilor.

Dacă seminția zeilor *aseni*, deși mai recentă, pare să aibă trăsături mai autentic germanice, seminția *vanilor*, mai veche și cu un cult mai dezvoltat în special în Suedia, se raliază mai curînd tipului general indoeuropean. Deși în legende lupta dintre aseni și vani s-a încheiat cu consacrarea supremației celor dintîi, atributele vanilor, legate de glie, de fertilitate, de fenomenele naturale și munca ogorului, s-au impus și au fost transmise ulterior și asupra *asenilor*. Ba chiar, cînd zeii păgîni au fost nimiciți cu spada și teroarea de către misionarii și apărătorii creștinismu-

lui, care s-au îndîrjit mai ales împotriva lui *Wodan*, schimbînd numele zilei din săptămînă botezate după el în *Mittwoch* („Mijlocul săptămînii"), în timp ce la englezi a rămas *Wednesday* („Ziua lui Wodan"), unele tradiții cultice au supraviețuit, păstrîndu-se pînă azi în diferite obiceiuri populare legate de ogor și rodnicie, de epoca solstițiului de iarnă sau a carnavalului.

Așa cum euhemerismul inițiat de învățatul Euhemeros al antichității tîrzii voia să facă din zeii greci și romani, pe bază de documente false, regi și preoți care trăiseră aievea și ale căror morminte încă se mai puteau vedea, tot astfel Paulus Diaconus, Saxo Grammaticus și Snorri Sturluson afirmă că *Wodan* trăise aievea, dar nu în Germania, ci în Grecia, că originea zeilor germanici ducea la persoane istorice din Bizanț, că zeii vani erau de fel dintr-o țară fictivă, *Vanakviel*, de la gurile Dunării, și că asenii fuseseră stăpînitori și preoți într-o țară asiatică, *Asenland*, cu capitala *Asgard*.

Prin comparație cu bogata și monumentala reprezentare plastică a zeilor greci și romani, iconografia mitologică a popoarelor germanice apare foarte săracă și impersonală, mai curînd meșteșugărească decît artistică, lucru surprinzător dacă o punem alături de variata și măiestrita îmbelșugare a ornamentelor cu care împodobeau totul. Numărul statuilor de zei, atestate ca atare, e infim, iar idolii de lemn antropomorfizați, chipurile mici de bronz sau desenele săpate în piatră par să fi slujit mai mult ca amulete sau pentru vrăji de fertilitate, decît unor adevărate celebrări cultice. Poate că vechile triburi germanice considerau că nu se potrivea cu măreția zeilor faptul de a-i reprezenta și închide între pereții unui templu, ori poate că obiceiul de-a celebra cultul zeilor în natură, lîngă trunchiurile unor arbori sacri sau în dumbrăvi și luminișuri sfinte, n-a dat prilej dezvoltării unei iconografii. Oricum, chiar dacă vor fi existat temple și statui ale zeilor —, și dovada certă o oferă templul zeiței *Nerthus*, din Suedia, statuia lui *Thor* din templul de la Trondheim (Norvegia), și urmele de temple și sanctuare dezgropate în Islanda —, ele nu par să fi fost prea numeroase și erau legate doar de cultul

fertilității. Căci din iconografia existentă se poate deduce că, dacă grecii și romanii erau capabili să vadă și să-și reprezinte zeii cu elevare umană-supraumană, triburile germanice nu ajungeau cu imaginația pînă la zeii lor pentru a-i înfățișa aievea; nu puteau să cuprindă într-o imagine ideea de zeu. Cînd îi reprezentau, totuși, o făceau în figuri stereotipe, individualizate doar prin arme sau scule simbolice: *Wodan* cu sulița, *Donar* cu ciocanul, *Frey* cu organul reproducerii ca simbol al fertilității. Niciodată, însă, n-au făcut pasul de la chipul de idol la concretizarea notei divine, suprapămîntești.

Miturile și legendele zeilor se împletesc adesea cu cele ale eroilor prin intervenția zeilor în luptele dintre oameni, prin transpunerea asupra zeilor a unor calități, defecte și țeluri pur umane, și prin încercarea oamenilor de-a imita propriile lor idealuri proiectate în zei. Problema originii divine a unora dintre eroi joacă în mitologia germanică un rol mult mai neînsemnat decît în cea greacă și romană, poate pentru că și zeii Walhallei erau mai adesea asemenea oamenilor și mai aproape de ei. Miturile și legendele cu eroi rămîn în mare parte pe terenul istoriei, adică înfipte stabil în realitate, oricîtă contribuție va fi avut fantezia creatoare la configurarea lor literară. De la *Sigurd-Siegfried* — fratele bun al unui Ahile, Enea, Roland, Cid, Dobrîna Nikitici, Väinamöinen sau Făt-Frumos — și *Hagen* și de la *Brunhilda* și *Gudruna* pînă la *Ermenrich, Dietrich din Bern, Helgi* sau *Hrolfkraki*, toate legendele eroilor povestesc sintetic despre lupte pentru cucerirea, unificarea și stăpînirea țărilor, pentru înlăturarea rivalilor și a trădătorilor, pentru impunerea unui „ales" al zeilor sau al fortunei, bun sau rău, care devine simbolul unei societăți omenești ce trăiește, dincolo de conflictele și greșelile sale, în permanent contact cu zeii. Întrepătrunderea celor două lumi din Walhalla și Thule ne ajută să le înțelegem mai bine pe amîndouă, căci și una și alta sînt frămîntate de aceleași probleme și vădesc aceleași însușiri bune sau rele, căutînd răspuns la problema începutului și sfîrșitului existenței, a răului și binelui, a dreptății și a asupririi, a morții

şi nemuririi. În general, eroii lumii germanice, personaje istorice sau creaţii ale fanteziei, urmăresc şi respectă un ideal etic adecvat vremii, în care trăsăturile caracteristice sînt curajul şi vitejia, onestitatea şi fidelitatea, cinstea şi generozitatea. Dar, după cum spunea Goethe în *Götz von Berlichingen*, „unde e multă lumină e şi umbră intensă“ : lumea germanică nu cunoaşte numai eroi luminoşi, unilinіari, ci împleteşte adesea în persoana vitejilor şi trăsături tenebroase, ca în Ermenrich, Hogni sau Brünhilda, ori chiar înfăţişează eroi negativi, ce reprezintă inversarea idealului etic. Din asemenea tipuri şi din legile rigide şi aspre ce străjuiau gruparea voluntară a luptătorilor în jurul unei căpetenii alese chiar de ei, ca şi din ciocnirea caracterelor crescute într-o anumită mentalitate şi din dorinţa adesea fără scrupule de-a stăpîni nelipsita comoară ce consacra şi asigura măreţia unui rege, a rezultat atmosfera şi atitudinea tragică pe care o întîlnim în mai toate cîntecele şi legendele eroice şi care lipseşte aproape total în mitologia zeilor. Iar skalzii, creatori ai acestor cîntece şi legende, par să-şi fi stăpînit măiestrit meşteşugul, căci dintre coardele harfei lor nu lipseşte niciodată nici cea a tensiunii şi culminării dramatice, nici cea a desăvîrşitei cizelări retoric-poetice.

Dacă un Chateaubriand vorbea cu umor şi stil impecabil despre „gloata ridicolilor zei“ — se referea, fireşte, la cei greci şi romani — de care creştinismul descotorosise pajiştile şi dumbrăvile antice, alungîndu-i şi înlocuindu-i cu figuri, uneori corespunzătoare, creştine, nu se poate contesta, totuşi, faptul că ei au rămas în viaţă şi după dispariţia lor, continuînd să trăiască în literatură şi în arta plastică. Şi dacă repovestirea miturilor şi a legendelor din Walhalla şi Thule, aşa cum am întreprins-o, nu este o mitologie ştiinţifică, ce explorează exhaustiv, cu numeroase variante şi note de subsol, lumea zeilor şi eroilor germanici, nădăjduim că ea va satisface atît nevoile lucrătorilor din domeniul culturii de a-şi lărgi orizontul ştiinţific şi cultural, cît şi dorinţa publicului de-a afla o lectură plăcută şi interesantă, însoţită de satisfacţie estetică, în care fiecare vîrstă şi generaţie să afle prilej de reflectare, din prisma societăţii şi ideologiei noastre, asupra unor principii, noţiuni şi valori permanente ale vieţii oamenilor

din toate locurile şi timpurile ; căci şi astăzi, încă, putem constata că în lumea miturilor şi a legendelor se întîlnesc tot atîtea adevăruri din înţelepciunea omului de totdeauna, cît şi în experienţa istoriei, de care cu greu poate fi delimitată precis. Iar dacă legendele vechi pretind că zeii l-au creat pe om, adevărul este că omul i-a făurit pe zei, proiectînd în ei năzuinţele sale de dreptate şi fericire şi complexa sa înţelepciune şi experienţă de viaţă.

MIHAI ISBĂŞESCU

EXPLICAŢII PENTRU LECTURĂ

Numele proprii au fost scrise în general în grafia izvoarelor; doar cele feminine terminate în consoană (Hild, Gudrun, Brunhild etc.) au fost adaptate sistemului limbii române prin adăugarea terminaţiei *-a* (Hilda etc.)

La citirea numelor proprii se va ţine seama de următoarele reguli de pronunţare:

j se citeşte ca *i* românesc: Jarl (iarl), Fjol (fiol)

ge, gi, se citesc ca *ghe, ghi* din română; Gefion (ghefion) etc.

La sfîrşitul volumului întîi am dat un indice alfabetic explicativ al tuturor numelor proprii ce apar în miturile şi legendele incluse în ambele volume. Conceput ca un mic dicţionar enciclopedic al mitologiei germanice, el întruneşte sub fiecare nume principalele întîmplări care definesc persoana şi semnificaţia respectivului zeu sau erou.

M. I.

WALHALLA

ÎNCEPUTURILE FIINȚEI

Străvechi era veacul,
Doar Ymir pe lume,
Nici stîncă, nici mare,
Nici val înspumat,
Nici cerul deasupra,
Nici țărnă sub stele
Doar hău fără fund și
Nici iarbă niciunde.
Feciorii lui Bur,
Ei singuri, doar, volnici,
Zidit-au pămîntul,
Făcut-au Midgard-ul ;
Spre sud strălucea
Doar soarele-n cruce ;
Pe haturi crescut-au,
Verzindu-le, ierburi.

(Din *Vǫluspǫ́* sau *Prezicerile vizionare*)

Amintirea veacurilor de început, pe cînd încă nu existau oameni, ba nici măcar lumea și pămîntul și nici soarele, luna sau stelele, se pierde în negura vremurilor, dincolo de pragul aducerii-aminte. Dar oamenii nu s-au

putut împăca vreodată cu gîndul că nu știu nimic despre felul cum s-a născut lumea și viața ; de aceea au dat frîu liber fanteziei, iar cîntăreții unor veacuri și milenii apuse de mult și-au închipuit acele începuturi și le-au zugrăvit în cîntece și poeme, făurind de-a lungul vremii nenumărate mituri, și legende. Astfel, pe măsura scurgerii anilor și veacurilor, s-a înfiripat credința lor că acele mituri și legende istorisesc lucrurile așa cum s-ar fi întîmplat aievea.

Spuneau noroadele din miazănoapte că la începutul începuturilor nu se afla nimic în locul unde e astăzi lumea, decît numai neființa ce se căsca asemeni unei genuni fără fund și căreia îi zicea *Ginungagap,* adică „Hăul ce se cască". Peste ea domnea duhul părintelui-a-toate și duhul acesta a dat ființă primelor alcătuiri ale începutului lumii, despărțind miazănoaptea de miazăzi. La miazănoapte, *Niflheim* sau *Nebelheim,* adică „Tărîmul negurei", în care era un ger cumplit și beznă de nepătruns. În mijlocul Niflheim-ului a țîșnit un izvor ce-i zicea *Hvergelmir* sau „Cazanul clocotitor" ; din el s-au năpustit la vale douăsprezece fluvii care s-au rostogolit în hăul nemăsurat de adînc, pînă l-au umplut ; și au încremenit apoi, înghețate, cam prin locul pe unde se află astăzi pămîntul. Departe spre miazăzi se afla alt tărîm, ce-i zicea *Muspelheim,* adică „Tărîmul sau Țara focului". În el se-nvolburau necontenit flăcări ce dogoreau cu fierbințeala lor, astfel încît nimeni nu putea trăi acolo, în afară de uriașul *Sutur* sau *Surt,* adică „Cel rău" sau „Cel negru", care apăra hotarele cu o spadă de foc. Cu vremea, ghețurile din Ginungagap, cărora li se spunea *Elivagar,* adică „Talazuri furtunoase", s-au întins pînă ce au ajuns la hotarul „Țării focului". Atunci scînteile au prins a cădea pe gheață, iar dogoarea focului a început s-o topească. Picăturile de apă au prins viață și din cele care aveau venin în ele s-a născut un

uriaș sau *Thurs,* adică „Întîi născut" — pre numele lui *Ymir,* „Întunecatul" — care era androgin și întruchipa marea furtunoasă. Acesta a căzut într-un somn adînc și, în timp ce dormea, i-au crescut la subsuori două făpturi nespus de mari, una bărbătească și alta femeiască ; apoi, din frecatul coapselor lui Ymir s-a mai născut alt uriaș, *Thrudgelmir,* adică „Cel ce răcnește puternic", care a fost strămoșul tuturor „uriașilor negurii" și ai „uriașilor gerului", cărora li s-a dat numele de *Hrimthursen* și care erau, precum strămoșul lor cel născut din scîntei și gheață otrăvită, nespus de crunți și puși pe rele și fărădelegi. Un urmaș al lui Ymir a fost *Vafthrudnir,* adică „Cel meșter în ticluieli", un uriaș cu șase capete care stăpînea înțelepciunea tainică de a pune întrebări încîlcite și care s-a întrecut cîndva cu însuși Odin.

Dar din picăturile gheței topite a mai luat ființă și o vacă uriașă, *Audhumbla,* „Cea lăptoasă", din ugerul căreia curgeau patru rîuri de lapte. Cu laptele ei își potolea foamea uriașul Ymir, căci pe-atunci nu se găsea nimic alta de mîncare. Nici vaca Audhumbla nu avea ce să pască, așa că s-a pus să lingă steiurile de gheață sărată. Tot lingînd, a început să topească gheața și a scos la iveală, din sînul ei, o altă ființă : în prima zi, părul, în a doua zi, capul, în ziua a treia, trupul. Această făptură, care arăta mult mai plăcut la înfățișare decît Ymir, era trupeșă, frumoasă și voinică și s-a numit *Bur* sau *Buri,* adică „Cel născut". Fiul său a primit numele *Borr* sau *Bör* și a zămislit, împreună cu *Bestla,* trei feciori, pe *Odin,* pe *Wili* și pe *We,* primii născuți din stirpea zeilor *aseni.* Cum firea rea a lui Ymir se deosebea, ca noaptea de zi, de firea bună a lui Buri și-a urmașilor săi, n-a trecut multă vreme pînă cînd uriașul s-a luat la harță cu Buri și cu feciorii săi.

Skinfaxi se cheamă
Cel ce zilnic, în zori,
Lumina aduce
Deasupra norodului;
Vitejii-l socot
Cel mai bun bidiviu,
Şi coama-i luceşte
Ca flacăra zorilor.
Hrimfaxi se cheamă
Cel ce marilor zei
În fiece seară
Le-aduce amurgul
Cu umbra-i tihnită;
În zori pe zăbala-i
Curg picuri de sînge
Şi asta e roua
-nverzitelor văi.

(Din *Wafthrudnismól* sau *Cîntecul lui Wafthrudnir*)

Cei trei feciori născuţi din Bör, fiul lui Buri, şi din Bestla, primii vlăstari din stirpea zeilor Aseni — Odin, Wili şi We — au dobîndit cu vremea puterea şi stăpînirea peste întreaga creaţie. Căci, din pricina firilor diferite, ei au ajuns la harţă cu Ymir şi, în lupta ce-a urmat, uriaşul şi-a pierdut viaţa. Cînd şi-a dat duhul sub loviturile celor trei, s-a revărsat din trupul lui puhoi de sînge peste întreaga fiinţă şi toţi uriaşii gerului au pierit înecaţi, în afară de unul singur, *Bergélmir*, adică „Cel ce urlă cu ursul", care a scăpat cu femeia lui într-o luntre făcută din trunchi de arbore scobit, ce i-a purtat peste talazuri şi i-a ferit de înec. Din el s-a tras apoi noua stirpe a «uriaşilor chiciurii».

Din rămăşiţele lui Ymir, cei trei fraţi Aseni au făurit lumea. Astfel, din sîngele lui au prins fiinţă toate apele şi marea cea mare care acoperea totul: dar cei trei zei au dat apele în lături şi din carnea lui au făcut pămîntul şi lutul, din părul lui pomii, din oasele şi dinţii lui munţii şi stîncile: ţeasta lui goală au aşezat-o deasupra lumii, în chip de boltă a cerului sprijinită cu cele patru colţuri pe umerii a patru pitici ce se chemau *Austri*, *Vestri*, *Nordri* şi *Sudri*, adică „Răsăritul", „Asfinţitul", „Miazănoapte" şi „Miazăzi". După numele lor au fost botezate şi cele patru zări ale lumii. Apoi cei trei fraţi au luat creierii lui Ymir şi i-au aruncat în aer de s-au prefăcut în nori; iar din sprîncenele lui au făurit un val mare de pămînt, care să apere tărîmul oamenilor, *Midgard*-ul, de apele mării şi de urieşi. Cum însă nu era lumină pe pămînt, ci doar beznă adîncă, au luat scînteile ce ţîşneau, involburîndu-se, din Muspelheim şi le-au presărat pe cer în chip de luminiţe, cărora le-au rînduit locul pe boltă, le-au dat nume fiecăruia şi le-au hotărît crugul. Odin, cel mai mare dintre zeii Aseni, a statornicit şi rostul luminii şi al beznei, ca să urmeze regulat una după alta. Apoi i-a dat unei copile de urias, care era noaptea cea învăluită de beznă, un car negru şi un telegar, ce-i zicea *Hrimfaxi*, adică pe limba noastră „Coadă brumată"; iar fiului ei — ziua cea luminoasă — i-a dăruit un car strălucitor ca aurul şi un armăsar alb, pre numele lui *Skinfaxi*, sau „Coadă lucitoare". Noaptea vine carul cel negru mînat de mamă, iar Hrimfaxi îşi scutură bruma din coamă şi suflă din nări o spumă ce cade pe pămînt în chip de rouă. Peste zi străbate bolta cerului carul cel auriu al feciorului ei şi Skinfaxi cel strălucitor luminează întreaga fire. Mai apoi Odin a prefăcut doi urieşi în soare şi lună: ei se numeau *Sol* şi *Mani*, iar părintele lor, *Mundilföri*, adică „Rotitorul osiei", era atît de mîndru de frumuseţea copiilor săi, încît cuteza să-i asemuie cu zeii; pentru asemenea trufie zeii l-au pedepsit, i-au luat copiii

şi i-au rînduit pe bolta cerului pentru a-i sluji pe zei : copila *Sol* a devenit astfel soarele, iar băiatul *Mani* luna — căci în toate limbile germanice cuvîntul care denumeşte soarele e de gen feminin, iar numele lunii este masculin. Peste zi, Sol străbătea firmamentul, de la o zare la alta, în „Carul soarelui" tras de telegarii *Arvakr* sau „Straja zorilor", şi *Alsvidr,* adică „Cel fără seamăn de iute" ; iar în timpul nopţii se ivea *Mani,* în „Carul lunii". Într-o noapte, cînd mergea pe crugul rînduit de zei, Mani a găsit în calea sa doi copii : o fată pre numele ei *Bil,* adică „Cea ce apune", şi un băiat *Hiuki,* sau „Cel ce viu luminează". Copiii se căzneau să care două ciubere pline cu apă, dar se opriseră locului, osteniţi, şi priveau la ele. Mani i-a luat în carul său şi de-atunci chipurile copiilor se văd pe faţa lunii. Dar, acolo, copiii trăiau într-o veşnică teamă, căci lupul *Hati,* adică „Cel vrednic de ură", alerga toată noaptea pe urma lunii, la fel precum lupul *Sköll,* „Cel feroce", gonea toată ziua după carul lui Sol, pînă cînd acesta se cufunda în mare. Iar dacă lupii ajungeau uneori prea aproape de carele aştrilor, luminoşii lor conducători păleau şi astfel se năşteau întunecările de soare şi de lună, adică eclipsele.

Mai tîrziu a început să înverzească şi pămîntul şi să se acopere de toate ierburile, buruienile şi pădurile pe care le vedem astăzi.

OAMENII

La ţărm apoi mers-au,
Prea blînzi şi puternici,
Din stirpea lui Lofar,
Trei zei, primii Aseni.

Pe cîmp ei aflat-au,
Pe Ask şi pe Embla,
Sleiţi fără vlagă,
Lipsiţi chiar de soartă ;
Nici minte, nici suflet
Ei încă n-aveau,
Nici a veţii căldură,
Nici bujori în obraji.
Le dă Odin mintea,
şi sufletul Hönir,
iar Lodur căldură,
pe chip rumeneală.

(Din *Prezicerile vizionarei)*

Ştia bătrîna *Wala,* atotştiutoarea clarvăzătoarea, să spună multe despre începuturile şi trecutul zeilor, ca şi despre ivirea primilor oameni. Astfel povestea odată despre trei zei care hoinăreau fără ţintă pe la marginea mării. Unul dintre ei era de bună seamă *Odin* sau *Wotan ;* dar cine vor fi fost ceilalţi doi nu prea se mai ştie bine. Unii, care se ţineau cunoscători ai vechilor cînturi şi legende, gîndeau că era vorba de *Wili* sau „Voinţa" şi de *We* sau „Faima divină". Alţii, însă, care socoteau a şti mai bine, deoarece ar fi aflat-o chiar din gura bătrînei Wala, spuneau că Odin era însoţit de *Hönir,* „Cel stăpîn peste talazuri", şi de *Lodur* sau *Loki,* „Stăpînul focos al vîlvătăii învolburate". Cum mergeau ei pe linia de hotar unde se împreună uscatul cu marea, au văzut pe nisip două trunchiuri de copaci aduse pesemne de valuri, pe crestele lor sărate şi înspumate, pe de alte meleaguri ; trunchiurile semănau cu nişte făpturi omeneşti, dar erau ţepene, fără viaţă, fără simţire, fără minte, fără rumeneală pe chip. Atunci Odin, zeul stăpîn peste înălţimile cereşti, le-a dăruit suflarea vieţii, sufletul viu ; putinţa de a-şi mişca mădularele după propria voinţă le-a dat-o Hönir, stăpînul talazurilor mării ; iar Loki, cel ce făurise şi stăpînea focul,

a înfăptuit farmecul sîngelui fierbinte ce aleargă prin trup, ridicînd rumeneală în obraji și făcînd pielea trandafirie. Apoi, cei trei zei s-au sfătuit și le-au dat nume celor două fâpturi : bărbatului i-au zis *Askr* sau *Ask*, adică „Frasin", iar femeii *Embla*, adică pe limba noastră „Ulmul". Astfel au luat ființă primii oameni, care au devenit apoi străbunii întregului neam pămîntesc.

Cînd, mai tîrziu, amurgul zeilor a mistuit în flăcările sale întreaga lume, o altă pereche — singura ce-a scăpat de la pieire — s-a ascuns sub rădăcinile adînc înfipte în pămînt ale „Arborelui lumii" și n-a căzut pradă prăpădului ; cei doi erau *Lif*, adică „Viața", și *Lifthrasir*, sau „Dorința de viață". Vîrîndu-se în adîncul lemnului sacru, ei au scăpat de pieire și au zămislit apoi alți oameni care au umplut la loc pămîntul cel nou.

În vremea aceea, de după amurgul zeilor, zeul nenăscut *Heimdall*, paznicul cerului și apărătorul lumii, stăpînul atotputernic peste rînduială și datini, s-a pornit să umble prin lume pentru a arăta oamenilor născuți din Lif și Lifthrasir căile și rînduielile care trebuie să-i călăuzească, ca lege, în viață ; totodată a statornicit și stările sociale după avuție. Și, pentru că Heimdall străjuia, sus în cer, calea stelelor, căreia i se mai zicea și „Calea lui *Rigr* sau *Iring*", oamenii i-au spus cu vremea *Rigr* sau *Iring*. Mergînd Rigr odată, cu pasul drumețului grăbit, peste poienele nou înverzite ale pămîntului, a dat în adîncul codrilor de o colibă cu ușa deschisă. Intrînd înăuntru a văzut o vatră în care ardea vesel focul, iar lîngă ea o pereche bătrîioară, îmbrăcată în straie flendurite. La întrebările străinului, au răspuns că se numesc *Ai*, adică „Străbunul", și *Edda*, adică „Străbuna". Rigr s-a așezat prietenos între ei, pe lavița tare de lîngă vatră, și a început să sporovăiască. Cum nu avea altceva mai bun de mîncare ca să-l îmbie pe străin, Străbuna a scos din spuza fierbinte o azimă aburindă, făcută din făină amestecată cu uruială, și i-a pus-o dinainte împreună cu o halcă bună de carne de vițel fiartă într-o zamă dulceagă, la care a mai alăturat și o ulcică de fierturi de legume și buruieni. După ce au ospătat cu toții, s-au sculat să meargă la culcare, și bătrînii l-au poftit pe oaspe să doarmă între ei, la mijloc, pentru ca să nu-i fie frig. Trei nopți a mas zeul în casa bătrînilor, apoi și-a văzut din nou de drum. După ce luna s-a împlinit de nouă ori ca o roată, străbuna a adus pe lume un fecior care, oricît l-au udat cu apă, a rămas cu pielea oacheșă și căruia i-au pus numele *Thrael*, adică „Sluga". Feciorul a crescut mare, spătos și voinic, cu pumni zdraveni și degete groase, cu spinarea încovoiată și cu mădulare osoase și vînoase, cu labele picioarelor mari și cu fața aspră. Curînd a învățat Thrael să trudească din greu, cît era ziulica de mare, și să care în spate poveri sau legături de vreascuri. Într-o bună zi a venit la coliba lui o fată — cu nas lătăreț, cu brațele pîrlite și lipăind din picioarele mari și bătătorite — ce-și zicea *Thyra*, adică „Slujnica". S-a așezat pe laviță lîngă feciorul casei, au sporovăit și au glumit împreună, s-au tras unul lîngă altul și — cum se întîmplă lucrurile — au avut copii mulți, feciori și fete, care au trăit în nevoie, au gunoit ogoarele, au tot dres gardurile de nuiele, au păzit oile și caprele și au scos din smîrcuri tizicul pentru ars în vatră. Din ei s-a tras gloata cea nenumărată a slugilor truditoare.

Rigr a mers, însă, mai departe în drumul lui și a dat, la marginea drumului, peste o casă cu ușa doar prinsă în cleampă, dar nu și zăvorîtă. Fără a bate la ușă, a intrat înăuntru și a aflat o pereche harnică, robotind de zor. Bărbatul ciopIea dintr-un lemn gros, întărit la flacără, un sul de urzeală pentru războiul de țesut. Alături de el, femeia torcea din fuior un fir lung și subțire, pe care-l răsucea pe fus ; avea părul legat cu basma, un ilic îi cuprindea strîns pieptul, iar bluza era prinsă cu chiotori pe umăr și îi acoperea gîtul. Erau *Aetti*, adică „Bunicul", și

Amma, adică „Bunica". După ce l-au poftit la masă și au împărțit mîncarea cu el, gazdele au mers la culcare și l-au așezat pe Rigr între ei, căci acesta era locul de cinste. Trei nopți a dormit zeul astfel, între soți, după care a pornit din nou la drum. Și, după alte nouă luni pline, Amma a dat viață unui fecioraș cu obraji rumeni și ochi sînilii, pe care l-au scăldat în apă, l-au înfășat în scutece și iau pus numele *Karl*. Băiatul a crescut și a înflorit de minune, a învățat curînd să îmblînzească taurii și să dulgherească pluguri, căruțe și alte unelte de trebuință la casa și în curtea omului. Într-o bună zi a fost adusă o mireasă cu straie din țesătură de lînă și din pînzătură subțire de in, cu o legătură de chei la cingătoarea ce-i cuprindea mijlocelul tras ca prin inel. Mireasa lui Karl se chema *Snör*, adică „Firicel". Au schimbat inelele, au așternut paturile, și-au durat o casă trainică și au trăit fericiți ani mulți, împreună cu copiii lor — feciori și fiice care s-au bucurat de creștere aleasă și de hrană îndestulată și din care s-a tras starea sau tagma țăranilor.

Și din nou s-a pornit Rigr să colinde mai departe și a ajuns la o clădire cu o sală mare, a cărei ușă dinspre miazăzi era zăvorîtă cu belciuge groase. Dar el a știut cum să pătrundă înăuntru și a văzut acolo o pardoseală de dale, așternută cu scoarțe frumoase, pe care ședeau doi soți : *Fadir*, adică „tatăl", și *Modir*, adică „mama". Cei doi se priveau cu drag în ochi și se jucau, fiecare cu degetele celuilalt. Cînd a dat cu ochii de străin, stăpînul casei a prins să înstruneze un arc, iar stăpîna casei și-a privit brațele și și-a netezit straiele : purta pe cap și umeri un văl diafan, la piept îi străluceau odoare de preț, iar rochia de borangic scump avea o coadă lungă ce se tîra pe jos ; pielița mîinilor, grumazului și pieptului era albă ca neaua. Rigr s-a așezat și aici între cei doi soți și a vorbit cu ei îndelung și cu nespusă cuviință. Apoi Modir a așternut pe masă o pînzătură de in albit, a pus pe ea felioare subțiri de pîine albă alături de talerele de argint pline cu bucăți de slană și cu friptură de pasăre ; după aceea a mers de-a adus căni de argint, din care a turnat vin ales și aromitor în hanapuri de mare preț. Astfel au ospătat și au băut, stînd la taifas, pînă în amurg. Cînd a apus soarele, au mers tustrei la culcare ; și, din nou, Rigr a dormit la loc de cinste, între soți, vreme de trei nopți, după care și-a văzut iarăși de drum. Din nou au trecut nouă luni pline și Modir a născut un băiat cu păr bălai, cu obrăjori ca floarea și cu privire de șarpe, pe care l-a stropit cu apă, l-a înfășurat în mătase și i-a pus numele *Iarl*. Băiatul a crescut fecior în sala cea mare părintească și a învățat să ascută săgeți, să răsucească strune cu care să încordeze arcul, să arunce cu sulița, să rotească paloșul, să călărească pe armăsari focoși și sirepi, să asmută cîinii și să treacă înot strîmtorile mării, acoperindu-se cu scutul. Rigr cel călător, care venea adesea să-l vadă, l-a învățat să cunoască tainele și vraja runelor, i-a dat numele său, recunoscîndu-l de fiu, și l-a sfătuit să agonisească moșii și bunuri de preț pentru zilele bătrîneților. Flăcăul a făcut tot ce l-a învățat zeul, a mers noaptea călare prin munți sălbatici, împreună cu soți înarmați, pînă în fața unei case mari, la care firea sa lacomă și cutezătoare a prins să rîvnească. Atunci și-a potrivit scutul, a tras spada de la șold, și-a îndemnat calul cu pintenii și au pornit cu toții să lupte ; pajiștea s-a înroșit de sîngele ce curgea din răni, dar Iarl a dus bătălia pînă la capăt, și casa cea mare, împreună cu olatul din jur, a intrat în stăpînirea lui. Îndată a pătruns în sălile fără număr ale casei celei mari și a făcut parte și soților săi de luptă din bunurile luate pradă : le-a dăruit bucuros cai de călărie și inele de aur, fiecăruia după isprăvile sale și după vrednicia dovedită. Într-o zi a venit la curtea sa, în caleașcă și însoțită de fețe boierești, o fecioară cu chip luminos și cu nume ales : *Erna*. Flăcăului i-a plăcut fata ; a urmat

pețirea și a fost mare bucurie. Gingașa și încîntătoarea mireasă, înveșmîntată în straie bogate, s-a însoțit din toată inima cu mirele plin de bărbăție și au trăit multă vreme împreună și s-au iubit cum nu se mai află. Stirpea lor s-a bucurat de înflorire pînă peste veacuri și din ea s-a tras neamul nobililor bogați și puternici.

Despre acest neam cîntă legendele eroilor.

TĂRÎMURILE LUMII

Wafthrudnir grăiește :

De zei și uriești
Făuritele rune
Le știu pe de rost,
Și spun adevărul ;
Căci lumea de-a lungul
Și-latu-am bătut,
Prin nouă tărîmuri
Pîn' jos în adînc,
La Niflheim care
A morților cete
Le-nghite pe rînd.

Odin grăiește :

Aflat-am eu multe
Și multe cercat-am,
Pe Aseni adesea
I-am tot ispitit.
Dar cine-ntre oameni
Rămîne-va-n viață,
Cînd iarna cea lungă,
Temută, așterne-se-va ?

(Din *Cîntecul lui Wafthrudnir*)

Așa cum a fost croită și rînduită de zei, lumea avea nouă tărîmuri : trei subpămîntene, trei pămîntene și trei în ceruri. În măruntaiele pămîntului se aflau ascunse trei tărîmuri : *Niflheim,* sau „Țara gheturilor și a morților", *Niflhel,* care era „Hăul cel mai din străfund", unde își împlineau osînda răufăcătorii și sperjurii, și *Schwarzalfenheim,* adică „Țara spiridușilor negri". Acești spiriduși erau niște duhuri ale pămîntului, întunecate la chip ca smoala și crescute atît de pocit, încît poetul spune în *Edda* că e mai bine să nu-i zugrăvească defel. În Niflhel stăpînea zeița morții, *Hel,* peste cetele celor plecați dintre vii.

Pe pămînt se aflau alte trei tărîmuri : în mijlocul lumii era așezat *Midgard*-ul sau „Tărîmul de mijloc", unde locuiau oamenii ; *Riesenheim* era ținutul uriașilor gerului și ai negurilor ; iar *Vanenheim* era olatul străvechilor zei ai gliei și ai apei, care alcătuiau seminția *Vanilor.*

În fine, mai erau trei tărîmuri în înaltul cerului și anume : *Muspelheim,* sau „Țara focului", *Lichtalfenheim,* adică „Tărîmul alfilor sau spiridușilor luminoși", unde sălășluiau niște duhuri frumoase și strălucitoare ca soarele, și, mai presus de toate, tărîmul numit *Asgard,* adică „Olatul sacru al zeilor Aseni". Căci Odin o luase de soție pe *Frigg,* fiica lui *Fjörgynn,* și din această pereche se trăgeau toți ceilalți zei Aseni, în frunte cu *Thor Asenul,* care îi întrecea pe toți prin forța lui nemăsurată și care era singurul în stare să-i țină în frîu pe uriești. Asgardul era despărțit de Riesenheim prin rîul *Ifing,* ale cărui ape nu erau prinse niciodată de gheturi. În mijlocul Asgardului se afla *Idafeld* sau „Ogorul muncii". Acolo se înălțau, strălucind în soare, douăsprezece castele divine, pe care și le clădiseră zeii după zidirea lumii. Pe ogorul muncii își duraseră și primele lor făurării, unde mlădiau sub ciocan aurul și făureau din fier clești și unelte, și tot acolo își înălțaseră altare și temple. În Asgard, zeii Aseni au

dus multă vreme o viață fericită, pînă în ziua cînd *Nornele*, adică ursitoarele ce urzeau și torceau destinele, au adus primul război în lume.

Cerul și pămîntul erau legate între ele printr-o punte gigantică numită *Bifröst* sau „Curcubeul". Dar pe podul acela nu puteau păși decît zeii, deoarece printre culorile ce luminează în curcubeu se află și roșul, care este foc curat și care arde orice altă făptură în afară de cereștii zei. Podul Bifröst era străjuit de zeul *Heimdall*, care veghea necontenit și care purta totdeauna la el cornul Giallar, *Giallarhorn*, cu care avea să vestească zeilor Aseni primejdia, în ziua amurgului zeilor, și avea să-i cheme la lupta cea de pe urmă.

FRASINUL LUMII

Un frasin mai știu,
Ce-i zice Yggdrasil,
Cu vîrful se scaldă
În albele cețuri,
De-acolo și roua
Se lasă prin văi.
Și veșnic stă verde
La Urd, la izvor.
O sală se află
În trunchi și în crengi;
Acolo stau nornele
Ce totul știu, trei.

(Din *Prezicerile vizionarei*)

Printre toți arborii ce se aflau pe lume, frasinul *Yggrasil* era cel mai frumos și măreț. El singur purta întreaga lume, căci rădăcinile lui erau înfipte în adîncul pămîntului, crengile lui se întindeau peste cer și pămînt, iar vîrful se înălța pînă dincolo de norii cei albi ce pluteau în înalturi, legînd astfel tărîmul zeilor Aseni, Asgard-ul, de cel al oamenilor, Midgard-ul, și pe acestea două de tărîmul subpămîntean al Niflheimului. Lîngă trunchiul lui Yggdrasil, în mijlocul lumii, își aleseseră zeii Aseni locul de petrecere a timpului și tot acolo țineau județ în fiecare zi. Arborele se sprijinea pe trei rădăcini mari și groase, care se întindeau pînă departe și îl țineau drept și neclintit. Una din rădăcini răzbea pînă la tărîmul morților sau împărăția zeiței Hel, unde mergeau oamenii după ce își împlineau sorocul vieții; cea de-a doua rădăcină ducea pînă la tărîmul unde-și făceau veacul uriașii negurii și chiciurii și unde se aflase odinioară Ginungagap; iar cea de-a treia ajungea pînă pe meleagurile unde le rostuiseră zeii oamenilor loc în care să-și petreacă viața. De sub fiecare din cele trei rădăcini, țîșnea cîte un izvor. Sub rădăcina ce răzbătea pînă la *Niflheim*, în împărăția morților, se afla izvorul *Hvergelmir*, sau — cum s-ar spune pe limba noastră — „Cazanul clocotitor", cel cu apa începuturilor curgerii lumii. Rădăcina aceasta era roasă pe dedesubt de balaurul pizmei, *Nidhöggr*, cel care întruchipa forțele distrugerii — uriașii — și care ura lumea și ar fi vrut să doboare frasinul, fiindcă știa că arborele va trăi cît lumea și că, de-ndată ce avea să se prăbușească, urma să piară și lumea. De sub rădăcina ce se îndrepta spre uriașii negurii și chiciurii țîșnea al doilea izvor, cel al lui *Mimir*, în care erau ascunse știința și înțelepciunea; stăpînul lor, Mimir, care întruchipa în făptura-i zeiască «amintirea din străbuni», păzea cu străsnicie comorile din izvor, era nespus de înțelept și bea din apa lui cunoașterea tuturor tainelor din vremuri străvechi; însuși Odin, părintele a toate, a venit cîndva la Mimir și i-a cerut voie să bea și el din apa atotștiinței, dar a trebuit să dea în schimb, ca plată, unul din ochii săi, din care cauză a rămas, în închipuirea oamenilor,

zeul cu un singur ochi. De sub cea de-a treia rădăcină, cea care ducea spre meleagurile oamenilor, țîșnea al treilea izvor, căruia îi zicea *Urdarborn* sau *Urdbrunnen*, adică „fîntîna Urd". Acolo mergeau zilnic zeii călare, trecînd pe puntea curcubeului, Bifröst, pentru a ține giudeț.

Pe crengile cele mai de sus ale „frasinului lumii" sta un vultur mare, nespus de înțelept, care știa multe și vedea totul. El era dușmanul de moarte al balaurului Nidhöggr, care îl ura, și el, pe vultur. Între ochii vulturului se află un șoim căruia îi zicea *Wederfölnir*, adică „Cel ce făurește vremea".

În afară de balaurul Nidhöggr, care-i rodea rădăcina pentru a-i grăbi pieirea, mărețul arbore mai era amenințat de multe alte primejdii, mai multe decît își poate închipui vreo făptură omenească. Pe crengile lui păștea capra *Heidrun*, iar patru cerbi — *Dain, Dwalin, Duneyr* și *Durathor* — alergau prin frunzișul lui mizdrind mugurii și lăstarii tineri. Sub rădăcini, alături de Nidhöggr, nenumărați pui de șarpe rodeau rădăcinile fără încetare.

Vrajba cea veche și fără leac dintre vulturul din vîrf și Nidhöggr era ațîțată necontenit de o veveriță, pre numele ei *Ratatöskr*, adică „Dinte de șobolan", care alerga necontenit în sus și-n jos pe trunchiul frasinului, spunîndu-i fiecăruia vorbele de ocară rostite de celălalt pe seama sa.

Dar frasinul Yggdrasil avea parte nu numai de amenințări ce-l primejduiau, ci și de ocrotire. La izvorul Urd își aveau sălașul cele trei *norne* — *Urd, Werdandi* și *Skuld* —, care cunoșteau și dezvăluiau destinele și cărora li se spunea, din pricina asta, și „ursitoarele" sau „surorile ori femeile destinului". Ele apărau și îngrijeau arborele, înlăturau potmolul ce amenința să astupe izvorul, scoteau zilnic apă din fîntînă și stropeau frasinul pentru ca să nu i se usuce crengile și să rămînă veșnic viu și puternic. În felul acesta luptau împotriva gîndului rău și

făptuirii lui Nidhöggr. Iar apa izvorului Urd, pe care pluteau și două lebede albe, era sfințită și purifica tot ce venea în atingere cu ea; orice lucru cufundat în apă se făcea alb precum pielița de sub coaja oului, căreia i se spune *Skjall*. Din crengile frasinului ce adumbreau întreaga lume picura rouă în toate văile, făcîndu-le să înflorească și să rodească; această rouă se mai numea și *Honigtau*, adică „roua mierii", căci se spunea că albinele se hrăneau cu ea. Iar arborele înverzea și avea să înverzească mereu, pînă în ziua amurgului zeilor, căci sta sub ocrotirea nornelor ce făureau destinul.

NORNELE ȘI DESTINUL

In curte, toți zeii
Petrec vesel timpul
Cu jocuri și scule
De aur făr'număr,
Pîn' ce se ivesc
Trei fete-n putere
Din Thursenheim, fiice
Din neam de uriești.
. . . .
Urd este prima
Și Werdandi-a doua
— Crestează-n șindrile —
A treia e Skuld;
Menesc calea vieții,
Destine de oameni.
Și sorții acelor
Ce-n luptă se-avîntă.

(Din *Prezicerile vizionarei*)

În cele dintîi timpuri — vremea de aur —, zeii încă nu știau nimic despre *norne*. Pe-atunci divinii din Asgard duceau o viață tihnită și fericită, o viață plină de nevinovăție, și încă nu le trecea prin gînd nici că existența lor nu era veșnică și nici că se aflau sub puterea destinului. Curînd, însă, au început să-și întineze nevinovăția prin păcate și lupte și atunci au venit din ținutul uriașilor, *Thursenheim*, trei surori nespus de puternice. Prima se chema *Urd*, adică „Trecutul", și era stăpînă peste trecut ; a doua era *Werdandi*, adică „Prezentul", și avea putere asupra tot ceea ce se afla și se petrecea pe lume în prezent ; a treia, *Skuld*, adică „Viitorul", știa tot ceea ce avea să se întîmple în viitor. Odată cu venirea lor a luat sfîrșit și vremea fericită a neștiinței, adică a necunoașterii viitorului de către zei și oameni, căci cele trei femei aflaseră, de la uriașii din stirpea cărora se trăgeau, toate destinele zeilor și ale oamenilor. Și nimeni nu cunoscuse pînă atunci tainele sorții, nici zeii, nici oamenii și nici măcar atotștiutorul Odin, a cărui știință-a-toate nu cuprindea, totuși, o mulțime de lucruri. Spre deosebire de ursitoarele noastre — care torceau, măsurau și tăiau firul destinului, hotărînd ceea ce avea să se întîmple —, nornele vechilor noroade germanice nu urzeau în vremurile dintîi destinele și viitorul, ci doar le cunoșteau și le destăinuiau atunci cînd venea vremea sorocită. Ele trăiau la *Urdarborn*, adică „izvorul Urd" sau „izvorul destinului", ce țîșnea de sub una din rădăcinile lui Yggdrasil, „frasinul lumii" ; acolo se adunau zilnic zeii Aseni pentru a ține sfat și giudeț și, în adunările lor, rosteau și nornele menelile lor ce nu mai puteau fi întoarse. Spun unele cîntece sau legende vechi că doar norna Urd ar fi sălășluit, singură, la Urdarborn, pe cînd celelalte două surori pluteau în chip de lebede, pe apa izvorului. Alte cîntece, dimpotrivă, afirmă că toate trei nornele ședeau împreună la izvor, iar lebedele — ce se hrăneau din apa lui și din care s-a tras neamul păsărilor albe, cu gît lung, botezate de oameni cu acest nume — nu erau decît mesagerele ce duceau zeilor solia cu ursitele rostite de norne. În fine, mai sînt și unii care pretind, în cîntecele sau legendele lor, că nornele s-ar fi numărat printre zeitățile acelor vremi și că ar fi avut puterea să hotărască cer însorit sau nori întunecați și furtună, atît în văzduh, cît și în viața oamenilor.

Mai tîrziu, ele au ajuns, oricum, adevărate ursitoare, care nu cunoșteau numai viitorul, dar și meneau oamenilor noroc și fericire sau nenoroc și durere în viață. Și fie că o făceau toate trei împreună, fie că primele două puneau omului la naștere darurile bune în leagăn, norocul și fericirea, în timp ce Skuld, prin menirea ei întunecată, sorocea o limită crudă norocului ursit. Această limită era sau împletirea cu nenorocul și durerea sau moartea, căci reaua și vicleana Skuld, cea mai tînără dintre norne, era cea care hotăra moartea oamenilor, așa cum Walkiriile statorniceau clipa morții vitejilor pe cîmpul de bătălie.

Mai vorbesc unele legende ale triburilor germanice din miazănoapte — amintite în cîntecul *Orbirea lui Gylf* din *Edda* lui Snorri — și despre alte ursitoare, nu tot din stirpe de uriași sau zei, ci din neamul Elfilor luminoși sau al Elbilor, ori din acela al piticilor Dwalin. Toate veneau la leagănul nou-născuților și meneau a bine sau a rău. Din păcate, cînd rosteau ursitele oamenilor, împărțeau sorți foarte neasemănători : unora le meneau viață plină de fericire și măriri, iar altora, dimpotrivă, aproape nici un pic de noroc și vază ; pentru cîte unii zile multe, dar pentru alții se arătau zgîrcite cu zilele. Cu vremea oamenii au început să creadă că Nornele cele vechi de obîrșie zeiască meneau soartă bună și fericire, în timp ce nenorocirile și necazurile erau ursite de către Nornele cele rele ce se trăgeau din stirpea piticului Dwalin.

De la bun început, zeii din stirpea Asenilor au împrejmuit Midgard-ul, tărîmul oamenilor, cu un val mare de pămînt şi piatră, ca să-l apere de primejdii. Apoi le-a venit în gînd să facă acelaşi lucru şi cu Asgard-ul, olatul zeilor Asen, pentru a-l feri de năvala duşmanilor, ca de pildă a urieşilor sau a altor vrăjmaşi încă necunoscuţi. De aceea au fost nespus de bucuroşi cînd, într-o zi, a venit la ei un om de statură nemaivăzut de mare, care s-a arătat gata să zidească în jurul Asgard-ului un val puternic pe care să nu-l poată nărui nimeni ; şi le-a făgăduit că, oricît de grea şi de întinsă ar fi lucrarea, o va încheia în trei jumătăţi de an. Propunerea aceasta i-a mulţumit foarte pe zeii Aseni, dar s-au înspăimîntat nespus cînd, întrebîndu-l pe ziditorul uriaş ce le cere în schimb, acesta le-a răspuns :

— Nu vreau nici aur, nici scule de preţ drept răsplată. Dar cum sînt încă holtei, să-mi daţi de femeie pe una dintre voi, şi anume pe Freya. Iar drept zestre să-mi lăsaţi în stăpînire soarele şi luna.

Freya era una dintre cele mai gingaşe şi graţioase zeiţe din stirpea Asenilor, iar zeii nici nu se gîndeau să se lipsească de ea şi de soare şi lună. Astfel s-au sfătuit îndelung şi, în cele din urmă, au hotărît să împlinească dorinţa uriaşului, dar cu condiţia să sfîrşească zidirea nu în trei jumătăţi de an, aşa cum se arătase el gata a o face, ci doar în decursul unei singure ierni. În afară de asta, trebuia să înfăptuiască totul numai el singur, fără nici un ajutor. Şi au mai adăugat că, în prima zi a verii, nu trebuia să mai lipsească zidirii nici cel mai mic mărunţiş ; căci de s-ar fi dovedit că mai trebuia făcut ceva, ziditorul uriaş nu va mai fi avut dreptul la nici o plată.

Zeii Aseni socoteau că străinul nu va putea primi asemenea condiţie. Dar, spre uimirea lor, uriaşul le-a răspuns că era gata să zidească valul chiar şi în răstimpul scurt pe care îl voiau zeii şi că se simţea îndemnat să cuteze a-l face, în ciuda pretenţiei neobişnuite cu care veniseră Asenii. Dar a cerut în schimb, la rîndu-i, să-şi poată folosi la muncă şi calul său *Svadilfari,* sau „Cel ce face drum cu năprasnă". În prima clipă zeilor le-a dat de gîndit asemenea dorinţă ; dar unul dintre ei, pasămite Loki, i-a liniştit, sfătuindu-i să primească, căci oricum asemenea lucrare nu putea fi înfăptuită de nimeni în răstimpul sorocit, fie că avea un cal într-ajutor, fie că nu-l avea. Loki era cel mai ciudat dintre zei : era frumos la înfăţişare, dar răutăcios din fire ; nespus de deştept, nu-şi folosea, însă, deşteptăciunea decît pentru a urzi vrajbă şi ceartă : şi multe sfaturi, pe care le da, ţinteau să pricinuie cît mai multă pagubă şi nenorocire. Pînă în clipa aceea zeii Aseni încă nu ajunseseră să-i cunoască firea adevărată, aşa că s-au încrezut în el fără nici o bănuială, socotind că înţelepciunea lui, recunoscută de toţi, le dădea sfat cinstit şi de folos.

Înţelegerea a fost întărită prin jurăminte şi, în prima zi a iernii, ziditorul uriaş s-a apucat de lucru. Curînd, însă, zeii Aseni au ajuns să-şi dea seama că nu era treabă curată cu folosirea calului. Căci, cu ajutorul lui, uriaşul putea căra în timpul nopţii pietroaie şi stînci nemaipomenit de mari ; iar calul muncea de două ori mai mult ca stăpînul său, oricît de nemaivăzute erau sforţările acestuia. Şi, cu cît înainta iarna, ziditorul uriaş nu numai că nu dădea semne de oboseală, ci îşi mai şi sporea eforturile.

Mai erau doar trei zile pînă la începutul verii, şi valul de apărare al cetăţii zeilor fusese durat atît de înalt şi puternic, încît se părea că nimeni şi nimic n-ar fi putut trece cu anasîna peste el, necum să-l surpe. Uriaşul ziditor aproape îşi sfîrşise munca, mai lipsea doar foarte puţin din meterezele de lîngă poartă. Zeii au început să-şi dea seama cu spaimă în suflet că, o dată cu sfîrşitul iernii, lucrarea tocmită de ei va fi gata fără greş. De aceea, s-au

adunat în grabă la sfat și au prins să se întrebe a cui era vina că încheiaseră asemenea învoială legată de mare pierdere pentru ei. Curînd s-a vădit că Loki fusese cel ce le dăduse asemenea sfat și că numai la îndemnul lui îngăduiseră uriașului să-și folosească la zidit și calul Svadilfari. Astfel s-au aprins cu toți împotriva lui Loki și l-au amenințat cu moartea, dacă nu va găsi o cale să abată primejdia în ceasul din urmă. Făuritorul de zavistii și gîlceavă a fost cuprins de frică, văzînd mînia zeilor celorlalți, și s-a legat cu jurămînt în fața lor că va împiedica fără greș încheierea zidirii pînă la sorocul stabilit, orice ar face uriașul.

În aceeași seară, cînd ziditorul tocmai pornea la lucru cu armăsarul său pentru a aduce ultimele stînci de care mai avea nevoie, a ieșit din codru o iapă care s-a îndreptat spre armăsar; și de-ndată ce acesta a văzut-o, a rupt șleaurile cu care era înhămat și a pornit în goană după iapă, înspre adîncul codrilor. Zadarnic a cercat uriașul să-și prindă armăsarul, căci nu l-a putut ajunge din urmă. În felul acesta a trecut toată noaptea fără a putea munci defel. A doua zi uriașul n-a putut înainta cu ziditul după cum plănuise și a înțeles că, oricît de aproape de țel se afla, nu va putea împlini tocmeala pînă la termenul stabilit. Mîniindu-se foarte din pricina aceasta, a uitat să mai fie prevăzător și să se prefacă așa cum o făcuse pînă atunci. Iar zeii Aseni și-au dat seama că acela care le zidise valul nu era altul decît un uriaș din munți, unul dintre dușmanii lor cei mai neîmpăcați. Atunci l-au chemat degrabă pe Thor, care era cel mai puternic dintre ei; acesta a venit îndată și, cînd a dat cu ochii de vrăjmaș, a năvălit asupra lui și i-a făcut de petrecanie.

Dar faptul că Svadilfari, ispitit de iapă, se pierduse în adîncul codrului și lăsase baltă totul tocmai în ultima clipă nu fusese doar o simplă întîmplare. Căci Loki, înțelegînd că nu va putea împiedica într-altfel terminarea valului, se prefăcuse în iapă și momise armăsarul să părăsească locul. Astfel folosise mijloace necinstite pentru a-l face pe ziditorul uriaș să-și piardă răsplata făgăduită și în felul ăsta zeii Aseni au călcat învoiala încheiată după lege și întărită prin jurămînt. Cu aceasta a luat sfîrșit și vremea nevinovăției, cînd zeii își petrecuseră zilele senin și fără griji, și prima mare vină apăsa acum pe umerii lor.

SĂMÎNȚA NEFASTĂ A LUI LOKI

Loki, fratele cel viclean al lui Odin, este cel care a atras prima vină asupra zeilor Aseni, căci înșelarea uriașului ziditor nu se petrecuse fără știrea și încuviințarea lor. Această înșelăciune a fost urmată de făptuiri cu mult mai rele. Cu toate că uriașii erau dintotdeauna dușmanii de moarte ai Asenilor, Loki s-a însoțit cu uriașa *Angurboda,* adică „Aducătoarea de nenorocire", și din această legătură cumplită s-au născut trei vlăstari înfricoșători. Primul născut a fost *Fenrir,* o făptură cu alcătuire de lup, de-o mărime și forță cum nu se mai văzuse; după el a venit pe lume un șarpe de-o lungime înspăimîntătoare, iar la urmă de tot o ființă femeiască, numită Hel, cu o înfățișare pocită nemaivăzută.

Celei trei făpturi înfrățite au crescut la început lîngă mama lor, în *Riesenheim* — „Sălașul urieșilor". Dar zeii Aseni au aflat de-o prezicere, cum că din partea acestor cumplite odrasle ale lui Loki avea să-i pască mare primejdie cîndva. Atunci Odin a poruncit să-i aducă pe toți trei înaintea lui și a aruncat șarpele în Marea cea întinsă care cuprinde întreg pămîntul. Dar șarpele crescuse între timp atît de nemăsurat, încît trupul lui, încolăcit ca un cerc, ajungea să ocolească întreg uscatul, pe de-a rîndul, și cu gura își mușca vîrful cozii; întrucît înconjura întreg Midgard-ul, i s-a zis *Midgardschlange,* adică „Șarpele Midgard-

ului". Pe *Hel*, cea de-a treia născută, Odin a aruncat-o în împărăţia morţilor şi a făcut-o stăpînă peste nouă lumi ; acolo, unde-şi avea ea stăpînirea, domnea întunericul şi neprietenia. Iar pe lupul *Fenrir* l-au păstrat zeii Aseni la ei şi l-au crescut sub privegherea lor. Toţi trei reprezintă ameninţarea şi nenorocirea ce se vor abate asupra zeilor şi oamenilor şi vor aduce pustiirea şi nimicirea care va însemna sfîrşitul lumii.

LUPUL FENRIR

Nici Fenrir n-o duce
Mai bine-n cătuşe ;
Aşteaptă să vină
A zeilor noapte.
La gură de rîu
Adastă el, Fenrir,
Cu gîndul la clipa
Cînd zeii-or pieri.

(Din *Lokasenna*)

Şi Fenrir l-înghite
Pe-al lumii părinte ;
Dar Widar răzbună
A lupului faptă,
Sfîşie în două
Căscatu-i gîtlej,
Aşa încît fiara
Năprasnic sfîrşeşte.

(Din *Wafthrudnismol*)

Oarecum înspăimîntaţi de prezicerea că lupul Fenrir le va aduce nenorocire şi pieire, zeii Aseni l-au luat la ei ca să-l ţină cu străşnicie sub pază. De la bun început, fiara

s-a arătat sălbatecă şi neascultătoare, astfel încît, din stirpea Asenilor, doar unul singur — neînfricatul Tyr — îndrăznea să-i ducă de mîncare. Pe zi ce trecea, lupul creştea tot mai mare, iar liniştea de-altădată a zeilor era tot mai zdruncinată de întunecata prezicere despre răul şi pieirea ce le-o va aduce fiara. Pentru a împiedica împlinirea, zeii s-au sfătuit şi au hotărît să-l lege bine : au făurit o zgardă destul de tare, căreia îi ziceau *Laedhing*, şi i-au dus-o lupului, cerîndu-i să-şi încerce puterea, dacă poate s-o sfarme. Lupul nu s-a împotrivit să fie legat cu ea, zicîndu-şi : ceea ce aşteaptă ei de la mine nu cere cine ştie ce sforţare ; aşa că a îngăduit zeilor să facă ce voiau şi, de cum s-a opintit o dată, legătura s-a făcut fărîme, astfel încît s-a liberat de Laedhing. Cînd au văzut zeii Aseni una ca asta, au mai făcut o zgardă, de două ori mai zdravănă, şi i-au zis *Dromi*. Au mers din nou la lup şi i-au cerut să-şi încerce puterea şi cu aceasta, măgulindu-l cu povestea că are să ajungă nespus de vestit pentru forţa lui, dacă nici asemenea legătură, atît de tare, nu va putea să-i reziste şi să-l ţină cetluit. Fenrir s-a gîndit că zgarda aceasta nouă era mai vîrtoasă decît prima ; dar totodată a chibzuit şi şi-a zis că şi el se făcuse în ăst-timp mai vînjos decît atunci cînd rupsese zgarda Laedhing ; şi că, oricum, dacă vrea să ajungă vestit, trebuie să mai înfrunte o primejdie ; aşa încît a îngăduit să fie legat şi cu această de-a doua zgardă, *Dromi*. Cînd zeii Aseni i-au spus lupului că au terminat legătura, lupul s-a smucit, s-a aruncat pe jos, s-a izbit în sus, s-a opintit în legătură şi iată că zgarda s-a sfărîmat de i-au zburat fărîmele în toate părţile. Astfel s-a eliberat lupul şi de zgarda Dromi. Şi de-atunci umblă zicala că „a scăpa de Laedhing" ori „a te elibera de Dromi" înseamnă o încercare care cere mare sforţare pentru a fi dusă la bun sfîrşit.

Atunci zeii şi-au dat seama că ei, singuri, nu erau în stare să facă o legătură care să poată ţine cetluit năvalnicul

lup. De aceea Odin l-a trimis pe *Skirnir*, sau „Curățitorul", mesagerul zeului Freyr, la „elbii sau spiridușii cei negri" din sînul muntelui, care erau mari meșteri, și le-a cerut să făurească o legătură, care să fie subțire și să nu pară tare, dar care să nu poată fi ruptă. Spiridușii cei negri au făurit o altă legătură, a treia, ce-i zicea *Gleipnir*. Aceasta se arăta netedă și moale la pipăit de parcă ar fi fost făcută din fir de mătase, dar oricît s-au străduit zeii s-o rupă, n-au izbutit, întrucît era cu mult mai tare decît primele două, avînd o alcătuială nu numai ciudată, dar și nemaiauzită : spiridușii o împletiseră din zgomotul pașilor mîței, din barba femeii, din rădăcinile muntelui, din vînă de urs, din răsuflarea peștelui și din scuipat de păsărele. Asenii au mulțumit solului lor și au mers la rîul cel mare ce-i zice *Amswartni*, pe ostrovul de la gura lui, numit *Lyngwi*, adică „Unde crește iarbă-neagră". Acolo l-au chemat pe lup la ei, i-au arătat legătura și l-au rugat s-o rupă și pe asta ; i-au spus cinstit că e mai vîrtoasă decît și-ar putea închipui cineva după grosimea ei și și-au trecut-o din mînă în mînă, încercînd s-o rupă cu brațele lor vînjoase, fără a izbuti. Dar lupul o va sfărîma fără greș, i-au mai spus ei. Fenrir, însă, le-a întors șiretenia :

— Văzînd firul ăsta slab, mă tem că n-oi dobîndi cine știe ce faimă rupînd o legătură atît de subțire, dar dacă e făcută cu vicleșug și înșelăciune, oricît ar fi ea de îngustă, n-oi îngădui să mă cetluiți cu ea.

Atunci zeii Aseni l-au asigurat că va rupe, totuși, cu ușurință și asemenea legătură subțire, de vreme ce sfărîmase cu ușurință cele două zgărzi de fier gros — „iar de n-ai izbuti s-o faci bucăți, atunci n-am mai avea de ce ne teme dinspre partea ta, așa că îți vom da drumul îndată".

Dar bănuiala lupului n-a putut fi adormită atît de ușor și, după oarecare codeală, Fenrir le-a răspuns :

— Dacă mă veți lega în așa fel încît să nu mă pot elibera singur, o să-mi spuneți atunci că n-am decît să aștept

mult și bine pînă voi afla milă de la voi ; așa că n-am defel poftă să mă las priponit cu legătura asta ; totuși, ca să nu mă învinuiți că sînt fricos și laș, am să îngădui să mă legați, dar vă cer în schimb ca unul din voi să-și vîre brațul în gura mea, drept chezășie că nu umblați cu gînd viclean.

Auzind asemenea condiție, zeii Aseni au cătat lung unul la altul și și-au zis în sinea lor că aici e vorba de două rele : unul fără amînare, și anume pierderea brațului numaidecît, iar celălalt mai îndepărtat, și anume pieirea tuturor zeilor ; și nici unul dintre ei n-a vrut să-și jertfească brațul numai pentru a-i apăra pe ceilalți, pînă cînd Tyr, în cele din urmă, a ieșit din rîndurile lor, s-a apropiat de lup și și-a vîrît mîna în gîtlejul fiarei. Acum Fenrir a îngăduit să fie legat, dar cînd a încercat să rupă legătura, și-a încordat zadarnic toate puterile : cu cît se opintea mai vîrtos, cu atît se întărea legătura, și cu cît se smucea mai aprig, cu atît mai mult se adîncea ea în blana lui. În cele din urmă lupul a trebuit să se dea bătut și să recunoască singur că n-o poate rupe. Cînd au văzut lupul cetluit pe vecie, zeii Aseni s-au pornit a rîde cu hohot și nici unul nu s-a mai gîndit să-și țină făgăduiala dată lui Fenrir și să-l dezlege. Singurul care n-a rîs a fost Tyr, care a trebuit să plătească pentru toți, căci lupul i-a retezat mîna dintr-o mușcătură ; și de atunci a rămas fără o mînă, din care pricină i se spune „Tyr ciungul".

Apoi zeii au prins capătul legăturii, ce-i zicea *Gelgja*, și au petrecut-o printr-o lespede mare de piatră, *Gjöll*, pe care au vîrît-o adînc în pămînt, astrucînd-o și prăvălind deasupra ei o altă stîncă, numită *Thwiti*, de care s-au folosit ca de un pripon, pentru a împiedica lupul de-a se mai elibera vreodată. Lupul a căscat o gură cît toate zilele, zbuciumîndu-și capul într-o parte și-n alta și căutînd să-i apuce și să-i muște pe zei. Văzînd una ca asta, zeii i-au vîrît în gură o spadă, pe care au proptit-o cu mînerul în

limbă, așa fel ca vîrful să se înfigă în cerul gurii. Fenrir s-a pornit să urle fioros, cu botul veșnic căscat, și menind a nenorocire ; din gura lui se revărsau puhoi balele, ce se adunau și curgeau ca un rîu, căruia îi zicea *Wamm* sau *Wan*, adică „Speranță". Astfel va rămîne fiara pînă va sosi clipa amurgului zeilor, cînd Fenrir va fi din nou liber, îl va înghiți pe Odin și va fi ucis de Widar, care-l va apuca de ambele fălci cu mîinile și-l va sfîșia în două, pregătindu-i o moarte cumplită și răzbunînd pieirea părintelui oamenilor și mai-marelui zeilor. Fenrir a zămislit cu o uriașă, *„bătrîna din Eisenwald"* — adică din *Pădurea de fier* —, doi lupi : *Sköll*, sau „Cel groaznic", și *Hati*, „Cel vrednic de ură". Sköll alergă după soare pe cer, ca să-l înghită, iar Hati după lună ; cînd ajungeau prea aproape, soarele și luna păleau, și astfel au luat ființă întunecările soarelui și lunii sau eclipsele.

ȘARPELE MIDGARD-ULUI

În cumplita-i mînie,
Al Midgard-ului șarpe
Gonește pe valuri.
Își cască gîtlejul,
Spre cer, brîul țărilor ;
Vărsînd pălălaie,
Își scuipă veninul
Și zeul pornește
Asupra jivinei.

(Din *Prezicerile vizionarei*)

A doua dintre înfiorătoarele odrasle zămislite de Loki cu uriașa Angurboda era *Jormungand*, sau *Șarpele Midgardului*. Cînd zeii au aflat din prezicere că li se va

trage pieirea de la cele trei vlăstare ale lui Loki, Odin a aruncat șarpele în marea cea adîncă și fără margini, unde a crescut cumplit de mult pînă ce a ajuns să înconjure tot pămîntul, ca un brîu, și să-și muște singur coada. Cînd se mișca Jormundgand, adică *„brîul pămîntului"*, se iscau talazuri imense ce vuiau și se izbeau spumegînd în digul cu care zeii înconjuraseră Midgard-ul, ca să-l apere de năvala apelor mării. Dușmanul de moarte al șarpelui era zeul Thor.

Astfel, se spune că Thor a pornit odată să caute șarpele Midgard-ului pentru a-l ucide. Pentru asemenea ispravă a mers într-o dimineață la un uriaș, pe nume *Hymir*, tocmai cînd acesta se pregătea să iasă în largul mării, la pescuit. Thor l-a rugat să-l ia și pe el la prins pește. Dar uriașul s-a gîndit că nu prea poate să aibă folos de pe urma unui flăcău atît de pirpiriu și, ca să scape de el, i-a spus :

— Ai să degeri de frig, dacă voi rămîne pe apă mai multă vreme, așa cum sînt eu deprins.

Dar Thor s-a mîniat foarte și i-a răspuns să nu fie atît de sigur că se va întîmpla așa ; apoi l-a mai întrebat ce fel de momeală trebuie să ia cu ei la pescuit. Plictisit, Hymir l-a repezit cu vorba, spunîndu-i că n-are decît să-și facă rost singur de ce momeală poftește și știe că-i trebuiește. Atunci Thor s-a dus în pădure, unde era cireada de vite a lui Hymir, a pus mîna pe primul taur care i-a ieșit înainte și căruia îi zicea *Himinbrjot*, adică „Cel ce sparge cerul", i-a sucit gîtul, i-a rupt apoi căpățîna cu grumaz cu tot și s-a suit cu ea în barcă. Hymir mult s-a mirat, dar s-a cam și înspăimîntat ; iar mirarea lui a sporit și mai mult cînd a văzut cu cîtă pricepere și nemaipomenită putere trăgea flăcăul la vîsle. În curînd uriașul i-a spus că au și ajuns la locurile bogate în pește, unde obișnuia să arunce cîrligele, și i-a cerut să se oprească din vîslit. Dar Thor s-a împotrivit, sub cuvînt că vrea să

meargă mai departe în larg; la care Hymir i-a întors vorba spunînd că ăsta e lucru cu mare primejdie, deoarece pot să nimerească acolo peste şarpele Midgard-ului şi atunci dau de bucluc. Dar Thor ţinea morţiş să meargă mai departe, în timp ce pe Hymir a început să-l furnice cam neplăcut pe şira spinării. Apoi Thor a lăsat vîslele din mînă şi a înfipt în cîrlig, drept momeală, căpăţîna de taur, care s-a afundat în valuri şi s-a lăsat degrabă pînă la fundul mării. Şarpele Midgardului a muşcat în momeală şi cîrligul undiţei i-a rămas înfipt adînc în cerul gurii. Simţind primejdia, şarpele s-a smucit atît de năpraznic, încît Thor, care ţinea frînghia bine cu ambele mîini, a fost izbit cu pumnii şi cu pieptul de copastia bărcii. Dar şi-a încordat toate puterile şi s-a opintit atît de vîrtos împotrivă, încît a răzbit cu picioarele prin fundul bărcii şi a ajuns să se proptească cu ele pe fundul mării. Acum a început să tragă şarpele încet în sus, ca să-l aburce în luntre. Cine nu l-a văzut pe Thor aţintindu-şi fulgerele privirii asupra dihaniei şi nici pe aceasta privindu-l ţintă de jos în sus şi scuipînd foc şi venin din gură, încă n-a văzut ce-i mai fioros pe lume. Cînd a dat cu ochii de căutătura jivinei şi a văzut apa năvălind în luntre prin gaura din chilă, uriaşul Hymir a pălit la faţă de spaimă; iar cînd Thor a dus mîna să apuce ciocanul, uriaşul a căutat pe pipăite custurea cu care tăia momeala şi a retezat dintr-o dată, pe marginea de lemn a bărcii, frînghia undiţei lui Thor, astfel încît şarpele s-a cufundat degrabă îndărăt în talazuri şi a scăpat de necruţătorul ciocan. Furios de cele petrecute, Thor a aruncat ciocanul şi l-a izbit pe Hymir lîngă ureche, prăvălindu-l în mare, de nu i-au mai rămas deasupra apei decît picioarele. Iar şarpele Midgard-ului a rămas în viaţă pînă în ziua amurgului zeilor, cînd l-a ucis tot Thor, care a căzut însă, şi el, mort de suflul otrăvit al jivinei.

ÎNTUNECATA HEL

Văzut-am o sală
Departe de soare,
Pe-al umbrelor ţărm,
Cu poarta spre nord.
O ploaie de-otravă
Pe horn năvăleşte;
Din trupuri de şerpi sînt
Ai sălii pereţi.
Văzut-am acolo,
Amar bălăcind
Prin crunte mocirle,
Sperjuri, ucigaşi;
Acolo Nidhöggr
Sugea trupuri moarte;
Rupea lupul leşuri...;
Mai ştiţi şi altceva?

(Din *Prezicerile vizionarei*)

Dintre cele trei odrasle ale lui Loki, care aveau să aducă pieirea lumii şi a zeilor, cea din urmă, *Hel*, era o femeie uriaşă, jumătate neagră ca smoala, jumătate însă avînd culori omeneşti. Ea stăpînea tărîmul *Niflhel*, sau infernul, adică genunea cea mai adîncă din împărăţia negurilor dintîi. Odin atotştiutorul, mai marele zeilor, i-a dat — cînd a aruncat-o în adînc — putere peste nouă lumi şi a rînduit-o să primească şi să adăpostească pe toţi cei pe care avea să i-i trimită el; printre aceştia nu erau decît oameni răpuşi de boală sau de alţi oameni ori de bătrîneţe, nu şi viteji; căci vitejii, adică toţi cei căzuţi bărbăteşte în bătălie şi cu spada în mînă, mergeau în Asgard, aşa cum vom vedea mai departe. La Hel îşi făceau veacul, aşadar, laolaltă şi buni şi răi, dar despărţiţi unii de alţii şi rînduiţi după cinul, făpturile şi virtuţile lor.

Răufăcătorii cei mai mari, însă, cei care uciseseră pîndind și lovind mișelește, cei care își călcaseră jurămîntul, adică sperjurii, sau cei care întinaseră rînduiala sfîntă a căsătoriei erau aruncați mai jos, pe tărîmul morților, zis *Nastrand;* acesta era despărțit de lumea celor în viață prin hățișuri de mărăcini, prin mlaștini și smîrcuri fără sfîrșit și prin rîul infernului, ce-i zicea *Gjöll.* Acolo, la trecerea peste Gjöll, făcea de strajă cîinele infernului, pre nume *Garm,* care sta la pîndă, ascuns în peștera *Gnipahellir.* Pieptul lui era mînjit de sînge, botul i se căsca fioros, asemeni unui hău fără fund, mai ales cînd fiara se repezea, lătrînd furios și înspăimîntător, la cei ce veneau să treacă rîul. Pe țărmul rîului Gjöll, pe tărîmul celălalt, se înălța o sală imensă. Pe acoperișul ei cînta un cocoș ce era roșu și negru, de parcă ar fi fost uns cu funingine. Acoperișul era împletit din șerpi, din ai căror dinți picura peste păcătoșii din sală otravă arzătoare. Iar prin hornul sau gaura de fum, ce străpungea acoperișul sălii, năvălea afară, revărsîndu-se în toate părțile, o abureală ca un fel de bură de otravă. În cînturile din *Edda,* se spune că sala ce se afla în stăpînirea lui Hel se chema „cazna", că blidelor ei le zicea „foamea", iar cuțitelor ei „poftă nesățioasă"; slujitorul ei se numea „lenea", slujitoarea ei „zăbava", pragul casei ei „nenorocirea", patul ei „suferința", iar velința de învelit purta numele „nenorocul", sub care pălea și pierea tot. Spre soare-răsare de această sală a caznei și a groazei, curgea un torent vijelios, printr-o vale cu costișe numai din putregai. În apele lui mocirloase se bălăceau răufăcători a căror piele era jupuită pe viu de către spadele tăioase pe care vîltoarea torentului le rostogolea la vale. Iar în mijlocul acestui tărîm al negurilor, *Niflheim,* pe care-l stăpînea Hel, bîntuia *Nidhöggr,* adică „balaurul pizmei", o iazmă care sugea și secătuia trupurile fără suflete aflate acolo. Tot de-acolo izvora și *Hwergelmir,* „izvorul cu apa de început a curgerii lumii", căruia îi mai zicea și „cazanul clocotitor"; din el porneau și curgeau

cele douăsprezece străvechi fluvii cu ghețuri ce se rostogoleau cu vuiet prin lumea negurilor, pe care o despărțeau de tărîmul oamenilor. Un singur pod ducea spre tărîmul lui Hel și acela era străjuit cu străşnicie de uriașa *Modgudr,* adică „lupta sufletului". Pe o colină, lîngă sala stăpînită de Hel, adăsta uriașul cel vesel *Eggther,* adică „purtătorul spadei", care cîntă din harfă și care era păzitorul întunecatei stăpîne. Tot el era și paznicul urieșilor, așa cum Heimdall era străjuitorul zeilor. Lîngă Eggther, la căpătîiul lui, își făcea veacul și cocoșul roșu *Fjalar,* care avea să-i trezească pe urieși atunci cînd urma să fie clipa cea mare a amurgului zeilor și cînd avea să-i cheme la ultima luptă împotriva acestora.

ZEII ASENI

Ușor recunosc a
Stăpînului sală
Cei ce la Odin,
Să-l vadă, sosesc:
Din sulițe sînt
Căpriorii-nvelișului,
Șindrilele-s scuturi
Ce sala acopăr,
Iar platoși se văd
Pe lăviți, de-a rîndul.
Și are Walhalla
Pe laturi cinci sute
Și patruzeci porți;
Pe fiece poartă
Opt sute voinici ies
Deodată, să lupte
Cu Fenrir, cumplitul.

(Din *Grimnismól* sau *Cîntecul lui Grimnir*)

Două seminții de zei domneau peste lumea vechilor germani : *Asen* și *Vanen*, adică *zeii Aseni* și *zeii Vani*. Cei mai numeroși și mai puternici erau Asenii, care au locuit de la începutul începuturilor în *Asgard*. Însă atotputernicia lor era umbrită și îngrădită de un destin tragic, care avea să se împlinească în ziua amurgului zeilor și despre care doar cele trei norne știau cînd urma să se abată asupra lor. Dar, pînă la acest soroc depărtat, cînd sorții morții avea să-i lovească pe unii dintre ei, mai era mult și ei stăpîneau între timp peste lume și oameni. Cel mai puternic dintre ei, domnul și stăpînul tuturor, era *Odin* sau *Wodan* ori *Wotan*. Alături de el, și deopotrivă de puternic, era fiul său *Thor* sau *Donar*, zeul tunetelor și trăsnetelor, care, în această calitate, era socotit corespondentul lui Jupiter al romanilor, deși zeul roman avea și atributele de părinte și stăpîn al zeilor, ce-i reveneau lui Odin. Printre Asenii de frunte se mai număra și alt fiu, *Balder*, cel mai frumos și pur dintre zei, precum și *Tyr*, sau *Ziu*, zeul războiului și echivalentul lui Marte al latinilor. Așa se face că, atunci cînd vechile triburi germanice au preluat de la romani denumirile zilelor săptămînii, zilei de joi — „ziua lui Jupiter sau Joe" — i-au zis *Donnerstag* sau „ziua lui Donar", iar ziua de marți — ziua lui Marte — au numit-o în englezește *Thursday* sau „ziua lui Tyr", iar în nemțește *Dienstag* sau, în popor, *Zistag*, adică „ziua lui Ziu". În fruntea zeițelor din seminția Asenilor trona *Frig* sau *Frigga*, căreia i se mai zicea uneori și *Freya*, dar care nu trebuie confundată cu zeița *Freyja* din seminția Vanilor, corespondenta latinei Venus, de unde și numele de *Freitag* — „ziua zeiței Freya" — pentru *vineri*, adică ziua zeiței *Venera* sau *Venus*.

În Asgard, unde-și aveau sălașul, zeii Aseni își duraseră douăsprezece castele strălucitoare, cîte unul pentru fiecare din zeii cei mari, adică pentru *Odin*, *Thor* și *Tyr*, pentru *Baldur* cel luminos și pentru *Widar* cel întunecat, pentru cîntărețul *Bragi* și pentru judecătorul *Forseti*, pentru *Heimdall*, paznicul cerului, și *Hermodur*, mesagerul zeilor, pentru zeul iernii *Uller*, pentru stăpînul mărilor *Njörd* și pentru zeul orb *Hödur*. Cel mai frumos și măreț dintre castele era al lui Odin și-i zicea *Gladsheim*, adică „Strălucitorul", sau „Lumea bucuriei". Căpriorii și grinzile acoperișului erau făcute din verigile de lemn ale unor sulițe gigantice ; castelul era acoperit cu scuturi mari, așezate în chip de șindrile, pereții și lavițele din jurul sălii celei mari erau împodobite pe de-a rîndul cu platoșe de preț și cu arme lucrate măiestrit. În mijlocul sălii erau înșiruite douăsprezece jilțuri înalte, de aur, pentru cei doisprezece zei Aseni mai de seamă ; iar unul dintre jilțuri era înălțat cu trei trepte deasupra celorlalte : acesta era tronul pe care ședea Odin sau Wodan. Sala avea de jur-împrejur cinci sute patruzeci de porți și fiecare poartă era atît de largă încît puteau ieși pe ea, deodată, opt sute de viteji înarmați, așezați în rînd. Asemenea tocmeală era gîndită pentru ziua cea mare cînd trebuiau să iasă cu toții laolaltă, să lupte împotriva lupului Fenrir și a celorlalți dușmani ai Asenilor. Deasupra porții celei mari dinspre soare-apune era atîrnat un lup, iar mai sus de el, un corb. Acestui castel al lui Odin i se mai spunea și *Walhalla*, adică „Sala celor aleși (de pe cîmpurile de luptă)", căci în el aduna Odin pe toți voinicii căzuți vitejește, în luptă cinstită, pe cîmpurile de bătălie ; iar acestor viteji li se spunea *Einherier*-ii. Cîtă vreme trăiau pe pămînt, nu trebuiau să știe ce-i teama în luptă sau frica de moarte. Și chiar dacă războinicii cîrteau uneori contra destinului, căci cei mai buni, care păreau să fie biruitori, trebuiau să-și afle moartea în plină tinerețe, totuși trebuiau să se plece în fața convingerii că e nevoie să fie gata și să stea la îndemînă oricînd ; căci nimeni, nici chiar Odin însuși, nu cunoștea vremea cînd dușmanii Asenilor aveau să pornească lupta. Dar Odin nu-i aduna el însuși, ci

trimetea mîndrele sale mesagere, numite *Walküre* sau *Walchirii*, adică „Cele ce aleg pe cîmpul de luptă". Aceste Walküre, fecioare minunate și blînde din seminția Vanilor, erau ținute în Walhalla ca zălog pentru buna înțelegere și pace dintre cele două seminții de zei. Călărind pe cai înalți, ce puteau zbura prin aer, Walchiriile colindau cîmpurile de luptă, trezeau la viață veșnică, prin sărutul lor, pe toți eroii căzuți vitejește și-i aduceau apoi cu ele în Walhalla, după ce mai întîi trebuiau să treacă prin vad un rîu căruia îi zicea *Thund*. În Walhalla vitejii Einherier erau întîmpinați de însăși Frigga, soția lui Wodan, care îi îmbia cu un corn de băut, plin ochi cu băutură de bun-sosit ; apoi cei de stirpe nobilă erau luați de Tyr și duși în castelul său ce-i zicea *Folkwang*, sau „Cîmpiile norodului", în timp ce Thor îi adăpostea în burgul său *Thrudheim*, adică „Lumea tăriei", pe toți luptătorii liberi din tagma oamenilor de rînd. Pe pajiștile din Asgard, toți acești viteji își încercau puterile zilnic și își desăvîrșeau măiestria în mînuirea armelor, pentru ca în ziua cînd avea să vină sorocul amurgului zeilor, să le poată sta într-ajutor și lupta cu folos alături de ei. Pentru acea zi de năprasnă aduna Odin acești viteji în Walhalla, unde îi ospăta, le da de băut și-i ținea la îndemînă. În fiece dimineață, vitejii ieșeau la luptă, se băteau aprig și nu conteneau pînă ce nu era rănit de moarte vreunul din ei. Cel mort sau cei morți se trezeau apoi din nou la viață veșnică, după care se adunau cu toții în marile săli festive ale cerului, la un ospăț plin de veselie și de voie bună.

În mijlocul Walhallei se înălța arborele *Lärad*, sau „Cel ce dă ocrotire", pesemne alt nume dat „Frasinului lumii", a cărui coroană se ridica deasupra acoperișului sălii și îl umbrea cu crengile sale. Pe acoperișul Walhallei își făcea veacul capra *Heidrun*, care rodea mereu mugurii și lăstarii „Frasinului lumii" și da, din ugerul ei veșnic plin, băutura nemuririi, dar nu în chip de lapte, ci sub

formă de *met* sau „mied". Vitejii *Einherieri* beau acest mied, care le da viață veșnică, și mîncau din carnea mistrețului *Sährimnir*, adică „Cel negru de funingine", care era fript și înfulecat zilnic pînă la ultima bucățică, dar care reînvia apoi, de fiecare dată, și creștea la loc, rotunjindu-și trupul cum fusese înainte. La ospăț, Frigga și Walchiriile aduceau zeilor și vitejilor metul sau miedul spumegînd în cornuri de băut, iar Bragi, cîntărețul și poetul zeilor Aseni, le recita cîntece de dragoste și vitejie, însoțindu-se la harfă. Căpetenia acestor oști de viteji morți era Odin, care ședea pe un tron înalt ; el disprețuia miedul și bea doar vin, care-i ținea și de băutură și de mîncare, iar carnea de mistreț, ce i-o puneau dinainte, o arunca celor doi lupi, *Geri* și *Freki*, însoțitorii săi de totdeauna.

Castelul Folkwang, unde-și petreceau timpul viteji de neam nobil care nu căzuseră în luptă piept la piept, dar care muriseră totuși pe cîmpul de bătălie, era mult mai mare și mai încăpător decît Walhalla, de aceea i se mai spunea și castelul *Sessrimir*, adică „Încăpătorul". Dar cel mai mare dintre toate castelele era *Thrudheim*, adică „Locul sau cîmpul tăriei", sălașul tuturor luptătorilor liberi căzuți cu cinste pe cîmpul de luptă ; el avea cincizeci de caturi și strălucea atît de minunat, încît i se mai spunea și *Bilskirnir*, adică „Cel ce lucește vesel".

ZEII VANI

Ivitu-s-a-ntîi
Războiul pe lume
Cînd zeii străpuns-au
Pe Gullweig cu suliți
Și ars-au în sala
Părintelui oștii,

De trei ori, pe cea
De trei ori născută.
Toţi Heid o numeau
Pe-atotvăzătoarea
Ce-n case intra;
Ştia meşteşuguri
Şi vrăji le făcea,
Răpindu-le mintea;
Şi mult au slăvit-o
Muieri ce fac vrăji.

(Din *Prezicerile vizionarei*)

Seminţia zeilor *Vani* era deopotrivă de veche precum cea a zeilor *Aseni*, dacă nu chiar dintr-o vreme mai de demult. Cinstirea şi cultul lor a venit de undeva dinspre miazăzi, de la noroade ce-au trăit încă înainte de venirea şi aşezarea triburilor germanice pe meleagurile dintre rîul Rin, munţii Alpi şi mările Nordului şi Balticii. Între susţinătorii şi închinătorii celor două seminţii de zei se vor fi dat chiar lupte crîncene, pînă ce au ajuns să-i cinstească deopotrivă şi pe unii, şi pe alţii. Amintirea istorică a acelor lupte s-a pierdut odată cu trecerea anilor şi a veacurilor, dar a fost de bună seamă transpusă în mitul bătăliei dintre zeii Vani şi cei Aseni.

Zeii Vani nu locuiau în cer, în Asgard, ca zeii Aseni, ci în adîncurile pămîntului şi mărilor, de unde hărăzeau oamenilor toate cele de trebuinţă pentru viaţă, fiind închipuiţi ca zei ai fertilităţii, belşugului şi prosperităţii. Odată, cînd se terminase epoca de aur a necunoaşterii viitorului şi cînd nornele veniseră din *Riesenheim* şi se aşezaseră la izvorul destinului *Urdarborn*, şi-a făcut apariţia în Asgard o femeia din seminţia Vanilor, pre numele ei *Gullweig*, adică „Puterea aurului", mare meşteră în tainele vrăjilor. Temîndu-se ca vrăjitoarea să nu fi venit cu gînduri rele, Asenii cei bănuitori şi temători de prezicerea pieirii lor năprasnice au năvălit asupra ei, primind-o cu ruşine şi ocară: au gonit-o, au înţepat-o cu suliţele şi au ars-o de trei ori în foc — simbol al lămuritului aurului prin văpaia flăcărilor. Prin Gullweig s-a născut în lume, printre zei, ca şi printre oameni, lăcomia nemăsurată de aur şi de avere, căci numele ei, care însemna „puterea aurului", era înţeles în sens rău, ca o putere malefică. De-aceea i s-a mai zis vrăjitoarei Gullweig şi *Heid* — nume ce se da în mod obişnuit prezicătoarelor şi femeilor care se pricepeau la vrăji şi farmece. Cînd au aflat zeii Vani ce soartă avusese Gullweig, au hotărît să se răzbune împotriva Asenilor şi au pornit cu oaste împotriva Asgard-ului, cerînd drept ispaşă ca Asenii să le facă şi lor parte egală din bogăţiile lumii. Asenii au ţinut sfat cu privire la asemenea cerere şi, stăpîniţi de lăcomie, au hotărît să dea piept şi să se apere, socotind că sînt mai puternici şi că zidul cel mare, ridicat de uriaşul ziditor întru apărarea Asgard-ului, va fi o stavilă de netrecut. Ca semn al hotărîrii luate, Odin însuşi a aruncat suliţa asupra duşmanilor, pornind lupta şi iscînd astfel primul război în lume. Dar lupta s-a desfăşurat altfel decît îşi închipuiseră Asenii. Căci Vanii au năvălit cu asemenea putere asupra lor, încît au răzbit prin rîndurile strînse ale Asenilor; iar cînd aceştia s-au retras îndărătul valului de piatră, Vanii au izbutit să facă o spărtură în el şi au năvălit înăuntru, călcînd în picioare pajiştile Asgard-ului. Atunci, Odin a dat poruncă îndată ca toate armele să se odihnească, iar Asenii s-au învoit să înceteze lupta şi să încheie o pace veşnică, încuviinţîndu-le Vanilor cererea şi recunoscîndu-le drepturi egale cu ale lor. Drept chezăşie că vor respecta pacea cu credinţă nestrămutată, au făcut schimb de ostateci: Vanii le-au dat Asenilor pe cei mai buni dintre ei, pe *Njörd*, zeul mărilor, şi cei doi copii ai săi, luminosul *Freyr* şi *Freyja*, pe care îi zămislise cu prima lui soţie, şi pe sora sa *Nerthus*, zeiţa fertilităţii. În schimb, Asenii l-au dat ca zălog pe *Hönir*, fratele lui Odin, un bărbat frumos şi voinic de statură, şi pe atotştiutorul şi înţeleptul uriaş

Mimir, care să-i fie sfetnic. Iar pentru pecetluirea înțelegerii și a păcii, Asenii și Vanii au scuipat cu toții într-un blid și din amestecul acesta au creat un om nespus de înțelept, căruia i-au spus *Kvasir.* Freyja era zeița pămîntului și, ajungînd printre Aseni, a fost confundată după o vreme cu divina Frigga, soția lui Odin, căreia i se mai spunea, de asemenea, și *Freya.* Viețuind acum în Asgard, printre zeii Aseni, Njörd, Freyr și Freyja au ajuns la mare cinste și au fost slăviți la fel ca și zeii cerului.

Cînd zeii Vani au ajuns îndărăt pe meleagurile lor, s-au încrezut în spusele Asenilor, cum că Hönir era un bărbat cu însușiri deosebite, și l-au făcut de-ndată conducătorul lor. Mimir îl sfătuia în toate privințele ; dar, dacă se întîmpla să plece uneori și să nu fie de față, Hönir se arăta încurcat și șovăitor cînd trebuia să hotărască de unul singur în vreo treabă de mare însemnătate. În asemenea împrejurări, punea pe alții să hotărască în locul lui. Atunci Vanii și-au dat seama de viclenia Asenilor și că fuseseră trași pe sfoară, dîndu-li-se ca ostatec un zeu a cărui minte și pricepere era cu mult mai prejos de înfățișarea lui frumoasă. Mîniați peste poate, au hotărît să se răzbune și să arate totodată că descoperiseră viclenia ; de aceea, i-au tăiat capul lui Mimir și l-au trimis zeilor Aseni. Dar Odin, meșter în toate, s-a priceput cum să păstreze capul lui Mimir în viață și să-l ferească de moarte și putrezire ; de asemenea a știut cum să-l facă să vorbească și adesea, cînd se ivea vreo primejdie sau năpastă, stătea de vorbă cu capul lui Mimir și-i cerea sfatul.

Înțeleptul *Kvasir,* care fusese creat din scuipatul amestecat al Asenilor și al Vanilor, a pornit să colinde lumea în lung și-n lat, învățîndu-i pe oameni și ajutîndu-i să afle multe lucruri. Era atît de deștept, încît nimeni nu era în stare să-i pună vreo întrebare la care să nu fi putut da răspuns. În colindările sale, a ajuns și la piticii negri *Fiallar,* adică „Tăinuitorul“ sau „Iscoditorul“, și *Giallar,* adică „Rapsodul“. Aceștia s-au prefăcut că vor să-i pună întrebări doar lui singur, fără a fi auziți și de alții, dar de fapt aveau gînd rău împotriva lui. De-ndată ce au rămas singuri cu Kvasir, l-au adormit cu o băutură vrăjită, l-au ucis pe negîndite și i-au scurs sîngele într-un cazan care se numea *Ódhrärir,* sau „Ațîțătorul minții“ și în două ulcioare, *Son* și *Bodn,* „Răscumpărare“ sau „Ispășire“ și „Propunere“ sau „Îmbiere“ ; apoi au amestecat sîngele cu miere. Din acest amestec s-a plămădit un mied care dăruia, oricui gusta din el, harul poeziei și al vorbirii înțelepte. Pentru a-și ascunde fărădelegea față de Aseni, piticii le-au povestit zeilor că bietul Kvasir murise înecat în preamulta sa înțelepciune. După aceea au mai săvîrșit încă o fărădelege. Poftiți de ei, au venit să-i vadă uriașul Gilling împreună cu nevasta sa. Piticii l-au îndemnat mai apoi pe Gilling să meargă să se plimbe cu ei pe mare și, cum uriașul nu știa să înoate, au îndreptat luntrea spre un loc cu stînci ascunse sub apă ; luntrea s-a sfărîmat, iar uriașul a pierit în valuri. După săvîrșirea faptei, s-au întors acasă, i-au istorisit femeii uriașului că acesta căzuse jertfă mării și au îndemnat-o să iasă afară din casă și să meargă la malul mării ca să-i arate unde se întîmplase nenorocirea. Femeia lui Gilling s-a pornit să jelească amarnic și a primit să-i urmeze ; dar Giallar s-a urcat degrabă pe coperișul casei și, cînd femeia a ieșit pe ușă afară, i-a prăvălit în cap, de sus de pe acoperiș, o piatră de moară nespus de grea, scurtîndu-i și ei zilele.

Gilling avea, însă, un fecior, pe uriașul Suttung. Cînd acesta a aflat ticăloșia piticilor și cum îi răpuseseră părinții, a pornit îndată la drum ca să-i răzbune. A căzut pe neașteptate asupra piticilor și i-a prins mai înainte ca aceștia să fi putut scăpa cu fuga. I-a legat bine și i-a dus cu luntrea pe un ostrov stîncos, pe care îl acopereau valurile cînd venea fluxul, și i-a lăsat acolo. Văzînd moartea cu ochii, piticii s-au milogit, cerînd îndurare, și i-au făgăduit, în schimbul vieții lor, să-i dea miedul făcut din sîngele lui Kvasir. Suttung a înțeles cît de prețios era acest

mied, a încheiat tîrgul cu ei și a primit ispașa. Pentru a-l păstra la adăpost sigur, l-a dus și l-a ascuns sub *Hnitbjörg*, sau „Munții ce se bat în capete", unde l-a lăsat în paza propriei sale fiice, *Gunnlöd*, sau „Cea ce cheamă la luptă". Căci fecioara îl chema la luptă pe oricine era ispitit de frumusețea ei. Iar Suttung a fost nevoit să jure înaintea celorlalți uriași că nu va gusta niciodată din miedul fermecat, căci toți socoteau că nu e bine ca omul cel mai puternic dintre ei să fie, totodată, și cel mai înțelept.

ODIN — PĂRINTELE A-TOATE

„ . . . . . spune-mi,
Căci știi soarta zeilor,
Ce fac zilnic vitejii
În curtea lui Odin ?"
„Se luptă nenfricații
În curtea părintelui
În fiece zi ;
Se-aleg, se doboară
Și pleacă-mpăcați
Spre sala lui Odin.

(Din *Cîntecul lui Wafthrudnir*)

Părintele a-toate — *Allvater* — îi spuneau vechile triburi germanice celui mai mare dintre zei, pe care scandinavii și islandezii îl numeau *Odin*, iar anglo-saxonii și triburile germane de pe continent : *Wodan* sau *Wotan*. În numele acesta din urmă răsună ceva din cuvîntul „Wut" — pe limba noastră „furie" —, așa că pesemne numele lui însemnase cîndva *„Furiosul" (der Wütende)* sau *„Furtunatecul"*. Dealtfel, și însușirile lui dintru început întăreau

această presupunere, căci oamenii au văzut în el, mai întîi, conducătorul cetelor de suflete și stăpînul vînturilor. De aceea a fost asemuit de romani cu zeul lor *Mercur*, ceea ce a făcut ca ziua de „miercuri" — *„dies Mercurii"* — să fie tradusă în limba nordică veche prin *Odinsdagr* („ziua lui Odin"), iar în engleză, prin *Wednesday* („ziua lui Wodan"). Odin sau Wodan avea însușiri și puteri nemaivăzute, care făceau să se petreacă în lume lucruri neobișnuite și pe care le putea hărăzi și oamenilor : îndrăzneala fără margini, turbată, ce-l făcea pe luptător să nu-i stea nimic împotrivă, și înflăcărarea sacră, însoțită de dorință stăruitoare, care îngăduie poetului sau cîntărețului și vizionarului să năzuiască spre culmile supreme ale creației și vieții și să le întrezărească aievea. Căci dacă Odin era închipuit ca luptătorul cel mai puternic și veșnic biruitor, el era totodată și zeul care căuta neostoit înțelepciunea ultimă și cunoașterea tuturor lucrurilor și care, de-ndată ce le afla, le împărtășea și altora — zei sau oameni. Iar ca stăpînitor al cerului și pămîntului, ca domn și stăpîn suprem peste zei și oameni, nu numai că era atotștiutor, cum nu se mai afla altul pe lume, dar avea în mînă și puterea supremă care hotăra soarta luptelor și a războaielor. Din această cauză era zeul bătăliilor, pe care oamenii îl chemau într-ajutor înainte de luptă și în timpul ei, și i se mai spunea și *Siegvater*, adică „Părintele victoriei". Pe dușmanii săi îi potopea cu frică oarbă și îi lipsea de cutezanța de-a lupta, iar pe cei pe care îi ocrotea și sprijinea, îi dăruia cu putere supraomenească, astfel încît să nu-i vatăme nici fierul și nici focul și să poată fi biruitori, chiar de-ar fi fost neînarmați. În mîna lui sta biruința sau înfrîngerea și el stăpînea destinul morții în luptă, dar nu lua niciodată parte la lupte. Îmbrăcat în armură strălucitoare, trecea peste cîmpul de bătălie călare pe armăsarul său cu opt picioare, *Sleipnir* adică „Cel ce lunecă iute pe deasupra", ori călărea pe un cal alb sau negru și desemna, cu sulița sa miraculoasă *Gungnir*, luptătorii cărora le era sortit să

moară în bătălie. De aceea i se mai spunea şi *Walvater*, adică „Părintele care alege". Astfel Odin mai era şi domnul şi stăpînul vitejilor căzuţi în luptă cinstită, piept la piept, al acelor *Einherieri* pe care îi culegeau Walchiriile de pe cîmpul de bătălie, pentru a-i aduna în *Walhalla* — „sala celor aleşi" —, unde îi ospăta, îi punea să se încerce zilnic în meşteşugul armelor şi îi pregătea pentru marea bătălie din urmă, ce aveau s-o dea în ziua amurgului zeilor, în fruntea lor luptînd însuşi Odin.

ODIN — CĂLĂTORUL

Odin grăieşte :

Dă-mi sfatul tău, Frigga,
Simt chemarea la drum
Spre casa lui Wafthrudnir !
Ştiinţa străveche-a
Înţeleptului urieş
Mi-e poftă s-o aflu.

Frigga grăieşte :

Mai curînd te-aş opri,
Părinte al oştilor,
În a zeilor ţară ;
Căci, din neam de-urieşi,
Eu nu ştiu vreun altul
Mai voinic ca Wafthrudnir.

(Din *Cîntecul lui Wafthrudnir*)

Miturile străvechi îl închipuiau pe Odin sau Wodan şi sub alte înfăţişări. Astfel, atunci cînd lua sub ocrotirea sa pe vreun viteaz şi încheia legămînt cu el, îi hărăzea pentru o vreme biruinţă şi faimă, dar totodată îi hotăra

şi ziua morţii ; şi cînd venea sorocul, apărea deodată în calea viteazului, ca un bătrîn cu păr sur şi barbă lungă, îmbrăcat în straie ponosite şi roase. Căci stăpînului zeilor şi al oamenilor îi plăcea să colinde prin lume, schimbîndu-şi întruna înfăţişarea, şi adeseori obişnuia să coboare pe pămînt cu chip şi îmbrăcăminte ca ale oamenilor : uneori îl întîlneau ca un bătrîn cu o pălărie cu margini largi, trasă pe ochi, alteori ca luntraş sau brudar. Iar cînd s-a aprins de dragoste pentru *Rinda*, zeiţa pămîntului, care i-a născut mai apoi un fecior, *Vali*, Odin i s-a înfăţişat întîi ca aurfăurar, apoi în chip de conducător de oşti sau de călăreţ în armură. De aceea i se mai spunea uneori şi *Fjölnir*, adică „Cel cu multe chipuri", sau *Swipall*, „Cel ce-şi schimbă înfăţişarea". Iar unii întăreau cu jurămînt, că l-ar fi văzut cîndva în chip de peşte, de pasăre ori de şarpe şi povesteau, cînd şi unde se petrecuse asemenea întîmplare.

Călătorul Odin străbătea distanţele ca gîndul, putea ajunge într-o clipă în cele mai îndepărtate ţări şi ştia tot ce se petrecea pe-acolo, după cum cunoştea şi locurile unde adăstau metalele în măruntaiele pămîntului. Astfel a colindat prin toate cele nouă tărîmuri ale lumii, căutînd înţelepciune şi cunoaştere, a umblat printre oameni, printre pitici şi printre urieşi, a coborît pînă sub rădăcinile „frasinului lumii" şi chiar la înspăimîntătoarea Hel, în lumea negurilor şi a morţii, adică în *Niflhel*. Pretutindeni iscodea şi întreba, dorind să afle tot ceea ce îi era tăinuit chiar şi lui, adică soarta care îl aştepta pe el, precum şi pe ceilalţi zei, cînd se va fi depănat pînă la capăt firul zilelor sorocite, fir tors din fuiorul veşniciei.

Uneori însă, cînd nu-l îmboldea dorinţa neostoită de-a şti totul şi de-a afla viitorul, îi plăcea să-şi treacă timpul în castelul său *Heidskialf*, adică „Pragul destinului", de unde putea să vadă orice se petrecea în lume şi să audă tot ce se vorbea. La picioarele sale, tolăniţi pe jos, adăstau cei doi lupi *Geri* şi *Freki*, adică „Lacomul" şi „Hălpăilă", pe care îi hrănea cu carnea mistreţului *Sährimnir*, ce i-o

punea dinainte Frigga ; căci Odin nu mînca nimic, ci se mulţumea doar cu minunatul vin pe care i-l turnau necontenit în cornul de băut walkiriile *Rista* şi *Mista*, adică „Norul" şi „Ceaţa". Iar pe umerii stăpînului zeilor, stăteau doi corbi : *Hugin*, sau „Gîndul" şi *Munin*, sau „Aducerea-aminte". În fiecare dimineaţă, Odin trimetea cele două păsări să umble prin lume pentru a iscodi tot ce se întîmpla ; iar la întoarcere corbii se aşezau pe umerii săi, unul de-a dreapta, celălalt de-a stînga, băteau din aripi şi îi şopteau, fiecare la cîte-o ureche, tot ceea ce văzuseră şi auziseră. De aceea Odin ştia prea bine ce le era oamenilor cu priinţă şi ce le da frumuseţe şi vîrtute, ocrotindu-i pe îndrăgostiţi şi binecuvîntînd căsniciile cu copii — lucru la care nu se da îndărăt să contribuie şi el personal ; tot el hărăzea plugarilor roade bune şi îmbelşugate, iar pe corăbieri îi călăuzea peste ape în călătorii norocoase şi fără primejdii. Căci voinţa lui Odin stăpînea şi hotăra înşiruirea anotimpurilor şi mersul stelelor, putea porunci vînturilor să se oprească sau să-şi schimbe direcţia spre un loc anume, era în stare să dezlănţuie sau să liniştească talazurile furtunii, stingea pălălaia focului sau o îndrepta încotro voia şi putea împiedica armele, oricît de ascuţite, să taie în carne şi să facă răni. Din această cauză i se mai spunea, uneori, şi *Göndlir*, adică „Vrăjitorul" sau „Părintele vrăjilor", mai ales că el îi învăţa şi pe oameni meşteşugul descîntatului şi al făcutului sau desfăcutului vrăjilor. Aşa, bunăoară, într-un descîntec găsit la mînăstirea Merseburg de lîngă Leipzig se povesteşte cum Wotan mergea cîndva prin codru, călare, împreună cu *Phol* sau *Balder*. Deodată noatenul lui Balder şi-a scrîntit un picior ; şi au sărit atunci sumedenie de zeiţe — pasămite frumosul fecior al lui Odin şi al soţiei sale, Frigga, era cel mai iubit dintre zei din Asgard — să-l descînte de vindecare. Dar n-au izbutit şi, pînă la urmă, a fost nevoie să-l descînte însuşi Wotan, căci el era singurul care cunoştea toate vrăjile cele mai fără greş. Astfel îl vedem şi în postura de medic sau vraci

vindecător, întrucît el avea ştire de toate comorile şi forţele din adîncul pămîntului şi ştia toate buruienile de leac şi ierburile de otrăvit sau de legat şi dezlegat vrăji. Iar mai tîrziu, cînd a pătruns la triburile germanice şi acea scriere veche, cunoscută sub numele de „rune" şi folosită mai cu seamă pentru vrăji şi pentru prezisul viitorului, s-a vădit că Odin nu numai cunoştea tainele runelor şi a forţei lor magice, căreia nu i se putea împotrivi nimic pe lume, dar era privit de către mulţi şi drept izvoditor al lor, drept zeul care le-a gîndit, le-a făurit şi le-a încrestat pentru prima oară pe tăbliţe din lemn de fag. Aşa se povesteşte în mitul renaşterii lui Odin — căci zeii aveau nevoie să se reîntinerească din timp în timp —, cum că părintele zeilor s-a rănit cîndva, singur, de moarte, cu o suliţă şi că a stat apoi spînzurat vreme de nouă zile în „frasinul lumii", pentru a se împlini renaşterea sa. Dar, în răstimpul acesta, nimeni n-a venit să-i dea de mîncare şi de băut şi, fără asta, nu-şi putea recăpăta dreptul la viaţă nouă, după credinţa şi legile norodului, şi nici nu se putea desprinde din laţul care-l ţinea spînzurat în pom. Atunci a cătat cu privirea în jur şi a zărit pe jos runele ; cu mare greutate a izbutit să le apuce cu mîna şi astfel, cu ajutorul puterii lor magice, a putut să coboare din pom şi să capete forţă nouă de viaţă prin atingerea pămîntului şi prin băutura *Odrerir*, străjuită de Mimir, unchiul său dinspre mamă. După această renaştere, puterea lui Odin — prin vorbă şi prin faptă — a crescut şi mai mult ; şi adeseori zeul venea la Mimir să-i ceară vreun sfat înţelept. Ce s-a întîmplat cu Mimir — cum a fost dat ca zălog zeilor Vani, după primul război dintre aceştia şi zeii Aseni, şi cum zeii Vani, socotindu-se înşelaţi şi păgubiţi, i-au tăiat capul şi l-au trimis lui Odin, care i-a dat viaţa veşnică prin vrăji ştiute doar de el, pentru a-l putea întreba oricînd era la ananghie şi avea nevoie de sfat înţelept şi luminos, — toate astea le-am văzut în altă parte.

ODIN — ATOTŞTIUTORUL

Ştiu : ochiul lui Odin
E bine ascuns
În izvorul lui Mimir,
Cel în lume vestit ;
Şi Mimir bea mied,
Dimineaţa în zori,
Din zălogul de preţ...
Mai ştiţi şi-altceva ?

(Din *Prezicerile vizionarei*)

În peregrinările sale, Odin căuta mai cu seamă cunoaşterea lucrurilor ce se petrecuseră cîndva în negura trecutului sau care aveau să se întîmple într-un viitor depărtat. Această neostoită dorinţă de-a şti totul l-a făcut cîndva să-şi jertfească un ochi şi să apară apoi, în închipuirea oamenilor ca zeul cu un singur ochi. Iată cum a fost povestea :

Într-una din colindările sale prin lume, Wotan a coborît din Asgard pînă la rădăcinile „frasinului lumii“, şi anume la aceea dintre cele trei rădăcini, de sub care curgea „izvorul înţelepciunii“, cel din care bătrînul *Mimir* sorbea cumpăna şi adîncimea gîndurilor. Mergînd la Mimir, Wotan l-a rugat să-i dea voie şi lui să soarbă o înghiţitură din apa cea fermecată. Mimir nu s-a arătat potrivnic, dar i-a răspuns astfel :

— Dacă mai-marele zeilor este gata să-mi dea în schimb, ca plată sau zălog, unul din ochii săi, va căpăta dreptul, pentru tot restul vieţii, să vină la izvor şi să bea oricînd înţelepciunea din el.

Cererea lui Mimir era cumplită, căci orice luptător, şi cu atît mai mult un zeu, care n-avea decît un singur ochi, putea trece oricînd drept un schilod sau un însemnat de soartă. Dar dorinţa lui Odin de-a sorbi din apa înţelepciunii şi a atotştiinţei şi de-a afla, astfel, totul cu privire la trecut şi la viitor era atît de mare, încît n-a şovăit să împlinească jertfa cerută şi să-i dea lui Mimir gajul dorit. De-atunci a rămas Wotan doar cu un ochi, şi lumea îl vedea adesea cu o pălărie cu margini mari, trasă pe faţă, de sub care se zărea, arzînd ca un tăciune, doar o singură lumină. Dar cine are în puterea sa înţelepciunea şi atotştiinţa lucrurilor nu le păstrează doar pentru sine, ci le împărtăşeşte şi altora. Tot astfel şi Wotan sau Odin era învăţătorul oamenilor, zeul care le tîlcuia întîmplările şi le dezvăluia tainele lumii şi ale vieţii.

Odin mai era şi izvoditorul artei poetice şi, totodată, cel mai mare meşter făuritor de poezie ; totdeauna, cînd avea de spus ceva, vorbea în versuri. Adeseori, adăsta o vreme lîngă cascada izvorului înţelepciunii, împreună cu divina *Saga*, adică *Legenda* ; mai-marele zeilor asculta vrăjit poveştile străvechi ale zeiţei, despre începuturile lumii şi despre vremea de aur, şi se lăsa furat de murmurul apei fermecate, murmur ce întruchipa şi dăruia clarviziunea profetică ; iar din cînd în cînd sorbea şi el din înţelepciunea şi atotştiinţa izvorului.

Despre măiestria lui Odin în meşteşugul poeziei, cîntecele vechi mai ştiau o poveste. După ce Kwasir fusese ucis mişeleşte de cei doi pitici *Fiallar*, adică „Tăinuitorul“ sau „Iscoditorul“, şi *Giallar*, adică „Rapsodul“ sau „Cîntăreţul“, şi după ce sîngele lui fusese adunat în cazanul *Odhrärir*, adică „Băutura ce aţîţă mintea“, şi în cele două ulcioare *Son*, adică „Răscumpărare“ sau „Ispăşire“, şi *Bodn*, adică „Propunere“ sau „Îmbiere“, fiind amestecat cu rodul albinelor pentru a da acel „mied cu miere“ care aţîţa spiritul şi-l purta pe culmile poeziei şi ale vorbei înţelepte, şi după ce uriaşul Suttung le luase cu sila celor doi pitici vasele cu băutura vrăjită şi le ascunsese sub *Hnitbjörg*, adică „Munţii ce se bat în capete“, Odin a aflat şi el, prin corbii săi, vestea despre puterea neasemuită a băuturii fermecate şi a fost cuprins de dorinţa de-a bea

din acel mied. Mai ales că de-atunci poeziei i se spunea „băutura din Odhrärir“ ori „băutura din Son“, „teleguța piticilor“, „miedul lui Suttung“ sau „udeala din Hnitbjörg“. Și cum dorința, o dată născută, nu mai dă pace nici oamenilor, nici zeilor, stăpînul lumii s-a hotărît să pornească s-o caute și să încerce să soarbă din ea. Într-o zi, după mult umblet — căci lungă era calea pe care se încumetase să meargă — Odin a ajuns pe-o pajiște frumoasă, unde nouă argați coseau fînul. Dar coasele lor erau tocite și munca mergea greu, înaintînd anevoie. Odin s-a arătat gata să-i ajute și să le ascută coasele ; a scos o cute nespus de bună, dar s-a prefăcut nehotărît cui dintre ei s-o dea, pasămite fiindcă nu știa care din ei era mai mare și mai bun la muncă. Argații au prins a se sfădi, au ajuns la bătaie și și-au tăiat unii altora gîtul cu coasele. După aceea Odin s-a dus la fratele lui Suttung, uriașul *Baugi* sau „Gîrbovitul“, căruia îi aparțineau fînețea și argații morți. Însă Odin nu i-a destăinuit uriașului cine este, ci i-a spus că-l cheamă *Böllwerk*, adică „Răufăcătorul“ : dar uriașul n-a înțeles vorba cu tîlc ascuns a străinului, ci i s-a plîns că și-a pierdut toți argații, care se omorîseră între ei, și că acum i se vor strica fînul și bucatele pe cîmp, căci nu avea cine să le adune. Atunci Böllwerk s-a arătat gata să-i facă el singur toată munca celor nouă argați în schimbul unei înghițituri din miedul lui Suttung. Baugi i-a răspuns pe dată că el nu e stăpîn pe băutura fratelui său și că acesta nu îngăduie nimănui nici un strop din ea, căci o păstrează doar pentru sine ; dar i-a mai spus că nu șovăie s-o pornească la drum împreună cu Böllwerk, pentru a încerca să-i facă rost de o dușcă din miedul fermecat — pasămite i-ar fi fost tare pe plac să-i joace un renghi fratelui său, cu care nu se împăca defel, așa cum deseori se întîmpla printre urieși.

Atunci Böllwerk s-a pus pe treabă și a trudit toată vara, îndeplinind munca celor nouă argați ; iar la începutul iernii și-a cerut plata. Și, după cum fusese învoiala, au

mers amîndoi la Suttung ; Baugi a intrat în casă la frățîne-său, i-a istorisit pățania cu argații și cu străinul care i-a strîns bucatele și i-a cerut să-i dea și lui o dușcă din mied ; dar, așa cum se aștepta, Suttung l-a respins și l-a gonit de la el. Văzînd una ca asta, Böllwerk l-a rugat pe Baugi să-l ducă și să-i arate muntele în adîncul căruia era ascunsă băutura fermecată. Cu mintea lui mică, în ciuda trupului de urieș, Baugi socotea că era îndreptățit întru totul să obțină prin vicleșug ceea ce îi fusese refuzat atunci cînd ceruse în chip cinstit și fățiș. Așa că a primit să-i arate lui Böllwerk care era muntele cu pricina. Ajunși la locul acela, Böllwerk a scos din traistă un sfredel ce-i zicea *Rati*, adică „Rozătorul“, și i-a cerut, viclean, lui Baugi să străpungă stînca cu el, spre a-i deschide drum către miedul lui Kwasir. Baugi a trudit cu puterea lui de urieș, cam vreo oră, după care i-a spus lui Böllwerk că stînca era străpunsă. Böllwerk a suflat atunci în gaura făcută de sfredel și așchiile dinăuntru au sărit îndărăt spre el ; astfel și-a dat seama că Baugi mințise și că gaura nu răzbătuse pînă înlăuntrul muntelui. Vrînd-nevrînd, uriașul a trebuit să sfredelească mai departe, încă vreo două ceasuri ; iar, cînd Böllwerk a suflat din nou, așchiile au zburat înăuntru, semn că gaura răzbătuse pînă unde trebuia. Baugi se tot întreba cum va izbuti ditamai namila de argat să intre în munte prin asemenea deschidere mică ; însă, pînă să se dumirească el bine, Böllwerk s-a prefăcut într-un șarpe și a dispărut ca fulgerul în gaură. Baugi a dat să arunce după el cu sfredelul, dar s-a trezit prea tîrziu și fierul a nimerit în piatră, de unde a sărit îndărăt, lovindu-l atît de năpraznic în ochi, încît uriașul a căzut pe spate și și-a dat duhul, ca un mișel.

Ceea ce a aflat înăuntru, Odin a povestit mai tîrziu, după întoarcerea sa în Asgard, divinilor zei care îl așteptau, cu sufletul la gură, să revină. Căci, după ce Odin plecase fără a spune nimănui nici încotro se ducea, nici cînd avea să se întoarcă, zeii Aseni iscodiseră în toate părțile, iar

zeii Vani cercetaseră pretutindeni să afle vreo urmă sau vreun semn al întoarcerii părintelui lumii. Într-o noapte, însă, după ce căutaseră zadarnic pe de-a rîndul, s-a pornit prin văzduh un vuiet de departe, ca o furtună; şi cînd zeii, trezindu-se speriaţi, au cătat să descopere pricina, au văzut un vultur care venea ca gîndul prin înaltul cerului, şuierînd cumplit, şi care s-a aşezat pe crenelurile Walhallei. Tocmai se minunau cu uimire de ciudata apariţie, cînd Odin a răsărit pe negîndite în mijlocul lor, mîndru peste poate de isprava făptuită, după care s-a pornit să cînte ca barzii şi le-a istorisit legenda minunată despre agonisirea cu anasîna a băuturii fermecate ce aţîţă duhul şi îmboldeşte mintea; iată vorbele lui:

„Din peştera uriaşului, de sub munţii ce se bat în capete, m-am întors îndărăt; acolo am învăţat, prin şiretlic, arta cîntatului şi a poeziei. De-aş fi izbutit s-o aflu mai degrabă, m-aş fi înturnat mai curînd. Dealtfel, nici n-a fost nevoie de prea multă vorbă, pentru a dobîndi licoarea lui Suttung de sub paza straşnică a celei ce veghea cu puteri vrăjite asupra miedului. Am pus „Rozătorul" să sfredelească stînca deasupră-mi; dedesubt erau hăuri şi genuni în care pîndeau mari năprasne şi unde mi-am primejduit trupul şi viaţa. Dar mi-a fost de mare ajutor schimbarea grabnică a înfăţişării, căci cine e destul de înţelept îşi făureşte singur norocul şi ceasul bun. În chipul ăsta a ajuns la lumina zilei băutura care îmboldeşte mintea şi face să scapere duhul şi lumina poeziei, băutură pe care am răpit-o din peşterile piticilor şi de sub paza urieşilor. Şi cu toate astea, n-aş fi mai scăpat de-acolo pînă în vecii vecilor şi n-aş fi mai dat ochii cu pămîntul şi cu zeii, de nu mi-ar fi stat într-ajutor bunătatea *Gunlödei*, în braţele căreia am avut parte să gust vreme de trei zile şi trei nopţi gingăşia şi plăcerile dragostei. Învinsă de iubire, ea i-a dăruit desfătare învingătorului din culcuşul de aur — iubire şi viaţă, dragoste şi mied; dar n-am

răsplătit-o prea bine pentru bunătatea şi curăţenia gîndurilor şi simţămintelor ei. Stîrcul uitării îşi flutura aripile prin sala ei — el întunecă şi ia minţile oaspetelui mînat de dorinţi, făcîndu-l să rămînă acolo pentru totdeauna; şi aripile păsării începeau să mă cuprindă şi pe mine, în iatacul din peşteră al Gunlödei celei fremătătoare de iubire. Fata uriaşului îmi făgăduise, în schimbul celor trei nopţi de dragoste, să mă lase să beau de trei ori din miedul lui Kwasir şi atunci am sorbit de sîrg, golind toate cele trei vase pînă la fund — şi cred că voi toţi, o zei divini, mi-aţi fi dat cu multă plăcere o mînă de ajutor! Astfel am băut miedul şi am sorbit şi din iubire, iar de mă întrebaţi: «Tîlharule, ce-ai furat?» — vă răspund pe şleau şi luaţi bine aminte: vă aduc de la copila uriaşului îmbătarea, şi anume îmbătarea vinului, îmbătarea dragostei şi, mai presus de toate, îmbătarea cîntecului!"

Cam acestea au fost cuvintele cu care înflăcărat-îmbătatul stăpîn al lumii a încîntat urechile zeilor; şi de cînd Odin a odihnit în braţele Gunlödei şi a adus apoi la lumina zilei miedul lui Kwasir, n-a mai încetat să răsune în lume muzica fără de sfîrşit a îmbătării poetului.

Dar ceea ce Odin nu le-a povestit zeilor, o parte din aceştia văzuseră cu ochii lor, cînd îi trezise vuietul cel mare, şi anume: cum Odin ieşise din adîncul pămîntului în chip de vultur, îndreptîndu-se în grabă spre Asgard; cum uriaşul Suttung prinsese de veste şi, îmbrăcîndu-şi veşmîntul său de vultur, se luase după mai-marele zeilor, pe care îl ajunsese din urmă şi cu care se luptase cumplit, pînă fusese nevoit să se lase păgubaş. Cînd zeii au văzut năprasnica luptă din văzduh, au ieşit degrabă afară şi au înşirat pe jos vasele lor, în care Odin a scuipat de sus tot miedul ce-l băuse, în afară de o parte din el, pe care zeul-vultur l-a scăpat pe din dos în focul luptei, cînd urmăritorul îl strîmtora de-aproape. Aceasta este partea poetaşilor lipsiţi de har, şi legenda i-a dat numele de „scîrnăvia vulturului".

FRIGGA

Al noulea [castel] e Folkwang,
Şi Frigga hotărăşte,
În jilţurile sălii
Să şadă, cui i-e rîndul ;
Dintre vitejii morţi
Alege-o jumătate,
Cealaltă, însă, Odin.

(Din *Cîntecul lui Grimnir*)

Soţia lui Odin era Frigga, care şedea pe jilţ înalt, adică pe tron, în Asgard, alături de stăpînul zeilor şi al lumii ; ea era cea mai slăvită dintre zeiţele seminţiei Asenilor, atît în cer, cît şi pe pămînt, fiind regină, deopotrivă, peste zei şi peste oameni. Uneori i se mai spunea, pe-alocuri, şi Frija sau Freya, ceea ce a făcut să fie confundată cu cealaltă zeiţă Freyja, din seminţia Vanilor. Dar dacă Freyja Vanilor era o zeiţă a pămîntului şi a primăverii, stăpînă peste crugul anotimpurilor, Frigga-Frija era în primul rînd zeiţa fertilităţii şi ocrotitoarea căsniciilor şi a naşterilor ; numele ei sta în legătură cu vechiul verb germanic *frijon*, care însemna „a iubi“, şi cu verbul *freien* din germana de azi, al cărui înţeles este „a peţi“ ; de unde se vede că tîlcul substantivului *Freier* (pe care l-am împrumutat şi noi românii, dar cu alt sens, ca „fraier“) este acela de „peţitor“. Cînd triburile şi noroadele germanice s-au întîlnit cu romanii şi au preluat de la ei numele zilelor săptămînii, au socotit că Frigga sau Freya era echivalenta italicei Venus, iar ziua închinată ei *dies veneris* (în româneşte „vineri“) au numit-o *Freitag*, adică „ziua zeiţei Freya“. Frigga ştia foarte multe lucruri şi cunoştea dinainte soarta muritorilor, din care pricină Odin îi cerea sfatul în multe privinţe. Frigga şedea alături de Odin, în jilţ înalt,

la ospeţele vitejilor din castelul Folkwang, unde erau poftiţi pe rînd, în fiecare zi, o parte din luptătorii de neam nobil, pe care Walkiriile îi adunaseră de pe cîmpurile de bătălie pentru oastea lui Odin din Walhalla. La fiecare ospăţ, Frigga alegea o jumătate dintre cei ce urmau a fi poftiţi, iar cealaltă jumătate o alegea Odin sau Wotan. Cînd nu lua parte la petrecerile din Folkwang, Frigga îşi petrecea timpul în castelul ei, *Fensal*, sau „Castelul de la mare“, unde torcea un fir nesfîrşit dintr-o furcă cu caier de aur ; furca aceasta, vechile triburi germanice credeau că o văd în constelaţia Orion, căreia îi ziceau şi „Furca Friggăi“. Firul tors, zeiţa îl dăruia femeilor harnice, pe care le învăţase şi meşteşugul torsului şi ale căror treburi casnice le ocrotea, făcîndu-le să prospere. De aceea Frigga mai era socotită şi zeiţa muncilor pe ogor, care cădeau în sarcina femeilor, precum şi divinitatea căreia se rugau mamele cerînd binecuvîntare pentru copiii lor. Adeseori Frigga colinda prin lume într-un car tras de pisici, deoarece aceste animale le socotea a fi sacre, după cum sacre îi erau şi barza sau rîndunica, ba chiar şi cucul care prevesteşte viitorul cu cîntecul său. Frigga avea o însoţitoare credincioasă, privită la unele triburi chiar ca o soră a ei, pre nume *Fulla* — personificare a „Abundenţei“ ; aceasta avea în păstrare odoarele de preţ ale zeiţei-regine şi hărăzea, şi ea, oamenilor belşug şi binecuvîntare în tot ceea ce făceau. În unele legende, Frigga mai avea şi o mesageră, *Gna*, adică „Cea sublimă“, care umbla prin lume cu iuţeala gîndului, călare pe un cal nespus de iute, numit *Hofwarpnir*, adică „Telegarul morţii“. Din această pricină s-a răspîndit credinţa că Frigga mai era şi zeiţă a morţilor, mai ales că ea aduna în castelul *Fensal* toţi îndrăgostiţii despărţiţi de moarte înainte de legătura sacră a căsătoriei, precum şi toţi soţii credincioşi împreună cu soţiile credincioase, pe care îi reunea pentru vecie, sub ocrotirea ei divină, într-o viaţă luminoasă sub semnul fericirii.

VICLENIA FRIGGĂI

Odin grăiește:

Îmbătatu-te-ai, Geirröd,
Băut-ai prea lacom,
Tulburatu-ți-ai mintea
Și-atîtea-ai pierdut,
De cînd eu și cu oastea-mi
Te-am lipsit de-ajutor.
Ți-am dat semne multe,
Dar tu n-ai luat seama:
M-ai silit să te-nșel;
Văd și-acum, parcă, spada
Ocrotitului prieten
Întinată de sînge.

(Din *Cîntecul lui Grimnir*)

Timpurile și legendele vechi păstrau amintirea vicleniei în care Frigga îl întrecea adesea pe Odin. Astfel, cronicarul longobard Paulus Diaconus povestea undeva, în scrierile sale, cum, cu prilejul unui război între triburile vandalilor și neamul winililor, Odin era de partea celor dintîi, deoarece îi aduseseră jertfe și ofrande înainte de-a începe lupta. Dar Frigga ținea partea winililor și, mergînd ea la Odin în seara dinaintea unei bătălii hotărîtoare, l-a rugat să dea biruința protejaților ei. Numai că părintelui zeilor nu prea îi venea la socoteală asemenea rugăminte; pentru a scăpa din încurcătură și a nu întărîta mînia zeiței printr-un refuz fățiș, i-a răspuns că hotărîse mai dinainte să dea victoria celor pe care îi va zări mai întîi cînd se va trezi din somn în zorii zilei următoare, și că nu-și mai poate schimba hotărîrea. A mai adăugat că, din păcate, cei pe care îi va zări mai întîi a doua zi nu pot fi alții decît vandalii, întrucît a apucat să-și așeze culcușul pentru noapte cu fața spre tabăra și sălașurile lor. Înțeleaptă și șireată cum era, Frigga n-a mai stăruit pe lîngă soțul ei să-și schimbe hotărîrea; însă a mers degrabă și pe ascuns la winili și le-a poruncit în taină să se rînduiască pentru luptă încă înainte de revărsatul zorilor; dar, în fața rîndurilor de luptători, să înșiruie femeile, cu părul despletit și înfășurat în jurul feței, ca și cum ar fi avut bărbi lungi. Apoi, mai înainte de-a se scula Odin, i-a răsucit pe nesimțite patul în așa fel încît, trezindu-se, zeul să dea cu ochii mai întîi de protejații ei. Așa s-a și întîmplat: cînd a deschis ochii, Odin a văzut înaintea lui niște bărboși; s-a frecat la ochi și a întrebat degrabă:

— Cine sînt bărbile alea lungi?

Iar Frigga, care adăsta prin preajmă-i, s-a grăbit să-i dea răspuns:

— Sînt winilii, dar de-acum înainte să se cheme bărbi-lungi, cum le-ai spus. Acum, însă, ajută-i să învingă în luptă, așa cum ai făgăduit.

Wotan a rîs de șiretenia Friggăi, deși în străfundul sufletului nu-i prea venea a rîde, și le-a dăruit winililor biruința, căci nu-și putea lua cuvîntul îndărăt. Iar winilii s-au numit de-atunci *longobarzi*, ceea ce în limba vechilor triburi germanice însemna „bărbi-lungi".

Altădată — și întîmplarea asta o știm tot din legendele vechi —, Odin și cu Frigga au pornit o nouă ceartă, în care viclenia zeiței a făcut ca izbînda să rămînă pînă la urmă tot de partea ei. Trăia pe meleagurile uriașilor, adică în *Riesenheim*, un rege puternic, pre numele său *Hraudung*, care avea doi feciori, pe *Geirröd* și pe *Agnar*. Odin îi dăruise bunăvoința sa celui mai mare dintre frați, lui Geirröd, în timp ce Frigga îl îndrăgise și îl ocrotea pe mezin. Odată, pe cînd avea unul zece și celălalt opt ani, cei doi feciori de rege au pornit cu luntrea la pescuit. Vîntul i-a împins departe în larg și, spre lăsatul nopții, s-au izbit de o coastă stîncoasă, unde li s-a sfărîmat luntrea; dar au izbutit să ajungă la țărm și să afle adăpost

în coliba unui țăran sărac. Pornindu-se iarna chiar în noaptea aceea cu viscol cumplit și ger năpraznic, au fost nevoiți să rămînă acolo pînă în primăvară, fără a-și putea înștiința părintele unde se aflau. Femeia țăranului s-a îngrijit de Agnar, fiindcă era mai mic de ani și mai plăpînd, iar țăranul a îmbogățit mintea lui Geirröd cu numeroase sfaturi din comoara înțelepciunii și pățaniilor sale. Cînd au prins a se topi gheţurile sub boarea caldă a primăverii, țăranul le-a dăruit o luntre cu care să se întoarcă acasă, la părintele lor ; dar cînd i-a însoțit pînă la țărmul mării ca să-i urce în luntre, l-a tras pe Geirröd de-o parte și i-a grăit îndelung în taină.

Mînați de un vînt prielnic, feciorii ajunseseră aproape de schela unde trăgeau la țărm corăbiile părintelui lor, cînd s-a dezlănțuit deodată o furtună care a prins să zbuciume puternic apele mării. Cum s-au petrecut lucrurile, nu s-a știut niciodată prea bine : fie că, în clipa cînd a pus piciorul pe uscat, Geirröd a împins luntrea îndărăt, în vîrtejul talazurilor, strigîndu-i fratelui său :

— „Du-te îndărăt în puterea stihiilor !“, fie că Odin însuși a răsturnat luntrea în larg, după care nu l-a ajutat decît pe protejatul său să ajungă cu bine la țărm, doar un lucru e sigur : că Agnar s-a înecat în apele mării, iar Geirröd a izbutit să ajungă pe țărm, de unde a mers fără întîrziere la curtea părintelui său. Acolo, bătrînul rege tocmai își dăduse duhul de durere, crezînd că amîndoi feciorii îi pieriseră, de vreme ce nu mai aflase din toamnă nici o veste despre ei. Astfel, Geirröd a fost suit de norod în scaunul domniei, ce fusese al părintelui său, și a ajuns bărbat vestit în lung și-n lat pentru isprăvile sale de vitejie.

Dar Frigga nu putea uita și nici ierta lui Odin moartea feciorului pe care îl ocrotise ea și cugeta întruna cum să-și afle răzbunare ; mai ales că părintele zeilor o lua adeseori în derîdere pentru că nu știuse să-și apere mai bine protejatul. Odată, pe cînd ședeau amîndoi la *Hlidskjalf*, locul de unde Odin privea și vedea tot ce se petrecea pe lume și în infern, zeul atotștiutor i-a vorbit Friggăi astfel :

— Uite, vezi cum protejatul tău își face veacul în lumea de sub pămînt și zămislește acolo copii cu o femeie uriașă ? În schimb, Geirröd, cel ocrotit de mine, stă pe tron și domnește în țara lui.

Frigga i-a răspuns atunci, cu gînd ascuns :

— Da, cel ocrotit de tine hălăduiește cu o zgîrcenie dezgustătoare și cu o cruzime crîncenă, își lasă oaspeții să moară de foame, cînd i se pare că sînt prea mulți la număr.

Odin a sărit ca ars și a dojenit-o pentru asemenea minciună ; însă, pînă la urmă, a primit să facă prinsoare cu Frigga în această privință și s-a hotărît să meargă chiar el la curtea lui Geirröd, spre a vedea singur care era adevărul. Între timp, Frigga, care știa bine că povestea cu zgîrcenia era o scorneală sfruntată, a trimis-o într-ascuns pe însoțitoarea ei Fulla la Geirröd ca să-i spună :

— Ferește-te, stăpîne, căci un vrăjitor va veni la curtea ta cu gînd rău și îți va aduce primejdie și năpastă în casă și-n țară ; îl poți recunoaște ușor, căci poartă o mantie albastră stropită cu stele și nici un cîine nu-l latră cînd trece.

Nu mult după aceea a sosit la curte, în goana calului, un olăcar cu vestea :

— Un om străin a pătruns în olatul măriei-tale, își zice *Grimner*, adică „Învăluitul“, și este înfășurat într-o mantie sinilie, pe care sînt zugrăvite stele ; și, ceea ce e mai de necrezut, nici un cîine, oricît de rău, nu se dă la el și nu latră, cînd se apropie străinul.

Geirröd a poruncit fără întîrziere ca străinul să fie prins și ferecat în lanțuri ; apoi a pus să-l iscodească și să-l întrebe cu ce gînduri a venit ; dar oricît l-au sucit și l-au răsucit, bătrînul n-a scos nici o vorbă. Atunci re-

gele a poruncit să se ațîțe două focuri năprasnice la curte, în două cazane puse nu departe unul de altul, iar pe străin l-au așezat, cetluit, între ele. Acolo l-au ținut vreme de opt zile și opt nopți ; dar, oricît l-a chinuit dogoarea, tot n-au auzit vreun cuvînt din gura lui. Regele avea, însă, un fecior care abia împlinise zece ierni și care se numea tot Agnar, ca unchiul său pierit în valuri. Băiețașul a fost cuprins de milă pentru omul străin pus la caznă între focuri, s-a dus la el și i-a dat să bea dintr-un corn plin cu mied, rostind totodată părerea că rău face părintele său chinuindu-l astfel pe bătrîn. Grimner a băut cornul de istov, pe nerăsuflate, și și-a mai alinat chinul setei, căci dogoarea celor două focuri începuse să-i pîrlească mantia sinilie. Acum, după ce-a băut, a pus capăt tăcerii și a prins a-i grăi lui Agnar :

— Vezi tu, băiete, cum mă dogorește vîlvătaia, cum joacă, prelingîndu-se, flăcările lacome de-a întinde pojarul și la dimia mantiei mele și la blana căptușelii, cu toate că o vîntur întruna și o răcoresc la vînt. Atunci cînd nimeni nu s-a îndurat de mine, doar tu singur mi-ai venit într-ajutor, alinîndu-mi setea cu băutura ta. Să ai parte de slavă, Agnar, căci zeii îți trimit binețe ; feciorul lui Geirröd va ajunge crai mare peste împărăția de la soare-răsare. Acum ascultă cu luare-aminte tot ceea ce vreau să te-nvăț. Nicicînd n-a fost mai îmbelșugat răsplătită o dușcă alinătoare dată unui însetat.

Și Grimner i-a povestit despre începuturile zeilor, ale uriașilor și ale oamenilor, despre „frasinul lumii", *Yggdrasil*, despre Walhalla cea de aur și despre vitejii pe care îi adună „Părintele oastei" în sala lui cea mare, despre lupii *Geri* și *Freki*, despre corbii *Hugin* și *Munin*, iar la urmă i-a vorbit despre toate numele date lui Odin.

„Puțini sînt cei ce cunosc numele pe care le poartă Odin, căci tare-s multe la număr, dar ție ți le voi spune pe toate ; pe *Heervater*, sau „Părintele oastei", îl știi, așijderea și pe *Walvater*, adică „Părintele care alege" ;

mai află acum și despre *Siegvater*, „Părintele biruinței", și că lumea îmi mai spune lumea și *Grim*, adică „Cel cu obrăzar", și *Gangleri*, sau „Ostenitul de drumeție", *Herjan*, sau „Stăpînitorul", și *Hjalmberi*, sau „Cel cu coif", *Thekk*, sau „Binevenitul", și *Thriddi*, sau „Cel de-al treilea", *Herblindi*, sau „Cel ce orbește oastea", și *Har*, „Cel prea-slăvit", *Sad*, sau „Cel adevărat", și *Sanngetal*, adică „Cel ce ghicește adevărul", *Herteit*, sau „Cel bucuros de luptă", *Hnikar*, sau „Cel ce dă lovitura de grație", *Bileyg*, sau „Cel cu ochi blînzi", *Baleyg*, sau „Cel cu privire de foc", *Böllwerk*, „Răufăcătorul", *Fjolnir*, „Cel cu multe înfățișări", *Grimnir*, „Cel învăluit", *Glapswid*, „Cel priceput la înșelăciune", *Fjolswid*, „Cel priceput la toate", *Sidhott*, „Cel cu clopul larg", *Sidskegg*, „Cel cu barba lungă", *Hnikund*, „Cel ce lovește", *Atrid*, „Cel ce călare atacă", *Farmatyr*, „Stăpînul încărcăturii corăbiilor", *Kjalar*, „Stăpînul talazurilor", *Widur*, „Învingătorul", *Oski*, „Stăpînul dorinței", *Omi*, „Cel ce strigă tare", *Biflindi*, „Cel ce mînuiește scutul", *Gondlir*, „Purtătorul baghetei magice", *Harbard*, „Barbă-căruntă", *Swidur* sau *Swidrin*, adică „Înțeleptul", și — hei ! Geirröd ! unde ești ? —, la Geirröd acasă Odin poartă numele de *Grimner*.

Auzind cuvintele lui Odin, Geirröd a sărit ca ars, a dat să apuce cazanele și să le tragă înlături, apoi să-l elibereze pe Odin ; dar în clipa aceea i-a alunecat spada ce-o ținea pe genunchi, spada a căzut cu mînerul în jos și cu vîrful în sus, regele s-a împiedicat de ea, s-a clătinat, s-a prăbușit cu pieptul în spadă și și-a aflat cumplit sfîrșit.

— Acum mă numesc Odin și pentru tine, i-a spus cel mai de seamă dintre zeii Aseni, după ce ți-am fost spaimă ; spada, pe care ți-am dăruit-o, ca semn al milostivirii, este întinată cu sîngele tău. Toate numele pe care ți le-am înșirat se contopesc într-unul singur — Odin —, după ce am fost aici *Ygg*, sau „Cel de spaimă", iar în lumea zeilor mi s-a mai spus *Wakr*, adică „Cel ce veghează", *Skilfing*, „Cel ce înfricoșează", *Wafud*, „Drumețul", *Hrop-*

tatyr, „Zeul zeilor“, Gaut, „Creatorul“, Ofnir, „Împletitorul de lațuri“, și Swafnir, sau „Adormitorul“. Rămîi cu bine, Agnar, ai binecuvîntarea mea. Îmi voi arăta iar chipul printre zeii Aseni, descetluit, împăcat cu Frigga, și voi pofti, astfel, vitejii în sala lui Odin la ospățul lui Odin.

Cu aceste cuvinte, Odin s-a făcut nevăzut, de parcă nici nu fusese acolo. Focurile s-au stins de la sine, iarna s-a prefăcut în primăvară, iar Agnar a fost suit în scaun domnesc și a ajuns rege în locul lui Geirröd, pentru lungă și fericită vreme. Astfel a fost înșelat încă o dată Odin, cel mai înțelept dintre zei, de viclenia soției sale, care și-a aflat răzbunare.

THOR SAU DONAR

Cumplit se mînie,
Trezindu-se, Wingthor,
Cînd vede că Mjölnir,
Ciocanul, lipsește ;
Își scutură barba,
Își flutură părul
Al gliei fecior
Și cată în juru-i ;
Și iată întîiul
Cuvînt ce-l rostește :
„Ascultă, tu, Loki,
La vorbele mele,
Căci nimenea încă
N-aflat-a în lume,
Nici chiar sus în ceruri,
Că Mjölnir furat e“.

(Din *Cîntecul lui Thrym*)

Thor, căruia noroadele germanice din miazănoapte îi mai spuneau și *Wingthor* și pe care triburile dintre Rin, Alpi și Marea Nordului îl chemau *Donar*, era feciorul cel mai mare al lui Odin, zămislit cu Jörd, zeița pămîntului sau a gliei și totodată cel mai puternic și cumplit dintre zei, alături de Părintele-atoate. El avea stăpînire peste vînturi și nori, peste fulgere și trăsnete și, după cum arată și numele *Donar* (care înseamnă „tunet“), era de fapt zeul tunetelor. Dar, în același timp, el era și zeul care ocrotea glia, adică pe muma sa, și pe oamenii a căror trudă era îndreptată asupra pămîntului, adică pe țărani ; și mai venea în ajutor și luptătorilor și corăbierilor care-i cereau sprijinul, păstrînd credință pînă la moarte tuturor celor ce-i erau credincioși. Era de statură uriașă și avea în jurul feței o barbă mare și roșie, pe care și-o scutura cînd era mînios, și atunci cerul era brăzdat de fulgere, iar norii vuiau de trosnetele tunetelor. Castelul și olatul lui Thor, în Asgard, se numeau *Thrudheim*, adică „Locul tăriei“, iar sala sa cea mare, cum nu se mai afla în întreg olatul, purta numele de *Bilskirnir*, sau „Cea de nezdruncinat“.

Thor umbla prin cer într-un car tras de doi țapi, *Tanngniostr* și *Tanngrisnir*, adică „Cel ce trosnește din dinți“ și „Cel ce scrîșnește din dinți“, al căror hățuri le strunea cu mîna stîngă, în timp ce cu dreapta rotea ciocanul uriaș *Miölnir*, năprasnica armă de luptă mai ales împotriva uriașilor, dușmanii cumpliți ai zeilor Aseni și ai săi. Însușirea cea mai deosebită a ciocanului Miölnir era aceea că, ori de cîte ori era aruncat, se întorcea precum un bumerang în mîna lui Thor, după ce lovea ținta. Pentru vitejia și firea sa deschisă și dreaptă, Thor sau Donar era foarte îndrăgit de toate noroadele germanice, și nu puține erau triburile care-l socoteau chiar mai presus de Wotan. De aceea, cînd zilele săptămînii au primit

la neamurile germanice nume după pilda celor latine, ziua închinată lui Jupiter, mai-marele Olimpului, a fost atribuită lui Donar (*Donnerstag* = „ziua lui Doner“), nu numai pentru că stăpînea fulgerele și tunetele ca *Joe Tunătorul*, ci poate și pentru că, în acea vreme, supremația lui Odin era încă discutabilă și umbrită de popularitatea lui Donar. Oricum, cînd creștinismul a fost răspîndit la neamurile germanice, fiind adesea impus cu sabia în cadrul unor adevărate măceluri, Donar a fost zeul al cărui cult a ținut piept cel mai mult noii credințe.

Despre felul cum a ajuns Thor în stăpînirea ciocanului Miölnir, legendele știu multe să povestească. Astfel se spune că Loki, zeul care nu mai contenea să le facă neajunsuri și rele Asenilor, ar fi tăiat și furat odată părul minunat al zeiței *Sif*, soția lui Thor, lipsind-o de podoaba ei cea mai frumoasă. Dar fapta lui n-a rămas nepedepsită, căci Thor, de cum a aflat ce se petrecuse, a pus mîna pe Loki, care era mult mai slab decît el, și i-ar fi frînt oscioarele, dacă acesta n-ar fi făgăduit sub jurămînt că-i va face rost, pentru Sif, de un păr de aur cum nu se mai văzuse nici pe pămînt, nici în Asgard. De-ndată ce-a scăpat din mîinile lui Thor, Loki a mers degrabă la feciorii lui *Ivaldi*, sau „Mult-puternicul“, niște pitici maeștri întru aurfăurărie, și le-a cerut să-i făurească părul de aur, pe care aceștia n-au întîrziat a-l meșteri. Dar în afară de păr, au fost nevoiți a făuri și alte odoare de preț : o suliță cum nu se mai văzuse, care a căpătat numele de *Gungnir* sau *Grungnir* și care nu greșea niciodată ținta, suliță ce a fost dăruită mai apoi lui Odin ; și o corabie *Skidbladnir*, sau „Cea cu vîsle de lemn“, care a fost atît de măiestrit întocmită, încît vîntul îi sufla întotdeauna prielnic în pînze și încăpeau în ea, la nevoie, toți zeii Aseni ; iar de nu era de trebuință, putea fi împăturită atît de mic, încît avea loc chiar și în buzunar. Firește că piticii au fost mîndri, și pe bună dreptate, de odoarele făurite de ei.

În timp ce Loki făcea calea întoarsă cu asemenea minunății, i-a ieșit înainte un alt pitic, pre numele său *Brokk*, adică „Viezurele“, căruia i-a arătat sculele de preț și i-a spus, zgîndărindu-l, că nici un alt faur de pe lume nu se putea măsura în măiestrie cu feciorii lui Ivaldi. Dar Brokk s-a împotrivit, susținînd sus și tare că fratele său *Sindri*, adică „Omul zgurii“ sau „Faurul“, este cel puțin tot atît de meșter ; iar cînd Loki s-a făcut că nu crede una ca asta, piticul i-a mai strigat că Sindri e în stare să făurească alte trei odoare deopotrivă de măiestre. Loki n-a vroit să creadă și a pus prinsoare pe însuși capul său că nici un alt faur nu-i poate întrece în meșteșug pe feciorii lui Ivaldi. Brokk s-a dus îndată la fratele său Sindri și i-a povestit toată tărășenia cu prinsoarea. Fără zăbavă, cei doi frați au mers în covălie, unde Sindri a pus o piele de porc pe vatră și i-a poruncit lui Brokk să sufle fără răgaz din foale, pînă ce el va scoate din vatră ceea ce a pus la înfierbîntat. Cu aceste vorbe, Sindri a ieșit din covălie ; Brokk, însă, a prins să sufle cu foalele și a făcut-o cu sîrg, deși o streche i s-a așezat pe mînă și l-a înțepat de mai multe ori, una după alta. Pasămite era însuși Loki, preafăcut în streche, care căuta să zădărnicească truda lui Sindri. Brokk s-a ținut însă bine, pînă ce Sindri a luat din vatră ceea ce pusese acolo : era un mistreț cu perii coamei de aur, căruia i-a zis *Gullinborsti*, adică „Peri de aur“.

Apoi Sindri a pus alt aur în vatră și i-a spus iarăși lui Brokk să nu contenească a călca foalele, pînă ce nu se întoarce el. Dar strechea și-a făcut din nou de lucru, s-a așezat pe gîtul lui Brokk și l-a înțepat întruna, atît de tare, încît bietul de el abia mai putea răbda. Dar Sindri a revenit tocmai la timp, pentru a-i spune lui Brokk să oprească foalele. Apoi a scos din vatră un inel de aur, căruia i-a zis *Draupnir*, adică „Picurătorul“.

Mai trebuia să făurească încă o a treia sculă și, pentru aceasta, Sindri a pus fier în focul din vatră. Din nou

i-a poruncit lui Brokk, cu străşnicie, să nu care cumva să oprească suflatul foalelor prea devreme, ca să nu strice totul. De rîndul acesta, strechea i s-a aşezat lui Brokk pe rădăcina nasului, între ochi, şi l-a înţepat atît de rău în pleoape, încît sîngele a prins să-i curgă piticului peste lumina ochilor, împiedicîndu-l să mai vadă. Atunci a dus mîna repede la ochi şi a alungat strechea ; dar, în aceeaşi clipă, burduful foalelor s-a dezumflat şi focul din vatră s-a stins. Din fericire, scula din vatră era aproape gata cînd s-a întîmplat lucrul acesta ; şi cînd a venit Sindri, a scos din vatră un ciocan, pre numele său *Miölnir*, a cărui coadă rămăsese cam scurtă din pricina stingerii focului înainte de vreme.

Apoi Sindri i-a înmînat lui Brokk cele trei scule de preţ, mistreţul de aur, inelul de aur şi ciocanul de fier, spunîndu-i să le ducă zeilor Aseni, pentru ca ei să hotărască, dacă odoarele lui sînt mai bune sau nu decît cele ale feciorilor lui Ivaldi. Loki s-a împotrivit, spunînd că lucrul e limpede, de vreme ce coada ciocanului ieşise mai scurtă decît trebuia. Dar zeii Aseni s-au aşezat în jilţurile lor de ţinut judeţ şi au cerut ca Odin, Thor şi Freyr să-şi spună părerea, hotărînd care dintre pitici este mai mare meşter întru făurit.

Atunci Loki i-a dat lui Odin suliţa Gungnir, lui Thor părul de aur făurit pentru soţia sa Sif, iar lui Freyr corabia fermecată. Totodată le-a dezvăluit şi însuşirile lor nemaivăzute : suliţa Gungnir, odată aruncată, nu mai putea fi oprită de nimic şi lovea ţinta fără greş ; părul de aur destinat zeiţei Sif se lipea pe pielea capului, de parcă ar fi fost crescut din ea, şi era aidoma cu părul ce acoperea în mod firesc ţeasta zeilor ; iar corabia Skidbladnir mergea oriunde o îndrepta stăpînul ei, căci avea totdeauna vînt prielnic în pînzele sale.

După Loki, i-a venit rîndul şi lui Brokk să înfăţişeze sculele minunate făurite de fratele său. Lui Odin i-a dat

inelul Draupnir şi i-a spus că, în fiece a noua noapte, din el picură alte opt inele ce nu pot fi deosebite în nici un fel de „Picurător". Mistreţul de aur i l-a dăruit lui Freyr, deslușindu-i că aleargă mai iute decît orice telegar, şi ziua şi noaptea, pe uscat ca şi pe mare ; iar noaptea perii săi străluceau atît de puternic, încît făceau destulă lumină pentru a găsi drumul totdeauna, fără greş. Ultima dintre scule, ciocanul Miölnir, a fost partea lui Thor, căruia i-a arătat că e o armă cumplită, ce nu se dezice şi nu se strică niciodată, oricît de puternic ar lovi Thor cu el ; iar dacă îl va arunca asupra cuiva, va lovi ţinta oricînd, apoi se va întoarce de la sine în mîna lui Thor ; şi, de va vrea, ciocanul se va face atît de mic, încît să poată fi ascuns cu uşurinţă în podul palmei.

Deşi coada ciocanului ieşise cam scurtă, din pricina uneltirilor lui Loki, care voise să-l împiedice pe Sindri a-şi desăvîrşi sculele, zeii au hotărît că, din cele şase scule, ciocanul Miölnir era de departe cel mai bun şi mai de preţ. Cu aceasta, Loki pierdea prinsoarea şi, o dată cu ea, şi capul. Cuprins de spaima morţii, i-a oferit lui Brokk să-i plătească ispaşă, pentru a-şi răscumpăra capul. Însă piticul nici n-a vrut să audă ; numai că, în clipa cînd a vrut să pună mîna pe Loki, acesta s-a făcut nevăzut ; îşi pusese pe-ascuns încălţările ce-l purtau ca gîndul peste ţări şi mări şi pierise în zare. Atunci Brokk l-a rugat pe Thor să-l ajute ; şi stăpînul fulgerelor şi al tunetelor, care încă mai era mîniat pe Loki, l-a ajuns îndată din urmă, l-a prins şi l-a adus îndărăt. Brokk a întins mîna spre Loki pentru a-i reteza capul, dar zeul i-a strigat :

— Am pus prinsoare pe capul meu, dar nu şi pe gît, aşa că gîtul n-ai dreptul să mi-l tai.

Mînios peste poate, piticul şi-a dat seama că Loki îl păcălise cu prinsoarea făcută. Dar a mai căutat o ultimă cale : s-a gîndit să-i coasă buzele lui Loki, aşa încît să moară de foame şi de sete. Însă cuţitul cu care a vrut

să-și împlinească gîndul nu tăia defel, așa că a strigat : „Ah, de-aș avea acum în mînă sula lui Sindri !" Nici n-a apucat să termine bine vorbele, că s-a și pomenit cu ea în mînă și, astfel, a putut să-și înfăptuiască răzbunarea, cosînd buzele ce rostiseră prinsoarea cu înșelăciune. Numai că Loki, știind ce soartă cumplită îl păștea, a rupt cusătura, oricît de tare l-au durut buzele străpunse, și astfel a izbutit să scape de năprasnă.

FURTUL CIOCANULUI MIÖLNIR ȘI REDOBÎNDIREA LUI

Niciodată nu se despărțea Thor de ciocanul Miölnir, cumplita sa armă de luptă împotriva uriașilor ; și, chiar cînd dormea, nu-l slăbea din mînă. Odată, în timpul somnului greu din timpul iernii, puternicul zeu al vremii și fulgerelor a visat cum că un uriaș i-a furat ciocanul, în timp ce el dormea. S-a trezit de-ndată cu spaimă și, cînd a dat să strîngă în mînă coada ciocanului, ia-l de unde nu e : îi fusese furat cu adevărat. O furie cruntă i-a întărîtat firea — și așa — destul de aprinsă ; și-a scuturat amenințător chica bogată și barba roșie ca flăcările, dar vorba i-a amuțit pe buze, gîtuită de-o spaimă pe cît de turbată, pe-atît de neputincioasă ; și a rămas înlemnit locului, privind țintă înaintea sa, pînă ce Loki cel viclean, mirosind că e la ananghie, s-a apropiat ușurel și cu grijă de zeul mînios. Cu privirea lui ce scăpăra ca fulgerul, a înțeles îndată ce nenorocire cumplită se întîmplase și, bucuros în suflet de pățania lui Thor, l-a întrebat cu prefăcută neștiință ce necaz apăsător îi umbrea fruntea. Atunci, limba încleștată în tăcere a celui ce sta abătut și înlemnit s-a dezlegat în vorbă :

— Află, Loki, ceea ce nu știe încă nici cerul, nici pămîntul, o taină pe care ți-o încredințez doar ție : zeului celui puternic i-a fost furat ciocanul !

— Și cine oare ar putea fi hoțul ? l-a ispitit Loki, prefăcut și mieros. Te pomenești că o fi vreun uriaș dintre cei ciopliți ca din topor. Căci mult ar da ei să aibă în stăpînire, pentru olatul lor înghețat și sterp, forța roditoare a armei tale care scapără fulgerele, zicîndu-și pesemne, în prostia lor tîmpă, că, de-ar avea ciocanul în mînă, ar putea și ei să prefacă pămîntul înghețat în ogor rodnic, așa cum doar tu, Thor, ești în stare s-o faci !

— Asta n-au s-o poată face ei pînă-n vecii vecilor !, a răbufnit Thor cu trufie.

— Firește că n-au s-o poată face, a întărit Loki, dar ia gîndește-te, dacă au ei ciocanul și nu mai e în mîna ta, atunci țarinile tale roditoare, pămîntul ce înverzește necontenit, moștenirea primită cu juruință de la muma ta cea iubită rămîn fără fulgere, sărăcite de ploaie, lipsite de vară, și vor ajunge fără îndoială, ele înseși, pămînt înghețat și pustiu !

— Haide, Loki ! Ajută-mă, dă-mi sfat bun și cu priință ! Trebui s-o pornim spre *Riesenheim* sau „Sălașul uriașilor" și să aducem ciocanul îndărăt ! Spune-mi, cum ajungem cel mai degrabă acolo ?

— Doar un singur lucru ne poate ajuta să ajungem acolo degrabă, i-a deslușit Loki gînditor, dar acel lucru nu te poate purta pe tine, stăpînul voinic, trupeș și greu, ci doar pe mine, cel ușurel la trup și la minte : este veșmîntul de nori cu aripi de pene ce-l are Freyja în stăpînirea ei.

Fără zăbavă s-au dus amîndoi la castelul frumoasei zeițe Freyja, iar Thor și-a înmieroșit vorba în lingușeală înmrejitoare :

— Buna și draga mea Freyja, împrumută-mi doar o dată straiul tău de nori cu aripi de pene, ca să fac degrabă

un drum ce nu suferă amînare și să aduc îndărăt ceea ce am pierdut prin vicleșug : — închipuie-ți, Freyja ! — ciocanul meu zeesc !

Vestea de groază a făcut-o pe zeiță să se cutremure pînă în adîncul sufletului și să îndruge grăbit :

— Frate drag — căci mi-ești ca și un frate —, ți l-aș fi împrumutat din toată inima, chiar și de-ar fi fost de aur curat, chiar de-ar fi fost țesut din fire de-argint !

Astfel a ajuns straiul de nori al divinei Freyja pe mîna lui Loki ; acesta l-a îmbrăcat pe loc și a pornit degrabă la drum, bătînd din aripi și șuierînd prin văzduh, de parcă era mînat de-o furtună. A trecut cu trufie pe deasupra castelelor zeilor din Asgard și a tot mers, pînă ce-a ajuns în ținuturile de gheață ale urieșilor.

Acolo, pe o măgură acoperită de nea, ședea un uriaș, care nu părea să fie doar un biet trîmbițaș de strajă la hotarul tărîmului urieșilor. Era *Thrym*, sau „Zgomotosul", domn și stăpîn peste neamul Thursilor. Sărac cu duhul, ca toți urieșii, dar cîtuși de puțin lipsit de averi, namila tocmai își împodobea cu zgardă de aur zăvozii cei răi, care îl ajutau la pază, și țesăla cu pieptene de aur coamele bidiviilor săi albi. Căci, sub învelitoarea zăpezii, Riesenheim-ul ascundea în măruntaiele pămîntului nenumărate avuții neprețuite ale naturii și vieții, înfundate acolo de către acest soi de făpturi aspre și nemiloase ; și zăceau în adînc, moarte, fără a fi trezite la rodnicie de către ciocanul divin al lui Thor sau de către puterea binecuvîntată a zeităților luminii și fertilității.

Cînd s-a apropiat Loki prin văzduh, uriașul l-a recunoscut îndată și i-a dat bineţe în batjocură :

— Ce mai fac Asenii ? Cum o mai duc elbii ? Ce vii atît de grăbit și de unul singur la noi, în Riesenheim ?

Iar Loki i-a răspuns rînjind :

— Le merge prost Asenilor și tot prost le merge și elbilor. Da' ia spune-mi, puternice stăpîn al urieșilor, nu

cumva ai ascuns pe-aici, pe undeva, vestita armă a aruncătorului de fulgere ?

— Firește că am ascuns-o pe-aici, pe undeva, vestita armă a aruncătorului de fulgere, prietene dornic să afli toate, l-a luat uriașul în derîdere. Am ascuns-o la opt poște sub pămînt. De-acolo n-o s-o poată lua îndărăt nimeni, nici chiar cel mai puternic dintre zeii din Asgard, afară numai de mi-ar aduce-o pe divina și frumoasa Freyja, ca să-mi fie mireasă !

— Nicicînd n-o să vină de bună-voie, i-a întors vorba Loki, asta o știi prea bine ; și nici unul dintre zei n-ar îngădui ca ea să plece din cetatea cerească a divinilor, crede-mă ! Doar unul singur ți-o poate aduce, și pe ăla îl vezi în fața ta. Deoarece sînt prietenul tău, așa precum singur ai spus, și pe deasupra și plin de bunăvoință, cum mă știi, și fiindcă aș fi bucuros ca flăcările mele să-ți încălzească apriga iarnă de-aici, am să-ți împlinesc dorința : am să ți-o aduc aici pe Freyja, ca mireasă ; dar, cum ai s-o faci să te primească de bărbat, *asta* e treaba ta, cutezătorule uriaș !

Rîzînd cu gura pînă la urechi, Loki a pornit îndărăt în zbor și veșmîntul de pene îi șuiera prin văzduhul înghețat ; curînd a pierit din ochii uriașului și a tot mers, pînă ce a ajuns la cetatea cea mare a zeilor.

Acolo Thor aștepta în curte și, mai înainte ca Loki să-i fi putut da bineţe, i-a strigat grăbit celui ce venea cu iuțeala vîntului :

— Dacă și vorbele meșteșugite ți-au mers la fel de bine, pe cît de iute ai făcut drumul pînă acolo și-ndărăt, spune-mi de sîrg vestea bună, încă înainte de-a te lăsa pe pămînt !

— Ai foarte mare dreptate, i-a grăit Loki, întîrziind răspunsul cu perfidă viclenie, cînd șezi jos, uiți adesea să spui unele lucruri, iar cînd stai lungit, poți născoci cu ușurință minciuni.

Pe dată pumnul stăpînului tunetelor a zvîcnit de furia nerăbdării, de parcă s-ar fi încleştat pe coada ciocanului ; Loki şi-a dat seama că nu era bine să întindă coarda prea mult, aşa că a adus numaidecît vorba despre ceea ce voia Thor să afle :

— Mi-au mers şi vorbele la fel de bine ca drumul. Uriaşul Thrym e cel care a furat ciocanul şi s-a jurat că nimeni n-o să-l redobîndească, afară doar dacă i-a aduce pe Freyja în casă, ca mireasă !

Dar Thor a icnit cu obidă :

— Du-te tu la Freyja, deşteptul deştepţilor, şi cutează să-i vesteşti isprava cu care te-ai întors de la urieşi, că eu nu mă încumet !

Apoi a dat să plece, vînăt la faţă de mînie şi supărare. Dar Loki s-a prefăcut că nu-i pasă de nimic şi a mers la Freyja cu vorbă veselă :

— Scoală, frumoasă zeiţă, că ţi-a ieşit norocul în cale ! Să te îmbraci frumos cu strai de mireasă, căci vom merge împreună la Riesenheim !

Freyja, însă, s-a aprins ca o pălălaie şi a început să spumege şi să urle de furie atît de tare, încît toată cetatea cea mare, cu castelele zeilor Aseni, a prins a vui şi răsuna ; iar minunatul odor de aur făurit de pitici, pe care îl purta la piept, l-a smuls şi l-a trîntit jos, de era cît pe-aci să se facă ţăndări.

— Ţi-ai pierdut minţile, ticălos rău la suflet ! Mă crezi pesemne smintită sau nebună după bărbaţi — caută-ţi o altă Freyja pentru danţul miresei în Riesenheim !

Apoi toţi zeii s-au adunat la sfat şi au venit degrabă şi toate zeiţele şi s-au tot sfătuit, cum să-i dea o mînă de ajutor aruncătorului fulgerelor, ca să-şi recapete arma. Iar Heimdall, Asenul cel cu mintea limpede, care sta de strajă în vîrful „frasinului lumii“, pe podul curcubeului, şi care prevedea cu înţelepciune, ca şi zeii Vani, tot ce avea să se întîmple în viitor, a prins glas în clipa, cînd toţi ceilalţi amuţiseră :

— Atunci să-l înfăşurăm pe Thor cu văl diafan de mireasă, să-i împodobim pieptul cu odorul fără preţ al zeiţei Freyja, să-i atîrnăm la cingătoare legătură de chei zornăitoare, să-i înveşmîntăm trupul cu straie muiereşti, iar capul cu plete, care să semene a cosiţă, să-l încingem cu cunună bătută în nestemate.

Dar zeul tunetelor a prins a mîrîi mînios :

— Şi apoi o să mă faceţi de ocară, cum că aş fi muiere, dacă m-oi prinde să mă înfăşor cu văl de mireasă ţesut din tort de in.

Însă Loki l-a repezit pe loc :

— Ia mai taci din gură ! Ce-i fi vrînd ? Să apuce urieşii să-şi tocmească sălaş aici în Asgard ? Cine o să-i mai poată împiedica, dacă nu-ţi redobîndeşti ciocanul şi nu-l aduci acasă ?

Şi astfel l-au înfăşurat pe Thor cu văl des de mireasă, i-au împodobit pieptul cu scula de preţ a zeiţei Freyja, i-au atîrnat la cingătoare legătura de chei zornăitoare, i-au înveşmîntat trupul cu strai muieresc şi i-au încununat fruntea şi pletele, semănînd a cosiţă, cu cunună bătută în nestemate scînteietoare. De-ndată ce au terminat asemenea trudă, Loki n-a precupeţit vorbele de laudă şi le-a spus :

— Aşa, e foarte bine ! Acu' pari o femeie trupeşă şi gingaşă. Iar eu te-oi însoţi cu voie bună, îmbrăcat, ca şi tine, cu veşmînt muieresc. Fii vesel, dragul meu Thor ! Pornim amîndoi la drum spre Riesenheim !

Ţapii cei furtunateci ai lui Thor au fost înhămaţi degrabă la carul său de foc şi cei doi zei au pornit pe calea norilor, cu tunete şi trăznete ; din roţile ce se învîrteau duruind ţîşneau scîntei în toate părţile, iar pe-alocuri stîncile se năruiau în adîncuri, urnite din loc din pricina bubuiturilor de trăznet. Într-o asemenea goană ameţitoare se îndrepta carul cu mireasa spre sălaşul lui Thrym. Uriaşul i-a văzut de departe venind, dar n-a luat seamă că la car erau înhămaţi ţapii lui Thor, căci nu avea ochi

decît pentru mireasa în văluri, care i se părea că strălucește minunat. Chiuind aspru de bucurie, a poruncit îndată norodului său :

— Repede, urieși, rînduiți jilțurile ! Căci uite, mi-o și aduc pe Freyja ca mireasă. Sînt bogat în cirezi de vite, am comori fără număr, doar Freyja cea minunată îmi mai lipsea !

Nici nu se lăsase bine amurgul în împărăția gerului, cînd oaspeții se și aflau la masa lui Thrym, unde erau ospătați cu de toate și îmbiați cu mied din belșug. Mireasa cea drăgălașă, cu chipul ascuns în văluri, a înfulecat un bou întreg, fript la frigare, și șase somoni grași, care ar fi putut înghiți cîte un om, fără a mai pune la socoteală dulciurile ce se aflau cu prisosință pe masă, avîndu-se în vedere că fecioarele — adică mireasa și însoțitoarea ei — aveau cerul gurii mai gingaș și poftitor după asemenea lucruri alese ; apoi — fapt ce nu era de mirare după asemenea ospătare — mireasa a dat de dușcă, în hăul gîtlejului, trei cazane uriașe pline cu mied. Thrym nu mai văzuse pînă atunci nici măcar femei din neamul urieșilor înghițind cu atîta sîrg ; dar slujnica plină de duh, ce adăsta îndărătul jilțului Freyjei, l-a asigurat cu o căutătură în care nu se deslușea nici batjocură, nici zîmbet, ci doar seriozitate și convingere :

— Cînd zeițele se perpelesc opt nopți în șir cu inima friptă de dorul dragostei unui uriaș, li se face — vezi bine — o foame cumplită și atunci înfulecă, după cum prea bine vezi, cît nici nu-ți trece prin gînd !

Cu toate că nici el nu cunoștea ceva mai plăcut decît un ospăț îmbelșugat și băutură pe săturate, uriașul a început să simtă cum îl furnică la inimă, alături de asemenea făptură zeiască, și a socotit că are dreptul și la ceva mai dulce. De-aceea a poftit să ridice vălul miresei și să culeagă un sărut ; dar, mult n-a lipsit să se pomenească aruncat afară din sală și a icnit :

— Ce foc cumplit scapără ochii zeiței ! Parcă țîșnesc fulgere cînd mă privește !

— Ți-e cu mirare, stăpîne ?, a sărit cu vorba slujitoarea cea plină de duh, opt nopți în șir Freyja n-a putut da geană de geană, atît de mult dorea să ajungă în Riesenheim !

Îndată apoi a intrat în sala ospățului sora lui Thrym, s-a apropiat de mireasă și a cerut, după datină, un dar de preț din partea bogatei mirese, ca și cum ar fi fost lipsită și ar fi avut nevoie de asemenea lucru. Dar mireasa a rămas mută la vorbele ei mieroase și din nou a sărit cu vorba slujnica plină de duh :

— Inelele de aur din degetele miresei, iubirea caldă a inimii cumnatei — toate să-ți fie dăruite cu drag, de-ndată ce va fi rostit cuvîntul de închinare ! Dar încă nu se cade — așa îmi dau eu cu părerea — să vină nimeni cu vreo dorință, cîtă vreme ciocanul încă n-a fost închinat soției !

Atunci Thrym a grăit cu aprindere :

— Așa să fie ! Aduceți îndată ciocanul lui Thor ! Nu se află pe lume altă închinare mai potrivită decît aceasta : puneți-i-l miresei mele în poală, căci nu cunosc alt legămînt mai sacru, pentru toată viața, decît acesta !

Cum i-a mai rîs inima miresei, cînd a văzut ciocanul sclipitor în poală ! Nici n-a apucat bine să i-l pună pe genunchi, că l-a și prins zdravăn cu mîna, l-a rotit o dată cumplit și l-a doborît mai întîi pe Thrym, apoi pe toți ceilalți urieși, ce erau de față. Au căzut unul după altul, zdrobiți, nimiciți — întreaga lor stirpe zăcea fără suflare pe jos. Apoi a miruit-o și pe sora cea căruntă a uriașului ; avea acum ce poftise : în loc de inele — vînătăi pe piele, în loc de iubire — lovituri, nimicire ! Astea sînt darurile zeilor, cînd mireasa e însuși Thor.

Ce să mai lungim vorba ! Au urmat întoarcerea miresei acasă, osanalele bucuroase ale zeilor, bucuria nespusă a stăpînului tunetelor — cu un cuvînt, care spune totul : astfel și-a redobîndit Thor ciocanul.

Călătoria lui Thor în straie de mireasă, cînd a mers să redobîndească de la uriașul Thrym ciocanul furat, n-a fost singurul drum pe care l-a făcut în Riesenheim, sau „olatul uriașilor". În fiecare an, cînd primăvara aducea topirea gheţurilor şi reînvierea naturii, Thor mergea în ţinutul îngheţat al iernii, unde hălăduiau uriaşii, şi-i făcea pe stăpînii gheţurilor să simtă, pe pielea proprie, efectele năprasnice ale cumplitului său ciocan Miölnir. Pentru asemenea fapte, care simbolizau nimicirea forţei pustiitoare a gheţurilor şi instăpînirea vremii calde, propice înverzirii naturii şi creşterii grînelor şi pomilor, noroadele germanice din miazănoapte, mai cu seamă cei ce brăzdau ogoarele şi îngrijeau pomii cu roade, îl slăveau şi îl prăznuiau pe puternicul zeu stăpîn peste fulgere, nori şi ploi roditoare, care le aducea binecuvîntarea belşugului de bucate. Şi acest lucru îl cam nemulţumea uneori pe bătrînul Odin sau Wotan, care, cu toate că rămînea mai departe stăpînul bătăliilor şi părintele ce alegea vitejii pentru oştile Einherierilor, se simţea ştirbit în slava sa.

Aşa s-a întîmplat că, odată, cînd se întorcea dintr-o călătorie în olatul uriaşilor, Thor a ajuns la un braţ de mare, peste care trebuia să treacă pentru a merge acasă. Pe ţărmul celălalt se afla un brudar cu luntrea, care nici nu s-a clintit cînd l-a văzut pe Thor făcîndu-i semne că vrea să treacă peste strîmtoare. Cuprins de mînia nerăbdării stăpînului obişnuit să fie slujit fără zăbavă, Thor i-a strigat :

— Ce fel de ticălos mai e şi mişelul care lenevește la soare pe malul celălalt ?

Dar brudarul s-a dovedit a nu fi leneş şi la gură şi i-a întors degrabă vorba peste apă :

— Ce fel de ticălos mai e şi mişelul care răcneşte astfel peste apa strîmtorii ?

— Hei, tu ! i-a răspuns Thor. Dacă mă treci azi peste apă, mîine ţi-oi da hrană bună ! Uite ici, sacul ăsta din spinarea mea e plin de bucate alese : m-am ospătat din el pe săturate cînd am pornit la drum ; scrumbii şi terci de ovăz ; mai am încă din belşug.

— Faină ispravă în faptul zilei, ce să zic ! l-a luat brudarul în derîdere. Şi uite la el cum arată ! Nici n-ai zice că eşti dintre cei ce au bunuri multe ! Desculţ şi în zdrenţe de milog. Zău, îmi vine să cred că n-ai nici măcar nădragi !

— Vorbe de clacă ! s-a iţit Thor. Mai bine vino încoace cu luntrea din trunchi de stejar şi trage în locul pe care am să ţi-l arăt. Dar a cui e luntrea cu care umbli pe apă, căci fără doar şi poate nu e a ta !

— *Hildolf*, adică „Lupul războinic", îl cheamă pe stăpîn, un adevărat lup printre viteji, e domn peste ostrovul unde ţin sfat principii — dar ce ştii tu despre asta ! Nu-mi îngăduie să trec peste apă alde vîntură-ţară şi furi-de-cai, doar oameni cinstiţi şi pe care îi ştiu mai demult. De vrei să treci pe ţărmul ăsta, măcar fă bine şi spune-mi cum te cheamă !

— Cum mă cheamă ? Numele meu e cunoscut în ţara voastră, aşijderea şi stirpea mea : sînt feciorul lui Odin, cel mai voinic dintre Aseni — poţi sta de vorbă aici cu Thor, stăpînul tunetelor, dacă îmi spui şi tu cum te cheamă.

— *Harbard*, adică „Barbă căruntă" — aşa îmi zice — n-am de gînd să-ţi ascund numele meu.

— Ei, de ce să-ţi ascunzi numele, dacă nu eşti cumva vreun răufăcător ?

— Ehei, răufăcător ! Măcar de-aş fi precum zici, că nu mi-ar mai fi deloc teamă de unul ca tine !

Astfel îşi strigau peste apă Thor şi cu Odin, care îşi zicea acum Harbard şi îşi schimbase înfăţişarea într-atît, încît nu-l mai recunoştea nici chiar feciorul său. Şi s-a pornit o gîlceavă, cum muritorii n-ar crede nicicînd că

ar putea avea loc între zei ; o gîlceavă, în care tatăl şi fiul se întreceau în a arăta că nu sînt chiar nepricepuţi la asemenea omenească îndeletnicire.

Şi Thor a grăit mai departe :

— De-aş putea trece cu piciorul pe partea cealaltă, fără să mă ud, ţi-aş arăta eu ţie, ticălosule, şi ţi-aş închide botul !

La care Harbard n-a întîrziat cu răspunsul :

— Vino, hai, vino ! Eu stau aici şi te-aştept. Printre toţi urieşii tăi încă n-ai dat peste un duşman mai zdravăn !

— Uriesilor mei, tuturora, le-am făcut de petrecanie ! Uită-te noaptea pe cer, la stele, ai să vezi printre ele ochii lui *Thiassi*, pe care i-am aruncat acolo, ca semn al isprăvii mele, pentru ca să-l vadă toată lumea. Da' tu, Harbard, ce-ai făcut în ăst timp ?

— Am fost în Walland, în „Ţara alegerii", m-am îndeletnicit cu alesul şi am întărîtat vitejii la harţă fără răgaz. Cei de viţă aleasă, căzuţi pe cîmpul de luptă, sînt ai lui Odin, slujitorii rămîn, însă, pe seama lui Thor.

— Ai fi un judecător strîmb, Harbard, dacă ţi-ar sta în putere să hotărăşti în asemenea treburi însemnate şi dacă pofta ta trufaşă ar fi luată în seamă de Aseni.

— E tare la gîlceavă Thor, dar slab de înger, cînd e vorba să se arate cutezător. Căci omorîtorul uriesilor şi-a căutat scăpare ascunzîndu-se în mănuşa lui Skrymir, pe care vicleanul o credea că e o peşteră ; şi ce mai frică a tras ! N-a mai cutezat nici măcar să răsufle, de teama ca nu cumva să-l audă namila ce dormea.

— Harbard, mişelule, la Hel, în străfundul pămîntului, te-aş prăvăli cu un trăsnet de-aş putea să te prind de beregată. Ce-mi pasă mie de Skrymir ; am fost în olatul de la soare-răsare, am stat de veghe lîngă rîul cel mare şi plin de sloiuri ; ca grindina răpăiau în juru-mi pietroaiele aruncate de soţii lui Skrymir, cărora le pătrunsese frica în oase. Dar nu le-a ajutat cu nimic, căci în curînd au trebuit să se milogească, scîncind, şi să ceară pace. Aşa ispravă mai zic şi eu, Harbard ! Dar tu ce-ai făcut în timpul acela ?

— Şi eu am fost în olatul de la soare-răsare, în Ostland, şi eu cunosc uriesii şi... chiar şi fecioare de uriesi. Cu una am stat de glume, m-am hîrjonit şi m-am drăgostit cu ea — şi doar atît îţi spun : gingaşei copile a început să-i placă joaca mea.

— Muieretur ! Hîrjoane cu muieri ! Da, atîta îţi place ! Te cred pe cuvînt !

— Ce zici, Thor, ce părere ai ? Crezi că aveam nevoie de ajutorul tău, cînd am sărutat fecioara gingaşă, albă ca neaua ?

— Ţi-aş fi dat eu o mînă de ajutor, dacă mi-ar fi fost pe plac s-o fac !

— Iar eu m-aş fi încrezut în tine, dacă n-ai fi atît de necredincios !

Asemenea înfruntare întrecea orice măsură a răbdării lui Thor, aşa că stăpînul tunetelor a prins să rotească furios ciocanul şi l-a ameninţat :

— Ai să urli mai tare decît lupii din codru cînd ciocanul meu te-o săruta pe fruntea sfruntată !

— Stai, Thor ! i-a strigat brudarul, încă nu ştii tot. La nevastă-ta, Sif, îşi face veacul un ibovnic. N-ai vrea să-ţi încerci puterea ciocanului acolo, căci — zic eu — ai găsi o ţintă mai potrivită !

Thor a rămas înlemnit, apoi abia a izbutit să îngaime o vorbă — două vorbe :

— Ticălosule ! Minţi !

— Cîtuşi de puţin, Thor, adevăr grăit-am ! Ce mai zăboveşti ? Ai fi putut ajunge departe, fără a fi recunoscut de cineva în straiele pe care le porţi acum.

— Harbard, mişelule, m-ai ţinut atîta vreme în loc !

— Daa ? Am făcut eu una ca asta ? N-aş fi crezut, odată cu capul, că un luntraş poate să-l ţie în loc pe stăpînul tunetelor şi să-l împiedice să-şi vadă de drum.

— Mă, ascultă sfatul meu : pune mîna pe vîsle şi vino cu luntrea încoace, termină cu gîlceava, trece-l peste apă pe bărbatul lui Sif !

— Pleacă de la malul apei, căci acum mi-e vrerea să te împiedic de a-ţi urma calea.

— Dacă nu mă treci peste strîmtoare, măcar îndreaptă-mă spre alt drum !

— De îndreptat e uşor, dar drumul e lung. Ţine-o mereu la stînga, pînă ajungi în olatul oamenilor şi dai de muma, care să-i arate feciorașului calea spre ai săi, spre împărăţia lui Odin !

— Mai ajung încă astăzi acolo ?

— Cîtă vreme îi mai vedea soarele pe cer. Acolo o să dai iar cu ochii de mine.

— Destul cu palavrele ! Nu şti altceva decît să-ţi baţi joc. Dacă oi da iar cu ochii de tine, Harbard, ne răfuim noi !

— Mergi, lua-te-ar toate duhurile rele !

Astfel s-au despărţit şi s-a încheiat gîlceava dintre zei.

LOKI

Eldin, sluga lui Aegir, grăieşte :

De spadele lor
Şi-ndrăzneală în luptă
Grăiesc toţi feciorii
Vitejilor zei ;
Dar zeii şi elbii,
Ce-s colo-năuntru,
Vorbesc, pîn-la unul,
De tine doar rău.

Loki grăieşte :

Mi-e voia să intru
În sala lui Aegir,
Să văd încăperea
De falã şi-ospeţe ;
Batjocură, ură,
Înalţilor zei
Le-aduc şi în bere
Le-amestec venin.

(Din *Lokasenna* sau *Ocărelile lui Loki*)

Loki, fratele lui Odin, era flacăra întruchipată, vîlvătaia ; numele lui avea un dublu tîlc : însemna deopotrivă şi „foc“ şi „mistuire“ sau „desăvîrşire“. Zeu al focului ce mistuia trupurile celor răposaţi — căci vechii germani îşi ardeau morţii —, el era totodată stăpînul morţilor. Într-un fel, Loki avea în sine ceva din semnificaţia lui Lucifer, al cărui nume însemna „Cel ce aduce lumină“, dar care era de fapt un demon simbol al răului ; căci, asemenea lui, şi firea greu de definit precis a lui Loki avea o trăsătură diabolică, de demonism. Deşi frate cu Odin, această legătură de sînge nu l-a împiedicat să urzească uneltiri împotriva zeilor Aseni şi să-i trădeze. Frumos la chip şi plăcut la înfăţişare, era de fapt viclean şi umbla cu zavistii ; nu se da îndărăt să fure — precum a făcut cu cosiţa de aur a zeiţei Sif sau cu podoaba de pus la gît a însăşi soţiei lui Odin, Frigga ; minţea şi înşela pe oricine, ori de cîte ori îi sta în putinţă ; dar tot el ştia să dea zeilor la ananghie sfaturi bine cumpănite, deşi cu viclenie, şi se pricepea să le vină într-ajutor prin neîntrecuta şi inepuizabila sa măiestrie întru schimbarea înfăţişării, mai cu seamă cînd ajungeau la strîmtoare din pricina lui însuşi... Cu toate că era însurat cu *Sigyn*, care-i dăruise un fecior, pe *Nari* sau *Narfi*, nu s-a dat îndărăt să se însoţească şi cu uriaşa *Angurboda*, cu care a zămislit trei odrasle : lupul *Fenrir*, *Şarpele Midgard*-ului şi întunecata *Hel*, care aveau să

aducă pieire zeilor Aseni. Şi tot el este cel care, pentru a-l împiedica pe uriaşul ziditor să termine lucrarea la timpul sorocit şi, astfel, s-o cîştige drept plată pe frumoasa zeiţă Freyja, s-a prefăcut în iapă şi l-a atras în pădure pe armăsarul *Svadilfari*, lipsindu-l pe uriaşul ziditor, tocmai în ultimele zile de lucru, de ajutorul lui de neînlocuit. Legendele spun că, la cîtăva vreme după aceea, Loki ar fi născut un mînz cu opt picioare, *Sleipnir*, care a ajuns să fie cel mai bun telegar printre cei ai zeilor şi ai oamenilor şi pe care călărea însuşi Odin, ca gîndul.

Dar, cu toate că era frate cu Odin, nu era socotit cu adevărat printre Aseni şi nici nu avea vreun castel în Asgard, pe care să-l numească al său. Totuşi, a trăit în mijlocul divinilor zei pînă în ziua cînd, după cumplita fărădelege a uciderii lui *Balder*, a fost izgonit dintre ei, fiind supus la cumplită casnă pe tărîmul de sub pămînt.

Aducător, cu şi fără voie, de primejdii şi priceput în a le îndepărta sau ocoli — astfel apare Loki în mitul piticului *Andwari* şi al comorii sale : călătorind cîndva, împreună cu Odin şi cu Hönir, Loki a ucis într-o apă o vidră, care tocmai prinsese un somon. Bucuroşi de dublul vînat, zeii au tras la hanul lui *Hreidmar* ; dar acesta a recunoscut în vidra ucisă pe unul din feciorii săi, care obişnuia să-şi schimbe astfel înfăţişarea pentru a putea pescui mai uşor în apă, şi le-a cerut să plătească ispaşă sau de nu, le ia viaţa. Ispaşa era : să acopere blana vidrei pe de-a rîndul cu odoare de aur, aşa încît să nu se mai zărească nimic din ea. Atunci Loki a împrumutat plasa zeiţei apelor, *Ran*, şi a prins cu ea un pitic, *Andwari*, care trăia în apă prefăcut în ştiucă şi care avea o comoară nemaivăzută. Pentru a scăpa cu viaţă, piticul a fost nevoit să-i dea lui Loki întreaga comoară. Dar cum, după ce au acoperit cu ea blana de vidră, Hreidmar a mai zărit încă un fir de păr neacoperit, Loki l-a silit atunci pe Andwari să-i dea şi inelul ce-l purta în deget. Cu durere în suflet s-a despărţit piticul de inel, fiindcă avea însuşirea de-a

putea reface la loc întreaga comoară ; în schimb, a aruncat blestem asupra ei : oricine o va stăpîni să moară de moarte năprasnică. Şi acea comoară a ajuns în cele din urmă în mîna lui Sigurd şi a Niflungilor, pricinuindu-le cumplit sfîrşit.

LOKI ÎI BATJOCOREŞTE PE ASENI

Adeseori Loki era certăreţ şi zeflemitor, nesfiindu-se a-i sudui şi batjocorea chiar şi pe zei. Aşa s-a întîmplat odată la un ospăţ pe care *Ägir*, uriaşul stăpîn peste mări, căruia îi mai zicea şi *Gymir*, l-a dat în cinstea zeilor. La ospăţ au venit Odin şi Frigga, soaţa sa ; Thor n-a fost de faţă, întrucît se afla în ţara de la soare-răsare, pentru a lupta cu urieşii ; în schimb era acolo Sif, soaţa lui Thor. Au mai luat parte la ospăţul acela Bragi, cu soaţa sa, Iduna, Thyr cel cu o mînă (căci pe cealaltă i-o retezase lupul Fenrir, cînd îl legaseră zeii cu legătura a treia, cea mai tare), Niörd cu soaţa sa Skadi, Freyr cu Freya, precum şi Widar, feciorul lui Odin. Fireşte că se afla de faţă şi Loki, precum şi slujitorii lui Freyr, *Byggwir*, adică „Cel ce îndoaie", şi *Beyla* sau „Cocoaşă", doi zei mai mici ce simbolizau ridicarea şi lăsarea uniformă a valurilor cînd marea e liniştită. Şi mai fuseseră poftiţi şi mulţi alţi Aseni şi elbi.

Ägir era ajutat de slujitorii săi *Fimafeng*, adică „Cel ce apucă îndemînatec", şi *Eldir*, adică „Omul focului" sau „Bucătarul". În loc de foc şi lumină, Ägir pusese în sala ospăţului aur luminos, adică încins în foc ; iar berea umplea singură cornurile de băut şi pocalele. Toţi petreceau paşnic şi cu voie bună în acel loc al liniştii netulburate, iar oaspeţii aduceau laudă slujitorilor lui Ägir pentru îndemînarea lor. Numai Loki n-a putut suferi să audă

asemenea laude şi să vadă petrecerea paşnică ; de aceea a retezat capul lui Fimafeng. Atunci toţi zeii au ridicat scuturile deasupra capetelor, scuturîndu-le, şi au prins a striga împotriva lui Loki, alungîndu-l afară din sală, în codru. Dar Loki s-a întors îndată la locul ospăţului, unde a dat peste Eldir, afară, înaintea uşii. Şi zavistnicul zeu a prins a-l iscodi :

— Spune-mi, Eldir, înainte de-a face un pas mai departe, ce vorbesc zeii bătăliilor înăuntru în sală, în faţa cănilor cu bere ?

Iar Eldir i-a răspuns :

— Ceata zeilor bătăliilor îşi laudă armele şi neînfricarea în luptă ; dar nici unul dintre zeii sau elbii dinăuntru n-are vreo vorbă bună pentru tine.

Atunci Loki, zădărît, a spus :

— Am să intru în sala de ospăţ a lui Ägir, ca să-i văd pe cei ce beau acolo ; zădărîre şi necaz le voi aduce Asenilor şi-i voi face să le pară miedul amar.

Şi Loki a intrat în sala cea mare, iar toţi cei dinăuntru au amuţit cînd au dat cu ochii de el. Apoi Loki le-a cerut să-i dea şi lui să bea din băutura blîndă ce-i zice mied, căci vine de la drum lung şi e ostenit ; şi i-a întrebat de ce au rămas muţi, în loc de a-i da un jilţ să şadă sau de a-l pofti să-şi vadă de drum. Iar cînd Bragi, zeul poeziei şi bardul zeilor, i-a desluşit că nicicînd zeii Aseni nu-i vor da un jilţ şi băutură, căci nu oricui îi e îngăduit să intre în cetatea lor, Loki i-a amintit lui Odin că odinioară, cînd şi-au amestecat sîngele şi l-au băut pentru frăţia lor de sînge, a jurat să nu bea niciodată bere singur, dacă nu li se dă amîndurora. Odin i-a cerut atunci lui Widar să-i dea locul său lui Loki, pentru ca acesta să nu aibă pretext să-i batjocorească pe Aseni în sala lui Ägir. Widar s-a sculat, l-a lăsat pe Loki să şadă în locul său şi i-a dat de băut. Dar Loki, în chip de închinare, a început să-i înfrunte pe rînd pe toţi zeii, cu toate că fiecare din ei se arăta gata să-i dăruie cîte ceva pentru a-l potoli.

Întîi pe *Bragi*, care l-a îmbiat cu un cal, un inel şi o spadă şi pe care Loki l-a învinuit că îndeobşte fuge din luptă, pentru a nu-i afla sfîrşitul. Apoi a venit la rînd *Iduna*, care a încercat să-l îmbuneze şi să-l liniştească pe Bragi, amintindu-i că, deşi Loki nu face parte din stirpea zeilor Aseni, Odin l-a primit, ca fiu adoptiv, în rîndurile lor ; dar Loki a întîmpinat-o cu ocară, aruncîndu-i în faţă că nu cunoaşte altă femeie care să alerge mai aprig după bărbaţi decît ea, şi care să fi cuprins, cu braţele-i albe, gîtul celui ce-i ucisese fratele. Pe zeiţa fecioară *Gefion*, care a încercat să-i liniştească pe zei, sub cuvînt că doar ştiau bine ce gură spurcată are Loki, a făcut-o de ruşine, amintindu-i cum s-a dăruit prima oară unui flăcău bălai, de dragul unei podoabe de aur. Nici pe *Odin* însuşi nu l-a cruţat, ci l-a învinuit că dă biruinţa în luptă celor mai proşti dintre luptători, pentru a-i putea lua în Walhalla pe cei buni, de teama zilei răfuielilor. Iar zeiţei Frigga, soţia lui Odin, i-a aruncat în faţă că este o tîrfă, care a fost întotdeauna nebună după bărbaţi şi că le-a dăruit şi lui Wili şi We, fraţii lui Odin, farmecele ei, în timp ce bărbatul îi era plecat de acasă. Şi, astfel, au urmat la rînd : *Freya*, care s-ar fi însoţit cu fratele ei Freyr ; *Niörd*, care a avut copii cu propria sa soră ; *Tyr* ciungul, care şi-a pierdut o mînă în gura lupului Fenrir ; apoi *Freyr*, *Bygwir*, *Heimdall*, *Skadi*, zeiţa *Sif* — soţia lui Thor —, *Beyla* şi, la urmă de tot, însuşi *Thor*, care tocmai se întorsese din călătorie şi care l-a ameninţat cu ciocanul *Miölnir*. De frica ciocanului, Loki a fugit, s-a prefăcut într-un somon şi s-a ascuns în cascada *Franangr* sau „Apa lucitoare".

Astfel a ajuns Loki în duşmănie cu toţi zeii Aseni, mai cu seamă că tot el a fost şi cel care a aflat taina cum poate fi omorît Balder şi care l-a îndemnat pe zeul orb *Hödur* să tragă cu arcul asupra zeului luminos, folosind — fără să ştie — o săgeată din lemn de vîsc, pe care o meşterise însuşi Loki.

BALDER

Balder sau *Baldur*, feciorul minunat al lui Odin și al soției sale Frigga sau Frija, era cel mai frumos, mai nobil și mai iubit dintre toți zeii Aseni. Era un tînăr înfloritor, a cărui făptură luminoasă era aureolată de-o strălucire ce-și arunca razele pînă departe în jur. Avea și el un castel în Asgard, căruia îi zice *Breidablick*, sau „Cel ce luminează pînă departe". În castelul lui se afla altarul închinat mai-marelui zeilor, altar pe care Asenii își aduceau jertfele și în fața căruia se rugau părintelui zeilor și al oamenilor. Iar Baldur era preotul care se îngrijea de altar și de ofrandele aduse lui Odin. În acel lăcaș sacru nu era îngăduit nimic necurat, căci în el domnea legea lui Balder, cel plin de nevinovăție și de milostivire. Balder mai avea încă un frate, pe întunecatul *Hödur*, zeul orb al întunericului. Cu toate că amîndoi frații locuiau în același castel, zeul luminii și zeul întunericului nu se puteau întîlni niciodată față-n față. Așa cum Loki era zeul răului, Balder era zeul binelui și al dreptății, precum și al frumosului; și, în ziua cînd avea să învingă răul asupra binelui, cînd viclenia lui Loki avea să aducă moartea lui Balder, urma să înceapă împlinirea destinului Asenilor, după care avea să vină amurgul zeilor. De-aceea toți zeii îl îndrăgeau și îl apărau pe Balder, ferindu-l de orice primejdie, căci știau că astfel îndepărtau și de la ei năprasna ce le era prezisă. Cu toate astea, Balder se născuse și trăia sub semnul nenorocului; și un vechi descîntec, găsit cîndva în mănăstirea Merseburg, nu departe de Leipzig, povestește cum odată, cînd Balder, căruia i se mai spunea și *Phol*, mergea împreună cu Wotan, călare, printr-un codru, tot pe el a trebuit să-l pască piaza-rea, căci noatenul pe care călărea și-a scrîntit piciorul; și îndată au sărit zeițele să descînte noatenul de scrîntitură

și să-l vindece. L-au descîntat întîi *Sinthgunt* și sora ei *Suna*, sau „Soarele", dar degeaba. Apoi l-au descîntat însăți *Frija* și *Volla*, sora ei cea bălaie și cu cordea aurie peste cosițe, păstrătoarea sipetului și ai condurilor fermecați ai zeiței Frija, ale cărei taine și meșteșuguri le cunoștea pe toate; însă nici ele n-au izbutit să vindece piciorul noatenului. Atunci l-a descîntat însuși Wotan, cum s-a priceput mai bine, pentru vătămarea osului, pentru vătămarea sîngelui, pentru vătămarea mădularului : os de os să se prindă, sînge de sînge, mădular de mădular, ca și cum ar fi lipite la loc. Și abia el, cel căruia nu-i erau necunoscute nici o vrajă și nici un descîntec, a putut înfăptui vindecarea noatenului.

Soția iubitoare a lui Balder era *Nanna*; cu ea a avut un fecior, *Forseti*, care, prin felul său drept de a fi, a ajuns a fi judecător printre zei. De la o vreme, Balder cel bun la suflet a început să aibă vise apăsătoare, prevestitoare de nenorocire : visa în fiece noapte că murea. Cînd le-a povestit celorlalți zei visele sale, aceștia s-au adunat și s-au sfătuit laolaltă, împreunîndu-și înțelepciunea și sfaturile, pentru a găsi o cale să-l apere pe Balder de orice primejdie.

ODIN ÎNCEARCĂ SĂ AFLE VIITORUL DE LA WALA

Dar, din pricină că visele lui Balder nu putuseră fi tălmăcite și înțelese limpede, zeii Aseni au început să simtă ca o apăsare a primejdiei, sau măcar că vremurile fericite și fără griji de odinioară se duseseră fără putință de întoarcere. După ce Asenii s-au tot adunat și s-au sfătuit pentru a putea întrezări cam ce primejdie l-ar fi putut paște pe Balder, fără a izbuti însă să afle vreun

răspuns, Odin s-a hotărît să mai facă o încercare. A încălecat pe *Sleipnir*, bidiviul său cu opt picioare, care-l purta ca gîndul peste mări și țări pînă la marginea zării, și a pornit spre tărîmul de sub pămînt. La hotarul lui i-a ieșit împotrivă un dulău fioros, urlînd de spaimă; dar Odin nu s-a înspăimîntat, ci și-a îndemnat calul mai departe, pînă ce-a ajuns la sălașul înunecatei Hel. De-acolo și-a urmat drumul spre poarta dinspre soare-răsare, unde se afla un gorgan de pămînt, sub care zăcea astrucată *Völva* sau *Wala*, o vrăjitoare care se pricepuse, ca nimeni alta, să spună viitorul. Acolo s-a oprit Odin și s-a pus să îngîne un descîntec pentru sculat morții din mormînt. Și vraja cîntecului său era atît de puternică, încît Wala a fost trezită pentru scurtă vreme din somnul morții și s-a pomenit silită să iasă din gorganul ei, să stea în fața lui Odin și să dea răspuns la întrebările cu care o ispitea. Mai întîi a întrebat Wala:

— Cine-i omul, necunoscut mie, care-mi sporește truda drumului pe unde trebuie să merg? M-a bătut ploaia, a căzut bruma peste mine și m-a umezit roua: căci de multă vreme sînt moartă.

Iar Odin, care nu i-a destăinuit cine e, i-a răspuns:

— *Vegtam* sau „Călătorul“ mi-e numele, și-s feciorul lui *Valtam*, sau „Cel ce alege“. Tu vorbește de pe tărîmul celălalt, eu de pe cel al luminii! Spune-mi pentru cine e pregătită lavița stropită cu aur și înconjurată de jilțuri împodobite cu inele?

— Pentru Balder e pregătit miedul, iar lucitorii lui stropi sînt acoperiți cu scutul. Fără scăpare s-abate năprasna peste stirpea Asenilor. Am vorbit doar silită, acum însă tac.

— Să nu taci, Wala! Mai spune-mi un lucru: cine putea-va să răzbune mișelia? Cine-i pregătește făptașului arderea-n foc?

— Rinda va naște lui Odin, spre seară, un rod de o noapte. Acela nu-și va spăla mîna, nu-și va pieptăna părul pînă ce nu-l va fi dat morții pe ucigașul lui Balder. Am vorbit doar silită, acum însă tac.

— Să nu taci, Wala! Mai spune un ultim lucru! Presimt sfîrșitul, văd ce-o să se-ntîmple. Cînd toate făpturile l-or plînge pe Balder, rămîne-va una de piatră, fără lacrimi? Va fi oare vreuna care să fie îndărătnică și să vrea să-l dea morții?

Atunci Wala a prins să strige:

— Tu nu ești Wegtam, „Călătorul“, cum am crezut. Ești Odin, zeul atotștiutor!

Iar Odin i-a strigat îndărăt:

— Iar tu nu ești Wala, femeia cea mai înțeleaptă! Și, cu toate astea, ești muma celor trei norne. În timpuri străvechi, am stat spînzurat vreme de nouă nopți veșnice, în crengile biciuite de furtună ale „Frasinului lumii“. Lîngă trei rădăcini, pe care nimeni nu le știa, ședeau cele trei norne și străjuiau izvorul, ce țîșnește din capul veșnic înțelept al lui Mimir. Și-atunci, străpuns de sulițe, cum eram, și închinat jertfă lui Odin, mie însumi, am cătat în jur. Dar nimeni nu m-a îmbiat cu pîine sau cu mied; și-atunci m-am tînguit — am întrebat — și am ascultat murmurul izvorului și am învățat șirul fără sfîrșit al runelor descîntecelor, pînă cînd am căzut jos din pom. Dar la ce-mi folosesc azi toate runele și descîntecele mele? Nu-mi spun nimic, nu-mi dau nici un sfat. Iar cele trei fiice ale tale sînt la fel de tăcute, ca și muma lor. Împovărat de obidă mă întorc acum în Walhalla.

Iar Wala a pierit din ochii lui Odin și s-a cufundat în adîncurile cețoase, apucînd doar să mai spună:

— Mergi îndărăt acasă, Odin, și aibi parte de slavă și faimă! Nicicînd nu s-o mai apropia făptură vie de mine, pînă cînd Loki nu va scăpa, descetluit, și pînă cînd amurgul zeilor nu va fi mistuit totul!

Acum Asenii știau sigur că pe Balder îl păștea primejdia cea mai grea, de vreme ce pe tărîmul celălalt, al lui Hel, se afla pregătit un loc pentru el. Și s-au adunat iarăși și s-au sfătuit cum să vegheze asupra lui, încrezîndu-se că vor putea să abată de la el cumplita năprasnă. Dar Frigga sau Frija, soția lui Odin și mama lui Balder, nu s-a mulțumit cu atît, ci a mers pretutindeni, la toate viețățile și lucrurile de pe pămînt, și s-a rugat să-i cruțe feciorul, cerîndu-le să făgăduiască, sub jurămînt, că nu-i vor cășuna nici un rău. Și i-au jurat toate : focul și apa, fierul și toate metalele, pietrele, pămîntul și lemnele de tot soiul, bolile, animalele, păsările, șerpii și toate veninurile. Iar cînd toate jurămintele au fost făcute și lucrul acesta s-a vestit pretutindeni în lume, Asenii au socotit că Balder este acum la adăpost de orice primejdie, s-au bucurat nespus și s-au adunat degrabă în Thingul cel mare din Asgard, pentru a încerca în tot felul să vadă dacă nu poate fi vătămat de nimic. Balder stătea în picioare, în mijlocul Thingului, iar ei au început să-l lovească cu spada, să tragă cu arcul și să arunce cu suliți și cu bolovani în el. Dar toate cădeau jos înainte de a-l atinge, iar Balder rămînea nevătămat, în fața lor. Și s-au bucurat foarte, socotind că au îndepărtat orice primejdie.

Doar Loki cel negru la suflet nu se bucura și nu-și afla astîmpăr, văzîndu-l pe Balder apărat de orice rănire și de moarte. Căci, în adîncul sufletului, le purta sîmbetele Asenilor și le făcuse multe încurcături și pocinoguri. Din legătura lui cu o uriașă se născuseră lupul Fenrir și Șarpele Midgardului, cele două iazme care, deși fuseseră împiedicate, pentru o vreme, de-a face rău, întruchipau totuși o amenințare, cea mai mare și mai întunecată, pentru viitorul Asenilor. Apoi, tot din pricina sfatului său viclean, Asenii se împovăraseră cu vina grea a necredinței și necinstei față de ziditorul uriaș, pe care trebuiseră să-l omoare. Iar fărădelegile lui — cînd furase părul zeiței Sif și salba Freyjei — ca și uneltirea pentru a-l da pe Thor în mîna urieșilor și încercarea de-a o duce pe Iduna și merele ei plocon dușmanilor Asenilor nu puteau fi trecute cu vederea și nici date uitării. Totuși, Asenii nu se arătaseră prea aspri cu el, căci tot el găsise calea de-a îndrepta relele pricinuite ; și nu arareori se dovedise folositor, aducînd servicii prețioase zeilor din Asgard, ca atunci cînd, după furtul ciocanului, iscodise locul unde fusese ascuns și îl și ajutase pe Thor să-l înșele pe uriașul Thrym și să-și redobîndească arma cumplită. De-aceea îl îngăduiau în preajma lor și, dacă s-ar fi potolit, l-ar fi lăsat să trăiască în pace, mai ales că acum toate primejdiile păreau înlăturate și nu mai aveau pricină de îngrijorare, de cînd izbutiseră să împiedice ca Freyja, soarele și luna să încapă pe mîna uriașilor și de cînd încheiaseră pace durabilă cu zeii Vani, aducînd pe cîțiva dintre ei, ca zăloguri de preț, în Asgard, unde trăiau cu cinste printre ei. Și să nu uităm că Asenii aveau multe arme cu însușiri nemaivăzute, cu care dobîndeau totdeauna biruința în luptă.

La adunarea Asenilor în Thing, pentru a încerca dacă Balder poate fi rănit, a fost și Loki de față, dar nu s-a bucurat defel văzînd că zeul luminos era apărat de orice primejdie sau vătămare. Ba ceva mai mult : a luat înfățișarea unei femei bătrîne, s-a apropiat de Frigga, mormăind și boscorodind, de parcă ar fi fost mînioasă :

— Nebuni fără margini ! Primejdioasă joacă !

Frigga a auzit-o și a întrebat-o :

— Ce tot mormăi acolo, bătrînico ?

Și din nou buzele veștejite au prins a murmura abia auzit :

— Faceți tot așa mai departe ! O să vedeți voi ce se-ntîmplă !

Nerăbdătoare, Frigga i-a strigat :

— Vorbeşte desluşit! Ce îngaimi acolo? Ce ai să-mi spui ?

Iar bătrîna i-a răspuns chicotind :

— Îl credeţi pe Balder că nu poate fi rănit ? Dar aşa ceva nu se află !

Atunci zeiţa, mînioasă, s-a întărîtat la vorbă :

— Neroadă ce eşti ! Mi-au jurat toate cele ce se află pe lume.

— Toate ? Cine poate crede una ca asta ! Ştiu eu mai bine !

Rîzînd răutăcios, cu gura ei ştirbă, bătrîna a dat să se îndepărteze şontîcăind.

Dar Frigga a strigat după ea :

— Stai ! Ce ştii mai bine ?

— Ţi-au jurat toate ? a înfruntat-o bătrîna. Dar eu ştiu totuşi ceva...

— Ce ? Vrei să spui : vîscul ? a luat-o gura pe dinainte pe Frigga. Un biet vlăstar ca o tufă ce creşte pe copaci, singuratec, la soare-apune de Walhalla ! Mi s-a părut prea mic şi prea plăpînd, pentru a-l mai pune şi pe el să jure !

— Vîscul, de bună seamă ! Păziţi-vă ! Păziţi-vă !, a mai făcut bătrîna şi s-a făcut nevăzută din Thing.

Dar Frigga, cu bucuroasă trufie, a strigat în urma ei :

— Vîscul nici nu poate jura, că nu e fiinţă, n-are voinţă ! *Pomul* este fiinţă, vîscul trăieşte din mîzga lui.

Apoi s-a întors veselă către Aseni şi i-a îndemnat :

— Daţi-i nainte, Asenilor ! Trageţi cu arcurile ! Balder este ferit de orice primejdie !

Între timp, bătrîna, adică Loki, s-a dus drept la locul unde se afla vîscul de care vorbise Frigga. Ajuns acolo, Loki şi-a luat iar înfăţişarea lui obişnuită, a rupt o creangă de vîsc, a meşterit din ea o săgeată şi s-a întors îndărăt în Thing, unde petrecerea şi veselia zeilor era în toi. Mai la o margine, retras, sta trist *Hödur* cel orb, fratele lui Balder, care nu putea lua parte la joaca şi bucuria celorlalţi. Loki s-a apropiat de el şi l-a întrebat, prefăcut, de ce nu trage şi el cu arcul în Balder, ca toţi ceilalţi. Hödur i-a răspuns că nu poate face asta, întrucît e orb şi nici n-are arc.

— Dar cine eşti tu ? De ce-ţi baţi joc de mine ? l-a întrebat el.

Şi Loki i-a desluşit :

— Nu-mi bat joc. Sînt unul din slujitorii Friggăi. Zeiţa îţi trimite o săgeată, ca să cinsteşti şi tu sărbătoarea feciorului ei, ca toţi ceilalţi. Tu ai să încordezi arcul şi ai să tragi, iar eu am să ochesc pentru tine, ca să nu greşeşti ţinta.

Apoi i-a pus în mînă săgeata din lemn de vîsc, i-a îndreptat arcul spre ţintă, a ochit, iar Hödur a tras. Săgeata a pornit şuierînd — a zburat prin aer — a nimerit ţinta — şi a pătruns drept în inimă. Iar Balder a căzut la pămînt. Înspăimîntaţi, zeii au alergat spre el — îşi ziceau că pesemne s-a împiedicat, de-a căzut. Au vrut să-l ajute să se ridice şi au văzut îngroziţi că Balder era mort. Au rămas toţi împietriţi şi muţi de durere, înţelegînd că prezicerea morţii lui Balder se împlinise ; şi nici unul dintre ei nu era în stare să spună celorlalţi ce simte. O pasăre neagră a zburat croncănind pe deasupra capetelor lor : era Loki care rîdea ! Croncănitul s-a stins, peste Walhalla s-a aşternut tăcerea morţii. Apoi s-a pornit încet un murmur printre Aseni, pe ici, pe colo :

— Ce s-a întîmplat ?

— Cum s-a putut întîmpla una ca asta ?

— Cine a făcut-o ?

— N-a fost săgeata mea !

— Nici a mea !

Iar Hödur, orbul, nu ştia nici el mai mult, căci nu văzuse nimic. Dar văzuseră unii din Aseni a cui săgeată fusese, şi mai văzuseră, cu ochii lor, cine îi dăduse săgeata

și cine îi îndreptase arcul spre țintă. Și mulți ar fi vrut să-l pedepsească pe loc pe Hödur și să pornească după Loki. Însă Odin i-a oprit cu străşnicie, căci cuprinsul Thingului era loc sacru de pace ; așa că nici unul n-a cutezat să calce legea și să răzbune pe loc mișelia. Mai ales că toți își dădeau prea bine seama că zeul orb al întunecării nu fusese decît biata unealtă a unui destin care sta scris de multă vreme. Și din nou s-a așternut peste Asgard liniștea disperării și a nedumeririi, ca atunci cînd omul sau zeul nu poate pricepe un lucru și nici nu știe ce să facă.

Doar Frigga a căutat degrabă o cale să-l mîntuie pe Balder de năprasna ce se abătuse asupră-i. S-a rugat de toți zeii ca acela care vrea să dobîndească pentru vecie recunoștința și bunăvoia ei să meargă fără zăbavă la Hel, pe tărîmul celălalt, și s-o îmbie cu bani și comori, drept răscumpărare, doar-doar s-o îndura să-i dea drumul îndărăt lui Balder, să se întoarcă în Asgard. Frigga s-a rugat cu atîta sfîșietoare durere și înflăcărare, încît un alt frate al lui Balder, pre nume *Hermodur* sau *Hermod*, „Cutezătorul" s-a arătat gata să încerce a împlini solia. Odin însuși i-a dat calul său Sleipnir, cel cu opt picioare, și mesagerul zeilor a pornit la drum.

Apoi, la porunca lui Odin, Asenii au început să se îngrijească de ceremonia petrecerii lui Balder pe drumul cel din urmă. După obicei, au dus mortul la țărmul mării și i-au așezat trupul pe un rug, ce fusese înălțat pe o corabie trasă pe uscat și căreia îi zicea *Hringhorni*, adică „Cea cu chila rotunjită". Dar, cînd au vrut să împingă corabia la apă, pentru a da foc rugului, nimeni dintre Asenii, urieșii și elbii de față n-a putut-o urni din loc, atît era de mare și de grea. Atunci, la sfatul uriașilor veniți la înmormîntare, au chemat o namilă de femeie din neamul uriașilor, pre numele ei *Hyrokkin*, adică „Cea stafidită și încrețită de foc" ; aceasta a venit din Riesenheim, călare

pe un lup, pe care îl strunea cu niște șerpi în chip de frîu, s-a lipit cu spinarea de talpa încovoiată a provei și a împins corabia pe unde, dintr-o singură opinteală ; dar a făcut-o cu atîta forță, încît buștenii rotunzi, pe care luneca corabia, au luat foc, iar pămîntul s-a cutremurat. Văzînd asta, Thor s-a mîniat foarte și a vrut s-o lovească la mir pe uriașă, cu ciocanul Miölnir, dar au sărit zeii ceilalți, de l-au împiedicat s-o facă. În schimb, după ce a sfințit rugul, aprinzîndu-l cu ciocanul Miölnir, și-a vărsat focul pe un pitic ce-i zicea *Lit*, sau „Culoarea", care se tot învîrtea printre picioarele lui și pe care l-a aruncat dintr-o lovitură, cu încălțarea, drept în flăcările rugului, unde a ars și el. Iar *Nanna*, soția lui Balder, văzînd rugul aprins, s-a apropiat de cel iubit, l-a cuprins cu brațele și i-a dat un ultim sărut, dar i s-a frînt inima de durere, a căzut jos și a murit, și ea, pe loc. Atunci zeii au așezat-o pe rug, alături de Balder, și flăcările i-au cuprins, învolburîndu-se, și i-au mistuit pe amîndoi. Apoi au împins corabia în largul mării, după datină. Pe rug a mai ars și armăsarul lui Balder, cu șa, căpăstru și cu frîu cu tot. De față erau toți zeii, mulți uriești, pitici, elbi și oameni : în primul rînd *Odin*, care venise cu *Frigga*, cu Walchiriile și cu corbii săi ; apoi *Frey*, care sosise în carul său tras de mistrețul *Gullinbursti* sau *Slidhrugtanni*, *Heimdall*, călare pe armăsarul *Gulltop*, și *Freyja*, cu pisicile ei. Pe rug mai fuseseră puse tot felul de daruri de preț, pe care să le ia mortul cu el în călătoria pe tărîmul celălalt. Odin însuși se apropiase de rug, pusese pe el inelul *Draupnir*, cel care avea darul ca în fiecare a noua noapte să picure din el alte opt inele ce-i semănau leit, apoi se apropiase de urechea lui Balder și-i șoptise ceva ; dar niciodată nu s-a aflat ce i-a spus stăpînul zeilor feciorului său, în pragul călătoriei din urmă.

HERMODUR DUCE SOLIA ZEILOR LA ÎNTUNECATA HEL

Între timp *Hermodur*, fratele lui Balder și mesagerul zeilor, mergea pe drumul spre tărîmul morților, stăpînit de Hel. Cu toate că armăsarul Sleipnir fugea ca gîndul, i-au trebuit lui Hermodur nouă nopți de mers prin văi adînci și întunecoase, pînă a ajuns la podul, care ducea peste rîul *Gjöll* sau „Vuitorul" și căruia îi zicea, din pricina asta, podul *Gjöll*. Podul acela era acoperit cu aur lucitor și era străjuit de o fecioară cu numele *Modgudh*, adică „Luptătoarea curajoasă". Văzîndu-l pe Hermodur și auzind vuietul podului sub copitele lui Sleipnir, Modgudh l-a întrebat :

— Care ți-e numele și din ce stirpe te tragi ; căci cinci cete de cîte-o sută de războinici morți au trecut ieri pe pod, în drum spre tărîmul lui Hel, dar sub copitele cailor lor podul n-a vuit atît de tare, ca sub tine, unul. Și nici n-ai chipul galben ca ceara, așa cum au toți morții ; ce cauți tu, să mergi călare pe drumul spre tărîmul morților ?

Hermodur i-a spus cine e și a întrebat-o dacă nu cumva l-a văzut pe Balder trecînd călare pe pod, căci vrea să meargă la Hel, ca s-o roage să-i îngăduie lui Balder a se reîntoarce la lumina zilei, deoarece locul lui nu e pe tărîmul morților. Modgudh i-a răspuns atunci că Balder a și trecut podul, apoi i-a arătat drumul spre Hel, care ducea în adîncuri și către miazănoapte.

Hermodur a pornit mai departe, pe calea arătată de păzitoarea podului, pînă ce a ajuns la o poartă mare de gratii, care ducea spre sălașul lui Hel și care era zăvorîtă. Dar Hermodur știa cum să se descurce. A strîns mai tare chinga lui Sleipnir, i-a dat pinteni și a sărit peste poartă, fără ca armăsarul s-o fi atins cu copitele.

Apoi a intrat în sala cea mare a întunecatei Hel, unde l-a găsit pe Balder șezînd la loc de cinste, pe scaun înalt, alături de Nanna ; amîndoi erau toropiți de somn și aveau chipurile ofilite, ca florile veștede. Hermodur s-a apropiat de zeul ucis, fratele său, i-a șoptit la ureche cuvinte de mîngîiere și i-a spus ce jale mare era printre zeii din Asgard și cum are de gînd să ceară lui Hel reîntoarcerea lui pe tărîmul celor vii. Dar Balder a dat din cap, tăcut, și i-a făcut un semn spre Nanna, de parcă ar fi vrut să spună : mai bine ia-o pe ea cu tine. Dar nici Nanna nu voia, cu nici un preț, să se despartă de Balder. Apoi solul zeilor s-a îndreptat spre Hel și i-a cerut să-l lase pe Balder să se întoarcă în Asgard cu el ; căci mare era jalea zeilor și toți îl plîngeau amar pe cel mort. Hel i-a răspuns :

— Dacă e adevărat ceea ce spui și dacă Balder a fost într-adevăr atît de iubit de toți pe pămînt, atunci am să-ți împlinesc rugămintea. Dar să-mi aduci dovadă că ai spus adevărul : toate fapturile din lume, însuflețite și neînsuflețite, trebuie să plîngă cu lacrimi după Balder. Însă dacă una singură n-o va face, atunci Balder trebuie să rămînă pe veci în împărăția mea.

După asemenea răspuns, Hermodur s-a sculat să plece îndărăt, pentru a spune zeilor cîte a văzut și auzit. Balder l-a însoțit pînă afară din sala lui Hel și i-a dat inelul Draupnir să-l ducă lui Odin îndărăt, în semn de dragoste ; iar Nanna i-a dat o maramă și alte daruri pentru Frigga și un inel de aur pentru Fulla. Astfel Hermodur a făcut calea întoarsă, pentru a duce veste zeilor despre condiția pusă de Hel.

De-ndată ce au aflat vestea, Asenii au fost cuprinși de speranțe noi și au trimis solie în întreaga lume, cea însuflețită și cea neînsuflețită, spre a ruga toate fapturile să plîngă cu lacrimi pentru întoarcerea lui Balder de pe tărîmul morților :

— Plîngeţi ! Plîngeţi ! Plîngeţi, voi făpturi, moartea lui Balder ! Plîngeţi, plîngeţi pentru viaţa lui Balder ! Plîngeţi pentru ca viaţa să revină în Balder !

Şi toate făpturile s-au pornit să plîngă împlinind dorinţa : nu numai oamenii şi animalele, dar şi pămîntul cu pomii şi ierburile, pietrele şi toate metalele plîngeau aşa cum vei fi văzut şi dumneata, cititorule, că lucrurile plîng cu lacrimi, cînd vin de la frig mare şi dau de căldură. Bucuroşi de izbîndă, solii se întorceau acasă cu vestea că dorinţa fusese împlinită pretutindeni, cînd au dat de o peşteră, în care şedea o uriaşă, pre numele ei *Thökk*, sau „Mulţumirea lumii". Solii au rugat-o să plîngă cu lacrimi pentru Balder, dar uriaşa s-a împotrivit :

Cu lacrimi uscate
Îl plînge-va Thökk,
Pe Balder cel ars.
Căci nici viu şi nici mort
Nu mi-a fost cu priinţă.
Păstreze, dar, Hel, ce-i la ea.

Cu acest răspuns, toate strădaniile de pînă atunci ale zeilor şi solilor deveneau zadarnice, iar Balder trebuia să rămînă la Hel pentru vecii-vecilor. De fapt, uriaşa Thökk nu era nimeni altul decît însuşi Loki, care luase înfăţişarea şi chipul uriaşei, pentru a împiedeca reîntoarcerea lui Balder printre cei vii.

OSÎNDA LUI LOKI

După ce s-a făcut vinovat de moartea lui Balder şi a împiedecat reîntoarcerea lui de pe tărîmul întunecatei Hel, Loki a înţeles că şi-i făcuse pe Aseni duşmani de

moarte pentru vecie, mai ales că îi şi batjocorise pe toţi la ospăţul din sala cea mare a lui Ägir. Şi şi-a mai dat seama că îl aştepta pedeapsa cea mai cumplită, dacă ar fi încăput vreodată pe mîna lor. De-aceea s-a hotărît să facă tot ce-i sta în putinţă pentru a scăpa de prigonirea lor. Astfel şi-a zidit o casă cu patru uşi, pe un munte înalt, de unde putea vedea, de jur-împrejur, pînă departe la marginea zării. Acolo îşi făcea veacul şi iscodea necontenit cu privirea să vadă dacă nu cumva vin asupră-i prigonitorii. Adeseori se prefăcea într-un somon şi se ascundea într-o cădere de apă, ferindu-se cu grijă de orice capcană pe care i-ar fi putut-o întinde cu viclenie Asenii, pentru a pune mîna pe el. Cînd îşi petrecea timpul în casă, şedea lîngă focul din vatră şi răsucea cu mult meşteşug un fir de cînepă, din care împletea ochiurile unui năvod pentru prins peşti.

De la locul său de veghe din *Hlidskjalf*, Odin putea să vadă, însă, unde se afla Loki în fiece clipă. Astfel au izbutit Asenii să se apropie, odată, de casa lui, pe nesimţite, în timp ce el împletea la năvod. Dar Loki a prins de veste în ultima clipă, a aruncat în foc năvodul, care era aproape gata, şi a luat-o la sănătoasa pe una din cele patru uşi ; apoi a apucat să ajungă la rîul din apropiere, s-a prefăcut de-ndată într-un somon şi a pornit-o înot prin apă.

Cînd Asenii au intrat în casa pustie, au rămas cu buzele umflate, căci prada le scăpase printre degete. Dar au găsit pe jăratecul din vatră cenuşa năvodului prefăcut în scrum şi au putut încă desluşi cum erau făcute nodurile şi ochiurile — căci pe vremea aceea nimeni dintre zei nu cunoştea pescuitul cu volocul şi nici meşteşugul de-a împleti asemenea unealtă. Şi unde mi s-au apucat zeii să împletească un năvod după felul celui ale cărui rămăşiţe le găsiseră în vatră, un năvod ce semăna aidoma cu cel al lui Loki. Cînd au isprăvit de împletit, au mers

cu volocul la rîu și l-au aruncat unde era căderea de apă: apoi au pornit-o în josul apei, Thor ținînd singur, pe unul din maluri, de un capăt al năvodului, iar zeii ceilalți, pe malul dimpotrivă, trăgînd de capătul al doilea. Loki fugea înot dinaintea năvodului; iar cînd i-a venit la îndemînă, s-a lipit de fundul albiei, între două pietroaie, astfel încît năvodul a alunecat pe deasupra lui. Dar și Asenii au băgat de seamă viclenia lui Loki, așa că au strîns năvodul, s-au întors cu el la cascadă și l-au aruncat din nou în apă, legîndu-i greutăți de partea ce se tîra pe fund, în așa fel încît să nu se mai poată strecura nimic pe sub el. Cînd a văzut Loki una ca asta, și-a luat avînt de-a ieșit afară din apă și a sărit peste marginea de sus a năvodului, după care a pornit în mare grabă îndărăt, în susul apei, spre cascadă. Asenii au prins din nou de veste și s-au întors încă o dată la căderea de apă. De rîndul ăsta, însă Thor a pornit înaintea năvodului, prin mijlocul rîului, pentru a-l speria pe Loki și a-l mîna în josul apei, spre marea cea mare. Dar Loki n-a îndrăznit să se avînte în mare și a încercat să mai sară o dată peste frînghia ce ținea partea de sus a năvodului deasupra apei. Thor, însă, care era cu ochii în patru, atît aștepta: l-a prins din zbor și l-a ținut bine, cu toate că Loki se zvîrcolea să-i scape din mînă.

Apoi zeii l-au dus pe prinsul lor într-o peșteră de stînci. Acolo au ridicat în picioare trei lespezi mari de piatră și le-au așezat pe muche, una lîngă alta, după care l-au lungit pe Loki peste ele, cu fața în sus, așa ca muchea uneia să-i vină în dreptul umerilor, șalele să se sprijine pe muchea celei de-a doua, iar a treia să fie sub încheieturile genunchilor. Loki avea doi feciori, pe *Vali* și pe *Narfi*. Asenii l-au prefăcut pe Vali într-un lup fioros care l-a sfîșiat pe Narfi; apoi au luat mațele lui Narfi, a făcut în fiecare lespede cîte o gaură, prin care au petrecut mațele și l-au legat pe Loki fedeleș deasupra celor

trei lespezi. Cînd au isprăvit cu cetluitul, au prefăcut mațele legăturilor în fier, ca să nu mai poată fi rupte sau desfăcute.

Îndată după aceea, Skadi a adus un șarpe veninos, o năpîrcă, și l-a legat de-o stîncă deasupra lui Loki, în așa fel încît veninul să picure din gura șarpelui pe chipul cetluitului. Soția lui Loki, *Sigyn*, a rămas însă în peșteră, alături de osîndit; și, pentru a-l feri de venin, ținea un blid deasupra chipului său, așa ca picăturile, ce se prelingeau din gura năpîrcii, să cadă în el. Cînd blidul se umplea, Sigyn ieșea afară din peșteră și-l golea; între timp, însă, picurii de venin cădeau pe fața lui Loki, iar acesta se zvîrcolea atît de cumplit, de durere, încît se zguduia întreg pămîntul. Așa s-au născut cutremurele pe lume. Astfel a trebuit să-și ispășească Loki toate fărădelegile și păcatele sale, iar osînda lui era să rămînă cetluit în felul acesta pînă la sfîrșitul lumii.

TYR

Alături de Odin și de Thor, cel mai puternic și cutezător dintre zeii Aseni era *Tyr*, căruia i se zicea și *Tiu* sau *Ziu*, iar mai de mult purtase numele de *Tiwas* sau *Thingsus*. Tyr era zeul războiului, și vechile neamuri germanice îl puneau pe aceeași treaptă cu *Marte* al romanilor; de-aceea și zilei de marți, care era ziua zeului Marte, germanii i-au spus *Dienstag*, adică „ziua lui *Thingsus*", iar anglo-saxonii îi zic *Tuesday (Tiwesdaeg)*, adică „ziua lui Tiwas". Simbolul lui era spada, din care cauză unele triburi îi mai spuneau și *Cheru*, cuvînt ce însemna „spadă", iar saxonii îl numeau *Saxnot*. Porecla *Thingsus*, „Cel din thing" sau „Stăpînul thingului", îi venea

de la faptul că era considerat ca păstrător și apărător al dreptului, adică al dreptății și legilor ce se statorniceau în adunarea thingului, precum și ca ocrotitor sau patron al adunării războinicilor care rosteau hotărîrile în pricinile sau certurile ce erau aduse spre judecată în thing. Cîndva, foarte demult, Tyr fusese — pare-se — zeul cerului, de unde și numele lui de *Ziu* care semăna, ba poate chiar se înrudea cu cel al lui *Zeus*. Dar cu vremea, locul lui de stăpîn al cerului a fost luat de Odin sau Wodan, iar el a trebuit să se mulțumească doar cu acela de zeu al războiului, ceea ce nu era puțin lucru la niște noroade ca acelea germanice, unde lupta și bătăliile erau îndeletnicirea principală, impusă în mod obligat de împrejurările în care își duceau viața pe atunci. În timp ce Odin diriguia și hotăra soarta luptelor și a bătăliilor, de sus, din înaltul cerului, fără a se amesteca în ele, Tyr se arunca el însuși în iureșul încăierărilor și lupta cu spada, pe care o mînuia cu mîna stîngă, căci dreapta o pierduse de la încheietură, cînd îi fusese retezată dintr-o mușcătură de către lupul Fenrir, de furie că nu putuse rupe a treia legătură ce-i zicea *Gleipnir* și cu care îl cetluiseră Asenii pentru vecii vecilor. Pentru că lupta totdeauna cu spada în mînă, fără teamă și fără să dea dosul, triburile germanice îl cinsteau printr-un danț al spadei, pe care îl jucau la fiece prăznuire sau petrecere și despre care scrie pe larg și romanul Tacitus în cartea sa *Germania*. De asemenea toți luptătorii îl chemau într-ajutor ori de cîte ori se avîntau în luptă, căci el era cel ce le putea dărui biruința, în timp ce Odin le dăruia moartea, mai cu seamă celor mai viteji. Taina runelor vorbește, și ea, despre acest ajutor al lui Tyr, cînd spune: „Învață runa biruinței, de vrei să ieși biruitor! Încresteaz-o pe mînerul spadei, pe ulucul pentru scursul sîngelui și pe lățimea muchiei și strigă-l de două ori pe Tyr!"

În rest, legendele au păstrat prea puține amintiri despre faptele lui Tyr, afară doar de lupta lui cea năprasnică

din ziua amurgului zeilor, împotriva cîinelui *Garm*, care sta de strajă la *Gnipahellir* și pe care l-a răpus, înainte de a-și da și el sfîrșitul împreună cu ceilalți Aseni.

HEIMDALL ȘI FURTUL SALBEI BRISINGAMEN

Printre zeii cei mari pare să se fi numărat și *Heimdall*, cel care fusese născut de nouă fecioare uriașe — întruchipări ale talazurilor și stîncilor mării — și pe care îl hrănea însuși pămîntul cel sacru. Și el avea un castel strălucitor în Asgard, care se numea *Himinbjörg*, adică „Cetatea cerului", și care se afla tocmai în locul unde «podul curcubeului», ce-i zicea *Bifröst*, răspundea în Asgard; Heimdall făcea de strajă pe acest pod și, prin asta, era și păzitorul Asgardului. Zeu luminos, al zorilor sau al dimineții, Heimdall umbla pe un bidiviu cu coama de aur și avea, el însuși, dinți de aur. Acest paznic ceresc avea auzul nemaipomenit de ascuțit, încît auzea cum crește iarba pe pajiști și lîna pe oi; iar vederea îi era atît de ageră, încît nu-i scăpa nimic din cîte se petreceau în lume. Așa se face că l-a văzut și pe Loki, atunci cînd s-a furișat în iatacul zeiței Freyja, spre a-i fura vestita salbă Brisingamen. Iată cum s-a petrecut întîmplarea:

De nimic nu era mai mîndră Freyja, soția zeului *Od* sau *Odr*, ca de neprețuita ei salbă de aur cu nestemate, ce-i zicea Brisingamen. Patru pitici din măruntaiele pămîntului, meșteri mari întru aurfăurire, cărora li se spunea *Brisingii*, trudiseră din greu ca să facă asemenea giuvaer de preț, cum nu se mai afla altul pe lume. Freyja s-a bucurat nespus cînd a primit salba și a plătit preț greu pentru ea, căci iubea nespus podoabele, fapt care îi atrăsese și porecla *Menglod*, adică „Iubitoarea de po-

doabe", sau „Cea bucuroasă de podoabe". Purta totdeauna salba la gît, astfel încît aceasta ajunsese un fel de simbol al zeiței. Doar o singură dată a încredințat salba altcuiva, și anume lui Thor, atunci cînd zeul tunetelor a mers în straie de mireasă la Thrym, în locul Freyjăi, pentru a-și redobîndi ciocanul furat. Și făcuse acest lucru pentru că toată lumea știa că nu se despărțea niciodată de podoaba ei, iar Thrym s-ar fi mirat și ar fi prins de-ndată bănuială dacă mireasa, care îi era adusă ca fiind Freyja, n-ar fi avut salba la gît.

Toate lucrurile astea le știa prea bine Loki, zeul demonic, care-i păgubise de-atîtea ori pe Aseni și care furase și părul minunat al zeiței Sif, soția lui Thor. Așa că, într-o bună zi, s-a hotărît să pună mîna pe salba Brisingamen. Și, într-adevăr, a izbutit să se strecoare pe nesimțite în iatacul divinei Freyja, în timp ce zeița dormea, și să-i fure podoaba.

Dar, cînd a dat să fugă cu prada, a fost zărit de Heimdall, zeul veșnic treaz care sta de veghe la poarta Asgardului și care nu da geană de geană nici măcar cît durează somnul păsărelelor. Văzîndu-l cum se furișează, Heimdall și-a dat seama îndată că Loki mai săvîrșise una din fărădelegile sale, fără de care nu putea trăi, și a pornit degrabă în urmărirea lui, fără să șovăie nici o clipă. Loki a luat-o la sănătoasa, cît a putut mai repede, și, pentru a scăpa de urmăritorul său, s-a prefăcut într-o vîlvătaie mare de care nu se putea apropia nimeni. Atunci Heimdall, care se pricepea, și el, la vrăji și la meșteșugul de a-și schimba înfățișarea, s-a prefăcut într-un nor, din care s-a pornit un ropot de ploaie ce-a stins focul. Văzînd una ca asta, Loki a luat îndată înfățișarea unei namile de urs alb și a încercat să bea repede toată apa căzută din nor, ca să scape de urmăritor și de urmărire. Dar Heimdall s-a întruchipat și el într-un urs alb și mai mătăhălos decît celălalt, l-a apucat pe Loki-ursul de ceafă cu colții și a început să-l scuture bine. Loki și-a căutat atunci scăparea, luînd chipul unui vițel de mare, adică al unei foce, cu pielea netedă și lunecoasă, și s-a străduit să-și piardă urma, cufundîndu-se în mare și înotînd pe sub apă. Astfel a ajuns la un ostrov stîncos, căruia îi zicea *Vaga-Schäre*, adică „Ostrovul Vaga", și s-a ascuns printre stînci, socotind că a scăpat de primejdie. Dar zeul veșnic treaz nu s-a lăsat păcălit, ci s-a prefăcut și el într-un vițel de mare și l-a urmat ca umbra, pînă ce l-a ajuns pe ostrovul stîncos. Văzînd că nu mai are altă scăpare, Loki s-a întors spre Heimdall pentru a-i ține piept. S-au bătut amîndoi multă vreme și s-au mușcat cu înverșunare, pînă cînd li s-au sleit puterile. Dar Heimdall, care era mai voinic decît Loki, a izbutit pînă la urmă a-l face să se dea învins și să înapoieze salba furată. Plin de mîndrie, i-a dus giuvaierul îndărăt divinei Freyja, care s-a bucurat nespus să-și recapete podoaba și care n-a mai contenit să laude, față de toți, vitejia și veghea lui Heimdall, pentru că o apărase de asemenea pierdere dureroasă. Din ziua aceea, Heimdall s-a ales cu porecla „Căutătorul salbei Freyjăi".

Mai tîrziu, în ziua amurgului zeilor, Heimdall a fost cel care a sunat din corn pentru a vesti primejdia și apropierea dușmanilor. Apoi a luptat împotriva lui Loki, pînă ce și-au dat duhul amîndoi, fiecare de mîna celuilalt.

FORSETI

Nu toți zeii din Asgard își aveau mitul lor. Așa, de pildă, Forseti, feciorul lui Balder și al soției sale Nanna, era un zeu Asen tot luminos, ca Heimdall ; dar despre el legendele și cîntecele vechi nu povesteau nici o întîmplare deosebită și nici nu-i atribuiau vreo semnificație

mitică. Se ştia doar că era nespus de frumos la înfăţişare şi strălucitor ca lumina. Avea şi el în Asgard un castel, căruia i se zicea *Glitnir, Gleitnir* sau *Glastheim,* adică „Strălucitorul". Acolo îşi făcea veacul şi ţinea judeţ în fiecare zi, făcînd dreptate deopotrivă pentru zei şi pentru oameni. Dealtfel şi numele lui, care însemna „Cel ce stă înainte", adică „mai presus de toţi", sau „înaintea tuturor", părea să adeverească această ipostază de judecător. Oricum, cîntecele din *Edda cea veche,* precum şi legendele şi istoriile din *Edda cea nouă* vorbesc despre el cu multă preţuire, ca despre un zeu şi judecător împotriva căruia nimeni dintre zei şi oameni nu avea a se plînge pentru judecăţile rostite.

VIDAR

Hăţişuri, doar, cresc
Şi iarbă deasă,
În codrul lui Vidar ;
Viteazul se jură,
Călare pe cal, să-şi
Răzbune părintele.

(Din *Cîntecul lui Grimnir*)

Un alt fecior al lui *Odin,* născut de uriaşa *Gridr,* era *Vidar,* un zeu întunecat şi tăcut, dar nemaipomenit de voinic, aproape la fel de puternic ca Thor. Locuia singuratec în codru, şi locuinţa lui, căreia îi zicea *Landwidi,* adică „Ţara cea largă" sau „Olatul cel întins", era închipuită ca fiind acoperită cu hăţiş sau mărăciniş şi cu iarbă înaltă şi deasă. Însă domnea în el o tăcere tainică, deoarece

Vidar pregătea acolo, într-ascuns, armele pentru bătălia cea din urmă din ziua amurgului zeilor. Dar vechea prezicere despre sfîrşitul zeilor spunea că el nu va pieri odată cu ceilalţi zei, ci că avea să-l răzbune pe părintele său, ucis de lupul Fenrir ; şi, într-adevăr, Vidar a răpus fiara în acea zi de cumplită năprasnă, punînd piciorul pe falca de jos a lupului şi trăgînd cu braţele de cea de sus, pînă ce i-a sfîşiat botul şi l-a făcut să-şi dea duhul. Apoi, după ce a pierit lumea cea veche a zeilor Aseni şi a luat fiinţă o lume nouă, Vidar a domnit în ea împreună cu fratele său vitreg Vali, un alt fecior al lui Odin şi răzbunătorul morţii lui Balder împotriva lui Hödur.

HÖDUR

Fecior al lui Odin era şi *Hödur* sau *Höd,* cel care l-a ucis pe fratele său Balder din uneltirea lui Loki şi fără să-şi dea seama. Avea şi el un castel în Asgard, căruia îi spunea *Walaskialf,* sau „Casa alegerii", şi în care trona. Vechile neamuri germanice şi-l închipuiau orb, deoarece nu preţuia oamenii după înfăţişarea lor exterioară, ci după valoarea lor lăuntrică. Cea mai mare grijă a sa era să ţină şi să cinstească legile statornicite întru prăsnuirea lui Odin de către însuşi luminosul său frate, cu care nu se întîlnea şi nu se vedea niciodată, deşi amîndoi locuiau adesea în acelaşi castel.

După moartea lui Balder, ura sălbatecă a Asenilor împotriva omorîtorului său nu s-a mai potolit defel ; dar Hödur, ucigaşul fără voie şi fără să ştie, nu putea fi prins, căci nu umbla decît pe întuneric — era doară zeul orb al întunericului ; şi, pe deasupra, mai era şi ferit de o cămaşă de zale fermecată şi avea şi o spadă vrăjită,

pentru apărarea vieţii sale. Dacă Loki plătea cumplit pentru faptele lui, Hödur încă mai umbla nepedepsit, în libertate. Chiar dacă nu avea aceeaşi parte de vină la fărădelegea făptuită, ca Loki cel ce urzise planul şi pusese la cale împlinirea lui, nu era mai puţin adevărat că Hödur fusese cel ce slobozise din arc săgeata aducătoare de moarte ; iar Asenii nu se împăcau cu gîndul de-a lăsa făptaşul nepedepsit. Dar nici unul dintre ei nu puteau aduce la împlinire răzbunarea, căci erau legaţi cu toţii de Hödur prin rudenie de sînge. Totuşi, soarta lui Hödur fusese hotărîtă şi avea să se împlinească prin *Vali*, fiul lui Odin cu Rinda, care l-a străpuns cu suliţa.

VALI

Rinda din soare-apune
Aduce pe lume pe Vali ;
Acesta pe mîini nu se spală,
Nici părul nu-şi piaptănă,
Pîn'ce nu-l duce pe rug
Pe-omorîtorul lui Balder.

(Din *Visele lui Balder*)

Răzbunătorul morţii lui Balder a fost un alt fecior al lui Odin, cutezătorul arcaş *Vali*. Părintele zeilor aflase din preziceri că fiul său cel mai drag, luminosul Balder, trebuia să moară şi că nu va fi nimeni care să-i răzbune moartea, dacă n-o va cuceri pe Rinda şi nu va avea un copil cu ea. De aceea stăpînul Asgardului a pornit la drum şi a încercat să se apropie de ea, mai întîi în chip de călător, venit de pe meleaguri străine. Dar fecioara, care era o zeiţă a pămîntului, n-a vrut să audă de el şi l-a respins. Odin nu s-a dat bătut şi a mai încercat o dată, luînd chip de meşter aurfăurar venit cu daruri bogate. Dar nici de rîndul acesta n-a avut mai mult noroc. Dornic să împlinească proorocirea, Odin a mai făcut şi o a treia încercare ; de rîndul acesta s-a înfăţişat la curtea părintelui Rindei, care era un Crai vestit, dar strîmtorat de duşmani, în chip de luptător vajnic şi căpetenie de oşti ; i-a dat ajutor să-şi învingă şi să-şi alunge duşmanii, apoi a cerut-o ca răsplată pe copila Craiului. Dar Rinda nu s-a învoit nici acum să fie a lui Odin. Mînios peste poate, stăpînul Asenilor a atins-o atunci cu o nuia, pe care era încrestată o rună magică, şi Rinda şi-a pierdut minţile şi a început să bolească şi să se ofilească. Cuprins de disperare, Craiul a pus să vestească în toate zările că va da orice răsplată ar dori celui care îi va tămădui copila. Şi Odin a revenit la curtea Craiului în chip de vraci şi a făgăduit s-o vindece ; dar a cerut să fie lăsat singur cu domniţa în iatacul ei şi a pus condiţia să i-o dea lui după aceea. Craiul, părintele Rindei, s-a învoit de dragul copilei şi a primit orice, numai s-o vadă scăpată de moarte şi boală. Odin a fost dus în iatacul Rindei, i-a redat pe dată sănătatea, iar domniţa i-a dăruit, la împlinirea sorocului, un fecior frumos şi voinic, căruia i-au pus numele *Vali*, sau, în unele legende, *Ali*. După mitul cel mai vechi, Vali s-ar fi născut cu însuşiri deosebite, ce vădeau sorgintea sa divină, şi l-ar fi răzbunat pe Balder, încă în prima noapte după ce s-a născut, înainte de-a se fi spălat pe mîini şi de a-şi fi tăiat sau pieptănat părul. După alte legende, însă, Vali ar fi crescut mare şi voinic, dovedind prin vitejia sa că era un adevărat fecior de zeu ; cînd a ajuns la vîrsta de-a purta arme, Odin i-ar fi destăinuit că fusese menit de norne să-l răzbune pe Balder cel luminos, fratele lui mai mare. Atunci Vali — se spune — ar fi făcut jurămînt să nu se spele pe mîini şi să nu-şi taie, nici să-şi pieptene părul, pînă ce nu va

împlini destinul şi nu-l va răzbuna pe Balder împotriva lui Hödur. Dar Hödur, care fusese totdeauna întunecat şi sfios, din pricină că era orb, acum, de cînd ştia că Asenii îi poartă sîmbetele şi că umblă să-i facă de petrecanie, îşi făcea veacul în singurătate, departe de ei şi de oameni. Pînă la urmă, Vali a izbutit, totuşi, să-i dea de urmă, şi i-a răpus zilele, străpungîndu-l cu suliţa. Astfel s-a împlinit destinul şi a fost răzbunată moartea năprasnică, prin viclenie, a lui Balder. Legenda mai spune că Vali abia împlinise o zi cînd l-a răzbunat pe fratele său de tată, Balder. Desigur o zi din clipa cînd Odin îi destăinuise proorocirea, adică din clipa în care se născuse în el răzbunătorul fratelui vitreg mai mare. În ziua amurgului zeilor, Vali a luptat cu vitejie şi a scăpat nevătămat din marele măcel, apoi a domnit împreună cu Vidar, peste lumea cea nouă.

ULLER

Ull sau *Uller* trecea la vechile noroade germanice drept zeul iernii, un zeu frumos şi cu spirit cavaleresc, care era deopotrivă de meşter în alergatul cu patinele pe gheaţă şi cu tălpicile — ce le zice „skiuri" — pe zăpadă, ca şi la vînătoare şi la trasul cu arcul. Mama lui era Sif, cea cu părul de aur, care a ajuns mai apoi soţia lui Thor, în urma cărui fapt Uller a devenit fiul vitreg al zeului tunetelor. Ca arcaş neîntrecut ce era, avea în Asgard un castel căruia îi zicea *Ydalir*, adică „Valea tisei", căci arcurile se făceau pe atunci din lemn de tisă, care era şi mlădios, dar şi vîrtos şi tare. Cînd un luptător pornea să dea piept cu un adversar, îl chema totdeauna într-ajutor pe Uller ; iar jurămintele cele mai sfinte se făceau pe inelul

celuia căruia i se mai spunea şi „Asenul skiurilor". Cînd Odin a mers la Geirröd, în urma uneltirii viclene a Friggăi, şi cînd a fost legat spre caznă între cele două cazane încinse de vîlvătaia focului aprins în ele, a făgăduit sprijinul şi bunăvoinţa lui Ull şi a celorlalţi zei Aseni celui care-i va alina chinul, stingînd focul sau îndepărtînd cazanele de el. După ce Skadi, zeiţa munţilor şi alergătoare — şi ea — cu tălpicile pe zăpadă, s-a despărţit de Niörd, zeul mărilor, a fost luată de soţie de către Uller. Iar cînd Odin a fost pedepsit cu zece ani de surghiun pentru răpirea Rindăi, lumea a fost stăpînită şi condusă, în tot acel răstimp, de către Uller. Dar Odin nu s-a arătat după aceea prea recunoscător, căci, de-ndată ce s-a întors în Asgard, l-a izgonit pe Uller, care a fugit în Şvedia şi a murit apoi însingurat, fiind ucis de danezi.

HÖNIR

Printre fraţii buni ai lui Odin se numără şi *Hönir*, un zeu bătrîn şi puternic, despre care umbla vorba că era vînătorul cel mai iscusit şi că nimeni pe lume nu alerga atît de repede ca el. Cu toată sprinteneala şi iuţeala, însă, nu el era ştafeta zeilor, ci *Hermodur*, fratele lui Balder. Hönir apare în toate miturile ca făcînd parte, împreună cu Odin şi Lodur, din treimea de zei care au dat viaţă primilor oameni, Ask şi Embla. Şi dacă Odin le-a dăruit suflarea vieţii, iar Lodur sau Loki le-a dat sînge fierbinte, Hönir a fost cel care i-a hărăzit cu toate însuşirile duhului şi minţii ce nu-şi află odihnă nicicînd, precum şi cu darul de a-şi putea mişca mădularele după propria vrere ; căci Hönir era socotit şi stăpîn peste tala-

zurile veşnic frămîntate ale mării, care nu-şi află linişte cît va fi lumea în ființă. Tot cu Odin şi Loki era împreună, cînd acesta din urmă a ucis la o cădere de apă o vidră, ce era de fapt feciorul prefăcut în animal al uriaşului Hreidmar, şi cînd au trebuit să plătească ispaşă atîta aur cît ajungea să acopere pe de-a rîndul blana vidrei ucise. După cum, în mitul Idunei, Hönir era de față împreună cu Odin, cînd uriaşul Thiazzi, prefăcut în vultur, l-a tîrît pe Loki după el, prin văzduh, pînă ce l-a silit să-i făgăduiască că-i va da pe mînă, prin vicleşug, pe Iduna şi merele ei fermecate. În rest, se ştie destul de puţin despre Hönir, isprăvile lui nu sînt cunoscute şi nici însuşirile sale divine nu apar prea limpede ; atîta doar că, la statornicirea păcii veşnice dintre zeii Aseni şi cei Vani, Hönir a fost dat, împreună cu Mimir, de către cei dintîi celor din urmă, ca zălog pentru respectarea întocmai a învoielii dintre cele două seminţii de nemuritori ; în schimbul lui Hönir. Vanii l-a încredinţat Asenilor pe Niörd. Unele legende îl arată a fi fost cel mai fricos dintre zei şi povestesc că, după ce Odin a aflat de la Wala prezicerea amurgului zeilor, Hönir a încercat şi el să-şi afle viitorul cu ajutorul unui beţigaş, pe care era încrestată „runa prezicerilor" şi căreia i se mai zicea şi „crenguţa oracolului".

HERMODUR

Mesagerul şi ştafeta zeilor era *Hermodur*, fratele lui Balder. Hermodur locuia în castelul *Fensal* sau *Fensalir*, adică „sălile de la mare", unde era stăpînă, de fapt, Frigga. Fluviul cel mare, care curgea de la acest castel spre *Lichtalfenheim*, adică spre „Olatul elfilor luminii", era numit de către oamenii „Calea laptelui". Cînd Balder a fost ucis şi a ajuns pe tărîmul morţilor, Hermodur n-a pregetat să meargă la Hel, spre a-i duce solia lui Odin şi a zeilor, şi a adus îndărăt răspunsul cu condiţiile zeiţei întunecate. De la părintele său Odin, Hermodur a primit în dar coiful şi platoşa cu care umbla îmbrăcat şi cu care lua parte la sărbătorile din Walhalla, ca de pildă atunci cînd a fost primit acolo, cu mare cinste, regele Hakon.

VILI ŞI VE

Mai puţin limpede decît alţi zei apar cei doi fraţi ai lui Odin, Vili şi Ve, feciorii lui Borr. Despre ei se povesteşte, în unele legende, că au luat parte, alături de Odin, la zămislirea primilor oameni ; de unde şi presupunerea că *Vili* ar fi una şi aceeaşi persoană cu Hönir, iar *Ve* doar alt nume al lui Lodur ; o presupunere care nu este însă întărită de vreo altă legendă sau alt mit. Cînd Odin sau Wodan, părintele a-toate, a plecat odată pentru mai multă vreme, ca să colinde prin cer şi pe pămînt, Vili şi Ve au rămas să cîrmuiască lumea în locul lui. Cum Odin a lipsit foarte multă vreme, zeii Aseni au început să creadă că nu se va mai întoarce teafăr şi cei doi fraţi şi-au împărţit între ei moştenirea lui Odin, luînd-o de soţie, împreună, pe Frigga. Cînd Odin a aflat cele petrecute, s-a întors degrabă şi şi-a luat îndărăt stăpînirea şi nevasta. Dar lucrurile n-au fost uitate ; şi Loki, atunci cînd i-a înfruntat şi batjocorit pe zei la ospăţul din sala lui Ägir, i-a aruncat în faţă Friggăi necredinţa ei, învinuind-o că l-a înşelat pe Odin cu Vili şi Ve.

MODI ŞI MAGNI

Modi şi *Magni*, adică „Îndrăzneală" şi „Cutez", erau socotiţi de cele mai multe triburi germanice a fi feciorii lui Thor şi întruchipau cele două însuşiri de nelipsit ale oricărui luptător ; la unele triburi, însă, erau închipuiţi nu ca zei, ci ca zeiţe. Despre Magni, a cărui mamă era uriaşa *Jarnsaxa*, se spune că avea, încă de la naştere, o putere nemaivăzută. Abia împlinise trei zile, cînd a avut loc vestita şi cumplita luptă dintre Thor şi uriaşul Hrungnir, în care acesta, doborît fiind de ciocanul zeului tunetelor, a căzut peste zeu ; şi cînd nimeni n-a putut să-l clintească pe uriaş, pentru a-l elibera pe Thor de subt el, a venit Magni şi l-a aruncat pe uriaş cît colo, spunînd :

— Ce păcat, tată, că am venit atît de tîrziu ; vreau să zic că l-aş fi ucis pe uriaşul acesta cu pumnul gol, dacă aş fi dat eu mai întîi peste el.

De bucurie că are asemenea fecior, Thor a vrut să-i dăruie telegarul *Gullfaxi*, sau „Păr de aur", care fusese al lui Hrungnir. Dar Odin, care era de faţă, s-a împotrivit, fiind de părere că ar fi fost mare greşală să dea asemenea bidiviu nemaivăzut pe mîna odraslei unei urieşe. *Magni* şi *Modi* au scăpat cu viaţa din marea bătălie ce-i zice *Ragnarök*, sau „Ultima soartă a zeilor", cînd au murit zeii şi a pierit şi lumea lor cea veche. Cei doi feciori ai lui Thor au moştenit ciocanul fermecat al părintelui lor, în lumea cea nouă care a luat fiinţă mai apoi.

ZEIŢE MAI MĂRUNTE

Vechile neamuri germanice din Scandinavia şi Islanda, din Insulele britanice şi de pe continent obişnuiau să însufleţească gîndurile şi să le închipuie cu înfăţişare de zeiţe. Astfel era zeiţa *Saga*, întruchiparea legendei şi a istoriei ; aceasta şedea adesea împreună cu Odin la izvorul înţelepciunii — ce-i zicea *Sökkwabeck*, adică „Pîrîul ce se prăvale" sau „Căderea de apă" —, de sub una din rădăcinile „Frasinului lumii", izvor păzit de Mimir, şi bea din apa izvorului ce se prăvălea în adînc ; amîndoi ascultau acolo murmurul apei, iar Odin era bucuros să audă ce vorbea şi povestea Saga.

Soaţa cea mai apropiată a divinei Frigga era *Fulla*, sau „Îmbelşugarea", care corespundea „Abundenţei" din mitologia grecilor şi a romanilor şi pe care unul dintre *Descîntecele din Merseburg* o socotea a fi chiar sora Friggăi ; cînd noatenul lui Balder şi-a scrîntit piciorul şi cînd zeiţele au cîntat să-l tămăduiască prin descîntece, Fulla şi-a încercat şi ea puterile, dar fără izbîndă, ca şi celelalte zeiţe.

Soţia lui Thor şi mama lui Modi — după unele legende şi a lui Magni — era zeiţa *Sif* sau „Stirpea", care mai avea încă un fecior, pe *Ull* sau *Uller*, şi o fiică, *Thrud*. Nici ea n-a fost cruţată de limba afurisită a lui Loki, care a învinuit-o că a cunoscut şi alţi bărbaţi în afară de Thor, ba chiar că el însuşi ar fi avut prilejul să se bucure de farmecele ei. Că era una dintre cele mai frumoase zeiţe o dovedeşte şi faptul că uriaşul Hrungnir, cînd s-a îmbătat în Walhalla şi a început să se laude că le va face de petrecanie tuturor zeilor, a spus că nu le va cruţa decît pe Freyja şi pe Sif, pe care le va lua la el acasă. În fine, tot de Sif se leagă şi mitul zeiţei cu părul de aur ; în răutatea lui fără seamăn, Loki i-a tăiat lui Sif tot părul, lăsînd-o cheală. Prins de Thor la înghesuială şi ameninţat cu moartea, Loki s-a dus la piticii din adîncul muntelui şi i-a făcut să făurească un păr nou, de aur, pentru Sif, precum şi alte scule de preţ pe care le-a adus Asenilor. Părul, făurit de ei cu mult meşteşug, s-a prins pe pielea capului zeiţei, de parcă era crescut astfel de la naştere, şi de-atunci Sif a rămas zeiţa cu cosiţa de aur.

O altă zeiță înrudită cu Freyja era și *Menglöd*, sau „Cea ce se bucură de podoabe". Ea era o zeiță care aducea numai bine și mîntuire și care, datorită rudeniei cu Freyja, purta uneori, și ea, vestita salbă Brisingamen.

Wara sau *Vör*, „Cea ce spune adevărul", era o zeiță care socotea că toate jurămintele erau sacre și care veghea ca ele să fie respectate fără sminteală. De aceea era neîndurătoare cu cei ce călcau jurămintele și pedeapsa fără cruțare pe orice sperjur. Era înțeleaptă și dornică să afle totul, astfel încît nimic nu-i rămînea ascuns.

Zeița *Syn*, „Tăgada", era apărătoarea tuturor celor învinuiți de ceva și-i ocrotea mai cu seamă pe cei cu minte puțină, care erau adesea nedreptățiți de ceilalți ; totodată era și păzitoarea porților și a ușilor de la Sala cea mare și le închidea totdeauna în fața celor ce nu trebuiau să intre. Iar *Snotra*, sau „Cea care știe", era o zeiță a înțelepciunii și a bunei-creșteri ; numele ei era dat tuturor bărbaților și femeilor care străluceau întru înțelepciune. Zeița, care aprindea flacăra iubirii în inimile oamenilor și care avea, în parte, atributele zeiței Venus a romanilor, era *Sjofn*. Atît ea, cît și zeița *Lofn*, sau „Drăgălășenia", ori „Iubirea", nu erau, de fapt, decît alte ipostaze sau chipuri ale zeiței Frigga, întruchipînd, fiecare în parte, unele din însușirile și puterile ei ; *Lofn* asculta rugile oamenilor, era milostivă și blîndă și primise încuviințarea lui Odin și a Friggăi să aducă la împlinire toate căsătoriile în calea cărora se iviseră cîndva greutăți sau piedici. Tot o altă ipostază a Friggăi este și zeița *Gna*, sau „Cea sublimă", mesagera ei pe care o trimetea oriunde avea nevoie și care umbla și prin văzduh sau pe mare cu ajutorul telegarului ei ce-i zicea *Hofwarpnir*, sau „Cel ce-azvîrle din copite".

Tot printre zeițele din stirpea Asenilor își avea locul *Thrud*, fiica lui Thor cu soția sa Sif ; ea închipuia forța întruchipată a părintelui ei, stăpînul peste Thrudheim.

Thrud era logodită cu piticul nopții *Alwis* sau „Înțeleptul deplin", dar Thor nu voia să-și dea încuviințarea pentru căsătorie, decît dacă Alwis i-ar fi putut da răspuns potrivit la toate întrebările ce i le va pune. Piticul s-a supus și înțelepciunea lui părea fără margini ; dar zeul tunetelor i-a pus într-una la întrebări, o noapte întreagă, pînă ce s-au ivit zorile pe nesimțite și piticul nopții a fost prefăcut într-o stană de piatră, iar zeița Thrud a rămas nemăritată. De unde tîlcul că întruchiparea forței bărbătești într-o femeie nu e fericită, căci o lipsește de atributele feminității.

Firește că zeii Aseni aveau nu numai meșteri în descîntece, ci și o doctoriță, cunoscătoare a tainelor vindecării, și aceasta se chema *Eir*, prietena cea mai bună a zeiței *Menglöd*, ca și a Friggăi. Fecioarele din lumea oamenilor aveau și ele o zeiță care le ocrotea, și aceasta era *Gefion* sau „Feciorelnica", despre care Odin spunea că știa destinele lumii la fel de bine ca și el.

Printre zeițele din alaiul Friggăi se număra și *Hlina* ; pe ea soția lui Odin o trimetea să apere oamenii, pe care voia să-i ferească de vreo primejdie ce-i amenința.

Frigga mai avea printre însoțitoarele ei încă trei zeițe, *Holda*, *Berchta* și *Ostara*, care erau slăvite de toate triburile germanilor, fiind imaginate ca ipostaze sau chipuri ale ei. *Holda*, care a dăinuit pînă tîrziu, în basme, ca *Frau Holle*, era ocrotitoarea plină de bunătate a oamenilor, mai cu seamă a femeilor : rareori se mînia, și anume, doar cînd găsea dezordine în casa sau curtea cuiva. Această mare binefăcătoare a oamenilor locuia prin peșterile munților și venea în fiecare an, primăvara, pe pămînt, pentru a dărui oamenilor bunăstare și belșug. Sub ocrotirea ei atotputernică se aflau și copiii mici, iar dacă se întîmpla ca unii dintre ei să moară la vîrstă fragedă, Holda îi lua în alaiul ce-o însoțea totdeauna și pretutindeni. Adeseori ea apărea și în ceata „Vînătorii sălbatice", adică a Walkiriilor

care treceau în goană pe cer, pe deasupra cîmpului de bătălie ; de obicei era însoțită de „credinciosul Eckart". Binecuvîntare și prosperitate dăruia oamenilor și *Berchta*, „Cea strălucitoare", o zeiță a pămîntului și a rodniciei, în al cărei alai se găseau de asemenea suflete ale copiilor morți de timpuriu ; și, întocmai ca Frigga, și ea răsplătea torcătoarele harnice și le certa și pedepsea pe cele leneșe. Cea de-a treia, *Ostara* sau „Cea de la soare-răsare", era la început înrudită cu zeița Freyja din seminția Vanilor, iar oamenii o închipuiau ca pe o întruchipare a „purpurii zorilor". Primăvara, cînd firea prindea a se trezi, multe neamuri germane o prăznuiau în sărbători pline de bucurie și veselie. Cu vremea, în urma confundării Friggăi cu Freyja, Ostara a ajuns să fie privită ca o ipostază a Friggăi.

BRAGI ȘI IDUNA

Iduna grăiește :

Cu vorbe de-ocară
Nu-l întîmpin pe Loki
În sala lui Ägir :
Pe Bragi cel aprig,
De bere aprins,
Eu cerc să-l înmoi,
Căci vreau să împiedic
O nouă gîlceavă.

(Din *Lokasenna*, sau *Cearta lui Loki*)

La începutul lumii, cînd toate erau încremenite și mute, fără suflare și fără viață, plutea o corabie, corabia piticilor, pe oglinda neclintită a mării. Pe corabie odihnea

Bragi, sau «Cel mai de neam», cîntărețul din stirpe zeiască și feciorul lui Odin. El era socotit a fi zeul poeziei și al cîntului, skaldul sau bardul cel mai vestit, care era totdeauna de față cînd soseau vitejii în Walhalla. Cînd corabia a trecut, lunecînd ușor, pe lîngă pragul lui *Nain*, piticul morții, Bragi s-a trezit din somnul cel lung, a prins a mîngîia strunele harfei și a înălțat spre cer străvechiul cînt al vieții. Îndată a prins natura a se trezi din încremenirea ei și i-a ascultat, vrăjită, viersul. Din ierburi și flori s-a ridicat atunci *Iduna*, zeița tinereții și frumuseții nepieritoare, fiica gingașă a piticului *Iwaldi*, cel care făcea ca viața să răsară din adîncul pămîntului și să tindă spre lumină. Cu viersul său fermecat, Bragi a cucerit-o pe Iduna și au pornit, uniți în căsătorie, spre Asgard. Acolo își duceau viața în cel mai plin de taine dintre castelele cerești, *Sökkwabek*, adică „Pîrîul ce se prăvale" sau „Căderea de apă". Castelul semăna cu o peșteră, dar avea acoperișul și pereții din sticlă, iar în vuietul căderii de apă, ce răsuna în tot castelul, se deslușeau glasuri care povesteau despre lucrurile trecute sau le preziceau pe cele viitoare. În stăpînirea Idunei se aflau merele fermecate, care aveau darul să păstreze și să împrospăteze tinerețea veșnică a celui ce mînca din ele. Și Odin, împreună cu toți zeii Aseni, veneau zilnic la Iduna, care le da să mănînce din merele tinereții veșnice, în timp ce Bragi îi desfăta cu cîntecele sale minunate despre lupte și biruințe, despre suferințele și bucuriile iubirii. Nu se afla pe atunci căsnicie mai fericită decît cea dintre bătrînul și înțeleptul cîntăreț și cea mai frumoasă și gingașă dintre zeițele stirpei Asenilor. Dar într-o zi le-a venit sorocul să cunoască și ei cumplita încercare a despărțirii ; iar vinovatul și uneltitorul a fost tot Loki, cel negru la inimă. Lucrurile s-au petrecut astfel :

Cîndva, Odin colinda prin lume în tovărăşia lui Hönir şi Loki. Au mers ei multă vreme peste munţi şi văi, pînă ce au ajuns, osteniţi de istov şi chinuiţi de foame şi sete, într-o vale ce se afla în pustietatea unui codru sălbatec. Acolo au zărit o cireadă de vite, au prins degrabă un bou, l-au tăiat şi s-au pregătit să se ospăteze. Au aprins un foc mare, au încins în el nişte bolovani, au aşezat carnea boului printre ei şi au acoperit totul cu frunziş, ca să se frigă înfundat. Apoi au aşteptat o vreme, pînă ce au socotit că se copsese bine carnea. Dar, cînd au dat frunzişul la o parte, au văzut cu mirare că toată carnea era crudă, precum o puseseră la copt. Atunci au luat totul de la capăt şi au înfierbîntat alţi bolovani şi iar au aşteptat o vreme, pînă cînd şi-au zis că acum friptura trebuia să fie gata. Şi nu mică le-a fost mirarea cînd au găsit carnea, din nou, crudă şi tare ca talpa. Nedumeriţi şi mînioşi, au ţinut sfat pentru a-şi da seama ce se întîmplase. Deodată au auzit un glas spunînd : „Dacă nu se frige carnea voastră e din pricina mea, şi cîtă vreme nu-mi veţi făgădui că-mi daţi şi mie din ea, n-o să ajungeţi să mîncaţi carne friptă". Uimiţi, cei trei Aseni au privit în sus şi au văzut că glasul era al unui vultur, ce adăsta pe o creangă a unui stejar uriaş. I-au făgăduit degrabă ce le ceruse şi atunci vulturul a coborît în zbor la ei. Curînd după aceea prînzul era gata, iar vulturul şi-a luat pentru el, fără să se sfiască, cele două pulpe dindărăt şi cele două spete ale boului. Văzînd una ca asta, Loki s-a mîniat foarte, a apucat o prăjină lungă şi a dat să lovească în vultur cu ea. Acesta s-a ridicat de-ndată în văzduh, dar un capăt al prăjinei a rămas prins de penele vulturului, iar de celălalt capăt se ţinea cu mîinile Loki. Vulturul a început să zboare la rasul pămîntului, astfel încît picioarele lui Loki se tîrau pe jos şi se izbeau de bolovani şi buturugi, de i se părea bietului zeu că i se vor rupe braţele din umeri ; dar de dat drumul prăjinii nu putea. Deodată, vulturul i-a strigat :

— N-ai să te poţi descleşta de prăjină dacă nu-mi făgăduieşti că-mi vei aduce din Asgard şi-mi vei da pe mînă pe Iduna şi merele ei fermecate.

Văzîndu-se la mare ananghie, Loki i-a făgăduit să-i împlinească întocmai dorinţa ; pe dată a putut să se desprindă de prăjină, iar chinul său a luat sfîrşit.

Vulturul nu era altul decît „uriaşul furtunii" ce-i zicea *Thiassi* sau *Thjazi,* părintele fecioarei *Skadi,* care luase înfăţişarea regelui păsărilor. Înainte de-a se despărţi, cei doi au sorocit ziua şi ceasul în care Loki avea să-şi ţină făgăduiala. Cînd s-a apropiat sorocul, Loki a mers la Iduna şi i-a povestit că a găsit în codru, nu departe de porţile Asgardului, un măr care rodeşte nişte mere la fel de gustoase ca ale ei. Dacă vrea să vadă mărul cu ochii proprii, n-avea decît să-l însoţească pînă acolo, ca să se convingă că n-o minte ; iar dacă va lua cu ea şi merele tinereţii veşnice, se va putea convinge pe loc dacă se aseamănă cu cele găsite de el sau nu. Iduna n-avea nici o bănuială şi s-a arătat gata să meargă cu Loki, ba chiar a luat cu ea şi merele fermecate şi a pornit cu mincinosul zeu spre locul unde zicea că se află mărul găsit de el. Dar, în loc de măr, aştepta acolo uriaşul Thiassi în chip de vultur, care a apucat-o de-ndată pe Iduna în gheare şi a plecat cu ea spre sălaşul lui, în pustiul Thrymheim.

De-ndată ce zeiţa a părăsit Asgardul, zeii au simţit ce însemna pierderea Idunei şi a merelor fermecate. Lipsindu-le merele pe care le mîncau zilnic şi care le reda tinereţea, ei — cei care pînă atunci cunoscuseră doar prospeţimea vîrstei fragede şi o forţă nemicşorată de nimic — au început să îmbătrînească şi să se istovească văzînd cu ochii. Dîndu-şi seama că trebuie să întreprindă fără zăbavă ceva, s-au adunat degrabă şi au ţinut sfat în Thing. Curînd a ieşit la iveală că nimeni n-o mai văzuse pe Iduna din

clipa cînd ieşise din Asgard în tovărăşia lui Loki. Strîns cu uşa, Loki a fost nevoit să-şi mărturisească mişelnica faptă, iar Thor l-a ameninţat că-l fărîmă cu ciocanul Miölnir dacă n-o aduce de sîrg pe Iduna îndărăt, în olatul ceresc. Loki a fost cuprins de spaima morţii şi a jurat sus şi tare, că se va duce în Riesenheim s-o aducă pe Iduna, dacă Freyja îi va împrumuta veşmîntul ei de pene. Freyja i-a împlinit pe loc dorinţa, iar Loki a pornit în zbor spre miazănoapte, unde se afla Riesenheimul, şi a început să caute aşezarea lui Thiassi. Uriaşul era tocmai plecat cu luntrea pe mare, la pescuit, astfel că Loki a găsit-o pe Iduna singură acasă. A prefăcut-o îndată într-o nucă, a luat-o în gheare şi a făcut calea-ntoarsă spre Asgard, cît a putut de repede.

N-a trecut multă vreme şi Thiassi s-a întors acasă, unde a descoperit lipsa Idunei. A bănuit numaidecît ce se petrecuse şi n-a mai zăbovit nici o clipă, ci a pornit în zbor, prefăcut în vultur, pe urma răpitorului. Asenii aşteptau cu nerăbdare întoarcerea lui Loki şi scormoneau cerul cu privirea. Deodată au zărit pasărea ce venea în zbor grabnic spre Asgard, cu nuca în gheare, şi au desluşit în depărtare un vultur, care venea ca furtuna pe urma lui Loki. Atunci Asenii au grămădit degrabă la marginea Asgardului talaşi de gealău ; şi, de-ndată ce pasărea cu nuca în gheare a apucat să treacă pe deasupra lor, intrînd în Asgard, au dat foc talaşilor. Pălălaia ce s-a aprins şi-a înălţat limbile pînă-n culmea cerului, cuprinzîndu-l pe vulturul care tocmai ajunsese deasupra lor şi care n-a mai putut scăpa, ieşind în afara lor sau ocolindu-le. Cu aripile pîrlite, Thiassi n-a mai fost în stare să zboare şi a căzut din înălţimi ; Asenii au sărit îndată asupră-i şi i-au făcut de petrecanie. Mai tîrziu Loki s-a fudulit cum că el ar fi fost cel ce l-a răpus pe Thiassi. Thor a aruncat ochii uriaşului Thiassi în înaltul cerului,

unde s-au prins pe boltă şi de unde luminează şi astăzi, ca o pereche de stele, peste lumea oamenilor. Iar cu întoarcerea Idunei şi a merelor fermecate, a revenit şi tinereţea veşnică printre zei.

NIÖRD ŞI SKADI

Thiassi avea o fiică ce-i zicea *Skadi*. Cînd zeii Aseni l-au ucis pe uriaşul Thiassi, fiica lui —nespus de frumoasă şi neîntrecută în luptă — s-a înfiinţat înaintea lor, cu gîndul să-şi răzbune părintele. Dar Odin şi Asenii nu voiau să aibă loc o luptă cu ea şi au încercat s-o îmbuneze. Cînd Skadi i-a respins şi a rămas cruntă la înfăţişare, Loki a făcut o plecăciune adîncă înaintea mînioasei fecioare şi s-a pornit să ţopăie, sărind cînd la dreapta, cînd la stînga, cînd înainte şi înapoi ; iar un ţap, pe care îl legase cu legături nevăzute şi îl strunea cu ele, făcea întocmai aceleaşi salturi, ca şi el ; la urmă, cînd Loki a căzut în genunchi, ca un îndrăgostit, înaintea uriaşei şi cînd ţapul a făcut şi el acelaşi lucru, Skadi nu s-a mai putut ţine şi a izbucnit în rîs răsunător. Acum nu i-a mai fost greu lui Odin să potolească mînia fecioarei şi s-o convingă să rămînă la Asgard, făgăduindu-i chiar de soţ pe unul din zei, pe care-l va alege ea. Numai că alegerea trebuia s-o facă legată la ochi, aşa fel încît să nu zărească decît picioarele zeilor. Skadi a primit şi totul s-a petrecut precum a fost învoiala. Văzînd o pereche de picioare nespus de frumoase, Skadi şi-a închipuit că trebuie să fie ale lui Balder şi a strigat : „Pe-acesta îl aleg, căci Balder nu poate avea nimic urît în făptura lui !"

Dar picioarele nu erau ale frumosului zeu luminos, ci ale lui *Njörd* sau *Niörd* din Noatun, şi, astfel, Skadi s-a măritat cu puternicul zeu al mării şi al mersului cu corabia

pe ape. Căci *Noatun*, unde era castelul și sălașul său, se afla la marginea mării celei mari și însemna „Curtea sau Schela corăbiilor". Njörd era zeul cel mai puternic din stirpea Vanilor și fusese însurat mai demult cu Nerthus, zeița pămîntului și al țarinei roditoare. Dar, cînd se încheiase pacea după războiul dintre Aseni și Vani, cu care prilej Njörd fusese primit în rîndurile divinilor din Asgard, zeul mărilor trebuise să se despartă de Nerthus, căci aceasta era sora lui bună, iar legile și rînduielile din Asgard nu îngăduiau căsătoria între frați de sînge. Atunci primise el și castelul Noatun, unde le plăcea zeilor să zăbovească adesea la vreun ospăț cu veselie. Vuietul valurilor și cîntecul lebedelor erau plăcerea cea mai mare a lui Njörd. Cînd Aegir, stăpînitorul apelor, isca vreo furtună, alungînd talazurile unele după altele, era de-ajuns ca Njörd să facă un semn cu mîna și vîltoarea valurilor se potolea ca prin farmec. Căci Njörd era zeul care hărăzea vînt bun în pînzele corăbiilor și călătorie norocoasă pe ape. Dar mai era și zeu al morții, căci lebedele, care, după credința vechilor noroade germanice, cîntau cîntecul morții, erau îndrăgite de el și privite ca fiind sacre. Njörd umbla îmbrăcat în veșmînt verde ca apele mărilor, iar pălăria îi era împodobită cu scoici ; doar picioarele, care erau frumoase și îl făcuseră să fie ales de Skadi, le purta fără încălțări. După alegerea de către Skadi și după nuntă, Njörd și-a dus, bucuros, mireasa în castelul Noatun. Dar Skadi fusese crescută în creierii munților și iubea pădurea și piscurile, neaua albă și gheața sclipitoare, fiarele codrilor și vînătoarea, umblatul pe tălpici de zăpadă și liniștea culmilor. În schimb, ura strigătele țipătoare ale păsărilor mării, precum și vuietul valurilor ce se sparg. Atunci Njörd, înțelegîndu-i greul, s-a arătat gata să petreacă amîndoi, pe rînd, cîte nouă zile la Noatun și nouă zile la Thrymheim, adică „Sălașul lui Thrym", unde copilărise și crescuse Skadi. Așa au și făcut o vreme. Dar, curînd,

amîndoi au început să se simtă apăsați de asemenea învoială și, cînd s-au întors de la Thrymheim la Noatun, Njörd a mărturisit :

Mi-e silă de munți
Mult n-am stat în ei
Doar nouă nopți pline ;
Mai frumos mi se pare
Al lebedei cînt,
Decît urletul lupilor.

Iar Skadi și-a deschis și ea inima, zicînd :

Nu pot da geană de geană
De țipătul păsărilor
La spargerea valului ;
În fiece zori
Mă trezesc pescărușii,
Cînd vin dinspre mare.

Din această pricină, cei doi s-au despărțit, Njörd rămînînd la Noatun, iar Skadi ducîndu-se la Thrymheim. Mai apoi Skadi s-a măritat cu frumosul zeu-cavaler Uller, feciorul zeiței Sif și vînătorul meșter în alergatul cu tălpici pe zăpadă, și a avut parte, alături de el, de toate bucuriile pe care le pot dărui iarna și culmile munților.

FREYR ȘI GERDA

Freyr grăiește :

Văzut-am umblînd,
Prin curtea lui Ymir,
Iubita, fecioara :
Și brațele ei

Lumină departe
Văzduhul și-olatul.
Fecioara mi-e dragă
Cît n-a îndrăgit un
Fecior altă fată;
Dar elfii și Asenii
Nu vor să ne lase
Să fim laolaltă.

(Din *Cîntecul lui Skirnir*)

Niörd, părintele și regele zeilor Vani, zămislise cu Nerthus, prima sa soție, doi prunci minunat de frumoși: pe Freyr și pe Freyja. Cînd se încheiase pacea între semințiile Asenilor și Vanilor, cei doi fuseseră aduși în Asgard, pentru a fi chezași că pacea va fi respectată cu sfințenie; și acolo au dobîndit loc de mare cinste printre divinii din cer. Freyr a ajuns zeul soarelui și al luminii cerești; umbla călare pe *Gulinbursti*, adică „Cel cu perii coamei de aur", un mistreț care alerga mai repede decît oricine prin văzduh și prin apă și care avea o coamă din țepi de aur ce luminau pînă departe. Freyr mai avea în stăpînirea sa și o corabie, ce-i zicea *Skidbladnir*, sau „Cea cu vîsle de lemn"; corabia aceasta putea fi strînsă și împăturită pînă se făcea cît o năframă și avea totdeauna vînt prielnic în pînzele sale. Și mistrețul cu coama de aur și corabia Skidbladnir fuseseră făurite de piticii din adîncul munților. Vechile noroade germanice îl sărbătoreau pe Freyr la solstițiul de iarnă, cînd era ziua cea mai mică și noaptea cea mai lungă, iar sărbătoarea se numea *Iul*. Stăpînirea lui Freyr se întindea asupra tărîmului elfilor sau a spiridușilor luminii, care erau făpturi bune și veneau în ajutorul oamenilor. Freyr era un zeu prietenos și binevoitor oamenilor, căci dăruia căldură și rodnicie ogoarelor, veghind asupra creșterii și belșugului recoltei; dar mai presus de toate, aducea bunăstarea și pacea în lume. De aceea nu-i era îngăduit nimănui să intre cu armele în templul lui și

nici dacă făptuise vreun omor sau alte păcate grele. O legendă veche spunea că toți regii pașnici din lume erau copiii lui Freyr. Iar la triburile anglo-saxone se povestea că, odată, a ajuns la țărmul Suediei o luntre, în care dormea un copil. Localnicii l-au primit ca pe un trimis al zeilor și l-au îngrijit cu multă dragoste, pînă a crescut mare, cînd l-au ridicat în scaun și l-au făcut rege peste ei, dîndu-i numele de *Skeaf*. După o domnie pașnică și binecuvîntată, a murit; supușii săi l-au pus pe o corabie, după cum îi fusese dorința; și i-au dat drumul pe mare. Nimeni n-a mai văzut apoi corabia, despre care toți credeau că l-a purtat îndărăt pe meleagurile divine de unde venise. Acest Skeaf nu era, pasămite, altcineva decît însuși Freyr.

De cînd Odin și cu frații săi îl omorîseră pe uriașul Ymir și înecaseră în sînge seminția uriașilor chiciurii, domnea grea dușmănie între zeii Aseni și uriașii din toate stirpele. Oriunde se întîlneau unii cu ceilalți se luau la harță și lucrurile sfîrșeau rău. Învoiala Asenilor cu uriașul ziditor, care le clădise valul de apărare al Asgardului, fusese gîndită de la bun început, de către zei, cu înșelăciune; iar apoi dusese la greaua vină de a-l fi omorît, pentru a nu-i da răsplata cerută. Iar legătura lui Loki cu uriașa Angurboda avusese roade cumplite în năprasnicele fiare care aveau să aducă sfîrșitul zeilor. Dar firul destinului a vrut să mai împletească o dată o legătură de dragoste între un zeu și o uriașă.

Totul a început cînd Freyr s-a așezat într-o zi pe tronul lui Odin din *Hlidskjalf*, de unde se vedea tot ce se petrecea în lume. Dar a primit grea pedeapsă pentru nesăbuita sa cutezanță.

Privind printr-o fereastră luminoasă, ce semăna cu o geană de sineală deschisă pe bolta cenușie a cerului de iarnă, ochiul scăpărător al lui Freyr iscodea lumea înghețată din adîncurile neguroase, pînă la ultima margine a lumii, unde munții de gheață cei înalți din Riesenheim

hotărniceau, cu crestele lor veşnic albe, viaţa amorţită de frigul iernii. Căuta dornic să afle de nu cumva zăreşte, în adîncul şi largul zării, vreo priveliştе mîngîietoare a vieţii luminoase ce se trezeşte, după ce păruse a fi moartă, în lungul său somn de iarnă. Căci lumina caută tot lumină, de dragul propriei sale vieţi. Şi ochiul siniliu al lui Freyr s-a înseninat zărind la orizont nălucirea unei alte lumini, ce părea înlănţuită în zarea depărtată. Pasămite văzuse o făptură nespus de gingaşă : o fecioară cum nu se mai află de frumoasă, care trecea din castelul părintelui său din Riesenheim în cămările din apropiere, unde era locul femeilor. Făptura ei răspîndea lumină şi viaţă prin tăcerea de moarte a spaţiului pustiu şi răzbătea, cu raze calde, pînă la geana din cerul Asgardului, pentru a pătrunde fierbinte în inima zeului ce privea în zări. Atunci s-a născut în Freyr dorinţa, care a crescut năvalnic, ca o forţă mistuitoare, împlîntîndu-i în inimă simţămîntul deznădejdii unei însingurări încă necunoscute. El însuşi, stăpînul şi puterea luminii, resimţea dureros lipsa altei lumini, ce mijea la orizont, plină de făgăduinţe, ca un vis de noapte cînd încep să se ivească zorile, dar atît de departe de el. Fecioara era *Gerda*, fiica lui Gymir, şi priveliştea ei îl vrăjise nespus pe Freyr. Fiinţa lui era acum împărţită în două, viaţa lui nu mai aparţinea doar prezentului, căci îl copleşise dorul ; dorea, spera, dar totodată se sfia, cu o teamă nedesluşită, să se apropie el însuşi, cu inima turburată de nelinişte şi sfîşiată, de minunea acelei frumuseţi calme şi limpezi. Îşi dorea un sol, pe care să-l trimită la ea, dar nu cuteza să scoată nici un cuvînt, să dezvăluie starea lui sufletească, pentru că i se părea că ar fi însemnat trădare faţă de acel frumos vis al zorilor. Şi, astfel, zeul luminii s-a cufundat în bezna suferinţei din inima sa. Părintele său Njörd şi-a dat curînd seama de tristeţea ce întuneca chipul lui Freyr şi a prins să-l iscodească ; zadarnic, însă, căci feciorul său nu s-a destăinuit. Atunci l-a chemat pe bătrînul şi credinciosul slujitor al acestuia, pe

numele său *Skirnir*, sau „Cel ce face curăţenie" ; acesta avea o fire năvalnică şi stăruitoare şi ştia să îndepărteze tot ce era tulbure şi necurat şi să redea curăţenia şi strălucirea ; şi Njörd i-a spus în taină :

— Du-te, Skirnir, şi încearcă să smulgi un cuvînt de la fiul meu cel amuţit, ca să aflăm ce i-a întunecat atît de mult sufletul !

Cu toate că şi-a dat îndată cu părerea, că vorbele vor fi pe sponci între el şi stăpînul său, aşa cum îl cunoştea, slujitorul cel credincios a ascultat totuşi porunca şi a intrat degrabă, cu încălţările sale cu pingele luminoase, în sala singuratecă a lui Freyr, care nici n-a întors privirea spre el, ci căta pierdut spre îndepărtata nălucire de vis, ce se zărea pe fereastra cerului.

— Îngăduie-mi să aflu, mărite doamne, a început Skirnir, căci aş vrea din inimă să ştiu, ce anume l-a ţinut atîta vreme pe divinul meu stăpîn departe de ai săi, astfel încît tuturor ni s-a părut că luminosul soare este gata să se stingă ?

Auzind de soarele gata să se stingă, Freyr a fost cuprin de o nouă tristeţe, căci tot timpul se gîndise doar la lumina ce-i lipsea, uitînd de lumina soarelui al cărei stăpîn era şi în care zeii îşi aflau bucuria vieţii. A oftat, sfîşiat, şi a murmurat abia auzit :

— Soarele ! Soarele ! Ah... o fi luminînd el zi de zi, dar dragostea mea n-o luminează !

Atunci credinciosul slujitor şi-a luat inima în dinţi şi a strigat vesel :

— Ei, oare ce durere din dragoste atît de mare poate să fie, dacă eu, care-ţi stau alături din copilărie, încă n-am oblicit nimic, încă n-am auzit nici o vorbuliţă despre ea ! Eu zic, iubite stăpîne, că bătrînul tău slujitor şi prieten are dreptul măcar la atîta încredere !

Credinţa cinstită a slugii a mişcat inima zeului într-atît, încît a prins să îngîne, sfios, ca în vis, cuvinte de taină :

— Văzut-am o fecioară umblînd prin Riesenheim, brațele ei străluceau ca neaua sub razele soarelui, iar talazurile și norii sclipeau sub scăpărarea lor. Of, lumina aceea mai presus de orice lumină — fecioara aceea, singură, mi-e mai dragă mie, zeului, decît îi e viața oricărui muritor — și nici unul dintre divini sau pămînteni nu ne îngăduie să fim laolaltă !

Atunci Skirnir a grăit :

— Împrumută-mi, stăpîne, telegarul tău înaripat, care poate străbate chiar și prin valul de flăcări al sălbatecii lumini din miazănoapte, de la hotarele iernatice ale Riesenheimului ; și dă-mi, împotriva stirpei dușmane a uriașilor, sabia fulgerătoare care, aflată în mîna divinilor din Asgard, izbește de la sine, aducînd izbîndă !

— Bine, fie ! i-a răspuns Freyr, ia-le pe amîndouă, și telegarul zburător, și spada izbînzii ! Ai ajuns să cunoști suferințele divinului : în mîna ta, spada va izbi de la sine și va cuceri pentru mine cea mai minunată comoară din Riesenheim.

Astfel și-a luat credinciosul slujitor rămas-bun de la stăpînul său și s-a dus la măiestrul bidiviu, care, deprins să-l poarte pe călărețul său divin, bătea din picioare și sforăia nerăbdător, așteptînd să pornească în veselă goană. Înțeleptul animal l-a recunoscut, prietenos, și l-a salutat dînd din cap, pe harnicul slujitor al stăpînului drag, care-l îngrijea și îl țesăla totdeauna cu blîndețe și pricepere ; și a ascultat cu veselă îndrăzneală cuvintele de taină pe care i le-a șoptit acesta :

— E beznă afară, ceasul de noapte îmi pare a fi potrivit pentru un drum furtunos peste munții de chiciură. Amîndoi uniți, călăreț și cal, vom împlini isprava pentru stăpînul cel drag ; sau crezi tu cumva, căluțule, că năprasnicul uriaș l-ar putea învinge pe solul ceresc ?

Viteazul bidiviu a nechezat răsunător în noaptea din jur, a pornit prin nori, în zbor furtunatec, cu tropot focos, asemenea viforului primăvăratec ce topește ghețurile iernii, și l-a purtat pe solul zeului luminii spre Riesenheim, pînă la gratiile porții castelului în care sălășluia Gerda, copila frumoasă și împodobită cu aur a aprigului Gymir.

Sala, unde se afla Gerda, era păzită de niște dulăi afurisiți, care l-au primit cu turbate urlete de furie pe năvalnicul trimis al divinului Freyr. Pe colina, în vîrful căreia se înălța sala Gerdăi, ședea un om ce părea a fi păzitorul cirezilor de vite ; acesta și-a fluierat dulăii îndărăt, pentru ca străinul să se poată apropia. Skirnir l-a întrebat atunci :

— Spune-mi, păstorule de pe colină, care păzești drumurile ce duc la castel, cum pot face să vorbesc cu copila de aur a lui Gymir, fără ca dulăii tăi să mă sfîșie ?

Dar păstorul a prins a zîmbi aprig și batjocoritor la asemenea sfruntată întrebare și i-a răspuns :

— Cee ? Ți s-a făcut de moarte sau pesemne că ți-ai și pierdut viața, de ceri ceva ce e cu neputință pînă în vecii vecilor ? Nici un om viu nu va avea vreodată bucuria să schimbe o vorbă cu copila de aur a lui Gymir !

Dar Skirnir i-a întors vorba, cumpătat și liniștit, privindu-l țintă în ochi :

— Crezi oare că mă tem de ceea ce nu-i cu putință și nu știi că o voință neînfrîntă nu cunoaște asemenea lucru ? Dacă am fost gata să fac drumul pînă pe meleagurile voastre neprimitoare, nu voi da îndărăt, acum, cînd am ajuns la țintă ; și chiar de-ați avea puterea, voi cei de-aici, să mă nimiciți, crezi oare că mă sperie asta cu adevărat ? Tot mi-e sortită o zi, cînd anii mei vor ajunge la capăt, și de menita vieții mele oricum nu pot scăpa.

Așa a grăit Skirnir, tăinuindu-și obîrșia, de parcă ar fi fost un muritor de rînd ; iar aprigul păstor a mai rîs o dată, cu hohote, de nesăbuința cutezătorului, care se încumeta să înfrunte forțele Reiesenheimului și să privească moartea în față, numai pentru a grăi o vorbă cu copila uriașului. Dar, mai înainte de-a se fi stins în zidurile castelului, trăsnetul rîsului său a fost acoperit

de bubuitul năprasnic, ca de tunet, al scăpărătoarei săbii divine ce izbea de la sine și... păstorul zăcea fără suflare ; iar dulăii au fugit schelălăind de spaimă, în timp ce Skirnir a sărit de pe cal și a bătut cu mînerul spadei în ușa de la sala Gerdăi, trezind zvon vuitor. În sală, Gerda s-a întors spre slujitoarea ei, grăind :

— Ce se-aude azi atîta zgomot neobișnuit pe-afară, cum încă niciodată nu ne-a tulburat liniștea ? Parcă se cutremură pămîntul, iar vuietul zgîlțîie acareturile castelului !

Slujitoarea a privit îndată afară, printr-o ferestruică, și n-a văzut decît un singur om, care tocmai descălecase și îndemna calul să pască iarbă pe colină. I-a deslușit stăpînei sale cele văzute, iar Gerda s-a întrebat, uimită, cum de poate găsi un cal verdeață vie și hrănitoare acolo unde, de cînd era lumea, nu se afla decît zăpadă și moarte. Așa că mintea ei ageră i-a spus că oaspetele sosit nu poate fi om de rînd și că nu trebuie să-l oprească a intra în sala ei ; de-aceea i-a poruncit slujnicei cu glas hotărît, ce nu îngăduia împotrivire :

— Îmbie-l pe străin să vină în sala Gerdăi și dă-i să bea băutura ospeției.

Fără să crîcnească, deși era tulburată de asemenea nemaipomenită poruncă, ce călca toate deprinderile și rînduielile din Riesenheim, slujnica a mers și a deschis ușa celui care cerea atît de zgomotos să i se îngăduie să intre, între timp Gerda murmura dusă pe gînduri :

— Ce-o să se-ntîmple ? Ce-o să se-ntîmple ? Mă tem c-o fi tot ucigașul fratelui meu, care vine să mă răpună și pe mine.

Pasămite, Gerda mai avusese un frate, pe uriașul *Beli,* adică „Urlătorul“, care fusese o făptură a furtunii ; și pe fratele acesta îl omorîse Freyr cîndva.

De cum a intrat Skirnir în cămara rece și înghețată, Gerda parcă a început să simtă boarea călduță a începutului de primăvară, care i-a umplut inima fecioarei cu simțămînt străin, încă nemaiîncercat. Dar copila voia cu tot dinadinsul să se împotrivească puterii ce-o copleșea, zicîndu-și că aceea ce simte nu-i decît doar un fel de spaimă ce-o furnică la inimă ; și a încercat să-și ascundă turburarea sub cuvinte rostite cu mînie :

— Oare a pătruns aici vreunul din zeii Aseni sau din înțelepții Vani, care-și au olatul și stăpînirea dincolo de munți, în nori sau talazuri ? Ori vreun elf din cei ce sălășluiesc în miezul pămîntului ? Cine e cel care a putut răzbate, de unul singur, prin focul vrăjmaș, pînă în Riesenheim, pentru a ne da binețe ca oaspete nepoftit ?

Iar solul ceresc i-a dat răspuns pe dată :

— Nu-i unul din Aseni și nici dintre Vani, și nu mă număr nici printre cei din norodul elfilor ; dar vezi și tu însăți că, oricine aș fi, am trecut prin focul vrăjmaș ca să-ți dau binețe ! Acu' privește-aici, fecioară-ndrăgită de-un zeu, cum îți plac merele astea, cele unsprezece mere de aur din livada cerului ; pe-al doisprezecelea nu-l dă niciodată din mînă Iduna, păzitoarea cea veșnică a vieții ; dar pe acestea unsprezece ți le-aș da cu plăcere, ca preț de cumpărare — știi pentru ce și bănuiești de la cine ? De le primești cu prietenoasă bucurie, îți voi destăinui de la cine : inima-ți mîndră n-ar putea dărui altui bărbat mai mare dulceață a iubirii decît divinului Freyr !

În clipa aceea Gerda s-a înspăimîntat pînă în străfundurile firii ei la gîndul că divinul dorea de la ea o iubire pe care ea n-o simțise nicicînd ; dar totodată boarea primăvăratecă, ce aducea dezgheț, a început să-i sfredelească inima, ca o durere arzătoare. I-a răspuns străinului, țipînd a înfruntare :

— Nicicînd nu voi primi cele unsprezece mere de aur din livada cerului în schimbul iubirii unui bărbat ; nicicînd n-am să trăiesc, cît voi fi încă vie, în aceeași sală cu divinul tău Freyr !

Dar vorba aspră și repezită nu l-a neliniștit pe solul ceresc, care mai avea și alte daruri, mai minunate, cu care s-o îmbie :

— Atunci îți dărui inelul acesta, ce-i zice *Draupnir*, și care a fost ars cîndva pe rugul lui Balder. Din el picură alte opt inele asemenea, în fiece a noua noapte.

Gerda nu știa, însă, nimic despre marea taină legată de moartea divinului fecior al lui Odin, nici despre arderea lui pe rug, care întristase întreaga fire, și nici despre inelul fermecat al zeului soarelui din cer, inel a cărui putere veșnic reînnoită fusese moștenită de divinul Freyr de la luminosul Balder ; de-aceea i-a răspuns în batjocură, tot cu vorbele lui :

— Inelul care-a fost ars cîndva cu cel mai ales dintre zei... n-am nevoie de el, am destul aur de la părintele meu !

Atunci în mesagerul din Asgard a prins a se învolbura mînia ; de-aceea i-a grăit cu glas înăsprit și amenințător :

— Vezi spada asta, fecioară nesăbuit de semeață ? Spada asta fermecată, din mîna mea ? Care ți-a doborît păzitorul ce adăsta lîngă poarta de gratii ? O să-ți reteze și ție capul în mai puțin timp decît lumina unui fulger, dacă nu împlinești voia solului, pe care ți l-a trimis înaltul stăpîn al soarelui.

Dar Gerda încă s-a mai împotrivit :

— N-am să îngădui nicicînd să mă robesc pentru iubirea unui bărbat ! Așteaptă, numai, să dea taica peste tine — și să vezi tu atunci ce mai harță o să se-ncingă !

Skirner, însă, i-a întors vorba :

— Spada ce-o vezi în mîna mea, cu tăișul ei vrăjit, o să-l izbească și pe tătîne-tău, și ai să-l vezi doborît, mort.

Gerda s-a înspăimîntat și a dat să plece, cu inima îndoită dacă să-l strige pe părintele ei — dar ce mai luptă s-ar fi încins atunci ! —, sau dacă să încerce să fugă de soarta necruțătoare, de care nu poate fugi nimeni, cînd a apucat să-i pună stăpînire pe inimă. Așa că a mai rămas

locului șovăind : Skirnir a prins-o atunci de braț, cu forța lui năvalnică, și a silit-o să se așeze iar în jilțul din care se ridicase cu sfielnică spaimă, ce-i stătea atît de frumos ; apoi i-a grăit :

— Șezi aici lîngă mine și am să-ți încredințez lucruri mai grave decît prețul de aur al cumpărării sau lupta cumplită cu spada : am să-ți vestesc cumplită năprasnă, fecioară nefericită, năprasnă și mînie din partea a-toate-cîrmuitorului stăpîn al lumii și ura clocotitoare, mistuitoare a celui ce te-a îndrăgit, a cerescului Freyr. Mai curînd decît să te ucidă această spadă a lui, îți va distruge viața dragostea rănită a luminosului zeu, pe care propria ta încăpățînare o va preface în ură. Să afle, numai, lumea, ce vină ți-ai luat asupră-ți, prostește, și vei culege batjocura și disprețul tuturor făpturilor care trăiesc și cunosc iubire, altcum decît tine, cea lipsită de dragoste, singuratecă, surghiunită de toți, părăsită de zei ! Rămîi în vecii vecilor singură în Riesenheim, fără alți tovarăși decît cei din stirpea iernii, reci ca ghiața, cu inima de piatră, care nu cunosc lumina ! Ascunde-te în unghere, unde să nu te zărească nici un ochi pămîntesc ! Stai la pîndă pe steiuri încremenite, unde-și face vulturul cuib, și oftează, gemînd, către urechile surde ale genunilor ! Să-ți fie silă de hrană și de băutura mîngîietoare, precum îi e norodului oamenilor de șarpele veninos ! Rătăcește de colo pînă colo prin încăperile pustii ale morții, lipsită de putința de-a alege, lipsită de fericire, lipsită de bucuria dragostei, fără un bărbat duios, scăldîndu-ți în lacrimi durerea nesfîrșită de-a avea parte de suferințele nopții în locul celei mai înalte și luminoase plăceri divine ! Sărind în sus cu nestăvilită mînie, Skirnir a început a striga cu glas tunător :

— Ascultați, voi urieși, voi toți feciorii chiciurii din Riesenheim ! Ascultați și fiți martori, cum alung pe vecie orice apropiere bărbătească și dulcea iubire din preajma întristatei fecioare !

Atunci încăpățînarea de gheață a Gerdei s-a topit ca prin farmec, boarea călduță din inima ei a crescut, pînă s-a prefăcut în văpaie copleșitoare și dătătoare de fericire.

— Slavă ție, vlăstar de viteaz ! Slavă ție, tovarăș al zeilor ! i-a strigat ea, ridicîndu-se din jilț și, înălțîndu-și semeț capul, i-a dat bineţe, cu blîndeţe însorită, mîniosului sol al iubirii : Ia acest pocal de gheață, umplut cu miedul dulce al sărbătorilor, și golește-l întru fericirea Gerdăi ! Căci niciodată n-am crezut că aș putea îngădui pețirea furtunoasă a unui zeu din stirpea Vanilor.

Skirnir a golit bucuros pocalul de preț : băutura rece ca gheața i-a dăruit înfocată bucurie ; și atunci a prins a grăi, cu zîmbet vesel, din preaplinul inimii fericite :

— Asemenea veste bună o duc bucuros, fecioară mai frumoasă decît toate ! Dar spune-mi, mai lipsește o ultimă vorbă dragă, pentru ca vestea să fie deplină : cînd și unde îi vei dărui viteazului fecior de zei apropierea dragostei dătătoare de fericire ?

Iar Gerda, sfielnică, i-a șoptit încetișor și duios, cum nici boarea primăverii abia trezite nu adie :

— Dumbrava înflorită — asta o știm amîndoi —, o pădure unde nu suflă vîntul. Peste nouă nopți, Gerda va primi acolo să-i fie soție divinului Freyr.

Skirnir a încălecat pe dată și a pornit degrabă spre casă. Știa și el unde era Dumbrava înflorită. Și cine dintre nemuritori sau pămînteni nu cunoștea locul fericit, aflat departe de olaturile înghețate din Riesenheim, dar unde o inimă iubitoare putea ajunge deopotrivă de ușor fie din cer, fie de pe pămînt, fie din împărăția iernii. Solul izbînzii s-a înfățișat înaintea stăpînului său și i-a spus întocmai cuvintele Gerdăi. Freyr a oftat cu bucurie și durere către slujitorul și prietenul său :

— Lungă-i o noapte, două sînt și mai lungi, cum mă mai mînă nerăbdarea spre noaptea a treia ! Adesea mi-am zis că mai puțin lung e timpul cît îi trebuie lunii să se

împlinească, decît îi pare o jumătate de noapte dorului care așteaptă cu nerăbdare !

Pentru solia dusă cu bine la capăt, Freyr i-a dăruit lui Skirnir, drept răsplată, calul și spada cu care izbîndise. Dar avea să vină o zi cînd să-i pară amarnic de rău de dărnicia lui ; căci în ziua cea mare a amurgului zeilor, cînd ar fi avut mare nevoie de spada și calul său, le-a simțit din greu lipsa.

Din Freyr și Gerda s-a născut mai tîrziu *Fjolnir,* adică „Cel cu multe chipuri“, despre care se povestește că s-a prăpădit de timpuriu, murind înecat într-o butie de mied, pe cînd se afla ca oaspete la regele *Frodi,* adică „Înțeleptul“, care era nepotul lui *Skjold,* nepotul lui Odin.

FREYJA

La multe triburi germanice, Freya sau Freyja, adică „Doamna“ sau „Stăpîna“, neasemuită întru frumusețe fiică a lui Njörd și soră a lui Freyr, era cea mai slăvită dintre zeițe, după Frigga, și a ajuns să fie confundată, de-a lungul timpului, cu însăși divina soție a lui Odin. Dar dacă Frigga era zeiță din stirpea Asenilor, Freyja făcea parte dintre Vani, adică era o zeiță din seminția zeităților pămîntului. Și, cu toate că la început oamenii o știau căsătorită cu *Od* sau *Odur,* zeul cerului și al vînturilor, în decursul timpului a ajuns să fie închipuită ca o zeiță fecioară, ce veghea asupra iubirii și a primăverii și pe care o invocau îndrăgostiții. Împreună cu fratele ei *Freyr* și cu părintele ei *Njörd,* a ajuns în Asgard, ca zălog, după terminarea războiului dintre Aseni și Vani. Acolo i-a învățat pe zeii Aseni meșteșugul descîntatului, pe care-l cunoșteau doar zeițele Vane și din pricina căruia fusese omorîtă Gullweig — de unde și izbucnirea războiului

dintre seminţiile de zei. Freyja locuia în castelul *Folkwang*, adică „Pajiştea norodului". Zeiţă foarte iubită de toate noroadele germanice, ea avea nenumărate însuşiri întruchipate în cîte un obiect care-i era caracteristic. Astfel, era posesoarea vestitei salbe *Brisingamen*, care simboliza menirea ei de-a ajuta femeile la naştere. Faptul că stăpînea această salbă şi că îi plăceau orice podoabe i-a atras şi numele de *Menglod* sau *Menglöd*, adică „Iubitoarea de podoabe". Iar din cauză că ajuta femeile i s-a mai spus şi *Vanadis*, adică „Disa Vanilor", *Disele* fiind nişte zeităţi feminine legate de cultul fertilităţii şi prăznuite prin jertfe vegetale.

De la bun început, Freyja era şi zeiţa care dăruia ploaia de vară cea aducătoare de rod. De-aceea era închipuită ca avînd un veşmînt făcut din pene, cu care plutea prin văzduh şi care întruchipa norii de ploaie. Totodată oamenii şi-o reprezentau ca o zeiţă pe care plînsul o înfrumuseţează, iar lacrimile ei se prefăceau în boabe de aur, ce cădeau pe pămînt şi nu erau altceva decît boabele aurii ale grînelor. În drumurile ei, Freya călărea pe un mistreţ cu coama de aur strălucitor, căruia i se spunea *Hildeswin*, adică „Mistreţul de luptă". Iar la înmormîntarea lui Balder a venit într-un car tras de pisici.

Într-o legendă veche, în care se povesteşte despre căsătoria ei cu Odur, zeiţa mai purta şi numele *Syr*, după cum în altele i se mai zicea şi *Mardoll*, sau „Cea ce se bucură de mare", *Horn*, sau „Cea ce dăruieşte", şi *Gofn*. Legenda amintită istoriseşte cum *Syr* era o zeiţă sfioasă, care nu voia să privească nici un bărbat în faţă şi care jurase să nu se căsătorească decît cu cel ce-o va face să-şi îndrepte lumina ochilor spre el. Pe Syr o iubea nespus înţeleptul Odur, sub numele căruia se pare că se ascundea însuşi Odin. Un uriaş care prinsese drag de zeiţă a răpit-o într-o zi, iar Odur a eliberat-o. Dar zadarnic a rugat-o el să-i arunce o privire de recunoştinţă, căci zeiţa nu s-a îndurat. Apoi Syr a ajuns în puterea unei

vrăjitoare din codru, căreia trebuia să-i păzească turma de capre. Odur a scăpat-o din nou, dar nici de rîndul acesta zeiţa nu l-a învrednicit cu o privire. Atunci Odur s-a mîniat şi a lăsat-o în voia soartei pe trufaşa zeiţă. Nu mult după aceea, Syr, aproape dezbrăcată şi înfometată, a ajuns la o casă în care locuia chiar mama lui Odur şi a cerut adăpost. Bătrîna şi-a dat îndată seama că miloaga care-i cerea ajutor nu era de obîrşie joasă, aşa că a primit-o înăuntru. Curînd a venit şi Odur, care s-a bucurat foarte şi a început să pregătească ospăţ de nuntă, chipurile urmînd să se însoare cu altă femeie. La ospăţ, Syr trebuia să poarte făclia de nuntă înaintea mirilor. Cum ţinea făclia în mînă cu privirile pironite în pămînt, n-a băgat de seamă că făclia arsese pînă lîngă mînă şi ameninţa să-i pîrlească pieliţa. Atunci Odur a rugat-o să-şi cruţe mîna şi Syr, fără să vrea, a ridicat ochii spre cel ce-i vorbise. Astfel a ajuns soţia lui Odur. Dar se pare că Odur a părăsit-o într-o bună zi, fără să-i spună încotro pleacă. După ce l-a aşteptat o vreme, vărsînd lacrimi, Syr a pornit prin lume să-l caute şi se spune că l-ar fi aflat, într-un tîrziu, într-o ţară depărtată de la soare-amiază. De-acolo s-a întors cu el îndărăt acasă, la vremea cînd florile ieşeau din boboci şi cînd păsărelele ciripeau, simbol al zeiţei care revine în fiecare primăvară. Cu Odur a avut două fiice: una se numea *Hnoss*, adică „Odorul"; iar cealaltă *Gersimi*, sau „Comoara".

Fiind nespus de frumoasă, Freyja a fost dorită, în mai multe rînduri, de diferiţi urieşi: astfel „Uriaşul ziditor" a cerut-o drept plată pentru ridicarea zidului de apărare al Asgardului; uriaşul Thrym s-a învoit să-i dea lui Thor ciocanul îndărăt numai dacă o capătă pe Freyja de soţie; iar uriaşul Hrungnir ameninţa să stîrpească seminţia zeilor, cruţînd doar pe Freyja şi pe Sif, pe care avea de gînd să le aducă în casa sa. Din pricina frumuseţii ei, Freyja n-a fost scutită nici de unele bănuieli ce nu-i făceau cinste. Astfel, la ospăţul zeilor din sala lui Ägir,

cînd i-a înfruntat și batjocorit pe toți Asenii, Loki a învinuit-o și pe ea, cum că ar fi trăit cu fratele ei, Freyr, și cu alți zei, ba chiar și cu piticii, pentru a căpăta de la ei „Salba Brisingamen". Dar miturile și legendele nu povestesc despre asemenea fapte.

Doar de numele *Menglöd*, sau „Iubitoarea de salbe", se mai leagă o altă legendă, în care se povestește cum Menglod a fost luată în căsătorie de *Swipdag*, adică „Ziua cea iute".

SWIPDAG ȘI MENGLOD

Swipdag grăiește :

Mi-e numele Swipdag,
Părinte-mi fu Solbjart,
Umblat-am pe calea
Ce-o bîntuie-nghețul ;
Căci nimeni nu poate
Ce-a spus Urd să-ncalce,
Chiar greu și amar
De-ar fi să-i aducă.

Menglod grăiește :

Fii binevenit !
Dorința-mi străveche
Acum se-mplinește,
Hai vino, sărută-mă !
Căci chipul iubitei
Dorite alungă
Necazur'le celui
Ce cată iubire.

(Din *Cîntul lui Fjolswid*)

Trăia cîndva un tînăr frumos și vînjos, din stirpe divină, și numele lui era *Swipdag*, adică „Ziua cea iute" sau „Cel ce poartă ziua înainte". Și mama lui bună, *Groa* — pesemne „Noaptea" —, murise la nașterea lui, iar părintele său își luase din nou nevastă. Încă de mic copil, Swipdag fusese logodit cu frumoasa *Menglod*, adică „Iubitoarea de salbe", nepoata uriașului *Swafrthorin*. Murind părintele lui Swipdag, maștera lui rămasă văduvă a început a-l îndemna pe fecior să pornească la drum, pentru a-și cuceri soția, dar nu i-a deslușit nici unde se afla, nici cum putea ajunge la ea. De-aceea Swipdag s-a dus la gorganul sub care zăcea astrucată maica lui și a început să descînte de sculat din morți, cerîndu-i să-l ajute. Răposata s-a trezit la viață pentru scurtă vreme și l-a învățat pe feciorul ei tot felul de vrăji și descîntece, care să-l apere de orice nevoie, pe uscat, în văzduh și pe ape. Apoi i-a arătat și calea pe care putea ajunge să dobîndească pe Menglod de soție. Și Swipdag a pornit la drum tocmai spre țara urieșilor, unde Menglod trăia într-un castel, care se rotea pe un vîrf de suliță și care era împrejmuit de un val de flăcări ce-și involbura limbile pînă-n înaltul cerului. În fața castelului sta de strajă un uriaș, căruia îi zicea *Fjolswid*, adică „Cel mult-îndemînatec". Cînd uriașul l-a văzut pe tînărul străin ivindu-se în fața sa, pe căi acoperite de nea, mult s-a minunat cum de putuse acest om, care nu părea să fie un uriaș, să răzbată prin văpaia de foc și să se apropie de zidurile castelului. Că, doar, pentru asemenea ispravă trebuie să aibă puteri de uriaș. Și l-a întrebat îndată :

— Cine ești ? Ce cauți ? Ce treabă ai aici ? Sortitule pieirii, ce vrei să iscodești în Riesenheim ?

Iar străinul i-a întors vorba pe loc :

— Ei, na ! Tu cine ești ? Ce-ntrebi ? Ce poftești ? Sau vrei poate, namilă fără bună-creștere, să necinstești oaspele și legea ospeției ? Asta-i la tine binețe ? Sau

aştepţi să ţi se dea bineţe ? Îţi dau un sfat : scoală-te de-acolo şi te cară acasă !

Atunci uriaşul i-a răspuns :

— „Mult-îndemînatecul" mă cheamă — asta ca s-o ştii, obraznic ce eşti ! Şi află că sînt chiar mult îndemînatec, milog ce baţi drumurile ! Am să te gonesc de sîrg de la castel şi de pe munte. Aici n-ai să capeţi nimic de-ale gurii şi n-o să ţi se deschidă nici o poartă. De-aici nu-i pentru tine decît drumul ce duce în lumea largă. Porneşte degrabă la vale pe el !

Vorba păzitorului era plină de trufie, vădea grija de a-şi împlini slujba şi de-a fi gata să se împotrivească duşmanului.

Dar răspunsul însoţit de zîmbet al celui ce răzbătuse prin flăcări a răsunat uimitor de blajin :

— Cine-ar avea poftă să plece îndărăt, cînd îl aşteaptă cea mai dulce mîngîiere a ochilor ? Colo înăuntru, în sala de aur pe care o înconjoară brîul de foc, e o mare desfătare să poţi zăbovi. Într-acolo duce drumul meu.

Auzind asemenea răspuns, „Mult-îndemînatecul" s-a minunat şi mai tare de ciudatul flăcău ; vorbele de mînie i-au amuţit pe buze şi au făcut loc întrebării uimite :

— Ia spune-mi, flăcău minunat, copilul cui te-ai născut, a cărui pom floare eşti, cu ce nume te făleşti ?

— „Frigu-vîntului" mă cheamă, părinţii mei sînt „Frig-timpuriu" şi „Frig-tare" — i-a răspuns flăcăul în glumă, fără a se da de gol cine e.

Nădăjduia, pesemne, că uriaşul, auzind astfel de nume, va socoti că e şi el din stirpe de urieşi şi va prinde încredere în el ! Şi mai voia să fie el cel ce pune întrebări, nu să fie silit să răspundă. Aşa că a început, cu vorbe potolite şi meşteşugite, să-l ispitească pe bătrînul ştiutor să-şi dezlege limba :

— Ia spune-mi, „Mult-îndemînatecule", ce voiam să te-ntreb ; aş vrea să ştiu a cui e curtea şi cine-i stăpîn peste casă şi comoară ?

Şi uriaşul a început :

— Menglod o cheamă, „Iubitoarea de salbe", copila mult dragă a feciorului lui Swafrthorin ; ea ţine curte aici şi stăpîneşte casa şi comoara.

— Spune-mi mai departe, „Mult-îndemînatecule", căci mă simt ispitit să aflu : cum îi zice castelului împrejmuit de flăcări, de-aici de pe munte, pe care-l păzeşti ?

— Îi zice „Castelul-luminii" — dacă pricepi ce-nseamnă numele ăsta ; lumina însorită joacă pe vîrful unei suliţi, a fost surghiunită şi tăinuită aici.

Dar Swipdag l-a dojenit :

— „Mult-îndemînatecule", nu-mi vorbi cu tîlcuri ascunse şi în cimilituri. Eu te întreb ca să ştiu ; cum se cheamă grătarul de la poartă, care, după cîte mi se pare, apără castelul cu nemaivăzut de viclean meşteşug ?

— *Thrymgjoll* îi zice, flăcăule, adică „Cel ce trosneşte ca tunetul", şi-ascunde taine, oricît n-ai vrea tu să auzi vorbe cu tîlc ascuns ; a fost făurit de trei meşteri atotputernici, feciori ai lui *Solblindi*, adică „Orbitul de soare", dacă ai auzit cumva de el. Pe orice străin care încearcă să-l ridice din dreptul porţii îl prinde şi-l strînge, de parcă ar fi cetluit.

Şi flăcăul a întrebat mai departe :

— Dar zidului celui mare de deasupra porţii cum îi zice, că nici la zeii de sus, din Walhalla, nu s-a văzut asemenea lucru ?

Iar Fjolswid, pricepînd batjocura, i-a întors vorba degrabă :

— Îi zice *Gatstropnir*, deşteptule batjocoritor, adică „Cel ce astupă spărtura" sau „Batjocură pentru oaspeţi", aşa să ştii ; şi l-am făcut eu însumi, din mădularele urieşilor lutului, eu însumi l-am ars cu foc, şi e destul de puternic şi zdravăn ca să ţină cît o dăinui lumea şi Walhalla.

— Ei, „Mult-îndemînatecule" şugubăţ şi de duh, cîte mai ştii şi poţi face şi tu ! Lasă lumea şi Walhalla în plata

veacurilor și spune-mi, mai bine, cum să strig pe nume zăvozii ce-aleargă în jurul castelului, lacomi de pradă ?

— Să chemi zăvozii pe nume ?, i-a întors întrebarea bătrînul. Încearcă, de vrei ! Dar află totuși, le zice *Gifr* și *Geri*, adică „Hulpavul“ și „Lacomul“, astea sînt numele lor ; sînt voinici și sălbateci și veghează amîndoi cîte unsprezece străji pe noapte, pînă cînd le-o suna zeilor ceasul din urmă.

— Lasă-i să vegheze cîte unsprezece străji pe noapte, „Mult-îndemînatecule“, dar știi ce se-ntîmplă în timpul străjii a douăsprezecea ?

Păzitorul a amuțit, însă, căci, oricîte știa el despre zei, nu găsea nici un răspuns ; și, totuși, începuse să-l bănuie pe străin, căci orice vrajă sau minune se-ntîmplă în ceasul al doisprezecelea. De-aceea a încercat să-l îmbrobodească cu alte cimilituri pe tînărul care îl încolțea cu întrebările și s-a pornit din nou să grăiască :

— Ca să-ți mai spun o vorbă despre zăvozi : cum îți închipui că o să treci pe lîngă ei, cînd veșnic e unul treaz, căci fiecare veghează pe rînd, unul noaptea și celălalt ziua !

— Ehei, „Mult-îndemînatecule“, îngrijitor viclean al zăvozilor, chiar și fiarele tale tot trebuie să mănînce odată și, cînd mănîncă, un om ager poate trece ușor pe lîngă ele. Dar aș vrea să mai știu : ce hrană se află pe lume pentru perechea ta de turbați, ca s-o înfulece cu-atîta poftă, încît să uite de veghe și pază ?

Bătrînul n-a stat mult să gîndească și s-a pornit să-i spună, căci îl apăsa pe suflet taina aflată de la zei :

— Doar un singur lucru îi face să uite, cînd îl mănîncă, de veghe și pază : e carnea pasării *Widofnir*, adică „Șarpele pomului“, ce-i mai zice și „Cocoșul de aur“ și care stă de veghe în arborele lui Mimir, ale cărui rădăcini nu le știe nici un om.

— Multe știi, „Mult-îndemînatecule“, l-a mai ispitit tînărul, dar știi cumva vreo armă cu care poți să trimiți cocoșul de aur pe tărîmul întunecatei Hel ?

Însă bătrînul și-a dat seama că-i destăinuise străinului prea multe ; căci, dacă cineva cunoștea taina sfîrșitului, însemna că știa tot ce știau și zeii. De-aceea a încercat să-l abată pe tînăr cu vorbe de duh și cu tîlc, ca să nu mai întrebe și alte lucruri :

— *Läwatein* se cheamă arma, adică „Ramura pieirii“, și a fost făurită în „Valea morții“ de către *Lopt*, ce-și zice și *Loky ;* se află la străbuna *Sinmara*, pe fundul „Mării lumii“, zăvorîtă într-un sipet de fier cu nouă lacăte. Pe-aceea s-o capeți, de vrei cocoșul de aur.

Și din nou l-a ispitit tînărul cu altă întrebare :

— Mai spune, „Mult-îndemînatecule“, cum poate fi dobîndită arma și mai are drum de întoarcere cel ce-a căpătat-o ?

— Bătrîna de pe tărîmul morții e lacomă de aur și niciodată nu-i ajunge cît are. Du-i o sculă de preț și vei avea arma care-ți va da în mînă cocoșul de aur, cu care să poți momi zăvozii.

— Mai spune-mi un lucru, bătrîne Fjolswid, și-apoi nu te mai întreb nimic, căci voi ști care mi-e calea. Cu ce sculă de preț s-o îmbiu pe străbună ?

— Să-ți spun, flăcăule : e „Secera lucitoare“, adică o pană de aur din coada cocoșului Widofnir. Du-i-o bătrînei și îți va da îndată arma, să capeți cocoșul cu care să momești zăvozii.

Și s-a pornit bătrînul să rîdă răsunător și a rîs cu hohote și Swipdag. Atunci cîinii au înțeles că nu era dușman cel ce se apropiase de Fjolswid și s-au apropiat de el, gudurîndu-se. Iar flăcăul i-a mîngîiat și cîinii s-au pornit să latre voios, ca atunci cînd ieșea din sala ei Menglod să se plimbe pe-afară.

Auzind Menglod dinăuntru lătrat vesel, a trimis o slujitoare să vadă ce se întîmplă afară. Cînd aceasta a

crăpat puțin ușa, iscodind, Swipdag a aruncat și el o privire prin crăpătura ușii și a văzut o fecioară minunat de frumoasă, șezînd în jilț înalt, iar în jurul ei alte nouă fecioare care-o slujeau cu dragoste. Erau : *Hlif* sau „Ocrotitoarea", *Hlifthrasa,* sau „Cea care apără cu sufletul", *Thjodwor,* sau „Izbăvitoarea norodului", *Bjort,* sau „Strălucitoarea", *Bleik,* sau „Alba", *Blid,* sau „Prietenoasa", *Frid,* sau „Frumoasa", *Aurboda,* sau „Dăruitoarea aurului", și *Eir,* sau „Pașnica". Și, după ce Swipdag a mai aflat de la bătrîn că numele castelului era *Lyr,* sau „Cel ce dă căldură", iar muntelui pe care era zidit i se spunea *Lyfjaberg,* sau „Muntele leacurilor", căci Menglod era și zeița tămăduirii bolilor, asemenea divinei *Frigga,* s-a mai îndemnat o ultimă dată să-l mai ispitească pe bătrîn cu o întrebare :

— Mai spune-mi, „Mult-îndemînatecule", îi e îngăduit vreodată unui bărbat să odihnească în brațele moi ale frumoasei Menglod ?

Iar bătrînul i-a deslușit răspicat :

— Nicicînd nu va odihni vreun bărbat în brațele frumoasei Menglod, în afară de Swipdag, căruia îi e menită să-i fie soție luminoasa fecioară.

— Atunci deschide larg poarta, deschide și ușa, căci în fața ta stă Swipdag ! Aleargă la Menglod și-o întreabă, căci mi-e degrabă să aflu, dacă îmi poartă iubire !

Cînd bătrînul s-a înfățișat grabnic înaintea fecioarei, grăindu-i zorit : — „Un oaspete e afară — zăvozii se gudură pe lîngă el și poarta s-a deschis singură înaintea lui — privește-l tu însăți, căci, pare-mi-se, e Swipdag !", luminoasa Menglod a cătat, pe lîngă păzitor, spre tînărul ce se ivise în pragul ușii și a îngăimat bucuroasă :

— De unde — pe ce căi — cum a venit ? Cum ți se spune acasă la tine ? Spune-mi numele și stirpea, spune-mi, drumețule, dacă tu ești cel căreia îi sînt menită să-i fiu soție ?

— Sînt Swipdag, feciorul luminos al lui *Solbjart,* sau „Cel ce strălucește ca soarele", am venit pe căi înghețate și bîntuite de furtuni ; dar ele nu l-au putut opri pe cel trimis de destin.

Astfel a grăit Swipdag, iar Menglod i-a strigat :

— Fii binevenit ! Primește binețe și sărutare ! Cît de mult te-am așteptat aici, pe muntele flăcărilor, zi după zi — dar acum s-a împlinit — , dorința mi-a fost ascultată — acum ești aici, stăpînul meu, în sală — acum trăiască iubirea în fericire deplină !

Swipdag a mers voios la jilțul înalt și s-a așezat cu bucurie alături de fecioară, grăind :

— Ce dor mi-a fost, fecioară, să trăiesc iubirea ta în fericire deplină, așa cum ai dorit și tu iubirea mea. Acum s-a împlinit, s-a adeverit că ne sînt sortite, împreună, zile de fericire pînă în vecii vecilor.

WALKÜRELE

În soarta bătăliilor și la moartea vitejilor pe cîmpul de luptă aveau un rol larg *Walkürele* sau *Walchiriile,* adică „Cele ce-aleg morții". Închipuite ca zeițe sau semi-zeițe, după ce în vremuri străvechi avuseseră caracter demonic, aceste slujitoare războinice, suprapămîntești, ale lui Odin călăreau pe cai mari pe deasupra vălmășagului bătăliilor și împlineau poruncile mai-marelui zeilor. Luau parte la lupte, aduceau biruință sau înfrîngere, puneau sau sfărîmau cătușele prinșilor și alegeau luptătorii căzuți vitejește, pentru a-i duce în cer, în Asgard. În legende apar ca luptătoare neînfricate și cumplite, dar totodată și ca făpturi blînde și miloase, gata să dea ajutor sau să scape din

captivitate pe cei care merită. În Asgard aveau un castel al lor, numit *Wingolf*, sau „Sala plăcută“, ori „Sala prieteniei“. Dar mergeau și în *Walhalla*, unde intrau fără arme și duceau bere luptătorilor Einherier, în numele lui Odin. Adesea li se spunea „Copilele Părintelui-a-toate“ sau „Mesagerele lui Odin“; cu toate acestea, faptul că mai purtau și numele de *Dise*, adică zeități feminine ale cultului vegetației, pare să arate că erau de origine Vană. Prin firea și atributele lor, erau strîns înrudite cu nornele, cărora li se spunea, de asemenea, uneori Dise. Căci, asemenea nornelor, Walkürele țeseau destinele oamenilor viteji și vegheau la împlinirea lor. Iar una dintre Walküre purta chiar numele celei mai tinere dintre Norne, adică *Skuld*.

Walkürele puteau să se prefacă și în lebede, dacă își îmbrăcau cămășile lor din pene de lebădă lucitoare. Atunci pluteau pe apă sau zburau prin văzduh. Iar cînd își dezbrăcau straiele de lebădă, își reluau chipul de fecioare zeițe. Numai că trebuiau să aibă mare grijă să nu le fure nimeni veșmintele de lebădă, căci atunci cădeau în puterea celui ce le furase și își pierdeau însușirile divine. Așa s-a întîmplat cu *Brünhilda*, pe care Odin a pedepsit-o apoi să doarmă neîntrerupt într-un castel înconjurat de flăcări, pînă se va găsi un viteaz care să cuteze a trece prin marea de flăcări și s-o trezească din somnul ei. Unele dintre ele nici nu erau de origină divină, ci doar simple fecioare de rege, dar nespus de viteze, pe care Odin le ridicase în rîndul Walkürelor. În diferite mituri sau legende se vorbește despre trei, șapte, nouă sau chiar mai multe Walküre, ale căror nume erau: *Sigruna*, sau „Cunoscătoarea runei victoriei“, *Sighilda*, adică „Luptătoarea ce-aduce biruință“, *Siglinda*, adică „Luptătoarea victorioasă cu scutul“, *Brünhilda*, adică „Luptătoarea cu platoșă“, *Gunda*, sau *Gunn*, sau *Gud*, sau *Gondul*, adică „Luptătoarea“, *Skuld*, adică „Viitorul“, *Skogul*, sau „Cea înaltă la trup“, *Geirolul*, adică „Purtătoarea de suliță“, și *Thrud*,

adică „Puterea“, care era pare-se, o fiică a lui Odin. Adeseori se amesteca printre ele însăși Frigga, sub numele de *Hilda*, adică „Lupta“. Miturile despre zei vorbesc destul de rar despre Walküre, în schimb ele apar foarte des în legendele despre vechii eroi.

PITICII

La jilțul județului
Se-adună sfetnicii,
Divine zeități,
Și țin înalt sfat:
Gloata piticilor
Cin' s-o făurească,
Cu sînge din Brimir
Și mădularele lui Brain.
Motsognir ajuns-a
De toți mai puternic
În gloata piticilor,
Și-al doilea: Durin;
Făcut-au aceștia,
Din porunca lui Durin,
Piticii din peșteri
Cu chip omenesc.

(Din *Prezicerile vizionarei*)

În imaginea despre lume a vechilor noroade germanice, mai apărea, alături de oameni, zei, uriași și iazme, norodul cel numeros al piticilor, cărora le spuneau *Elben*, *Alben*, *Kobolden*, *Wichter* etc., după funcțiunile și culoarea lor, ca și după reprezentările oamenilor cu privire la originea și firea lor. Unele legende povestesc cum s-au adunat zeii la sfat, pentru a hotărî în ce fel și din ce să făurească

seminția piticilor. În cele din urmă, i-au plămădit sîngele lui *Brimir* și mădularele lui *Blain*, cele două nume — Brimir și Blain — nefiind altceva decît alte denumiri ale lui *Ymir*, „Întunecatul", primul uriaș care se născuse din picăturile de apă formate pe gheața din Ginungagap, cînd căzuseră pe ea scîntei din focul ce ardea în Muspelheim. Cel mai puternic dintre acești pitici a fost *Motsognir*, iar al doilea după el venea *Durin*. Apoi, la porunca lui Durin, piticii s-au apucat să facă făpturi cu chip omenesc. Dar versurile care povestesc despre asta sînt greu de pătruns și nu se știe bine dacă piticii aceștia au făurit oameni sau au făcut alți pitici cu chip omenesc, care au umplut peșterile. Ținînd seama de celălalt mit al nașterii primilor oameni — Ask și Embla —, cărora însuși Odin, împreună cu Wili și We sau cu Hönir și Lodur, le-au dăruit viața și însușirile, se pare că vietățile făurite din porunca lui Durin nu erau altceva decît piticii peșterilor, care semănau la înfățișare cu oamenii. Mai sînt și alte legende despre ivirea piticilor, care spun că părintele lor ar fi fost *Iwaldi*, adică „Cel puternic și mare", și că fiii acestuia ar fi devenit mari meșteri făurari ; sau că zeii ar fi făurit primii pitici din viermii ce au luat ființă în carnea leșului lui *Ymir*.

Oricum, cînd Odin, împreună cu Wili și We, au făurit bolta cerului din țeasta ucisului Ymir, au sprijinit-o cu cele patru capete ale ei pe întinsul pămîntului și la fiecare colț au pus dedesubt cîte un pitic — întru totul patru —, ca s-o sprijine ; cei patru pitici se numeau : *Austri* sau *Oster*, adică „Soare-răsare", *Vestri* sau *Vester*, adică „Soare-apune", *Nordri* sau *Norder*, adică „Miază-noapte", și *Sudri* sau *Suder*, adică „Miază-zi". Și de-atunci li se spune celor patru zări ale lumii Est sau Ost, Vest, Nord și Sud.

Această lume a făpturilor minuscule se împărțea în două categorii : deoparte, *Lichtalben*, adică „Elbii sau Elfii luminoși", care se supuneau stăpînirii lui Freyr și care erau minunat de frumoși și gingași, aveau o fire bună și blîndă și-i ajutau totdeauna pe oameni ; de altă parte, *Schwarzalben*, sau „Elbii negri", niște aschimodii pocite, rele la suflet și viclene, care nu făceau decît rele. În închipuirea celor vechi, *piticii buni* erau cei ce aduceau vremea bună și făceau să crească buruienile și plantele ; tot ei mai erau și mari meșteri în covălie și aurfăurire, căci ciocăneau și mlădiau aurul în adîncul pămîntului și fățuiau nestematele, cu care meștereau giuvaieruri și odoare de preț, ce ajungeau uneori și în mîinile oamenilor sau ale zeilor. Oamenii însă nu apucau să-i vadă niciodată, căci piticii aveau niște glugi fermecate care-i făceau nevăzuți. Dar dacă se întîmpla cumva ca vreun om să pună mîna din întîmplare sau prin vicleșug pe gluga fermecată a unui pitic, atunci acesta devenea robul și sluga omului, care putea dispune și de toate comorile piticului. Așa s-a întîmplat cu Siegfried, care a izbutit să-i smulgă piticului *Alberich* gluga fermecată și a devenit apoi stăpîn peste bogățiile lui fără număr.

Piticii cei răi, „Elbii negri", îi speriau adesea pe oameni, ivindu-se pe neașteptate înaintea lor sau înspăimîntîndu-i în vis, iar uneori făceau zgomot și zarvă prin case, la vreme de noapte. De-aici s-a născut și cuvîntul german „Alpdruck", adică „Apăsarea Albului", cu care se denumește orice vis rău sau coșmar. Ba se mai povestea că unii dintre ei obișnuiau să fure copiii, care le fuseseră juruiți într-un moment de nesăbuință sau mînie, și lăsau în locul lor niște stîrpituri schimonosite sau lepădături.

Din mîna meșteră a piticilor au ieșit numeroase arme vrăjite sau obiecte ce reprezentau atribute ale zeilor. Astfel, ei au făurit ciocanul lui Thor, care nimerea ținta ori de cîte ori era aruncat, și se întorcea îndărăt în mîna stăpînului său ; părul de aur al zeiței Sif, care l-a înlocuit pe cel furat de Loki ; inelul fermecat Draupnir al lui Odin, care picura, din nouă în nouă nopți, alte opt inele la fel cu el ; salba Brisingamen a zeiței Freyja, pe care a furat-o cîndva Loki, dar a fost silit să o dea îndărăt. Piticul *Alwiss*, adică „Atotînțeleptul", a ridicat ochii asupra copilei lui

Thor, cerînd-o de soție, și stăpînul tunetelor a trebuit să-l țină de vorbă cu întrebări meșteșugite, care-i puneau la încercare înțelepciunea atotștiutoare, pînă cînd s-au ivit zorile și primele raze de soare au preschimbat piticul în stană de piatră ; căci piticii nu trăiau decît în bezna adîncurilor pămîntului și nu sufereau lumina, care-i răpunea fără întîrziere. Tot doi pitici din neamul Elfilor negri l-au omorît pe Kvasir, cel mai înțelept dintre oameni și păzitorul băuturii cu același nume, băutură care ațîța mintea și fantezia celui ce bea din ea ; pasămite voiau să pună stăpînire pe ea, pentru a rămînea singurii înțelepți și poeți din lume ; de aceea au amestecat sîngele lui Kvasir cu miere și au făcut o băutură ce-i zicea „Miedul scalzilor sau poeților" și care dăruia cu haruri de bard pe oricine bea din ea.

Cu vremea, lumea fantastică a Elbilor sau piticilor a sporit cu numeroase alte făpturi ce-și duceau veacul în ape sau prin păduri. Astfel erau *Nixe*-le, niște fecioare gingașe, înrudite cu sirenele Mediteranei, care întruchipau chemarea fără împotrivire a apei, ce ispitea oamenii și-i atrăgea în adînc. Dintre ele făcea parte și vestita *Lorelei*, eroina unei legende străvechi din valea Rinului, minunat versificată de H. Heine. Aceste făpturi frumoase erau uneori și forțe ale morții, însoțitoare ale sufletelor celor răposați spre tărîmul fără întoarcere. Ca toți piticii, și aceste *Nixe* erau în stare să-și prefacă înfățișarea, oricînd voiau, și puteau umbla nevăzute printre oameni. Dar cine le cunoștea felul putea să le recunoască ușor, după dunga umedă care le tivea totdeauna straiele. De la diferitele nume, pe care vechile triburi germanice le dădeau spiridușilor apei sau Nixelor, s-au născut și numele unor rîuri din Țările Germane. Astfel, de la *Elb* și-a luat numele Elba, de la *Neck* rîul Necker. Uneori Elbii și Nixele aveau și darul profeției. Astfel, în *Cîntecul Nibelungilor, Hagen* află soarta regilor și a neamului său de la trei Nixe, pe care le surprinde în apele Dunării și cărora le ia hainele,

făgăduind să le înapoieze numai dacă-i destăinuie viitorul. Iar *Craiul ielelor* din cunoscuta baladă a lui Goethe era un principe al Elbilor și Elfelor sau zînelor. În unele legende sau poeme de mai tîrziu se pomenește și numele unor regi ai Elbilor, precum *Oberon, Alberich, Laurin, Goldemar* etc., ba chiar și al reginei piticilor și Elfelor, *Titania.*

URIEȘII

Din Eliwagar
Sar stropi de gheață,
Din stropi crește-un Thurs ;
Și stirpele noastre
De-acolo se trag,
De-aceea crunți sîntem.

(Din *Cîntecul lui Wafthrudnir)*

Străvechile legende adunate în Edda, cele care vorbesc despre începuturile lumii, povestesc despre seminția uriașilor, cum că ar fi fost mai veche decît cea a zeilor Aseni și că exista de mult, în clipa cînd a luat ființă întreaga fire. În primul rînd a fost uriașul *Sutur* sau *Surt,* adică „Cel rău" sau „Cel negru", care i-a dușmănit pe zei, de cum au apărut pe lume. Surt apăra hotarele *Muspelheimului,* adică ale „Tărîmului focului", cu o spadă de foc. Mai tîrziu, cînd scînteile focului din Muspelheim au căzut pe ghețurile din hăul fără fund *Ginungagap,* cărora li se spunea *Eliwagar,* adică „Talazuri furtunoase", după numele fluviilor ce se vărsau în hău și înghețau pe dată, dogoarea scînteilor a prins să topească gheața. Și din picurii de apă s-a născut primul uriaș, sau *Thurs,* pre numele său *Ymir,* adică „Întunecatul". Din androginul Ymir a luat ființă întreaga

seminţie a primilor urieşi, *Thursii,* adică „Cei uscaţi", cărora li se mai spunea şi „urieşii negurii, ai gerului şi ai chiciurii" şi care erau crunţi şi îndemnaţi din fire la rele. Tot din *Ymir* s-a tras şi vestitul uriaş înţelept *Vafthrudnir,* sau „Meşterul în ticluieli", care stăpînea toată înţelepciunea de dinainte de începuturile lumii, singurul în stare să se măsoare la vorbe meşteşugite şi înţelepte cu Odin. Cîndva, Vafthrudnir s-a şi luat la întrecere cu stăpînul Asenilor, ca să se vadă care din ei ştie mai multe ; dar a trebuit să recunoască pînă la urmă înţelepciunea şi atotştiinţa mai-marelui zeilor.

Cînd Ymir a fost ucis de feciorii lui *Bur,* cei trei Aseni dintîi — Odin, Wili şi We —, puhoiul de sînge, ce s-a revărsat din el, a înecat întreaga seminţie a urieşilor negurii. Doar unul singur, *Bergelmir,* feciorul lui *Thrudgelmir,* cel născut din frecatul coapselor androginului Ymir, a scăpat cu femeia sa într-o luntre scobită din trunchi de copac. Acest Bergelmir a fost părintele celei de-a doua seminţii de urieşi, cărora li se spunea *Jötunen* sau *Iötunii,* adică „Cei născuţi de timpuriu", şi care au dăinuit pînă în ziua amurgului zeilor, cînd s-au încăierat cu aceştia şi le-au pricinuit grele pierderi. Iötunii trăiau în *Jötunenheim,* adică „Sălaşul Iötunilor", căruia i se mai spunea şi *Utgard* şi care se afla, pare-se, pe tărîmul de sub pămînt. Dar ei mai puteau fi întîlniţi şi în nori sau în ape, în stînci, în munţi, în zăpezile şi gheţurile veşnice. Şi, cum seminţia lor dăinuia din vremurile de dinainte de începuturile lumii, ei cunoşteau toate tainele şi înţelepciunile străvechi, cele pe care căuta să le afle Odin şi pentru care părintele zeilor şi-a jertfit chiar şi un ochi. Din stirpea Iötunilor făcea parte şi vestitul *Mimir,* întruchiparea „aducerii-aminte" şi păzitorul „izvorului înţelepciunii", precum şi *Wala,* clarvăzătoarea care ştia prezice tot viitorul, al zeilor, ca şi al oamenilor.

De la bun început, urieşii i-au duşmănit de moarte pe zei, căci divinii îi socoteau mai prejos de ei şi îi înfruntau

oriunde dădeau de ei. Şi cîte cîntece sau legende vechi nu dau glas poetic unor lupte pe viaţă şi — pentru urieşi mai totdeauna — pe moarte, între cele două lumi, de cele mai multe ori biruitorul fiind *Thor* cu ciocanul său vrăjit. Astfel i-a doborît zeul tunetelor pe *Thiassi* şi *Thrym,* uriaşi ai furtunii şi ai vîntului-zbîrlit, pe *Hrungnir,* uriaşul steiurilor, şi pe *Geirröd,* uriaşul fulgerelor. Iar *Beli,* fratele *Gerdăi,* a fost răpus de *Freyr* cu nişte coarne de cerb, deoarece era fără spadă în mînă.

Uneori urieşii mai trăiau şi în prietenie cu zeii. Aşa, de pildă, stăpînul mărilor *Ägir,* „Cel crunt", i-a poftit cîndva pe zeii Aseni la un ospăţ în sala sa cea mare pentru oaspeţi, dar ospăţul a fost tulburat de ivirea neaşteptată a nepoftitului Loki, care s-a pornit să-i înfrunte şi să-i batjocorească pe zei. Ägir era feciorul lui *Forniotur,* cel despre care se spunea că vînturile sînt cimotiile lui, şi mai avea doi fraţi : pe *Logi,* sau „Focul", şi pe *Kar,* sau *Kari,* „Cel ce poruncea vînturilor". Acest Ägir, căruia i se mai spunea şi *Gymir* sau *Hler,* era căsătorit cu *Ran,* care i-a dăruit nouă fete, ce întruchipau talazurile mării. Ran umbla pe mare şi uneori îi îmbrăţişa pe corăbieri, dar îmbrăţişarea ei era primejdioasă, căci aducea năprasnă şi, adesea, moarte. Ea avea în stăpînire şi un năvod, cu care îi pescuia pe cei înecaţi în apele mării şi îi trăgea afund, spre un tărîm anume ; de-aceea oamenii au început s-o socotească stăpînă peste o împărăţie a morţilor înecaţi, ce se afla în altă parte decît cea a întunecatei Hela. *Ägir* purta pe cap aşa-numitul „coif al lui Ägir", pe care nici un muritor nu-l putea privi, fără să se prefacă îndată în stană de piatră, din pricina groazei ce i-o producea.

Cel mai puternic dintre urieşi era *Utgardloki,* pe care nici măcar temutul Thor n-a fost în stare să-l răpună.

Printre femeile din seminţia urieşilor, legendele pomenesc de *Gunnlöd,* copila lui *Suttung* în paza căreia se afla vestita băutură „Miedul skalzilor", despre care am

povestit ; apoi mai numesc pe *Gerda,* cea dorită de *Freyr,* pe *Bestla,* mama lui *Odin,* și pe multe altele.

În ziua amurgului zeilor, toți uriașii au pornit ultima luptă, pe viață și pe moarte, împotriva Asenilor și au pierit împreună cu ei, în vălmășagul cumplitei bătălii a *Ragnarök*-ului.

THOR ȘI THIALFI

Thor avea un tovarăș de luptă credincios și neînfricat, pe care se putea bizui totdeauna la primejdie ; acesta era *Thialfi.* Într-o legendă se povestește cum a dobîndit Thor asemena soț de luptă. Se spune că odată, după ce Loki se dovedise de mare ajutor la redobîndirea ciocanului furat de uriașul Thrym, Thor a pornit din Asgard la drum, în carul său tras de doi țapi, și l-a luat și pe Loki cu el. Au mers o vreme, pînă ce s-a făcut seară, și au ajuns la o ocină țărănească, unde s-au oprit și au cerut loc de mas peste noapte. Țăranul s-a învoit îndată și i-a primit cu voie bună. Pentru a se dovedi recunoscător, Thor s-a arătat gata să facă el rost de mîncare pentru cină. A înjunghiat cei doi țapi care-i trăgeau carul, i-a spintecat și a pus să-i fiarbă într-un cazan mare. Cînd fiertura a fost gata și familia țăranului s-a așezat la masă cu oaspeții, Thor a întins cele două piei de țap lîngă focul din vatră și le-a spus celorlalți că nu-i este îngăduit nimănui să roadă sau să sfarme vreun oscior, ci să le arunce, toate, pe pieile de țap. Și toți păreau să fi împlinit asemenea dorință, cînd, terminînd de ospătat, au mers la culcare să se odihnească.

Cînd abia se-ngîna ziua cu noaptea, Thor s-a trezit cel dintîi și, trecînd cu ciocanul Mjölnir pe deasupra pieilor acoperite de oase, a rostit descîntecul știut numai

de el. Și, pe dată, cei doi țapi au prins trup și viață înaintea lui, de parcă nu se petrecuse nimic cu ei. Doar unul șchiopăta de-un picior din spate și Thor și-a dat îndată seama că, pesemne, cineva dintr-ai casei nu-i ascultase porunca și fărîmase vreun os. Mînios peste poate, l-a tras la răspundere pe țăran în asemenea fel, încît acesta și-a zis că i-a sosit ceasul din urmă și lui și întregii familii. Atunci feciorul țăranului, pre nume *Thialfi,* sau «Cel ce ajută creșterea», a prins inimă și a mărturisit că, mînat de poftă, crăpase cu dinții un os de la șold și-i supsese măduva. Flăcăul și taică-său au început să se roage de îndurare, pînă ce Thor s-a mai domolit. Apoi țăranul i-a dat lui Thor pe feciorul său *Thialfi* și pe fiica sa *Röskva,* adică „Cea iute", ca să-l slujească. Și de-atunci fratele și sora au rămas veșnic în preajma lui Thor, flăcăul luptînd adesea cot la cot cu el împotriva uriașilor, mai cu seamă împotriva lui Hrungnir.

THOR ȘI URIAȘUL HRUNGNIR

Odată Odin a pus șaua pe bidiviul său cel cu opt picioare, căruia îi zicea *Sleipnir,* și a pornit prin lume să vadă ce se mai întîmplă. Astfel a ajuns pe tărîmul uriașilor, Riesenheim, și a poposit la curtea unui thurs, pre numele său *Hrungnir,* sau „Purtătorul ghioagei". Uriașul îl văzuse încă de departe pe omul cu cască de aur zburînd prin văzduh și pe deasupra apelor mării și a prins să-i laude cu foc armăsarul ce nu avea seamăn. Odin i-a răspuns că Hrungnir are dreptate în cele ce spune și s-a arătat gata să pună prinsoare pe propriul său cap cum că în tot Riesenheimul nu se află alt cal care să se poată măsura cu al său. Hrungnir, însă, n-a fost de aceeași părere : a încuviințat că Sleipnir e un armăsar minunat, dar a mai

alăugat că propriul său cal, *Gullfaxi*, sau „Coamă-de-aur" are picioare mai lungi și aleargă mai iute. Vorbele lui Odin ațîțaseră mîndria și mînia în el, căci era, ca toți uriașii, iute la fire ; așa că a primit să se ia îndată la întrecere. A sărit degrabă pe Gullfaxi și a pornit fără zăbavă în goană, pe urma lui Odin. Mînia îl orbise într-atît, încît nici nu și-a dat seama încotro îl îndreaptă zeul pe Sleipnir. Abia după ce a trecut ca vîntul peste *Bifröst*, „Podul Curcubeului", ce duce în Asgard, s-a dumirit unde se află, cînd a dat cu ochii de poarta cea mare a tărîmului Asenilor.

De vreme ce pătrunsese pe tărîmul lor, zeii au ținut să arate că și ei sînt primitori și cunosc legile ospeției, așa că l-au poftit să șeadă și să ospăteze la masa lor. Hrungnir a primit fără multă codire și a început să înfulece cît șapte. Pentru a-i potoli setea, zeii au adus hanapurile cele mari ale lui Thor, care era plecat, și el, în lume, să se războiască cu uriașii. N-a trecut mult pînă ce Hrungnir s-a amețit de-a binelea și a început să-și piardă mințile. Astfel, a prins să se fudulească cu puterea sa și să amenințe că va ridica Walhalla din locul ei și o va strămuta pe tărîmul thursilor, lăsînd în urmă Asgardul făcut una cu pămîntul ; iar pe Aseni voia să-i ucidă pînă la unul, în afară de Sif și de Freyja, pe care avea de gînd să le ia acasă la el.

Asenii au ascultat o vreme bîiguielile bețivului, apoi s-au săturat și l-au strigat pe Thor să vină să-i scape. În aceeași clipă a apărut și Thor, care tocmai se întorsese din călătoria sa spre Soare-Răsare. Cînd a intrat în sala ospățului, a dat cu ochii de Freyja, care îi turna mied uriașului în propriul său hanap, și, zădărît de ceea ce vedea, i s-a făcut negru înaintea ochilor ; apoi a întrebat ce caută un uriaș ca oaspete în Asgard și cum de îngăduie Asenii să-l slujească însăși Freyja. Îndată a ridicat ciocanul să lovească și, dacă legea ospeției și ceilalți Aseni nu l-ar fi oprit, i-ar fi curmat pe loc zilele uriașului. Văzîndu-l înaintea sa pe Thor cu ciocanul ridicat, Hrungnir s-a dezmeticit și, trezindu-se într-o clipă, a răspuns că se afla acolo pentru că însuși Odin îl poftise să-i fie oaspete. Cum Thor nu contenea, însă, cu amenințările, Hrungnir i-a mai spus :

— Nu ți-ar face nici o cinste dacă ai călca legea ospeției și ai ucide un om neînarmat. Dar, dacă te țin baierele, vino să ne măsurăm doar noi doi, la hotarul dintre tărîmuri, la locul ce-i zice *Grjotunagard*, adică „Locul îngrădit cu steiuri" ; și atunci o să-ți arăt eu cine e mai puternic. De nu mi-aș fi lăsat acasă scutul și ghioaga făcută din roata cea mare de la tocilă, aș fi gata să mă măsor chiar acum cu tine. Dar așa, bagă de seamă să nu te porți ca un om rău și pizmăreț !

Nimeni nu cutezase pînă atunci să-l cheme pe Thor la luptă piept la piept, și acest lucru, singur, era de-ajuns pentru al-l face pe zeul tunetelor să primească înfruntarea lui Hrungnir. De-aceea l-a lăsat pe uriaș să plece nevătămat, iar acesta a sărit pe „Coamă-de-aur" și a pornit în goană spre tărîmul uriașilor. Ajuns acolo, a început să se laude cu drumul său și cu ospățul din Asgard, iar uriașii îl priveau cu uimire, pentru îndrăzneala de a-l fi chemat la luptă pe însuși Thor. Voiau să facă tot ce le sta în putere, ca să-l ajute pe Hrungnir să biruie, căci el era de departe cel mai voinic dintre ei ; și dacă avea să fie ucis, se așteptau să le meargă și lor rău. De-aceea au hotărît să-i dea un ajutor pentru luptă și au făcut din lut o namilă cum nu se mai văzuse : era înaltă de nouă poște, iar în dreptul subsuorilor pieptul îi era de trei poște de lat. Cum n-au găsit o inimă care să se potrivească la mărime cu namila, au luat o inimă de iapă și i-au împlîntat-o în piept. Inima lui Hrungnir era de piatră și tot astfel și capul său. Din piatră era făcut și scutul uriașului, iar ca armă de luptă avea o piatră mare de tocilă înfiptă într-un par, în chip de ghioagă.

Cînd a sosit sorocul fixat pentru luptă, Hrungnir a mers la locul numit Grjotunagard și s-a pus pe așteptare, avînd scutul ca apărare în față și piatra de tocilă gata de aruncat. Lîngă el adăsta namila de lut, căreia îi puseseră numele *Mökkurkalfi* ; dar namila era lașă din fire și tremura de frica luptei apropiate.

Thor a mers la locul luptei însoțit de Thialfi, care umbla înainte, în chip de cercetaș. Cînd a dat cu ochii de Hrungnir, Thialfi i-a strigat de departe :

— Nerod mai ești, Hrungnir, dacă ții scutul în fața ta ! Thor vine pe un drum subpămîntesc și o să te izbească de dedesubt !

Auzind una ca asta, Hrungnir a pus îndată scutul pe pămînt și s-a suit cu picioarele pe el ; iar piatra de tocilă a apucat-o cu amîndouă mîinile, gata s-o arunce. Curînd s-a apropiat și Thor, cu tunete și fulgere, gata să năvălească asupra uriașului. Cînd l-a zărit de departe, Hrungnir a aruncat cu putere piatra de tocilă asupra zeului. Dar Thor a aruncat și el îndată ciocanul Mjölnir împotrivă-i. Cele două arme s-au izbit în văzduh și piatra de tocilă s-a sfărîmat în mii de cioburi. Din ea se trag toate pietrele de tocilă din lume. Ciocanul lui Thor, însă, și-a urmat drumul nestingherit și a zdrobit țeasta uriașului, care și-a dat duhul pe loc. Între timp, Thialfi i-a venit de hac namilei de Mökkurkalfi și i-a scurtat cu ușurință zilele. Dar un ciob din piatra de tocilă l-a izbit pe Thor în frunte și i s-a înfipt în os ; puterea loviturii l-a răsturnat pe zeul tunetelor în așa fel, încît, cînd a căzut și uriașul, a fost prins sub un picior al acestuia și nu s-a mai putut elibera de sub el, pînă ce n-a venit feciorașul său Magni, care avea putere de uriaș, și care a dat piciorul la o parte. Dar spărtura înfiptă în frunte îl durea cumplit pe Thor. Atunci a chemat-o pe vrăjitoarea *Groa*, ca să-i descînte pentru îndepărtarea spărturii. Pentru a-i face o bucurie, ca să descînte mai cu inimă, Thor i-a povestit că, în timp ce trecea prin fluviile înghețate ce le zice *Elivagar*, l-a

văzut pe bărbatul ei, *Aurvandill*, adică „Cel ce colindă pe mări", și l-a purtat într-un coș peste apă ; apoi i-a rupt degetul mare de la picior, care-i degerase, și l-a aruncat pe bolta cerului, în chip de stea. Iar acum, Aurvandill era în drum spre casă. Dar vrăjitoarea, de bucurie, a uitat descîntecele și vrăjile cu care-l putea tămădui pe Thor, astfel că spărtura de piatră a rămas înfiptă în fruntea stăpînului tunetelor.

THOR ȘI URIAȘUL HYMIR

Odată zeii Aseni au făcut o vînătoare și s-au întors cu vînat din belșug. Atunci și-au zis că trebuie să facă un ospăț mare, dar au băgat de seamă că le lipsea băutura. Îndată au întrebat oracolul ce e de făcut, și acesta i-a îndrumat spre Ägir, uriașul mărilor, care avea prisos din toate. Însă Ägir, ca toți urieșii, îi dușmănea pe zei în adîncul sufletului ; așa că, atunci cînd Thor a venit la el în numele tuturor Asenilor și i-a cerut să le dea bere pentru ospăț, a căutat să scape pe ocolite, spunînd :

— Cu mare bucurie v-aș împlini dorința, dar n-am un cazan destul de mare în care să pregătesc atîta bere cît să vă ajungă. Faceți-mi rost de un asemenea cazan și n-o să duceți lipsă de bere !

Cînd le-a adus Thor răspunsul, zeii Aseni s-au sfătuit unde ar putea găsi o zăcătoare cum le cerea Ägir ; dar nimeni nu știa. În cele din urmă, Tyr s-a îndemnat la vorbă :

— Spre Soare-Răsare de Elivagar trăiește înțeleptul *Hymir*, „uriașul ghețurilor", care are în stăpînirea sa un cazan așa cum îi trebuie lui Ägir ; de-acolo trebuie să-l luăm !

Cînd au auzit una ca asta, Asenii s-au bucurat foarte și au hotărît să plece Thor împreună cu Tyr, spre a aduce zăcătoarea.

Îndată, cei doi zei s-au urcat în carul lui Thor, cel tras de doi țapi, și au pornit la drum cu cea mai mare iuțeală. Curînd au ajuns la țintă și au intrat, împreună, în sala cea mare a lui Hymir. Dar stăpînul conacului nu era acasă ; doar două femei se aflau acolo, dintre care una, foarte bătrînă, era groaznică la vedere, căci avea în loc de cap nouă capete pe trupul ei cocîrjat. Cealaltă însă era frumoasă la înfățișare, iar minunata ei cosiță bălaie strălucea ca aurul. I-a primit pe cei doi străini cu toată cuviința și i-a sfătuit să se ascundă sub cazanele din sală, căci bărbatul ei se arăta adesea zgîrcit față de oaspeți și le făcea o primire de pomină.

Thor și Tyr au ascultat sfatul și au așteptat vreme îndelungă sub cazane, pînă ce s-a întors Hymir de la vînătoare. Cînd a intrat uriașul în sală, s-a auzit clinchet de țurțuri de gheață, căci barba și mustățile imense îi înghețaseră cu totul. Stăpîna casei, nevastă-sa, l-a primit cu vorbe prietenoase de bine țe și i-a spus potolit să-și îmblînzească firea, căci au venit ca oaspeți Thor și cu Tyr. Iar străbuna a dat în vileag că oaspeții adastă ascunși îndărătul grinzii de sub culmea acoperișului, unde sînt atîrnate cazanele. Fără să scoată vreo vorbă, Hymir și-a îndreptat ochii spre locul unde aflase că erau ascunși oaspeții, iar privirea îi era atît de tăioasă, că grinda a crăpat și a căzut jos cu toate cele opt cazane atîrnate de ea. Șapte din ele s-au făcut țăndări ; doar unul, care fusese făurit din ciocan și călit, a rămas întreg. Atunci cei doi oaspeți au ieșit la iveală înaintea lui Hymir, care i-a privit bănuitori, căci presimțiri negre îl cuprinseseră, văzîndu-l în sala sa pe Thor, cel mai înverșunat dușman al uriașilor. Dar n-a avut ce face și a trebuit să respecte legea ospitalității, mai ales că vedea în mîna lui Thor cumplitul ciocan. A poruncit îndată să se ia trei tauri din cireada sa și să-i gătească pentru masă. Cînd s-au așezat să ospăteze, a văzut cu uimire cum Thor, singur, a înfulecat doi din ei pe nerăsuflate.

Lui Hymir i s-a părut a fi a pagubă prea mare ceea ce se mîncase la masă, așa că le-a spus oaspeților cum că vor trebui să agonisească din pescuit mîncarea pentru cina din ziua următoare. Thor s-a arătat îndată gata s-o facă, numai dacă Hymir îi face rost de momeală potrivită. Uriașul i-a răspuns că, dacă are curajul și îl țin baierele, așa cum umblă vorba despre el, n-are decît să meargă la cireada sa de tauri, de unde va putea dobîndi ușor ceea ce dorește. Auzind asta, Thor s-a dus pe izlazul unde păștea cireada, a pus mîna pe un taur negru, mai mare decît toți ceilalți, i-a sucit gîtul, i-a tăiat căpățîna cu grumaz cu tot și a luat-o ca momeală. Cînd a intrat cu ea în sala lui Hymir, uriașul s-a mîniat foarte de noua pagubă ce i-o pricinuise Thor, dar și-a înghițit mînia și a spus doar că fapta lui Thor nu-l bucură afară din cale.

În zorii zilei următoare, au pornit toți trei pe mare, vîslind aprig. Thor ținea cu tot dinadinsul să se depărteze cît mai mult de țărm și să se îndrepte spre largul mării. Uriașul i-a răspuns că nu prea avea poftă să meargă atît de departe, dar Thor a ținut-o una și bună și a făcut așa cum voia el. Norocul pescarilor a fost darnic cu Hymir, care a prins în scurtă vreme două balene nespus de mari. Thor însă își păstrase momeala ; și-a pregătit la pupa corăbiei saula cu cîrligul undiței, în care a înfipt capul de taur, pe care l-a aruncat apoi în mare. În adînc, pe fundul mării, adăsta șarpele Midgardului, care, de cum a văzut momeala, a și mușcat în ea, prinzîndu-se în cîrlig. Simțind că fiara s-a prins în undiță, Thor a început să tragă saula cu putere, pînă ce a adus șarpele aproape de buza corăbiei și a ridicat ciocanul pentru a-i da lovitura morții. Văzînd Hymir, cu spaimă, ce se petrecea, a sărit degrabă și, hotărîndu-se într-o clipită, a tăiat saula, lăsînd șarpele Midgardului să scape cu viață. Cumplit a spume-

gat și s-a tălăzuit marea, cînd trupul uriaș al fiarei s-a cufundat iar în adînc, iar lovitura ciocanului lui Thor a căzut în gol. Înfuriat peste măsură, Thor i-a dat uriașului o lovitură năprasnică, care ar fi omorît orice altă vietate. Dar Hymir, care era nespus de voinic și vîrtos, s-a ținut tare și s-a ales doar cu o buimăceală, care i-a tăiat pofta de-a pescui mai departe. Așa că a îndreptat îndată corabia spre țărm. Cînd au tras la mal, l-a lăsat pe Thor să aleagă, dacă vrea să care prada pe uscat sau să se îngrijească de corabie. Atunci Thor a săltat corabia pe umăr, cu tot ce era în ea, fără s-o golească de apa de pe fund, și a dus-o, de unul singur, pînă la curtea lui Hymir.

Hymir și-a dat seama că nu se poate măsura în putere cu Thor. Totuși, cînd Thor a dat să plece și i-a cerut cazanul, Hymir a vrut mai întîi ca Thor să-i facă dovada puterii sale, și anume să sfărîme pocalul din care obișnuia să bea uriașul. Dacă nu izbutea însemna că puterea lui nu era atît de mare, cît îi mersese vestea.

Auzind asta, Thor a apucat pocalul și, fără să se ridice din jilț, l-a azvîrlit cu atîta putere în stîlpul cel mare de piatră din mijlocul sălii, încît a trecut prin el, străbătîndu-l dintr-o parte în cealaltă. Dar, oricît de puternică fusese izbitura, pocalul a rămas teafăr și a căzut pe podea, de cealaltă parte a stîlpului. Atunci stăpîna casei l-a sfătuit să țintească în fruntea lui Hymir, căci este mai tare decît piatra și decît orice pocal.

Thor și-a adunat toate puterile lui de zeu Asen și, luîndu-și avînt, a aruncat pocalul în mijlocul frunții uriașului. Fruntea n-a pățit nimic, dar pocalul cel drag al lui Hymir, din care obișnuia să bea la ospețe, s-a făcut țăndări. Și lui Hymir i-a fost dat să vadă, cu durere în suflet și cu tristețe, cum a rămas și fără pocal și fără cazanul în care punea totdeauna berea la dospit. Doar o rază de speranță îi mai rămăsese : i-a cerut lui Thor să care singur cazanul, căci mai trăgea nădejde că, dată fiind greutatea lui nespusă, nu va putea să-l ridice. Dar și în privința

asta își greșise socotelile. Căci Thor a prins cazanul de toarte cu amîndouă mîinile și l-a pus pe cap, cu gura în jos. De mare ce era, toartele ajungeau pînă la gleznele zeului, dar asta nu l-a împiedicat defel s-o pornească îndată la drum.

Nu apucase însă a ajunge prea departe, cînd a auzit tropote de norod numeros, ce grăbea pe urma lui. Și-a dat seama numaidecît că urieșii stîrniți de Hymir umblau să-și recapete cazanul cu anasîna. Dar, oricît erau ei de numeroși, Thor nu s-a înspăimîntat defel ; a pus cazanul jos, a scos ciocanul și a început să-i miruie pe urmăritori, pînă cînd n-a mai rămas nici unul în viață.

Acum nu mai avea nici o piedică în cale, așa că și-a urmat drumul și a ajuns cu bine în Asgard. Iar Ägir n-a mai avut ce spune, ci a trebuit să pregătească berea din care Asenii au băut voinicește o iarnă întreagă.

THOR ȘI URIAȘUL UTGARD-LOKI

După întîmplarea cu schilodirea unuia din țapii săi, cînd a primit drept ispașă pe Thialfi și pe sora acestuia, Röskva, ca să-l slujească, Thor a lăsat carul și țapii la curtea țăranului și a pornit împreună cu Loki și cu cei doi slujitori spre Utgard, adică „Lumea din afară", tocmai la hotarul cu „tărîmul Iötunilor" sau *Jötunheim*. Tot mergînd ei spre soare-răsare, au ajuns la țărmul mării. Acolo Thor și însoțitorii s-au urcat într-o luntre și au vîslit voinicește, pînă ce au trecut dincolo de mare. Cînd au ajuns din nou la țărm, au dat peste un ținut, unde era un codru des și nespus de mare, prin care au umblat toată ziua, pînă ce s-a lăsat înserarea. Atunci au început să caute un loc de mas peste noapte și, într-adevăr, au găsit o sală mare, dar ciudată, căci nu avea patru pereți, ci doar

trei, fiind deschisă pe o latură. Dar nu și-au bătut prea mult capul cu asta, ci și-au așternut culcuș pentru noapte și s-au culcat. Către miezul nopții, însă, s-a pornit un cutremur atît de puternic, încît podeaua sălta în sus și-n jos, iar casa întreagă se clătina din temelii. Atunci cei patru călători s-au sculat și au pornit să dibuiască prin întuneric, pînă au ajuns în mijlocul sălii, unde se deschidea o altă încăpere. Au intrat acolo și s-au culcat din nou, dar spaima cutremurului fusese atît de mare, încît Thor s-a hotărît să stea de veghe la intrarea în încăpere. Însă n-au avut nici acum parte de somn, căci a început să se audă un bîzîit și un foșnet ce nu mai conteneau. Cînd s-a luminat de ziuă, Thor a ieșit afară, să vadă ce zgomot era acela, și a dat cu ochii de o namilă de uriaș, cum nu mai văzuse. Uriașul dormea și sforăia ; și Thor a înțeles pe loc de unde venea zgomotul care le alungase somnul. Thor avea la el un brîu care, cînd se încingea cu el, îi înzecea și îi însutea puterile. Și-a pus degrabă brîul cu gîndul să isprăvească repede cu namila de uriaș. Dar în aceeași clipă uriașul s-a trezit și s-a ridicat în picioare. Thor a șovăit să arunce cu ciocanul în el, așa cum avusese de gînd, și l-a întrebat pe străin care îi e numele.

— Mă cheamă *Skrymir,* adică „Lăudărosul“, a spus străinul, dar pe tine te cunosc, fără să te mai întreb de nume, căci ești Asenul Thor. Dar nu cumva mi-ai luat mănușa ?

Apoi a cătat cu ochii în jur, și văzînd mănușa pe jos, în apropiere, a ridicat-o și și-a pus-o în mînă. Atunci Thor și-a dat seama că petrecuse noaptea, împreună cu soții săi, în mănușa uriașului.

Skrymir s-a arătat gata să-i însoțească la drum și, cînd Thor a primit, uriașul și-a desfăcut traista, pentru a îmbuca ceva înainte de-a porni mai departe. Thor și soții săi s-au așezat mai la o parte și au mîncat și ei cîte ceva. Atunci Skrymir i-a îmbiat să pună toate merindele laolaltă și Thor a primit și propunerea asta. Îndată Skrymir a pus toate merindele în traista sa, a legat-o la gură, a aburcat-o în spate și au pornit-o toți în mers sprinten. Pe drum, uriașul era mereu înaintea celorlalți, căci pașii lui erau de-o poștă. Tîrziu spre seară, Skrymir s-a oprit și și-a pregătit culcuș sub un stejar rotat, nespus de mare. I-a spus lui Thor că vrea să se culce îndată și i-a dat traista cu merinde, îndemnîndu-l să ia de-acolo tot ce trebuia pentru masa de seară a tuturor patru. Thor s-a căznit să dezlege baierile traistei, dar n-a izbutit să desfacă nodul pe care-l făcuse uriașul. Atunci s-a înfuriat cumplit, s-a ridicat în picioare, s-a apropiat de uriașul care adormise, a scos ciocanul Mjölnir și l-a pălit cu el în cap. Uriașul s-a trezit din pricina loviturii și a întrebat :

— Pesemne că mi-a căzut o frunză în cap ? Dar ce ai, Thor, de ce mai ești încă treaz ? Ați terminat de mîncat ? Nu vreți să vă odihniți și voi ?

Thor i-a răspuns că așa aveau de gînd să facă și s-a tras cu soții săi sub un alt stejar. Dar foamea îi chinuia nespus și nici vorbă nu putea fi de somn. Tot chiorăindu-le mațele, s-a făcut de miezul nopții. Skrymir dormea somnul adînc al celor fără griji și sforăia de vuia codrul întreg. Atunci Thor s-a sculat din nou, a mers la uriaș și i-a tras una drept în moalele capului, de a pătruns ciocanul prin piele pînă la os. Skrymir s-a trezit iar și a strigat :

— Pesemne că mi-o fi căzut vreo ghindă în cap. Dar ce e cu tine, Thor, de tot nu dormi încă ? Thor i-a răspuns că tocmai se trezise din somn și s-a dus îndărăt la culcușul său. Skrymir a adormit la loc, iar Thor s-a mai sculat o dată în faptul zorilor, s-a dus la Skrymir și l-a izbit din nou cu atîta sete în tîmplă, încît ciocanul a pătruns în cap, de n-a mai rămas decît vîrful cozii afară. Skrymir s-a ridicat în capul oaselor, s-a mîngîiat cu mîna pe tîmplă și și-a dat cu părerea că vreo

pasăre trebuie să fi desprins o creangă, care i-a căzut, pesemne, pe tîmplă.

— Dar, dacă tot ești treaz, Thor, a continuat el, atunci ar fi vremea s-o luăm din loc, căci nu mai e cale lungă pînă la Utgard. Dar vreau să vă sfătuiesc de bine : să vă purtați cu modestie cînd ajungem, căci acolo sînt unii și mai voinici la trup decît mine și nu îndură nici un fel de vorbe batjocoritoare sau de luat în derîdere. Poate că ar fi mai bine pentru voi dacă ați face calea întoarsă. Dar, dacă stăruiți în hotărîrea voastră, atunci mergeți mai departe spre soare-răsare ; eu trebuie să vă părăsesc acum, căci drumul meu merge de-aici spre miază-noapte.

Acestea o dată spuse, Skrymir a luat traista cu merinde, a săltat-o pe umăr și, din cîțiva pași, a dispărut în codru.

Thor și cu soții săi au pornit mai departe și au tot umblat pînă la amiază, cînd au zărit, în mijlocul unei cîmpii, un castel ce era atît de înalt, încît trebuiau să lase capul pe spate ca să-l poată privi pînă la vîrf. Poarta era închisă cu un grătar din gratii groase și, cînd s-au apropiat de ea, au strigat zadarnic, cerînd să le dea drumul înăuntru, căci nimeni n-a auzit sau n-a dat ascultare strigătelor lor. Atunci și-au făcut loc și s-au strecurat printre gratii, izbutind să intre în curtea castelului. Au văzut înaintea lor a sală mare și, cum ușa era deschisă, au pătruns înăuntru. Pe lavițele înșirate în lungul pereților ședeau mulți oameni cu trupuri mari cum nu se mai află, iar în mijlocul sălii, pe jilț înalt, era însuși *Utgard-Loki*, adică „Loki cel din Utgard", regele acestui tărîm. I-au dat binețe, dar el s-a întors alene spre ei și, într-un tîrziu, le-a grăit :

— De bună seamă că nu prea știți să povestiți noutăți, pe care aș fi dornic să le aflu. Mi se pare, însă, că flăcăuașul acela mărunt este Thor, cel cu carul ? Nu prea e arătos la înfățișare, dar pesemne că e totuși mai voinic și vîrtos decît pare. Dacă vreți să fiți primiți aici,

spuneți ce meșteșuguri deosebite cunoașteți, căci la noi nu poate rămîne nimeni dacă nu-i întrece pe ceilalți în vreo măiestrie oarecare.

Atunci Loki a început să vorbească primul și a spus că, dintre toți cei de față, nu e nimeni în stare să-și mănînce prînzul mai iute decît el. Utgard-Loki i-a răspuns că va avea numaidecît prilejul să-și dovedească această măiestrie. Apoi a strigat pe unul, pre numele său *Logi*, adică „Văpaie", care ședea tocmai la capătul uneia din lavițe, și i-a poruncit să se măsoare în măiestrie cu Loki. S-a adus îndată o covată mare, plină cu carne friptă, care a fost pusă înaintea celor doi. Fiecare a început să mănînce de la un capăt al covății și n-a trecut multă vreme pînă cînd s-au întîlnit chiar la mijlocul ei. Dar, în timp ce Loki desprinsese carnea de pe oase și o mîncase macră, Logi înfulecase carnea cu oase cu tot, ba a mai înghițit la urmă și covata. Așa că toți au fost de părere cum că Loki pierduse întrecerea.

Apoi Utgard-Loki i-a făcut semn lui Thialfi să se apropie și l-a întrebat la ce se pricepe. Thialfi i-a răspuns că se încumetă să se întreacă în alergat cu oricine va vrea Utgard-Loki. Atunci regele s-a ridicat din jilț și a ieșit afară din sală ; se afla acolo, pe un cîmp, un loc pregătit anume pentru alergări. Utgard-Loki a chemat apoi un flăcăuaș mărunt, căruia îi spunea *Hugi*, adică „Gîndul", și i-a poruncit să se măsoare cu Thialfi la alergat. Amîndoi au pornit deodată, sprinteni, dar cînd Thialfi a ajuns la țintă, Hugi și ajunsese acolo, îi dăduse ocol și pornise să alerge îndărăt. Utgard-Loki și-a dat cu părerea că Thialfi este, fără doar și poate, cel mai bun alergător care venise vreodată la curtea lui, dar, dacă vrea să-l întreacă pe Hugi, trebuie să se căznească mai mult. Apoi au început să alerge pentru a doua oară ; însă, de rîndul acesta, Thialfi era încă la o bătaie de săgeată de țintă, cînd Hugi ajunsese și făcea din nou calea

întoarsă. La a treia alergare, Thialfi nici nu ajunsese bine la jumătatea distanței, cînd Hugi se și afla la țintă. Și nimeni nu și-a mai pus întrebarea care din doi cîștigase întrecerea.

Acum i-a venit rîndul lui Thor, și Utgard-Loki l-a poftit să arate ce e în stare să facă, întrucît se vorbește pretutindeni de isprăvile lui fără seamăn. Thor i-a răspuns că tare i-ar plăcea să se întreacă la băut, iar Utgard-Loki a încuviințat numaidecît. A poruncit apoi să fie adus cornul cel mare, pe care trebuiau să-l golească oamenii de la curtea lui, ori de cîte ori erau pedepsiți pentru vreo greșeală sau fără-de-lege. Cornul i-a fost înmînat lui Thor și Utgard-Loki i-a deslușit că, pentru el, a bea bine înseamnă să golească cornul dintr-o singură înghițitură ; unii nu pot să-l dea de dușcă dintr-o dată, ci din două înghițituri, dar nu se află nimeni la curtea lui care să nu-l bea de istov din trei înghițituri. Lui Thor, cornul i s-a părut cam lung, dar nu peste măsură de mare și, cum era tare însetat, și-a zis că nu va fi nevoie de mai mult decît o înghițitură ca să împlinească isprava. A dus cornul la gură și a băut cu nesaț, dar tot a trebuit să se oprească ; și, cînd a privit înăuntrul lui, a văzut că licoarea din el scăzuse foarte puțin. Utgard-Loki i-a spus atunci batjocoritor că dușca trasă de Thor a fost într-adevăr demnă de toată lauda, dar totuși n-ar fi crezut, oricît i s-ar fi spus, ca zeul să soarbă atît de puțin într-o înghițitură.

— De bună seamă, însă, a încheiat el, cînd vei pune cornul a doua oară la gură, îl vei goli pînă-n fund.

Thor n-a scos o vorbă, ci a dus cornul din nou la buze, hotărît să tragă, de rîndul ăsta, o dușcă mai acătării decît prima oară. Dar, oricît s-a sforțat, a trebuit să-și dea seama că lucrurile nu mergeau cum gîndise el ; și, cînd a fost nevoit să se oprească din nou, pentru a-și trage răsuflarea, a văzut că doar marginea de sus a cornului ieșise deasupra licoarei. Din nou Utgard-Loki l-a zădărît spunîndu-i în derîdere că, dacă nici la a treia înghițitură n-o să se dovedească mai volnic, nu-i va merge și pe tărîmul ăsta faima de mare băutor pe care o are printre Aseni. Mîniat peste poate, Thor s-a pornit să bea a treia oară și și-a pus toate puterile la încercare, pentru a goli cornul măcar de rîndul acesta. Dar n-a izbutit nici acum ; și, cînd a luat cornul de la gură, cu răsuflarea tăiată, a văzut că licoarea din el scăzuse foarte mult, dar tot mai rămăsese destul. Atunci a dat cornul din mînă, spunînd că nu mai vrea să bea. Utgard-Loki i-a deslușit apoi că pentru el este acum limpede că puterea lui Thor nu era nici pe departe atît de mare cum crezuse pînă atunci ; dar dacă vrea să se mai ia la întrecere în vreo altă privință, el este gata să-i împlinească vrerea. Auzind asta, Thor l-a întrebat pe Utgard-Loki ce alt joc îi propune, și acesta i-a arătat pisica lui, îndemnîndu-l s-o ridice de jos, așa cum fac copiii de la curte, cînd le arde de joacă. Pisica era destul de mare, și Thor a vîrît mîna pe sub burta ei, încercînd s-o salte de la pămînt. Dar pisica și-a gheboșat spinarea în sus și a rămas cu picioarele pe pămînt, oricît s-a opintit Thor s-o ridice. Abia cu mare sforțare a izbutit s-o facă să-și desprindă unul din picioare de pe podea. Însă puterea lui Thor ajunsese la capăt și zeul a trebuit să înceteze și jocul acesta. Utgard-Loki i-a spus atunci că totul vine de acolo că pisica e cam mare, iar Thor mărunțel, și că se așteptase la asemenea sfîrșit. Aprins de mînie, Thor i-a strigat îndată că, chiar dacă aici îl socotesc mărunțel la stat, să vină careva și să se ia la trîntă cu el. Utgard-Loki i-a răspuns că, în sala lui, nu e nimeni care să nu fie cu mult mai puternic ca Thor ; dar, dacă vrea să se întreacă la trîntă, va porunci s-o cheme pe dădaca lui, căreia îi spune *Elli*, adică „Bătrînețea", căci a răzbit la trîntă și pe alții, care nu erau mai nevolnici decît Thor. Îndată a intrat în sală o babă coclită, și Utgard-Loki i-a poruncit să lupte cu Thor. Dar lupta s-a terminat repede : cu cît

se opintea Thor mai vîrtos, cu atît era mai de neclintit bătrîna ; iar cînd l-a apucat ea pe zeu, l-a făcut să atingă pămîntul cu un genunchi. Atunci Utgard-Loki le-a cerut să înceteze trînta și i-a spus lui Thor că nu crede că mai are poftă să se măsoare și cu alții de la curtea lui. Cum între timp se lăsase înserarea, Utgard-Loki i-a poftit pe Thor și pe soții săi să se culce și a poruncit să li se pregătească culcușurile pentru noapte. I-a mai îmbiat apoi cu o cină bogată, după care cei patru au dormit neîntorși pînă a doua zi.

În zorii zilei următoare, Thor și soții săi s-au pregătit de plecare. Au fost ospătați din nou din belșug și, cînd au isprăvit de mîncat, Utgard-Loki i-a însoțit chiar el, pînă ce au ieșit din castel. La poartă, l-a întrebat pe Thor, ce gîndește despre rezultatul călătoriei sale, iar zeul i-a răspuns că își dă bine seama că nu s-a ales cu prea multă glorie din acest drum. Atunci Utgard-Loki i-a spus :

— Acum, că ai părăsit castelul meu și n-ai să mai pui vreodată piciorul în el cu voia mea, vreau să-ți deslușesc adevărul. Dacă aș fi cunoscut dinainte puterea ta neasemuită, n-ai fi intrat nici de rîndul ăsta în sala mea. Eu sînt cel pe care l-ai întîlnit în codru și cu care ai drumețit o zi întreagă. Traista cu merinde n-ai fost în stare s-o dezlegi, pentru că o legasem cu puterea vrăjii, astfel încît n-ai avut cum afla locul din care putea fi desfăcut nodul. Dintre cele trei lovituri cu ciocanul pe care mi le-ai dat în cap, chiar și cea mai slabă ar fi fost de-ajuns ca să mă ucidă, dacă n-aș fi pus între ciocan și mine un munte, care să mă apere și pe care, firește, tu nu l-ai putut vedea. Ai văzut, de bună seamă, însă, lîngă castelul meu un munte care avea în el trei văi adînci, de formă pătrată : acelea erau urmele loviturilor ciocanului tău. În ceea ce privește întrecerile, *Loki* era desigur flămînd și a mîncat zdravăn ; dar *Logi*, „Văpaia", a fost mai iute ca el, căci focul a mistuit deopotrivă de repede și carnea și oasele și chiar covata. *Hugi*, cu care s-a măsurat *Thialfi* la fugă, era însuși gîndul meu, și oricît de iute ar fi alergat Thialfi, tot n-ar fi putut să-l întreacă. Iar cînd ai băut din corn, nici nu mi-a venit să-mi cred ochilor. Căci capătul celălalt al cornului era legat cu marea, fără ca tu să fi băgat asta de seamă ; și, cînd vei ajunge la țărmul mării, ai să-ți dai seama ce zdravăn ai băut, după cît de mult a scăzut oglinda apei. Cînd ai încercat să ridici pisica și ai izbutit să-i salți unul din picioare de pe podea, ne-a cuprins spaima pe toți, căci ceea ce tu socoteai că e pisică era însuși șarpele Midgardului, pe care l-ai săltat pînă aproape pe baierele cerului. Trînta ta cu Elli a fost, de fapt, cu „Bătrînețea" ; și nu-i de mirare că nu i-ai putut ține piept, căci nu se află nimeni pe lume în stare să biruie bătrînețea. Acum, însă, trebuie să ne despărțim și cel mai bun lucru ar fi să nu mai încerci vreodată să ajungi pînă la mine, căci, vezi bine, pot să-mi apăr castelul cu meșteșuguri și vrăji, în fața cărora chiar și tu ești neputincios.

Abia rostise cuvintele acestea, cînd Thor a și ridicat ciocanul să-l trăsnească — dar Utgard-Loki se făcuse nevăzut, nu se mai zărea nicăieri nici urmă de el. Thor s-a întors atunci cu fața spre locul unde era castelul, dar n-a mai văzut altceva decît poiene verzi, astfel încît nimeni n-ar fi crezut că acolo s-ar fi înălțat vreodată un castel. Așa că Thor n-a mai avut ce face alta decît s-o pornească pe drumul spre casă. Călătoria pe tărîmul lui Utgard-Loki nu se desfășurase după voia lui, chiar dacă putea pune neizbutita pe seama unor amăgiri vrăjitorești, cu care nu putea lupta. Dar ceea ce îl amăra mai mult era faptul că avusese în fața lui șarpele Midgardului, fără să-l recunoască și să-l nimicească ; și asta îl durea nespus, căci știa bine că acesta era dușmanul cel mai primejdios, cu care mai avea de dat o luptă grea și necruțătoare. Și îl mai mîhnea faptul că, pe tărîmul uriașilor, pînă și puterea neasemuită a zeului tunetelor își aflase limitele ei.

THOR ȘI URIAȘUL GEIRRÖD

Odată Loki a luat cu împrumut de la Freyja veșmîntul ei de pene și a zburat cu el pînă pe tărîmul uriașilor, în Riesenheim. Ajuns acolo a dat de curtea uriașului *Geirröd*, adică „Pacea suliței", și s-a lăsat din zbor pe acoperișul sălii, de unde a prins să privească iscoditor înăuntru, prin gaura lăsată pentru fum. Dar l-a zărit Geirröd, care a poruncit să fie prinsă pasărea de pe acoperiș și să-i fie adusă fără zăbavă. Omul, care a primit porunca, s-a căznit îndelung să se cațere pe coperișul pieziș, pînă la Loki, în timp ce acesta căta la truda lui batjocoritor. Căci se gîndea să se înalțe din nou în văzduh, de-ndată ce omul trimis de Geirröd ar fi ajuns prea aproape de el. Dar cînd a dat să zboare, n-a izbutit, căci i se prinseseră picioarele de acoperiș. Așa că sluga lui Geirröd a putut pune mîna pe el și l-a dus înaintea stăpînului său.

Văzînd ochii prinsului, Geirröd și-a dat numaidecît seama că nu era pasăre, lucru pe care îl bănuise de la bun început. De-aceea i-a cerut să-i deslușească cine e și de unde vine. Dar Loki nu i-a răspuns la nici una din întrebările sale. Văzînd una ca asta, Geirröd a poruncit să-l închidă într-o ladă și să-l lase trei luni să flămînzească acolo. Cînd a poruncit să fie adus iar înaintea lui, s-a pornit să-l iscodească din nou. Dar Loki era acum atît de slăbit și abătut din pricina închisorii și a foamei, încît i-a spus lui Geirröd tot ceea ce voia să știe. Geirröd l-a pus atunci să aleagă : ori să fie omorît, ori să-l ademenească pe Thor să vină la curtea lui, dar fără ciocanul său năprasnic și fără brîul ce-i însutea puterile. Și Loki a făgăduit să-i împlinească această dorință, dacă îl lasă să plece nevătămat.

Ajuns îndărăt în Asgard, Loki i-a povestit lui Thor că a fost în ținutul thursilor, unde Geirröd l-a primit cu

prietenie și l-a cinstit ca pe un oaspete de seamă, și că uriașul l-a rugat să-l poftească și pe Thor să meargă ca oaspete la curtea lui. Dar a mai adăugat că ar fi bine ca zeul tunetelor să lase acasă ciocanul și brîul fermecat, căci altfel Geirröd ar putea bănui că nu vine în chip pașnic, ci cu gînduri dușmănoase.

Thor s-a încrezut în vorbele lui Loki și a pornit, într-adevăr, la drum. În prima noapte, a mas la o femeie, căreia îi zicea *Grid*, adică „Violență" sau „Înfocare", și care, deși se trăgea din neamul uriașilor, era binevoitoare Asenilor, căci îl zămislise, împreună cu Odin, pe Vidar cel puternic, răzbunătorul părintelui său în ziua amurgului zeilor. Aflînd de la Thor că fusese poftit la curtea lui Geirröd și că mergea la el fără ciocan, a înțeles îndată că nu era lucru curat la mijloc. De aceea l-a îndemnat pe Thor să fie prevăzător, căci Geirröd era un uriaș destul de viclean și proclet, de la care se putea aștepta la ceea ce era mai rău. Totodată i-a împrumutat trei lucruri, de care avea să aibă nevoie la curtea uriașului : toiagul ei *Gridarvöl*, adică „Toiagul lui Grid", mănușile ei de fier și brîul ei fermecat, care înzecea puterile.

Cînd a dat cu ochii de acareturile de la curtea lui Geirröd, Thor n-a mai putut înainta, căci îi tăia calea rîul *Vimur*, adică „Cel învolburat". Atunci s-a încins cu brîul primit de la Grid și a încercat să treacă prin vad, sprijinindu-se cu toiagul Gridarvöl împotriva șuvoiului. Dar cînd a ajuns la mijlocul vadului, rîul a pornit pe neașteptate să se umfle furtunos, astfel încît apa i-a ajuns pînă la umeri. Thor a început să-l descînte : „Nu te umfla, Vimur, căci trebuie să trec prin vad spre tărîmul uriașilor. Află că, dacă crești, îmi crește și mie puterea de Asen pînă-n înaltul cerului." În același timp a zărit în susul apei, într-o văgăună, pe uriașa *Gialp*, adică „Spargerea talazurilor", care sta acolo și făcea să se umfle apele rîului. Thor a pus mîna pe o piatră și a aruncat înspre ea.

Aruncătura a nimerit ținta și îndată apele rîului au început să scadă, Thor a putut trece, astfel, prin vad fără prea multă greutate, a ajuns la malul dimpotrivă, a izbutit să se agățe, acolo, de un frasin de munte și a putut să se aburce pe povîrnișul pieptiș ce se ridica din apă.

Ajuns la conacul lui Geirröd, a fost îndrumat să mîie peste noapte în staulul caprelor. Istovit de drum, a dat să se așeze pe singurul scaun ce se afla acolo, dar a băgat îndată de seamă că scaunul se înălța repede cu el, mai-mai să-l strivească de tavan. Dîndu-și seama de primejdia ce-l păștea, a proptit toiagul Gridarvöl în grinda acoperișului și a împins cu toate puterile, înzecite de brîul fermecat, în jos. Îndată s-a auzit un trosnet puternic, urmat de strigăte de durere. Căci sub scaun se ascunseseră cele două fete ale lui Geirröd *Gjalp*, sau „Spargerea talazurilor" și *Greip*, sau „Jefuitoarea", întruchiparea ploilor furtunoase care acoperă cu apă văile și pustiesc ogoarele ; și, încercînd ele să-l omoare pe Thor, acesta le rupsese amîndurora șira spinării prin împingerea neașteptată a scaunului în jos.

Acum Geirröd a poruncit să fie adus Thor în sala lui cea mare și l-a chemat la luptă pe viață și pe moarte. De cum a intrat Thor în sală, Geirröd a apucat cu degetele un bulgăre de fier înroșit, din focul năprasnic ce ardea în vatra din mijloc, și l-a aruncat înspre Thor. Dar zeul, care își trăsese în mîini mănușile de fier date de Grid, a prins din zbor proiectilul de foc și l-a zvîrlit îndărăt, cu toată puterea, împotriva uriașului. Acesta a sărit repede îndărătul unui stîlp de fier, pentru a se apăra ; dar bulgărele de fier înroșit nu numai că a străpuns stîlpul dintr-o parte în cealaltă, dar a trecut și prin Geirröd, a găurit peretele și s-a înfipt afară, hăt-departe, în pămînt. Astfel a pierit uriașul fulgerelor, care s-a prefăcut îndată în stană de piatră. Iar Thor a ridicat piatra în picioare, ca semn al biruinței și al puterii sale divine. În felul acesta, uneltirea vicleană care fusese plănuită împotriva lui Thor și la care dăduse și Loki o mînă de ajutor

s-a încheiat cu pieirea năprasnică a lui Geirröd și a fetelor sale ; iar cînd s-a vestit în lume cele întîmplate, faima lui Thor a crescut și mai mult, în timp ce uriașii au prins a se teme de el, cum nu se temuseră încă niciodată.

AMURGUL ZEILOR ȘI PIEIREA LUMII

Ce se-ntîmplă la Aseni ?
Ce se-ntîmplă la Elbi ?
La uriești este zarvă ;
Iar zeii țin sfat.
Gem și piticii,
'nțelepții din stîncă,
La poartă de piatră.
Mai știți și altceva ?

Prelung urlă Garm
La Gnipahellir :
Cătușele lupul
Le sfarmă și fuge.
Mai știu încă multe
Și văd ce-o să fie :
A-nțelepților soartă,
Cum pier zeii luptei.

(Din *Prezicerile vizionarei*)

Odin știa bine, iar ceilalți Aseni cam bănuiau că primejdia ce amenința întreaga fire fusese deocamdată înlăturată, după moartea lui Balder și după pedepsirea lui Hödur, dar că nu scăpaseră de ea pentru totdeauna. De bună seamă că Loki și lupul Fenrir erau ferecați, însă își cam închipuiau zeii că puteri întunecate trudeau într-ascuns pentru eliberarea celor doi și că, pe tărîmul uriașilor,

vrăjmașii lumii așteptau ziua cînd să poată porni năvala împotriva Asenilor și a lumii stăpînite de ei. Firește că luaseră toate măsurile pentru a-i putea întîmpina pe dușmani cu toate forțele : pe „Puntea curcubeului", *Bifröst*, singura pe unde puteau ajunge dușmanii în Asgard, stătea de veghe cu credință *Heimdall*, căruia i se zicea Asenul cel înțelept. Nimeni nu putea trage nădejde să-i înșele veghea, căci el n-avea nevoie să doarmă mai mult decît o pasăre ; privirea lui era la fel de pătrunzătoare în bezna nopții, ca și în plină zi, iar urechea îi era atît de ageră, încît auzea cum creștea lîna oilor și iarba pămîntului. Cornul său, căruia îi zicea *Gjallarhorn* sau „Cornul ce sună puternic", răsuna de se auzea în lumea întreagă ; astfel, Asenii erau siguri că, oricînd va suna Heimdall, ei îl vor auzi, oriunde s-ar afla, și vor putea să se pregătească la timp pentru luptă.

Pentru faptul că trebuia să se ajungă la această luptă, ce însemna sfîrșitul lumii, vina o purtau și zeii, și oamenii, căci prea se petrecuseră multe fărădelegi printre ei. Cu cît timpul înainta, cu atît mai puțin respectau orice lege a cinstei și moralei, fără de care nu poate ființa și dăinui nici o comunitate, fie ea de zei sau de oameni. Frații se luptau și se omorau între ei, nepoții de frate sau soră călcau jurămîntul și legile stirpei, oamenii se înrăiseră pînă la a strica legile sfinte ale căsătoriei și ale ospitalității, nimeni nu mai cruța pe nimeni din pricina lăcomiei și a sfidării întocmirilor sacre. Nici de cei morți nu se mai îngrijeau, așa cum cerea obiceiul din străvechi și respectul față de răposați : înainte de a-i astruca, trebuiau să le pieptene părul și barba și să le taie unghiile la mîini și la picioare ; dar asemenea îndatoriri erau împlinite tot mai rar. Și din unghiile netăiate ale morților, dușmanii lumii și ai zeilor au alcătuit o corabie ce-i zicea *Naglfar*, sau „Corabia din unghii". Această corabie creștea la început încet, apoi a sporit tot mai repede, pînă în ziua cînd a fost gata și cînd vrăjmașii lumii au împins-o la apă, pentru a porni cu ea la luptă împotriva Asenilor. Și, tot în aceeași zi, s-a ridicat Șarpele Midgardului din mare, iar lupul Fenrir și Loki au scăpat din cătușe. Dealtfel, semnele apropierii *Ragnarökului*, adică al sfîrșitului zeilor și al lumii, se tot înmulțeau. Mai întîi a fost vremea crivățului, care s-a înstăpînit cu furtuni și viscole ; apoi vremea lupului, cînd fîrtații cei suri au pornit să bîntuie, să sugrume și să sfîșie viețățile ce le ieșeau în cale ; după aceea vremea baltagului și a spadei, cînd dreptatea era doar de partea celui mai tare. Curînd s-a așternut iarna cea neagră și lungă, ce-i zice *Fimbulwinter*, cînd trei ani de vifornită și ger năprasnic au pustiit lumea. În acest răstimp, doar lupul Fenrir se bucura și se împlinea la trup, căci era hrănit cu măduva celor ce călcau jurămintele și legea căsătoriei, iar numărul acestora creștea într-una. Apoi au urmat semne prevestitoare și mai cumplite : făpturi de spaimă zburau prin văzduh, cocoșul cel roșu-aprins de pe acoperișul Asgardului a prins a cînta tare, iar cel roșu-întunecat, de pe coperișul sălii unde-și făcea veacul Hela, s-a pornit să-i răspundă cucuriguind răgușit ; lupii Sköll și Hati au înfulecat soarele și luna ; întunericul a cuprins cerul, iar pămîntul a început să se zguduie de cutremure, atunci cînd Loki și-a sfărîmat cătușele, cînd Fenrir s-a smuls din ștreangul cu care era cetluit și cînd șarpele Midgardului și-a ridicat capul fioros deasupra talazurilor ce se frămîntau ca turbate. Tot atunci Garm, zăvodul tărîmului morții, a năvălit pe tărîmul de sus, urmat de tot felul de făpturi de spaimă și de jivine de pe tărîmul de sub pămînt. Lumea se dezlănțuise și se clătina din temelii. Sosise *Ragnarökul*, ziua amurgului zeilor, cu toate năprasnele și spaimele sale. Nornele ședeau abătute și mîhnite lîngă arborele lumii, care prinsese să se veștejească. Pe marea dezlănțuită se apropia „corabia morților", *Naglfar*, plină de uriașii gerului și chiciurii, dușmanii cei mai neîmpăcați ai Asenilor ; la cîrma ei era însuși Loki. Din altă parte venea în mare grabă uriașul Sutur, cel

cu spada de foc, urmat de cetele negre ale Muspelheimului.

Văzînd năvala dușmanilor, Heimdall a prins să sune aprig din cornul ce se auzea în toată lumea. Și, atunci, s-au deschis larg porțile Walhallei, din care a pornit la luptă, cu armură strălucitoare, însuși Odin, în fruntea oștilor de *Einherieri*. Alături de el se aflau toți Asenii, cu Heimdall, Tyr, Thor și Freyr în primele rînduri. Cetele dușmane s-au izbit cu înverșunare și s-a pornit o bătălie crîncenă, fără milă, bătălia din urmă de pe *Wigridfelde*, sau „Cîmpul bătăliei", adică locul unde s-a petrecut marea încleștare dintre lumi. Sub pașii grei ai lui *Sutur*, puntea ce ducea spre cer s-a năruit ; dar Sutur a început să se bată cu *Freyr*, care abia acum a avut prilejul să-i pară rău că dăruise slujitorului său *Skirnir* spada lui minunată, care lovea totdeauna de moarte adversarul, singura în măsură a înfrunta spada de foc a uriașului. Și, lipsit de spada sa fermecată, Freyr a fost ucis, oricît de vitează i-a fost împotrivirea. Aceeași soartă a avut-o și Tyr, care a fost omorît de Garm, fiara asemănătoare cu un cîine, care fusese și ea ținută cetluită, ca și lupul Fenrir, pînă în această zi din urmă ; dar, cu ultima suflare, a apucat și el să răpună fiara. Odin a trebuit să se măsoare în luptă cu lupul Fenrir, căci nimeni altul nu l-ar fi putut înfrunta. Lupta s-a terminat prin aceea că lupul l-a înghițit pe Odin, dar a fost și el ucis, la rîndu-i, de către Vidar răzbunătorul. Pasămite Vidar se pregătise îndelung pentru această luptă, în care trebuia să-și răzbune părintele : cu un picior a pironit în pămînt falca de jos a lupului, iar cu mîna dreaptă a apucat falca de sus și a tras de ea pînă cînd i-a despicat lupului botul și înghițitoarea, făcîndu-l să-și dea sufletul în dureri năprasnice. Vidar s-a încumetat să calce cu piciorul pe falca de jos numai pentru că avea încălțări fermecate, ce-l apărau de orice rană. Heimdall s-a luat la harță cu Loki și n-a încetat a se bate, pînă ce nu și-au dat amîndoi duhul, fiecare de mîna celuilalt.

Împotriva Șarpelui Midgardului s-a îndreptat Thor, care încă nu se împăcase cu gîndul că avusese cîndva prilejul să-l miruie în frunte cu ciocanul Mjölnir și scăpase acel prilej. Iazma căscase un gîtlej a cărui margine de jos era în talazuri, iar cea de sus tocmai în înaltul cerului. Thor, însă, n-a șovăit să năvălească asupra fiarei și s-o izbească de moarte cu ciocanul său fermecat. Dar aceasta a fost și ultima lui luptă, căci abia a mai apucat să facă nouă pași îndărăt, de lîngă capul iazmei, și a căzut, și el, răpus de aburul veninos pe care bala îl suflase asupră-i, în zvîrcolirea morții.

În iureșul bătăliei s-a stins orice urmă de viață. Midgardul, tărîmul oamenilor care fusese apărat pînă acum de orice primejdie, aflîndu-se sub ocrotirea Asenilor, a rămas pustiit și s-a prefăcut într-o împărăție a morții. Iar arborele lumii, Yggdrasil, care dăinuise neclintit atîta amar de vreme, își află acum sfîrșitul, căci *Nidhögg*, balaurul, a izbutit să-și împlinească opera de nimicire. S-a mai cutremurat arborele o dată din rădăcini pînă-n vîrf, coroana a prins a vui puternic și falnicul frasin s-a prăbușit în cele din urmă, într-o cădere deopotrivă de neasemuită și de înspăimîntătoare. Atunci Surt a dezlănțuit pălălaia focului peste pămînt, feciorii lui Muspel au prins a alerga peste tot pămîntul și întreaga lume s-a mistuit în flăcări. Orînduiala bine întocmită a universului, pe care Asenii o făuriseră odinioară cu înțeleaptă grijă, s-a făcut praf și pulbere în această nimicire fără margini :

Se stinge soarele,
Pămîntul se-afundă-n mare,
Din cer se năruie
Sclipitoarele stele.
Fumul și focul
Bîntuie de-a rîndul ;
Dogoarea cumplită
Se-nalță pîn-la cer.

Cumplită era nimicirea ce mistuia totul, dar chiar dacă părea să se fi stins orice urmă de viață, totuși viața s-a dovedit a fi mai puternică. Căci acum, cînd focul limpezise și lămurise totul, orice vină din trecut fusese ispășită și o lume nouă, mai bună, putea lua ființă. Vîrsta de aur, care domnise cîndva în lume, n-o mai împiedica nimeni acum să revină, iar Asenilor nu le mai sta nimic în cale, ca să renască izbăviți.

ZIUA CEA NOUĂ

La Gimle văd
O sală nouă,
Lucind în soare,
Acoperită cu aur;
Acolo trăi-vor
Vitezele cete,
Bucurîndu-se-n slavă
În vremi ce-or veni.

(Din *Prezicerile vizionarei*)

Amurgul zeilor, însă, n-a însemnat totodată și sfîrșitul lumii, căci Părintele-a-toate încă mai trăia și trudea. O zi din crugul lumilor se scursese cu tot ce avusese frumos și bun, cu toate vinovățiile și greșelile ei. Iar acum mijeau zorii unei alte zile. S-au scurs milenii după milenii și din talazurile apelor a răsărit un soare nou. Și nici un alt lup nu mai amenința firea, căci Vidar, feciorul tăcut al lui Odin, ucisese lupul Fenrir cu încălțarea sa de fier, fermecată, și își răzbunase părintele. Împreună cu Vidar a venit și Vali, răzbunătorul lui Balder, care scăpase, și el, din măcel. Totodată s-a mai reîntors în lume Balder și fratele său Hödur, care îl omorîse, dar cu care

s-a împăcat totuși. Un cer nou se boltea acum deasupra lumii noi. Iar pe culmea luminoasă a muntelui *Gimle*, adică „Acoperișul de nestemate", se înălța, în toată splendoarea, un nou palat al zeilor. Și, ca odinioară, în vremurile străvechi ale nevinovăției, zeii se jucau acum din nou cu scule de aur și cu tăblițe cu rune.

Pe pămînt, însă, a luat naștere o nouă viață: au răsărit ierburi, au înflorit flori, cîntau păsărele. Și două făpturi omenești, un fecior și o copilă, care, după voința Părintelui-a-toate, au supraviețuit pojarului lumii, dormind un somn ca acela al morții, în pădurea *Hoddmimir*, adică a lui „Mimir ocrotitorul", s-au trezit uimiți, la viață nouă. Numele lor erau *Lif* și *Lifthrasir*, adică „Viața" și „Putere de viață". Din ei s-a tras noua spiță a muritorilor. Zeii priveau cu drag în jos la acești oameni reîntineriți și le făceau semne cu mîna să urce la ei. Iar morții colindau din colină în colină, urcînd spre înaltul cerului și spre lăcașurile sacre ale zeilor.

Ca și prima zi din crugul lumilor, noua zi a început cu o stare de nevinovăție și de pace, cu îmbelșugată fericire. Dar tot ceea ce s-a petrecut în scurgerea timpului n-a fost determinat de întîmplarea oarbă, ci a fost hotărît dintru început de către cele ce menesc destinele, de către cele trei Norne, *Urd, Verdandi* și *Skuld*, care au rămas în ființă și după nimicirea lumii vechi și ivirea celei noi. Ele hotărăsc destinele nu numai ale oamenilor, dar și ale zeilor și ale dușmanilor acestora; într-un cuvînt: soarta întregii suflări e în mîna lor. Doar ele singure știu dacă pieirea forțelor potrivnice oricărei existențe este definitivă sau nu și dacă, renăscînd acestea, zorii atît de promițători ai noii zile ivite sînt amenințați de același sfîrșit, care a pus capăt zilei dintîi.

INDICE

Aarstein („Steiul vulturului"): loc unde *Helgi Hundingsbani* dă bătălia cu regele *Hunding* și îl răpune.

Acvitania sau *Aquitanien*: partea de sud-est a Galiei, devenită în anul 418 ducat vizigot, iar după 507, ducat franc.

Adils: rege al Suediei, căsătorit cu *Yrsa*, atacă Schleswigul și îl omoară pe *Frowin*; este ucis în luptă de feciorii acestuia, *Keto* și *Vigo*, după ce fusese dușmanul regelui *Helgi* și al lui *Hrolf Kraki*.

Aetti („Bunicul"): soțul *Ammei*, care a zămislit cu *Heimdall* pe *Karl*, părintele clasei țăranilor.

Agnar[1]: rege tînăr, căruia walkiria *Brünhilda* îi dă biruința în luptă, împotriva poruncii lui *Odin*, din care cauză este pedepsită de Părintele Zeilor.

Agnar[2]: feciorul regelui *Ragnar Lodbrock* și al *Thorei*, frate bun cu *Eireck* și frate numai de tată cu *Ivar*, *Björn*, *Hvitserk*, *Rögnvald* și *Sigurd Wurm-im-Auge*; cade în lupta împotriva regelui *Eystein* al Suediei.

Ai („Străbunul"): soțul *Eddei*[1], care a zămislit cu *Heimdall* pe *Thrael*, părintele clasei truditorilor și slugilor.

Aki: țăran bătrîn din Norvegia care trăiește împreună cu nevasta sa *Grima* în ocina *Spangarheide*; instigat de nevasta

sa, îl ucide prin somn pe *Heimir*, pentru a-l jefui ; apoi o crește ca pe o slujnică pe *Aslaug*, fetița ce-o îngrijea *Heimir*, și îi dă numele *Kraka*.

Alben : denumire dată unora dintre pitici, ființe suprapămîntene.

Albi : v. Alben.

Albii luminoși : v. Lichtalben.

Alberich : unul din regii *Elbilor* sau *Albilor*, păzitorul comorii *Nibelungilor*.

Alboin : feciorul regelui *Audoin* al longobarzilor ; ucide în luptă pe *Turismond*, fiul regelui gepid *Turisind* ; pentru a îndeplini un obicei vechi, *Alboin* merge la *Turisind* și primește din mîna lui armele care îl ridică în rîndul luptătorilor.

Alf [1] : („Elful") : feciorul regelui *Hialprek* din Danemarca ; se însoară cu *Hjördis*, soția lui *Sigmund*, după ce acesta a fost ucis de către regele *Hunding* și fiul său *Lyngvi*.

Alf [2] : feciorul regelui *Hrodmar* ; îl doboară în luptă dreaptă pe *Helgi*, fiul lui *Hjörvard*.

Ali [1] : v. Vali.

Ali [2] : rege viteaz stăpîn peste peninsula Schonen din Suedia, părinte al lui *Omud*, bunic al lui *Iörmunrek* ; cade ucis mișelește de vasalul său *Starkad*.

Allvata (Părintele atoate) : unul din numele date lui *Odin*.

Allwit („*Albă-toată*") sau *Herwör* : walküră care se mărită cu *Wölund*.

Alofa : fiica jarlului *Franmar* ; crește împreună cu *Sigrlinna*, fiica regelui *Svafnir*, a cărei educație fusese încredințată tatălui ei ; după moartea lui *Franmar*, este luată de soție de către *Atli*, vasalul regelui *Hjörvard*.

Alpher [citește Alp-her] : regele *Aquitaniei* care trimite ca zălog la curtea lui *Attila* pe fiul său *Walther*.

Alsvidr („cel fără seamăn de iute") : unul din cei doi telegari care trag carul lui *Sol* (Soarele) pe cer ; celălalt e *Arvakr*.

Alwis („Înțeleptul deplin") : piticul nopții care era logodit cu *Thrud*, fiica lui *Thor* ; zeul nu voia să încuviințeze căsătoria, decît dacă piticul îi răspundea la toate întrebările sale ;

astfel l-a tot întrebat o noapte întreagă, pînă ce s-au ivit zorile pe nesimțite, iar piticul s-a prefăcut în stană de piatră.

Amelung : rege al goților care-și avea regatul în Italia ; a avut trei feciori ; *Ermenrich* a luat Italia de mijloc și sud cu capitala la Roma, *Diether* s-a stabilit în Țara Baiuvarilor sau Bavaria cu capitala la Breisach, iar *Dietmar* a moștenit Lombardia sau Țara Longobarzilor și a avut capitala la Verona.

Amelungi : nume dat feciorilor regelui *Amelung* : *Ermenrich*, *Diether* și *Dietmar*.

Amleth : feciorul lui *Horwendill* și al *Geirthrudei*, fiica regelui *Hrörek* al Danemarcei ; pentru a-și răzbuna tatăl, ucis de propriu-i frate *Fengo*, și pentru a scăpa de primejdiile ce-l amenințau din partea acestui unchi suit pe tronul lui *Horwendill*, se preface smintit pînă ce sosește clipa răzbunării.

Amma („Bunica)" : soția lui Aetti ; a zămislit cu Heimdall pe *Karl*, din care s-a tras clasa țăranilor.

Amswartnir : rîu mare pe care se afla ostrovul *Lyngwi*, unde l-au cetluit zeii *aseni* pe lupul *Fenrir*.

Andvarafors : cascadă în care trăia piticul *Andwari* deghizat în peşte.

Andvaranaut („Odorul lui Andvari") : numele unui inel cu care *Odin* acoperă ultimul fir din blana lui *Otr* care se mai zărea.

Andvari : pitic foarte bogat care trăia în cascada *Andvarafors* prefăcut în pește ; Loki îl prinde și îi ia întreaga comoară, spre a plăti lui *Hreidmar* ispașă pentru uciderea fiului său *Otr* ; *Andwari* aruncă blestem greu asupra comorii, care ajunge mai apoi în stăpînirea lui *Fafnir* și a lui *Sigurd*, aducîndu-le nenorocire și moarte.

Angantyr [1] : un Wiking, feciorul lui *Arngrin* și *Eyfura* și părintele lui *Hervör*.

Angantyr [2] : feciorul lui *Höfund* și *Hervör*, frate cu *Heidrek*, care îl omoară la mînie.

Angantyr [3] : feciorul regelui *Heidrek* și al *Helgăi*, fiica lui *Harald* ; urmînd să fie jertfit lui *Odin* pentru a scăpa țara de secetă și foamete, *Heidrek* îi substituie pe fiul regelui *Harald*, pe

care îl și omoară; apoi ajunge rege, se luptă pentru moștenire cu fratele său vitreg *Hlöd*, fiul lui *Heidrek* și al *Sifkăi*, și îl doboară în luptă împreună cu cetele lui de huni.

Angurboda („Aducătoarea de nenorocire"): uriașă cu care *Loki* a zămislit pe *Hel*, pe „lupul *Fenrir*" și pe „șarpele *Midgardului*".

Aquitanien: v. Acvitania.

Arnheim: sala cea mare din cetatea *Dampstadt* a regelui *Angantyr*[3].

Arvakr („Straja zorilor"): unul din cei doi telegari care trag carul lui *Sol* (Soarele) pe cer; celălalt e *Alsvidr*.

Asen, pl. *Aseni*: nume al seminției zeilor nordgermanici, în fruntea cărora sta *Odin*.

Asfeld („Cîmpul Asenilor"): locul unde a avut loc bătălia dintre longobarzi și gepizi, în care *Alboin* l-a răpus în luptă pe *Turismond*.

Asgard („Olatul zeilor Aseni"): unul dintre cele trei tărîmuri din înaltul cerului, un ținut sacru unde locuiau și își aveau castelele zeii Aseni.

Ask sau *Askr* („Frasin"): primul bărbat creat de *Odin*, *Wili* și *We* sau de *Odin*, *Hönir* și *Lodur*.

Aslaug: fiica unui rege norvegian, ucis de dușmani în luptă; vasalul și părintele ei adoptiv *Heimir* îi scapă viața și o poartă cu el în surghiun, într-o cutie de harpă, pînă ce este ucis de țăranul *Aki* și de nevasta acestuia, *Grima*; crește apoi la ei, ca slujnică, sub numele *Kraka*; pînă cînd e luată de nevastă de către regele *Ragnar Lodbrok*, căruia îi dăruiește cinci feciori: *Ivar*, *Björn*, *Hvitserk*, *Rögnvald* și *Sigurd Wurm-im-Auge*; după ce *Ragnar* este ucis de regele *Ella*, nu-și află liniștea pînă ce feciorii ei nu-l răzbună.

Atli[1] (varianta nordică a numelui *Attila*): regele hunilor, care se însoară cu *Gudruna* după moartea lui *Sigurd* și îi invită apoi la un ospăț pe frații Gudrunei *Gunnar* și *Högni*, pentru a-i sili să-i dea lui comoara; după ce îi ucide pe amîndoi, moare străpuns cu spada de *Gudrun* prin somn.

Atli[2]: vasalul regelui *Hjörvard* și feciorul jarlului *Imund*.

Attila („Tătuca") sau *Etzel*: regele hunilor, la a cărui curte petrec un răstimp ca zălogi *Walther*, *Hildegunda* și *Hagen*.

Audhumbla sau *Audhumla* („Cea lăptoasă"): vacă uriașă născută din picăturile gheței topite a *Elivagarului*; din ugerul ei curgeau patru rîuri de lapte cu care își potolea foamea uriașul *Ymir*.

Audoin: regele longobarzilor, tatăl lui *Alboin*.

Aurboda („Dăruitoarea aurului"): una din cele nouă fecioare care o slujeau pe *Menglod*[2].

Aurvandill („Cel ce colindă pe mări"): bărbatul vrăjitoarei Groa; degerîndu-i degetul mare de la picior, *Thor* i l-a rupt și l-a aruncat pe cer în chip de stea.

Austri sau *Oster* („Răsăritul"): numele unuia din cei patru pitici care sprijineau bolta cerului pe umerii lor.

Awalin: unul din cei patru cerbi care alergau prin frunzișul „Frasinului lumii", mizdrind mugurii și lăstarii tineri și pregătindu-i pieirea.

Ägir sau *Gymir*: uriaș stăpîn al mărilor, soțul lui *Ran*; la ospățul dat de el în cinstea Asenilor, *Loki* îi batjocorește pe zei; părintele *Gerdăi* care se mărită cu *Asenul Freyr* (v. și Coiful lui Ägir).

Älrun: v. ölruna.

Äschere: sfetnic al regelui *Hrodgar*, ucis de mama căpcăunului *Grendel* în sala *Heorot*.

Balder sau *Baldur* („Stăpînul"): feciorul luminos al lui *Odin*, zeu al luminii, al dreptății, al purității și al nevinovăției; este ucis de fratele său orb *Höd* cu o săgeată din lemn de vîsc, la instigarea perfidă a lui *Loki*; *Hermodur* încearcă zadarnic să-l răscumpere de la *Hel*.

Baugi („Gîrbovitul"): uriaș, frate cu *Suttung*; i-a ajutat lui *Odin*, fără să știe cine e, să afle locul de sub *Hnitbjörg*, unde era ascuns miedul harului poeziei.

Bechlarn: cetate de graniță, pe Dunăre, a imperiului lui *Attila*, unde stăpînea comitele *Rüdiger*. (Astăzi localitatea *Pöchlarn* din Austria.)

Beli („Urlătorul"): uriaş, fecior al lui *Gymir* şi frate cu *Gerda*; a fost ucis de *Freyr* cu nişte coarne de cerb, întrucît zeul n-avea spada cu el.

Beowulf: nepot de fiică al regelui *Hredel* al gauţilor şi fiul lui *Ecgtheow*; mai tîrziu ajunge rege al gauţilor; învinge şi omoară pe căpcăunul *Grendel* şi pe muma lui care bîntuiau ţara craiului *Hrodgar* din Danemarca; moare otrăvit de muşcătura la gît unui balaur care îi pustia ţara şi pe care îl ucide.

Berchta: zeiţă măruntă ce-o însoţea pe *Frigga*, probabil o ipostază a ei; zeiţă a pămîntului şi a rodniciei, avea în alaiul ei sufletele copiilor morţi de timpuriu şi răsplătea pe torcătoarele harnice, pe cele leneşe certîndu-le.

Bergelmir („Cel ce urlă ca ursul"): singurul uriaş al gerului care a scăpat cu soţia sa într-o luntre, cînd ceilalţi uriaşi au pierit înecaţi în sîngele lui *Ymir*.

Bern: nume dat în legendele germanice oraşului *Verona* din Italia.

Berserker („Om în straie de urs"): denumire dată anumitor războinici despre care se spunea că, în stare extatică, pot fi cuprinşi de o furie necontrolată, ce le multiplică puterea şi îi determină să doboare pe oricine întîlnesc în cale.

Bestla: fiică de uriaş, soţia lui *Borr*, mama lui *Odin*, *Wili* şi *We*.

Beyla („Cocoaşă"): zeu mărunt al vîntului şi slujitor al lui *Freyr* (împreună cu *Byggwyr*).

Bifröst („Curcubeul"): pod ce lega cerul de pămînt şi pe care nu puteau păşi decît zeii, căci roşul din curcubeu era foc curat şi ardea orice altă făptură în afară de zei.

Bikki: sfetnic viclean al lui *Jörmunrek*, căruia îi dă sfaturi rele, împingîndu-l să-şi omoare nepoţii, feciorul şi soţia.

Bil („Cea ce apune"): fată, soră cu băiatul *Hiuki*, pe care *Mani* a luat-o în carul său şi care se vede de-atunci pe faţa lunii.

Bilskirnir („Casa de nezdruncinat"): sala cea mare din castelul *Thrudheim* al lui *Thor*.

Bjarki: luptător neînfrînt din ceata de berserkeri a lui *Hrolf Kraki* şi tovarăş de luptă cu *Hjalti*; *Hrolf* i-a dat de soţie pe însăşi fiica sa, *Hrut* sau *Drifa*.

Bjort („Strălucitoarea"): una din cele nouă fecioare care o slujeau pe *Menglod* [2].

Björn: feciorul regelui *Ragnar Lodbrok* şi al reginei *Aslaug*, frate bun cu *Ivar*, *Hvitserk*, *Rögnvald* şi *Sigurd-Wurm-im-Auge* şi frate de tată cu *Eirek* şi *Agnar*.

Bleik („Alba"): una din cele nouă fecioare care o slujeau pe *Menglod* [2].

Blid („Prietenoasa"): una din cele nouă fecioare care o slujeau pe *Menglod* [2].

Bodn („Propunere" sau „Îmbiere"): numele unuia din cele două ulcioare (v. şi *Son*) în care piticii negri *Fiallar* şi *Giallar* au adunat sîngele înţeleptului *Kvasir*, pe care l-au ucis.

Blain: v. Ymir.

Borghilda („Luptătoarea stăpînă a castelului"): prima soţie a regelui *Sigmund*, de care a trebuit să se despartă din pricina vrajbei cu rubedeniile ei de sînge, după ce îi dăruise un fecior, pe *Helgi Hundingsbani*.

Borr, *Bör*: feciorul lui *Bur(i)* şi părinte (împreună cu *Bestla*) al lui *Odin*, *Wili* şi *We*, primii născuţi din stirpea zeilor *aseni*.

Bödwild: fiica regelui *Nidud*, pe care *Wölund* o necinsteşte înainte de-a fugi zburînd cu aripi făurite de el însuşi.

Böllwerk („Răufăcătorul"): nume pe care şi l-a dat *Odin* faţă de uriaşul *Baugi*, cînd a pornit să fure miedul harului poeziei ascuns de *Suttung*.

Bragi [1] („cel mai de neam"): zeu Asen al artei poetice, feciorul lui *Odin* şi soţul *Idunei*; era socotit skaldul sau bardul cel mai vestit şi primea vitejii ce erau aduşi în Walhalla.

Bragi [2]: feciorul lui *Högni* şi frate cu *Sigruna* şi cu *Dag*; împreună cu părintele său cade în luptă, doborît de *Helgi Hundingsbani*.

Bravellir: loc unde are loc bătălia în care *Sigurd Hring* îl răpune pe *Harold Kampfzahn* şi se suie pe tronul lui.

Bredi : argatul lui *Skadi,* omorît de vecinul acestuia *Sigi,* din pricină că îl pizmuia pentru norocul avut la vînătoare.
Breidablick („Cel ce luminează departe"): castelul din *Asgard* al lui *Balder,* unde se afla altarul lui *Odin,* la care *Asenii* aduceau jertfe şi se rugau părintelui zeilor ; preotul altarului era *Balder.*
Breka : feciorul nobilului *Beanstans* din Norvegia ; se întrece la înot cu *Beowulf* vreme de cinci zile şi cinci nopţi pe marea furtunoasă.
Brimir : v. Ymir.
Brisingamen : salbă de aur cu nestemate a zeiţei *Freyja,* făurită de piticii *Brisingi ; Loki* o fură zeiţei pe cînd dormea, dar e silit de *Heimdall,* prin luptă, s-o restituie.
Brisingii : patru pitici din măruntaiele pămîntului, aurfăurari iscusiţi, care făuriseră salba *Brisingamen* pentru zeiţa *Freyja.*
Brokk („Viezurele") : pitic frate cu aurfăurarul *Sindri.*
Brunhilda sau *Brünhilda* („Luptătoarea cu platoşă"): walkirie care, nerespectînd porunca lui *Odin* şi dînd victoria lui *Agnar* împotriva lui *Hialmgunnar,* este pedepsită să doarmă într-un castel împrejmuit de flăcări, pînă va veni un viteaz s-o trezească ; *Sigurd* o trezeşte, se logodeşte cu ea, pleacă în lume şi o uită în urma unei băuturi vrăjite pe care i-o dă mama *Gudrunei ;* după ce *Sigurd* se însoară cu *Gudruna, Brünhilda* devine soţia lui *Gunnar,* care o învinge în trei probe cu ajutorul neştiut al lui *Sigurd ;* dintr-o ceartă cu *Gudrun, Brünhilda* află adevărul şi nu mai are linişte pînă ce *Gutthorm,* fratele lui *Gunnar* şi *Högni,* nu-l ucide pe *Sigurd ;* apoi îşi dă singură moartea şi e arsă pe rug împreună cu *Sigurd.*
Budli[1] : rege, tatăl *Brünhildei.*
Budli[2] *:* fratele lui *Sivard* şi feciorul lui *Omund,* unchiul regelui *Iörmunrek.*
Bur, Buri („Cel născut") : părintele lui *Borr* sau *Bör* şi bunicul lui *Odin, Wili* şi *We.*

Burgunzi : neam germanic aşezat pe malul stîng al Rinului ; a suferit o înfrîngere nimicitoare din partea hunilor lui Attila.
Byggwir („Cel ce îndoaie") : zeu mărunt al vîntului şi slujitor al lui *Freyr* (împreună cu *Beyla).*
Cheru : v. Tyr.
Coiful (lui) Ägir sau „Casca groazei" : coiful uriaşului *Ägir ;* era înspăimîntător la vedere, îngrozea şi împietrea pe oricine îl privea ; este găsit de *Sigurd* în comoara balaurului *Fafnir.*
Dag : feciorul lui *Högni* şi frate cu *Sigruna* şi cu *Bragi*[2] ; *după* ce *Högni* şi *Bragi*[2] sînt doborîţi în luptă de către *Helgi Hundingsbani,* iar el scapă cu viaţă jurîndu-i supunere, îl răpune pe *Helgi* cu ajutorul lui *Odin,* care îi împrumută propria suliţă.
Dain : unul din cei patru cerbi care alergau prin frunzişul „Frasinului lumii", mizdrind mugurii şi lăstarii tineri şi pregătindu-i pieirea.
Dainsleif : spada lui *Högni,* tatăl *Hildei ;* nu dădea greş niciodată şi, cînd era trasă din teacă, trebuia să facă moarte de om.
Dampstadt : cetatea lui *Angantyr*[3] din Ţara Goţilor hreizi de la Marea Baltică.
Delling : pitic sau elf, descendent din *Dallr* („Strălucitorul").
Diether[1] *:* fecior al lui *Amelung,* frate cu *Ermenrich* şi *Dietmar ;* a descălecat în Ţara Baiuvarilor cu capitala la Breisach ; a avut doi feciori, pe *Fritile şi Imbrecke,* cărora li se mai spunea *Harlungii.*
Diether[2] *:* fecior al lui *Dietmar* şi frate cu *Dietrich von Bern,* cu care merge în surghiun la curtea lui *Attila ;* cade în lupta pentru recucerirea ţării.
Dietmar : fecior al lui *Amelung,* frate cu *Ermenrich* şi *Diether,* a moştenit Lombardia sau Ţara Longobarzilor cu capitala la *Verona* sau *Bern ;* la moarte a lăsat doi feciori pe care i-a încredinţat lui *Hildebrand,* maestrul său de arme ; unul din ei este mai apoi vestitul *Dietrich din Bern,* celălalt se

numea: *Diether* și a căzut în luptă pentru recucerirea țării.

Dietrich din Bern: feciorul lui *Dietmar* și frate cu *Diether*; silit de unchiul său *Ermenrich* să-și părăsească cetatea de scaun, *Bern* sau *Verona*, și țara, petrece treizeci de ani în surghiun, cu toată cinstea, la curtea lui *Attila*, pînă ce izbutește să-și redobîndească țara cu ajutorul hunilor, după moartea lui *Ermenrich*.

Dise: zeități feminine din stirpea *vanilor*, legate de cultul fertilității și prăsnuite prin jertfe vegetale.

Donar: v. Thor.

Draupnir („Picurătorul"): inel de aur făurit de piticul aurfăurar *Sindri*; în fiece a noua noapte picurau din ele alte opt inele perfect identice; a fost dăruit lui *Odin*.

Drifa: v. Hrut.

Drogo din Strassburg: vasal al regelui *Gunther*, ucis de *Walther* în lupta de la *Wasgenstein*.

Dromi: a doua zgardă făcută de *Aseni*, mai puternică decît prima (*Laedhing*), cu care zeii au încercat să-l încătușeze pe lupul *Fenrir*; dar lupul a rupt-o și pe aceasta.

Dulin: pitic care făurește, împreună cu *Dvalin*, spada *Tyrfing*.

Duneyr: unul din cei patru cerbi care alergau prin frunzișul „Frasinului lumii", mizdrind mugurii și lăstarii tineri și pregătindu-i pieirea.

Dunheide: cîmpie întinsă pe care are loc bătălia dintre goții lui *Angantyr*[1] și hunii conduși de *Humli* și *Hlöd*.

Durathror: unul din cei patru cerbi care alergau prin frunzișul „Frasinului lumii", mizdrind mugurii și lăstarii tineri și pregătindu-i pieirea.

Durin: al doilea, ca putere, dintre primii pitici făuriți de *Aseni*; din porunca lui au fost făcuți alți pitici cu chip de om sau poate chiar oameni.

Dvalin: pitic care făurește, împreună cu *Dulin*, spada *Tyrfing*.

Dylgia: rîu în partea de răsărit a Europei centrale, lîngă care se afla bărăganul *Dunheide*, unde a avut loc lupta dintre goții lui *Angantyr*[2] și hunii conduși de *Humli* și *Hlöd*.

Eadgils: feciorul lui *Ohther* și frate cu *Eanmund*, cu care se răscoală împotriva unchiului lor *Onela*; fuge cu fratele său la regele *Heardred* al gauților, unde cer ajutor; după moartea fratelui său și a lui *Heardred*, se împrietenește cu *Beowulf*, cu care năvălește asupra lui *Onela* și îl doboară în luptă, devenind apoi rege în Suedia.

Eanmund: feciorul lui *Ohther* și frate cu *Eadgils*, împreună cu care se răscoală împotriva unchiului lor *Onela*; frații fug la regele *Heardred* al gauților și îi cer ajutor, dar *Onela* îi atacă și *Eanmund* cade în luptă alături de *Heardred*.

Ecgtheow: ginerele regelui *Hredel* al gauților și tatăl lui *Beowulf*.

Eckefried: pribeag din țara saxonilor și vasal al regelui *Gunther*; este ucis de *Walther* în lupta de la *Wasgenstein*.

Eckehard: părinte adoptiv și preceptor al lui *Fritel* și *Embrik*, nepoții de frate ai lui *Ermenrich*; luptă împotriva acestuia alături de *Dietrich* în bătălia de la *Ravena*.

Edda[1] („Străbuna"): soția lui *Ai*; a zămislit cu *Heimdall* pe *Thrael*, din care s-a tras clasa truditorilor și slugilor.

Edda[2] cea nouă sau *Edda prozaică* sau *Edda lui Snorri* („Snorra-Edda"): manual didactic cuprinzînd tehnica Skalzilor și versificația lor complicată; scrisă de islandezul *Snorri Sturluson* pe la 1220, ea cuprinde și multe cîntece despre zei și eroi, cum și redarea în proză, cu multe amănunte, a conținutului unor cîntece vechi.

Edda[3] *cea veche* sau *Edda cîntecelor* („Lieder-Edda") sau *Sämundar-Edda* („Edda lui Sämund"): culegere islandeză de cîntece în versuri aliterative despre zei și eroi și de poezii gnomice, scrisă pe la 1240; creație anonimă, atribuită greșit lui Sämund (care a trăit în sec. al XII-lea).

Edda cîntecelor: v. *Edda*[3] *cea veche*.

Edda lui Snorri: v. *Edda*[2] *cea nouă*.

Edda prozaică: v. *Edda*[2] *cea nouă*.

Eggther („Purtătorul spadei"): uriaș care păzea sala întunecatei *Hel* și cînta veșnic din harfă.

Egil: fratele lui *Wölund* și *Slagfidhr*; se căsătorește cu Walkiria *Olruna*; pentru lăudăroșenia sa de-a fi arcaș neîntrecut, e pedepsit să tragă într-un măr așezat pe capul copilului său; deși avea dreptul să tragă doar odată cu arcul, *Egil* scoate din tolbă trei săgeți, pentru ca, dacă da greș și omora copilul, să-l ucidă și pe rege.

Eider: rîu între țara anglilor și saxonilor din Danemarca; pe un ostrov din mijlocul lui luptă *Offa* victorios împotriva moștenitorului regelui saxonilor și salvează libertatea țării și a norodului său.

Einherier: nume dat voinicilor căzuți vitejește pe cîmpul de bătălie, pe care îi aduna *Odin* în *Walhalla* pentru bătălia cea mare din ziua „Amurgului zeilor".

Eir [1] („Cruțarea"): zeiță măruntă meșteră în tainele vindecării, doctoriță printre Aseni și cea mai bună prietenă a zeiței *Freyja*; după unele legende, slujitoarea ei.

Eir [2] („Pașnica"): una din cele nouă fecioare care o slujeau pe *Menglod* [2].

Eirek: feciorul regelui *Ragnar Lodbrok* și al *Thorei*, frate bun cu *Agnar* și frate numai de tată cu *Ivar, Björn, Hvitserk, Rögnvald* și *Sigurd Wurm-im-Auge*; este prins în luptă de regele *Eystein* al Suediei, care pune să-l arunce de sus în niște sulițe înfipte cu coada în pămînt.

Elben: denumire dată unora dintre pitici (v. și Alben, Elfi).

Elbi: v. Elben.

Elbii negri: v. Schwarzalben.

Eldir („Omul focului"): slujitor al lui *Ägir* (împreună cu *Fimafeng*); la ospățul lui *Ägir*, îi destăinuie lui *Loki* ce vorbesc zeii despre el în sală.

Elfii luminoși: v. Lichtalben.

Elfii negri: v. Schwarzalben.

Elivagar („Talazuri furtunoase"): erau numite rîurile ce porneau din *Hvergelmir* și ghețurile din *Ginungagap*.

Ella: rege al Angliei care îl aruncă în groapa cu șerpi pe regele *Ragnar Lodbrok*, după ce îl prinde în luptă; este omorît de feciorii lui *Ragnar*, veniți să-și răzbune părintele.

Elli („Bătrînețea"): uriașa dădacă a lui *Utgardloki*, cu care trebuie să lupte *Thor*; zeul nu izbutește s-o învingă, pentru că nimeni nu poate birui bătrînețea.

Embla („Ulmul"): prima femeie creată de *Odin, Wili* și *We* sau de *Odin, Hönir* și *Lodur* dintr-un trunchi de copac; este străbuna oamenilor din lumea dintîi.

Embrik: feciorul lui *Diether*, nepot de frate al lui *Ermenrich* și frate cu *Fritel*; amîndoi frații sînt cunoscuți sub numele de *Harlungi*; este ucis împreună cu fratele său de *Ermenrich*, la sfatul viclean al sfetnicului *Sibich*.

Eofor: luptător gaut, fiul lui *Wonred* și frate cu *Wulf*; ucide în luptă pe regele *Ongentheow* al suedezilor și e răsplătit de regele *Hygelak* al gauților cu mîna propriei sale fiice.

Ermenrich: v. *Iörmunrek*.

Erna („Cea vrednică"): soția lui *Iarl*; din ei se trage clasa nobililor.

Erp [1]: fecior al regelui *Ionak* cu țiitoarea sa *Ional*, frate vitreg cu *Hamdir, Sörli* și *Svanhilda*; cînd *Hamdir* și *Sörli* pornesc să-și răzbune sora ucisă de *Iörmunrek*, *Erp* este batjocorit și apoi omorît pe drum de frații săi.

Erp [2]: fecior al lui *Attila* și frate cu *Ortwin* [1]; luptă alături de *Dietrich* împotriva lui *Ermenrich* și cade în luptă împreună cu fratele său.

Etzel: numele dat de germani lui *Attila*.

Eylimi: rege puternic și vestit, pe a cărui fiică *Hjördis* a luat-o de soție *Sigmund*; cade împreună cu *Sigmund* în lupta pornită de un alt pețitor respins, *Lyngvi*.

Eystein: rege în Suedia și prieten cu *Ragnar Lodbrok* care, deși căsătorit cu Aslaug, o cere în căsătorie pe *Ingibörg*, fiica lui *Eystein*; cînd *Ragnar* nu-și mai ține făgăduiala de-a se însura cu fiica lui, *Eystein* îi devine dușman; atacat de *Eirek* și *Agnar*, feciorii lui *Ragnar*, îi răpune în luptă; este atacat apoi de către *Aslaug*, care-și luase numele de război *Randalin*, și de către feciorii acesteia și cade în luptă.

Fadir („Tatăl"): soțul lui *Modir* care a zămislit cu *Heimdall* pe *Iarl*, străbunul clasei nobililor.

Fafnir : feciorul lui *Hreidmar* și frate cu *Otr* și cu *Regin ;* după moartea lui *Hreidmar,* ia în stăpînire singur comoara părintelui său și se preface în balaur pentru a o păzi ; este omorît de *Sigurd,* la instigarea lui *Regin,* care voia să pună mîna pe comoară.

Falke : v. Valke.

Feng : v. Hnikar.

Fengo : fiul lui *Gerwendil* și frate cu *Horwendill,* cu care împarte slujba de guvernator al Iutlandei ; își ucide fratele, pentru a rămîne singur stăpîn în Iutlanda, se însoară cu văduva acestuia și încearcă să-i vină de hac și lui *Amleth,* fiul lui *Horwendill ;* dar cade victimă răzbunării lui *Amleth.*

Fenia : una din cele două uriașe surori (vezi și *Menia)* cunoscătoare ale viitorului și stăpîne pe destine ; ajunse captive la curtea regelui suedez *Fjölnir,* sînt cumpărate de *Frodi* ca slujnice și puse să învîrtească pietrele uriașe ale morii *Grotti,* unde macină bucurii și nenorociri sau comori și odoare, după voia stăpînului, pînă cînd îi macină și lui pieirea.

Fenrir sau *Fenris :* prima dintre odraslele zămislite de *Loki* cu uriașa *Angurboda,* avînd chip de lup uriaș ; zeii *Aseni* l-au ținut încătușat pînă în ziua „Amurgului zeilor", cînd a scăpat, a luptat împotriva zeilor *aseni,* l-a omorît pe însuși *Odin* și a fost ucis de feciorul acestuia *Vidar.*

Fensal („Castelul de la mare") : castelul din *Asgard* al zeiței *Frigg,* unde aceasta torcea un fir nesfîrșit dintr-o furcă cu caier de aur ; după alte legende, era castelul lui *Hermodur,* iar fluviul ce curgea de la acest castel spre *Lichtalfenheim* se numea „Calea laptelui".

Fensalir : v. Fensal.

Fiallar sau *Fjallar* („Tăinuitorul" sau „Iscoditorul") : unul din cei doi pitici care l-au ucis pe înțeleptul *Kvasir* și au făcut din sîngele lui, amestecat cu miere, miedul harului poeziei și al vorbirii înțelepte (v. și *Gjallar).*

Fesselhain : loc sacru unde *Dag* îl răpune în luptă dreaptă pe cumnatul său *Helgi,* pentru a-și răzbuna tatăl și fratele.

Fimfeng („Cel ce apucă îndemînatec") : slujitor al lui *Ägir* (împreună cu *Eldir).*

Fimbulwinter : iarnă lungă și grea, alcătuită din trei ani de viforniță și ger năprasnic, care a pustiit lumea ; a fost unul din semnele prevestitoare ale „Amurgului zeilor".

Fjalar : cocoș roșu care veghea lîngă uriașul *Eggther* pentru a-i trezi pe uriași la luptă în ziua „Amurgului zeilor".

Fjallar : v. Fiallar.

Fjolnir : fiul lui *Freyr* și *Gerda ;* a murit de timpuriu, înecat într-o butie cu mied, pe cînd se afla, ca oaspete, la regele *Frodi.*

Fjolswid („Cel mult-ndemînatec") : uriaș ce sta de pază la castelul frumoasei *Menglod ;* are un schimb de cuvinte meșteșugite cu *Swipdag,* cînd acesta vine s-o pețească pe *Menglod.*

Fjölnir [1] („Cel cu multe chipuri") : unul din numele date lui *Odin* (vezi și *Hnikar).*

Fjölnir [2] *:* rege al Suediei, de la care cumpără *Frodi* cele două slujnice uriașe, *Fenia* și *Menia,* care învîrtesc la moara *Grotti.*

Folko : unul din vasalii din *Keto,* aduce regelui *Wermund* vestea despre năvala oștilor regelui *Adils* al Suediei.

Folkwang („Cîmpiile norodului") : castelul din *Asgard* al lui *Tyr,* unde acesta îi ducea pe voinicii de stirpe nobilă căzuți voinicește în luptă și aduși de walküre.

Forniotur : uriaș, părinte al lui *Ägir,* al lui *Logi* și al lui *Kar.*

Forseti : zeu *Asen,* fiul lui *Balder* și *Nanna,* frumos la înfățișare ; avea în *Asgard* castelul *Glitnir* („Strălucitorul"), unde ținea giudeț în fiece zi, făcînd dreptate zeilor și oamenilor ; zeu al dreptății.

Franmar : jarl al regelui *Svafnir* și părinte adoptiv al fiicei acestuia, *Sigrlinna,* pe care o crește împreună cu fiica sa *Alofa ;* după ce *Svafnir* e ucis de regele *Hrodmar, Franmar* ascunde fetele într-o casă de la hotar, pe acoperișul cărei veghează preschimbat în vultur, pînă ce este omorît cu sulița de *Atli,* vasalul regelui *Hjörward.*

Frasinul lumii: v. Yggdrasil.

Freki („Hulpavul"): unul din cei doi lupi (v. și *Geri)* care mîncau bucățile din mistrețul Sährimnir ce erau destinate lui Odin și pe care zeul li le arunca; însoțitori permanenți ai „părintelui zeilor".

Freya: v. Frigg și Freyja.

Freyja sau *Freya* („Doamna" sau „Stăpîna"): zeiță inițial *vană,* fiica lui *Niörd* și *Nerthus,* sora lui *Freyr;* căsătorită la început cu *Od* sau *Odur,* zeul cerului și vînturilor, este închipuită apoi ca zeița fecioară ce veghea asupra iubirii și primăverii; ajunge în *Asgard,* împreună cu părintele și fratele său, ca zălog la încheierea păcii dintre *vani* și *aseni,* pe care îi învață meșteșugul descîntecului; i se mai spune și *Menglod* sau *Menglöd* și *Vanadis,* adică *„Disa Vanilor"* (vezi *Dise);* călărea pe mistrețul *Hildeswin* sau umbla într-un car tras de pisici; avea un veșmînt din pene, cu care umbla prin văzduh aducînd ploaia rodnică a verii.

Freyr: inițial zeu din semința *Vanilor,* fiul lui *Niörd* și al lui *Nerthus,* frate cu *Freyja;* ajunge în Asgard ca zălog la încheierea păcii dintre aseni și vani, apoi devine zeul soarelui și al luminii cerești, în care calitate umbla călare pe mistrețul *Gullinbursti;* stăpînea și corabia *Skidbladnir;* ziua lui se prăznuia la sărbătoarea *Jul,* ziua solstițiului de iarnă; dăruia căldură și rodnicie ogoarelor și aducea belșugul recoltei; de pe tronul lui *Odin* din *Hlidskjalf,* o zărește pe fecioara *Gerda,* fiica uriașului *Gymir,* pe care o îndrăgește și cu care se însoară.

Fridleif: feciorul regelui *Skjöld* și tatăl lui *Frodi*[1].

Frigg sau *Frigga* soția lui *Odin,* regină peste zei și oameni; i se mai spunea uneori și *Frija* sau *Freya,* spre deosebire de zeița *Freyja* de origină vană; zeiță a fertilității, ocrotitoare a căsniciilor și a nașterilor; echivalentă a italicei *Venus* (de unde și denumirea de *Freitag* pentru *dies Veneris,* adică „vineri").

Frija: v. Frigg.

Fritel: feciorul lui *Diether,* nepot de frate al lui *Ermenrich* și frate cu *Embrik;* amîndoi sînt cunoscuți sub numele de *Harlungi;* este ucis împreună cu fratele său de *Ermenrich,* la sfatul viclean al lui *Sibich.*

Fritile: v. Fritel.

Frodi[1] („Înțeleptul"): rege, fiu al lui *Fridleif* și nepot al lui *Skjöld,* care era nepotul lui *Odin;* la curtea lui moare *Fjolnir,* fiul lui *Freyr,* înecat într-o butie de mied; este domnul „epocii de aur"; germanii îi spun *Frute* sau *Fruote.*

Frodi[2]: fratele lui *Halfdan,* din stirpea *Skjöldungilor;* amîndoi stăpîneau împreună Danemarca; pentru a rămîne singur stăpîn în țară, își ucide fratele; dar feciorii acestuia, *Roar* și *Helgi,* răzbună omorul, dînd foc sălii și silindu-l să ardă în ea.

Frowin: bătrîn duce al Schleswigului, socrul lui *Offa* și părinte al lui *Keto* și al lui *Vigo;* moare în lupta cu regele *Adils* al Suediei.

Frute („Înțeleptul"): vasalul și sfetnicul cel mai înțelept al regelui *Hetel,* soț de arme al lui *Horand,* împreună cu care stăpînește peste Danemarca; ia parte la răpirea domniței *Hilda,* fiica lui *Hagen,* și la lupta împotriva acestuia.

Fulla sau *Volla* („Îmbelșugarea" sau „Abundența"): soră sau soață a zeiței *Frigga;* descîntă, și ea, fără succes cînd noatenul lui *Balder* și-a scrîntit piciorul.

Fursive: rîu din Suedia, care curgea pe lîngă Uppsala și se vărsa în Marea Baltică.

Gamelo von Meto: vasal al regelui *Gunther,* ucis de *Walther* în lupta de la *Wasgenstein.*

Gardariki: regat la Marea Baltică în care stăpînea regele *Hrollaug.*

Garm: cîinele infernului, care păzea trecerea peste rîul *Gjöll* și sta la pîndă în peștera *Gnipahellir.*

Gaut: crai al suedezilor învins și detronat de *Jörmunrek.*

Gauten: v. gauți.

Gautland sau *Götland* („Țara gauților"): regiune în sudul Suediei, unde locuiau gauții.

Gauți sau *Gauten* : popor ce trăia în ținutul Gotland din sudul Suediei.
Gefion („Feciorelnica") : zeiță *asen*, ocrotitoare a fecioarelor ; cunoștea destinele lumii la fel ca *Odin* ; probabil o ipostază a zeiței *Frigga*.
Geirolul („Purtătoarea de suliță") : una dintre walküre.
Geirröd („Pacea suliței") : uriașul fulgerelor, dușman neîmpăcat al lui *Thor* ; prinzîndu-l pe acoperișul casei sale pe *Loki*, care venise cu veșmîntul de pene al zeiței *Freyja*, îl obligă să-l momească pe *Thor* să vină neînarmat la casa sa ; pe drum, uriașa *Grid*, binevoitoare *asenilor*, îl previne pe *Thor* și îi dă arme, cu care acesta îl ucide pe *Geirröd* și pe cele două fiice ale sale *Gjalp* și *Greip*.
Geirthruda : fiica regelui *Hrörek* al danezilor, măritată cu *Horwendill*, căruia îi dăruiește un fecior, pe *Amleth* ; după ce *Horwendill* este ucis de fratele său *Fengo*, devine soția acestuia.
Gelgja : capătul zgardei *Gleipnir*, cu care l-au priponit *asenii* pe lupul *Fenrir* de lespedea *Gjöll*
Ger : rege bătrîn din Irlanda, părintele lui *Sigeband*.
Gerda : fecioară luminoasă, fiică a uriașului *Gymir* ; *Freyr* a zărit-o odată din *Asgard*, de pe tronul lui *Odin* din *Hlidskjalf*, și s-a îndrăgostit de ea ; slujitorul *Skirnir* a pețit-o pentru *Freyr*, care s-a căsătorit cu ea în „Dumbrava înflorită" ; au avut un copil *Fjolnir*.
Geri [1] („Lacomul") : unul din cei doi lupi (v. și *Freki*) care mîncau bucățile din mistrețul *Sährimnir* ce erau destinate lui *Odin* și pe care zeul li le arunca ; însoțitori permanenți ai „părintelui zeilor".
Geri [2] („Lacomul") : unul din cei doi zăvozi care păzeau castelul unde locuia *Menglod* (v. și *Gifir*).
Gerlinda : soția regelui *Ludwig* din Normandia și mama lui *Hartmut*, răpitorul *Gudrunei* ; ea o supune pe *Gudruna* la corvezi umilitoare, sperînd să-i înfrîngă dîrzenia ; a fost omorîtă de *Wate* la cucerirea cetății *Kassiane*.
Gersimi („Comoara") : fiica zeiței *Freyja* cu *Odur*, soră cu *Hnoss*.

Gerwendill : guvernator în Iutlanda al regelui danez *Hrörek* și tatăl lui *Horwendill* și *Fengo*.
Gerwit : vasal al regelui *Gunther* și prieten bun al lui *Patafried* ; este ucis de *Walher* în lupta de la *Wasgenstein*.
Gestumblindi („Gest Orbul") : vasal atotputernic al regelui *Heidrek* din Țara Goților, pe care acesta îl dușmănea ; chemat de *Heidrek* la o întrecere de cimilituri pentru a-și salva capul, *Gestumblindi* este înlocuit de *Odin*, care îl învinge pe *Heidrek*.
Giallar sau *Gjallar* („Rapsodul" sau „Cîntărețul") : unul din cei doi pitici care l-au ucis pe înțeleptul *Kvasir* și au făcut din sîngele lui amestecat cu miere miedul harului poeziei și al vorbirii înțelepte (v. și *Fjallar*).
Giallarhorn : v. Gjallarhorn.
Gibich sau *Gibeche* : regele francilor și tatăl lui *Gunther*, în locul căruia trimite pe *Hagen von Tronje* ca zălog la curtea lui Attila.
Gifr („Hulpavul") : unul din cei doi zăvozi care păzeau castelul unde locuia *Menglod* (v. și *Geri*).
Gilling : uriaș omorît de piticii negri *Fiallar* și *Giallar*.
Gimle („Acoperișul de nestemate") : numele unui munte, pe a cărui culme luminoasă se înalță noul palat al zeilor din lumea cea nouă ; în el locuiau *Vidar* și *Vali* împreună cu *Balder* și *Hödur*, care scăpaseră de la Hel.
Ginungagap, *Ginnungagap* („Hăul ce se cască") : neființa dinainte de începuturile lumii, asemănătoare cu o genună fără fund ; în ea se vărsau cele douăsprezece fluvii izvorîte din *Hvergelmir*, care au umplut hăul, iar apele lor au încremenit, înghețate, cam prin locul pe unde se află astăzi pămîntul.
Giuki : rege puternic de pe Rin, părintele lui *Gunnar*, *Högni* și *Gutthorn* și al domniței *Gudrun* ; soția lui, *Grimhilda*, era meșteră în vrăji și descîntece.
Giukungi : nume dat feciorilor regelui *Giuki*.
Gizur : vasal al regelui *Höfund*, se îngrijește de creșterea lui *Heidrek* ; apoi apare în suita fiului acestuia *Angantyr* [3] ; i se mai spune „conducătorul Greutungilor" (adică al ostrogoților).

Gjallar: v. Giallar.

Gjallarhorn („Cornul ce răsună puternic"): cornul cu care *Heimdall* vestește începutul luptei în ziua „Amurgului zeilor".

Gjalp („Spargerea talazurilor"): numele uneia din fiicele lui *Geirröd*, care sta într-o văgăună, de unde sufla și făcea să se umfle și să se învolbure apele rîului *Vimur*, cînd trecea *Thor* prin el în drum spre casa uriașului *Geirröd*; apoi a încercat, împreună cu sora ei *Greip*, să-l strivească pe *Thor* între scaunul pe care ședea și tavan, dar zeul le-a rupt junghetura la amîndouă.

Gjöll[1]: lespede de piatră, de care au legat *asenii* zgarda *Gleipnir* și pe care au îngropat-o în pămînt, atunci cînd l-au cetluit pe lupul *Fenrir*.

Gjöll[2] („Vuitorul"): rîul infernului care despărțea lumea celor vii de tărîmul morților și peste care ducea podul *Gjöll*.

Glad: v. Skinfaxi.

Gladsheim („Strălucitorul" sau „Lumea bucuriei"): cel mai măreț și frumos dintre castele din *Asgard*, castelul lui *Odin*; i se mai spunea și *Walhalla*.

Glastheim: v. Glitnir.

Gläsisval: v. Gläsisvellir.

Gläsisvellir sau *Gläsisval*: ținutul vieții fără moarte și al bucuriei, unde nu era nici bătrînețe, nici boală și nici moarte.

Gleipnir: a treia zgardă, făurită de „elbii negrii" din sînul muntelui, cu care *asenii* l-au încătușat definit pe lupul *Fenrir*; era făcută din zgomotul pașilor mîței, din barba femeii, din rădăcinile muntelui, din vînă de urs, din răsuflarea peștelui și din scuipat de păsărele.

Gleitnir: v. Glitnir.

Glitnir sau *Gleitnir*, *Glastheim* („Strălucitorul"): castelul din *Asgard* al lui *Forseti*.

Gna („Cea sublimă"): mesageră a zeiței *Frigg*, umbla prin lume cu iuțeala gîndului, călărind pe *Hofwarpnir* sau „telegarul morții"; probabil o ipostază a *Friggăi*.

Gnipahellir: peșteră în care sta la pîndă *Garm*, cîinele infernului ce păzea trecerea peste rîul *Gjöll*.

Gnitaheide: cîmpie pe care *Sigurd* îl omoară pe *Fafnir* și îi ia comoara.

Gofn: alt nume al zeiței *Freyja*.

Goldemar: unul din regii *Elbilor*.

Gondul: v. Gunda.

Gotelinda: soția lui *Rüdiger* din Bechlarn.

Goti: calul lui *Gunnar*.

Goții greutungi: denumire dată ostrogoților.

Goți hreizi sau *Hreidgoten*: trib gotic aflat la gurile Vistulei prin sec. al II-lea (î.e.n.).

Goții tervingi: denumire dată vizigoților.

Göndlir („Vrăjitorul" sau „Părintele vrăjilor"): unul din numele date lui *Odin*.

Gram: spada lui *Sigurd* (în legendele nordice).

Grani: armăsarul, descendent din *Sleipnir*, pe care *Sigurd* îl alege la sfatul unui moș, sub înfățișarea căruia se ascundea *Odin*.

Greip („Jefuitoarea"): una din fiicele uriașului *Geirröd* care a încercat împreună cu sora ei *Gjalp* să-l strivească pe *Thor* între scaunul pe care ședea și tavan; dar zeul le-a rupt junghetura la amîndouă.

Grendel: căpcăun care pustia țara regelui *Hrodgar* al Danemarcei; este răpus, împreună cu mama sa, de către *Beowulf*.

Greutung: v. Gryting.

Greutungi: v. Goții greutungi.

Grid („Violență" sau „Înfocare"): bătrînă uriașă, binevoitoare față de *aseni*, care îl previne pe *Thor* de intențiile viclene ale lui *Geirröd*, cînd zeul mergea neînarmat spre casa uriașului la un presupus ospăț; totodată *Grid* îi dă toiagul ei fermecat *Gridarvöl*, mănușile ei de fier și brîul vrăjit care înzecea puterile.

Gridarvöl („Toiagul lui Grid"): numele toiagului fermecat al uriașei *Grid*, pe care aceasta i-l dă lui *Thor*, cînd mergea neînarmat la uriașul *Geirröd*.

Gridr: uriașă care a zămislit cu *Odin* pe *Vidar*.

Grima: soția țăranului norvegian *Aki*, pe care îl instigă să-l omoare pe ***Heimir*** și să-l jefuiască.

Grimhilda („Hilda cea cumplită"): soția lui *Giuki* și mama lui *Gunnar*, *Högni* și *Gutthorm* și al domniței *Gudruna*; îi dă lui Sigurd o băutură vrăjită, ca s-o uite pe ***Brünhilda***, apoi îl însoară cu *Gudruna*.

Gripa: rîu în țara goților hreizi de la Marea Baltică, pe malul căruia *Angantyr* i-a găsit pe ucigașii părintelui său, regele *Heidrek*, și le-a făcut de petrecanie.

Grjotuňagard („Locul îngrădit de steiuri"): loc la hotarul dintre *Asgard* și *Utgard*, unde *Thor* s-a luptat cu uriașul *Hrungnir* și l-a răpus.

Groa: uriașă vrăjitoare chemată de *Thor* să-i descînte rana produsă de o spărtură de piatră din ghioaga lui *Hrungnir*.

Grotti: numele morii fermecate a lui *Frodi* [1], care măcina bucurii și nenorociri sau comori și odoare, după cum dorea stăpînul ei; roțile imense ale morii le învîrteau două uriașe: *Fenia* și *Mania*.

Grungnir: v. Gungnir.

Gryting sau *Greutung*: nume vechi al ostrogoților; conducătorul grytingilor sau greutungilor este titlul dat bătrînului *Gizur*, vasalul lui *Angantyr* [3].

Gud: v. Gunda.

Gudmund: feciorul lui *Granmar* și fratele lui *Hödbrodd*; moare doborît de ***Helgi Hundingsbani*** în lupta dintre acesta și stirpea lui *Högni*.

Gudrun sau *Gudruna* [1]: fiica regelui ***Giuki*** și soră cu *Gunnar*, *Högni* și ***Gutthorm***; se căsătorește cu ***Sigurd***, iar după moartea acestuia devine soția lui *Atli*, regele hunilor; cînd *Atli*, lacom să pună mîna pe comoara lui ***Sigurd*** și a ***Giukungilor***, îl poftește pe ***Gunnar*** și ***Högni*** la un ospăț, unde să-i omoare, *Gudruna* încearcă să-și prevină frații; aceștia vin totuși și sînt omorîți de ***Atli***; ***Gudruna*** îi răzbună, omorînd pe copiii ei și pe cei ai lui Atli, dîndu-i să-i mănînce la ospăț; apoi îi împlîntă spada în piept, în timp ce dormea beat, și dă foc sălii, în ale cărei flăcări arde și ea.

Gudruna [2]: fiica regelui ***Hetel*** și a reginei ***Hilda***, soră cu ***Ortwin***; logodită cu regele ***Herwig*** din Seeland, este răpită de regele ***Hartmut*** din Normadia, primul ei pețitor refuzat, și ținută în captivitate, unde e supusă la corvezi umilitoare; după cincisprezece ani, e eliberată de ***Ortwin*** și ***Herwig***, cu care se și mărită.

Gullfaxi („Păr de aur"): telegarul uriașului ***Hrungnir***; trece în posesia lui ***Thor***, după ce acesta îl ucide pe uriaș; cînd ***Magni*** îl scapă de sub ***Hrungnir***, care căzuse peste el, ***Thor*** vrea să-i dăruie pe ***Gullfaxi***, dar ***Odin*** îl oprește.

Gullinbursti („Peri de aur") sau ***Slidhrugtanni*** („Cel cu dinți primejdioși"): mistreț cu perii coamei din aur, făurit de piticul aurfăurar ***Sindri***; alerga mai iute decît orice telegar, ziua și noaptea, pe uscat și pe mare, și lumina noaptea cu coama sa, încît nu greșea niciodată drumul; a fost dăruit lui ***Freyr***.

Gullinkambi („Cel ce are creastă de aur"): cocoș care stă de veghe în „Frasinul lumii" și îi trezește pe zei pentru bătălia cea mare din ziua amurgului zeilor.

Gulltop („Cel cu păr ca aurul pe frunte"): calul lui ***Heimdall***.

Gullweig („Puterea aurului"): femeie din seminția zeilor ***vani***, mare meșteră în tainele vrăjilor; ducîndu-se în ***Asgard***, a fost înțepată cu sulițele și arsă de trei ori în foc de către zeii ***aseni***; din această pricină zeii ***vani*** au pornit lupta împotriva ***asenilor***; pacea ce a urmat a fost întărită prin dare reciprocă de zălogi: ***asenii*** i-au dat pe ***Mimir*** și ***Hönir***, iar ***vanii***, pe ***Niörd*** și pe copiii săi: ***Freyr*** și ***Freya***.

Gunda sau ***Gunn***, ***Gud***, ***Gondul*** („Luptătoarea"): una dintre walküre.

Gungnir sau *Grungnir*: numele suliței miraculoase a lui *Odin*, care nu greșea niciodată ținta; a fost făurită de piticii aurfăurari feciori ai lui *Ivaldi*.

Gunn: v. Gunda.

Gunnar: feciorul regelui *Giuki*, frate cu *Högni*, *Gutthorm* și *Gudrun*; o pețește pe *Brünhilda* și o învinge în trei probe, cu ajutorul neștiut de nimeni al lui *Sigurd*; cînd *Brünhilda* află adevărul și cere moartea lui *Sigurd*, *Gunnar* pune la cale, împreună cu *Högni*, moartea viteazului și îl convinge pe *Gutthorm* să-l omoare; *Atli* îl ia prins împreună cu *Högni* și îi cere să-i dea comoara lui *Sigurd*, dar *Gunnar* pune condiția să-i aducă inima lui *Högni*; hunii i-o aduc dar el refuză să mai dea comoara; e aruncat în groapa cu șerpi, unde își află sfîrșitul.

Gunnlöd („Cea ce cheamă la luptă"): fiica uriașului *Suttung*, pusă să păzească miedul harului poeziei ascuns sub muntele *Hnitbjörg* („Munții ce se bat în capete").

Gunno: frate de lapte al lui *Iörmunrek*, cu care este luat captiv de regele slavilor *Ismar*, de unde fug împreună.

Gunther: feciorul regelui *Gibich* al francilor, ajuns el însuși rege la *Worms*; cînd află că *Walter* și *Hildegunda* trec prin țara lui în drum spre casă, pornește să-i atace cu doisprezece vasali, împotriva sfatului lui *Hagen*, întrucît vrea să le ia comoara; în lupta de la *Wasgenstein*, unsprezece dintre vasali pier de mîna lui *Walther*, *Gunther* pierde un picior, în timp ce *Hagen* rămîne fără un ochi, iar *Walther* fără o mînă.

Gutthorm: feciorul regelui *Giuki*, frate cu *Gunnar*, *Högni* și *Gudrun*; la instigarea fraților săi îl ucide pe *Sigurd*; a fost apoi ucis de hunii lui *Atli*.

Gymir: v. Agir.

Hadawart: vasal al regelui *Gunther*, este ucis de *Walther* în lupta de la *Wasgenstein*.

Hadubrand: feciorul lui *Hildibrand*, ucis de tatăl său în luptă cînd acesta se întoarce împreună cu *Dietrich* de la curtea lui *Attila*, pentru a recuceri țara de la *Ermenrich*.

Hagal: părintele adoptiv al lui *Helgi Hundingsbani*, pe care l-a crescut și l-a educat împreună cu propriul său fecior *Hamal*.

Hagathie: părintele lui *Hagen* [1], despre care *Gunther* afirmă la mînie că era fricos.

Hagen [1]: vasal al regelui *Gibich*, trimis de acesta ca zălog la curtea lui Attila în locul fiului său *Gunther*; viteaz fără pereche, fuge de la huni acasă; cînd fug și *Walther* cu *Hildegunda* și trec prin *Franconia*, *Gunther* îi atacă pentru a le lua comoara; *Hagen* se opune și nu acceptă să lupte împotriva lui *Walther*, decît după ce acesta îi omoară pe toți cei unsprezece vasali ai lui Gunther; la sfîrșitul luptei, *Hagen* rămîne fără un ochi, *Walther* fără o mînă și *Gunther* fără un picior.

Hagen [2]: fiul regelui *Ger* din Irlanda, este răpit de o pajură și dus pe o insulă unde mai găsește trei copile de rege, răpite și ele de pasărea măiastră; după ce ucide pasărea și toți puii ei, *Hagen* ajunge acasă, se însoară cu una din copile, pre nume *Hilda*, cu care are o fiică, pe care o numește tot *Hilda*; această copilă e răpită de regele *Hetel*; *Hagen* îl urmărește și dă o bătălie împotriva lui, apoi se împacă și *Hetel* se căsătorește cu *Hilda*.

Halfdan: fratele lui Frodi [2], din stirpea *Skjöldungilor*; amîndoi stăpîneau împreună Danemarca; *Halfdan* este ucis de fratele său *Frodi*, care voia să fie singur stăpîn în țară; dar este răzbunat de feciorii săi *Roar* și *Helgi*, care îl ard pe *Frodi* în sala lui.

Ham: nume sub care se ascunde *Helgi* în casa cumnatului său *Sävil*.

Hamal: feciorul lui *Hagal* (părintele adoptiv al lui *Helgi Hundingsbani*) și soț de luptă al lui *Helgi*.

Hamdir: feciorul lui *Ionak* și al *Grimhildei*, frate cu *Sörli* și frate doar de tată cu *Erp*; împreună cu *Sörli*, îl ucide pe *Erp*, apoi își răzbună sora vitregă, pe *Svanhilda*, tăind mîinile și picioarele lui *Ermenrich*, care o ucisese, dar cade în luptă împreună cu fratele său, omorît cu pietre.

Harald: rege al goților hrezi, la curtea căruia este crescut *Heidrek*.

Harald Kampfzahn: rege al Danemarcei, ultimul vlăstar din dinastia *Siklingilor*; cade în bătălia de la *Bravellir*, răpus de *Sigurd Hring*, care îi ia locul pe tron.

Harald Schönhaar („Păr-frumos"): feciorul *Ragnhildei*, fiica lui *Sigurd Warm-im-Auge*, și strănepotul lui *Ragnar Lodbrok*; el a înfăptuit unitatea Norvegiei, instituind un singur regat mare în locul vechilor regate locale.

Harbard („Barbă-căruntă"): nume pe care și-l dă *Odin*, cînd face pe brudarul și are gîlceava cu *Thor*.

Harfada: munți înalți (probabil Carpații ?), la poalele cărora e omorît *Heidrek* de cei nouă robi ai săi.

Harlungi: nume dat nepoților lui *Iörmunrek*, *Fritel* și *Embrik*, feciorii lui *Diether*.

Harold: rege al goților hreizi de la gurile Vistulei; îl primește pe *Heidrek* la curte, ca ajutor în războaie, ulterior îi dă o jumătate de regat și pe fiica sa *Helga* de soție; este ucis apoi în luptă de *Heidrek*, după uneltiri viclene.

Harmut: fiul regelui *Ludwig* și al reginei *Gerlinda* din Normandia; pețind-o pe *Gudruna* și fiind refuzat, o răpește și o ține captivă cincisprezece ani în cetatea sa *Kassiane*; după eliberarea *Gudrunei* și după moartea regelui *Ludwig*, ucis de *Herwig*, *Hartmut* e băgat în temniță, apoi iertat, și se însoară cu *Hildeburg*, soața de captivitate a *Gudrunei*.

Hati („Cel vrednic de ură"): lup care aleargă toată noaptea în urma carului lunii, producînd pălirea ei, adică eclipsele.

Hädkyn: feciorul regelui *Hredel* al gauților și frate cu *Herebald* și *Hygelak*; îl ucide din greșeală pe fratele *Herebald*, printr-o săgeată țintită nefericit.

Heardred: feciorul regelui *Hygelak* și rege al gauților după moartea acestuia; este ucis în luptă de *Onela*.

Hedin[1]: rege puternic, feciorul lui *Hjarrand*, o răpește pe *Hilda* și se luptă cu părintele ei *Högni*.

Hedin[2]: frate vitreg al lui *Helgi* și fecior al regelui *Hjörvard*.

Hegelingen („Țara Hegelingilor"): țara peste care domnea regele *Hetel*.

Heidrek: feciorul lui *Höfund* și *Hervör*, frate cu *Angantyr*[2], pe care îl ucide la mînie; ajuns rege, îl învinge pe regele *Humli* al hunilor, o ia ca zălog pe fiica acestuia *Sifka*, pe care după un an o trimite îndărăt la curtea lui Humli; apoi se însoară cu *Hergerd*, fiica regelui *Hrollaug*, are o întrecere în cimilituri ca *Gest Orbul*, care nu e decît *Odin* deghizat, și, văzînd că e învins, vrea să-l ucidă cu spada; drept pedeapsă *Odin* îi sortește să fie omorît de robii săi.

Heidrun: capră care își făcea veacul pe acoperișul *Walhallei* și păștea pe crengile „Frasinului lumii", contribuind la pieirea lui; din ugerul ei veșnic plin curgea, sub formă de mied, băutura nemuririi pe care o beau vitejii *Einherier* în *Walhalla*, pentru a afla viața veșnică.

Heidskialf („Pragul destinului"): castel în care adăsta uneori *Odin*, pentru a putea să vadă și să audă tot ce se petrecea și vorbea în lume.

Heimdall („Cel ce strălucește peste lume"): zeu *asen* născut de nouă fecioare uriașe, căruia i se mai zicea și *Rigr* sau *Iring*, paznicul podului cerului *Bifröst* și apărător al lumii; stăpîn peste rînduială și datini, el învață pe oamenii născuți din *Lif* și *Lifthrasir* noile rînduieli ale vieții și este părintele a trei feciori din care se trag cele trei clase sociale (muncitorii, țăranii și nobilii); avea în Asgard caste-

lui *Himinbjörg* („Cetatea cerului"); în ziua „Amurgului zeilor" vestește cu cornul său *(Gjallarhorn)* începutul bătăliei, apoi cade răpus de cîinele *Garm*, pe care îl și ucide.

Heime: vasal credincios al *amelungilor*, fost soț de joacă și luptă al lui *Dietrich*, apoi în slujba lui *Ermenrich*, pe care îl părăsește, cînd acesta pornește război nedrept împotriva lui *Dietrich*.

Heimir [1]: părintele adoptiv care a crescut-o pe *Brünhilda*.

Heimir [2]: vasal credincios al unui rege norvegian și părinte adoptiv al fetiței acestuia *Aslaug*, pe care o scapă de năvala dușmanilor, după moartea tatălui ei, și o duce cu el în surghiun, ascunzînd-o în cutia unei harfe; este ucis de țăranul *Aki* și de soția sa *Grima* pentru a fi jefuit.

Hel sau ***Hela:*** a treia dintre odraslele zămislite de *Loki* cu uriașa *Angurboda*; era o femeie uriașă, jumătate neagră ca smoala, jumătate în culori omenești; *Odin* a aruncat-o în adîncuri și a rînduit-o să stăpînească tărîmul *Niflheim* sau infernul, adică genunea cea mai adîncă din împărăția negurilor dintîi; acolo își făceau veacul morții, și buni și răi, dar despărțiți după cinul, vitejia și virtuțile lor.

Helche: soția lui *Attila* (în legenda lui *Dietrich din Bern*).

Helferich: vasalul lui *Dietrich din Bern*, alături de care luptă în bătălia de la Ravena; îi anunță lui *Dietrich* moartea fiilor lui *Attila*, apoi merge cu *Rüdiger* la cetatea lui *Attila* pentru a-i aduce vestea tristă.

Helga: fiica regelui *Harald* al goților hreizi și soția lui *Heidrek*, cu care are un fecior, *Angantyr* [3]; cînd părintele ei și fiul acestuia sînt uciși de *Heidrek*, își curmă firul zilelor.

Helgi [1]: fiul lui *Halfdan* și fratele lui *Hroar*; după uciderea părintelui lor de către *Frodi*, fratele acestuia, răzbună omorul dînd foc sălii lui *Frodi* și silindu-l să ardă în ea; este omorît apoi într-un atac mișelesc al regelui *Adils* din Suedia.

Helgi [2]: feciorul regelui *Hjörvard* și al reginei *Sigrlinn*; se căsătorește cu walkiria *Svava*; apoi, după ce își răzbună părintele împotriva ucigașului său *Hrodmar*, pe care îl doboară în luptă, este răpus de către *Alf*, feciorul regelui *Hrodmar*.

Helgi Hundingsbani („Omorîtorul lui Hunding"): feciorul regelui *Sigmund* cu prima sa soție *Borghilda*; porecla și-o capătă după ce îl doboară în luptă pe regele *Hunding*, dușmanul părintelui său; se însoară cu walkiria *Sigruna*, fiica lui *Högni*, și, după ce răpune în luptă pe *Högni* și pe *Bragi*, fratele *Sigrunei*, este omorît de *Dag*, celălalt fecior al lui *Högni*; după moarte, iese în miez de noapte din gorganul sub care fusese astrucat și vine să-și vadă soția, atît de mare îi era iubirea pentru ea.

Helmichis: scutier și frate de lapte al regelui *Alboin* al longobarzilor; se lasă corupt de *Rosimunda*, soția acestuia, să-l ucidă pe rege; după săvîrșirea faptei, *Rosimunda* îi dă o cupă cu vin otrăvit, dar *Helmichis*, dîndu-și seama de trădare, o pune și pe ea să bea din vin și să moară.

Helmnot: vasal al regelui *Gunther*, ucis de *Walther* în lupta de la *Wasgenstein*.

Heorot: sala vestită a regelui *Hrodgar* al Danemarcei, în care pătrundea căpcăunul *Grendel* și, după moartea acestuia, muma lui, pentru a răpi cîte un luptător, pe care îl mînca.

Herebald: fecior al regelui *Hredel* al gauților, frate cu *Hädkyn* și *Hygelak*; moare de mîna fratelui său *Hädkyn*.

Hergerd: fiica regelui *Hrollaug*, care este căsătorită cu *Heidrek*, pentru a-l îmbuna; are cu el o fiică, *Hervör* [2].

Herlaug: feciorul regelui *Hrollaug* din *Gardariki* și frate cu *Hergerd*; este crescut la curtea regelui *Heidrek*.

Hermod: v. Hermodur.

Hermodur sau ***Hermod*** („Cutezătorul"): zeu *asen*, frate cu *Balder* și mesager al zeilor; locuia în castelul *Fensal* din *Asgard*; cînd a fost ucis *Balder*, a mers la *Hel* cu solia lui *Odin* și a adus îndărăt răspunsul cu condițiile ei.

Herraud : jarl puternic din *Țara gauților,* a cărui fiică *Thora* era păzită cu străşnicie de un balaur.

Herrich ; regele burgunzilor care trimete ca zălog la curtea lui *Attila* pe singura sa fiică *Hildegunda.*

Hervör[1] *:* fiica lui *Angantyr*[1] şi soția lui *Höfund,* cu care are doi feciori : *Angantyr*[2] şi *Heidrek.*

Hervör[2] *:* fiica regelui *Heidrek* şi a reginei *Hergerd,* nepoata regelui *Hrollaug* şi soră vitregă cu *Angantyr*[2] ; luptătoare vitează, apără cetatea de graniță, cînd năvăleşte *Hlôd* cu oştile hunilor, şi cade în luptă.

Herwig : rege în Seeland, pețitor la mîna *Gudrunei,* fiica lui *Hetel ;* fiind respins, vine cu oaste şi îl pune în grea cumpănă pe *Hetel ;* dar, la intervenția *Gudrunei,* adversarii încetează lupta hotărînd nunta lui *Herwig* cu *Gudruna ;* în timp ce *Herwig* îşi apăra țara împotriva lui *Sigfrid* din *Morland, Gudruna* e răpită de regele *Hartmut* din Normandia şi, abia după cincisprezece ani *Herwig* o eliberează, cu ajutorul fratelui ei *Ortwin,* şi se căsătoreşte cu ea.

Herwör („Cea care apără oastea") : v. Allwit.

Hetel : rege în *Hegelingen,* o răpeşte pe *Hilda,* fiica lui *Hagen,* cu care se căsătoreşte şi cu care are o fiică *Gudruna* (v. şi *Hedin*[1]).

Hiadningavig („lupta sau furtuna Hediningilor") : nume dat bătăliei dintre oastea lui *Hedin* şi cea a lui *Högni,* care se înteţeşte zilnic din nou, fiindcă *Hilda* trezeşte la viață în fiece noapte pe luptătorii căzuți în ajun, şi care va dura pînă la sfîrşitul lumii.

Hialli : bucătar fricos de la curtea lui *Atli ;* cînd *Gunnar* cere inima lui *Högni,* pentru a da comoara lui *Atli,* i se aduce inima lui *Hialli,* care tremura pe tipsie, astfel că *Gunnar* îşi dă seama de înşelăciune.

Hialmgunnar ; v. Hjalmgunnar.

Hialprek : rege puternic la curtea căruia a fost crescut *Sigurd.*

Hild sau *Hilda*[2] *:* fiica regelui *Högni,* furată de *Hedin ;* în lupta dintre oastea acestuia şi cea a părintelui ei, trezea la luptă nouă, în fiece noapte, pe luptătorii căzuți în ajun.

Hilda[1] *:* una dintre cele trei copile de rege, pe care *Hagen* le găseşte pe insula unde e dus de pajura ce-l răpise ; după reîntoarcerea acasă, *Hagen* o ia de soție şi are cu ea o fiică, pe care o numeşte *Hild.*

Hilda[2] *:* v. Hild.

Hildebrand sau *Hildibrand :* maestru de arme al lui *Dietmar,* căruia acesta i-a încredințat la moarte pe cei doi feciori ai săi ; ulterior maestru de arme al lui *Dietrich din Bern,* feciorul lui *Dietmar,* cu care fuge în bejenie la curtea lui *Attila ;* este şi părintele lui *Hadubrand,* pe care îl ucide tragic în luptă, la reîntoarcerea în țară după treizeci de ani.

Hildeburga : însoțitoarea *Gudrunei* în captivitate ; îndeplineşte corvezi cu ea, îmbărbătînd-o necontenit ; după eliberarea *Gudrunei,* se căsătoreşte cu *Hartmut,* care fusese iertat şi îşi primise țara înapoi.

Hildegunda : fiica regelui *Herrich* din Burgundia, trimisă zălog la curtea lui *Attila ;* de unde fuge împreună cu *Walther,* cu care se căsătoreşte după lupta de la *Wasgenstein.*

Hildeswin („Mistrețul de luptă") : mistreț cu coama de aur strălucitor, pe care călărea *Freyja.*

Hildibrand : v. Hildebrand.

Himinbjörg („Cetatea cerului") : castelul din *Asgard* al lui *Heimdall.*

Himinbrjot („Cel ce sparge cerul") : numele taurului pe care *Thor* l-a ales din turma lui *Hymir* şi căruia i-a rupt căpățîna cu grumazul, spre a le folosi ca momeală pentru prinderea „Şarpelui Midgardului".

Hindarfjall („Muntele ciutei") : munte pe care se află castelul împrejmuit de flăcări, unde dormea walkiria *Brünhilda,* pedepsită de *Odin* pentru neascultare.

Hiördis: v. Hjördis.

Hiövard: feciorul lui *Hunding* și fratele regelui *Lyngvi*; este ucis în luptă de *Sigurd*.

Hiuki („Cel ce viu luminează"): băiat, frate cu fetița *Bil*, pe care *Mani* l-a luat în carul său și care se vede de-atunci pe fața lunii.

Hjalmgunnar sau *Hialmgunnar*: rege în vîrstă, pe care walkiria *Brünhilda* îl face să cadă în lupta purtată cu *Agnar*, deși *Odin* hotărîse moartea acestuia din urmă.

Hjalti: unul din cei mai mari viteji luptători din ceata de berserkeri a lui *Hrolf Kraki* și soțul de luptă al lui *Bjarki*; el îi trezește pe vitejii lui *Hrolf*, cînd sînt atacați prin trădare de oastea lui *Hjörward*, și tot el încearcă de trei ori să-l trezească și pe *Bjarki*, care dormea greu și care s-a sculat cînd era prea tîrziu și cînd nu-i mai rămînea decît să cadă în luptă lîngă regele său răpus.

Hjördis: fiica regelui *Eylimi*, soția lui *Sigmund* și mama lui *Sigurd*.

Hjörvard: rege puternic și soțul *Sigrlinnei*, care îi dăruiește un fecior, *Helgi*.

Hlidskjalf: locuința lui *Odin* din *Asgard*, unde avea un jilț, din care putea vedea tot ce se petrecea în întreaga lume.

Hlif („Ocrotitoarea"): una din cele nouă fecioare care o slujeau pe *Menglod*[2].

Hlifthrasa („Cea care apără cu sufletul"): una din cele nouă fecioare care o slujeau pe *Menglod*[2].

Hlina („Sprijinul" sau „Ocrotitoarea"): zeiță din alaiul *Friggăi*, pe care aceasta o trimetea să apere oamenii ocrotiți de ea și amenințați de vreo primejdie.

Hlöd: feciorul lui *Heidrek* cu *Sifka*, fiica lui *Humli*, și frate vitreg cu *Angantyr*[3]; cerîndu-i acestuia jumătate din moștenirea rămasă de la regele *Heidrek*, nu se mulțumește cu propunerea lui *Angantyr* de a-i da în schimb comori, vasali, cai de luptă, arme de preț etc., și pornește împotriva lui cu oștile lui *Humli*, dar este omorît în luptă.

Hnikar: bătrîn care îi apare lui *Sigurd*, cînd pornește împotriva feciorilor lui *Hunding*, și care potolește stihiile apelor; îl mai cheamă și *Feng* sau *Fjölnir* și pare să fie însuși *Odin* deghizat.

Hnitbjörg („Munții ce se bat în capete"): munte sub care uriașul *Suttung* a ascuns „miedul harului poeziei", făcut din sîngele lui Kvasir amestecat cu miere și luat de la piticii negri *Fjallar* și *Gjallar*.

Hnoss („Odorul"): fiica zeiței *Freyja* cu *Odur*, soră cu *Gersimi*.

Hoddmimir („Mimir ocrotitorul"): numele pădurii de la izvorul lui *Mimir*, în care *Lif* și *Lifthrasir* au dormit în timpul arderii lumilor, scăpînd astfel cu viață.

Hofwarpnir („Telegarul morții" sau „Cel ce aruncă din copite"): cal nespus de iute cu care *Gna*, mesagera zeiței *Frigga*, umblă prin lume cu iuțeala gîndului.

Holda: zeița măruntă ce-o însoțea pe *Frigga*, probabil o ipostază a ei; ocrotitoare blîndă a oamenilor, în special a femeilor, a dăinuit pînă tîrziu în basme ca *Frau Holle*.

Honigtau („Roua mierii"): roua ce pica din crengile „Frasinului lumii" peste întreaga fire, făcînd să înflorească și să rodească totul.

Horand: vasal al regelui *Hetel* și stăpîn peste Danemarca, meșter vestit în arta cuvîntul; pune la cale răpirea domniței *Hilda*, fiica lui *Hagen*.

Horn („Ceea ce dăruiește"): alt nume al zeiței *Freyja*.

Horwendill: fiul lui *Gerwendill* și guvernator în Iutlanda, împreună cu fratele său *Fengo*, care îl ucide pentru a rămîne stăpîn singur și a-i lua nevasta; este tatăl lui *Amleth*.

Höd: v. Hödur

Hödbrodd: feciorul lui *Granmar* și frate cu *Gudmund*; lui îi făgăduise *Högni* mîna *Sigrunei*, împotriva voinței ei: îm-

preună cu fratele său, cade de mîna lui *Helgi Hundingsbani* în lupta dintre acesta și stirpea lui *Högni*.

Hödur sau ***Höd*** : zeu *asen*, orb, frate cu *Balder*, pe care îl ucide fără să știe, instigat de Loki ; zeii aseni vor să-l pedepsească, dar el se ascunde în întuneric, pînă ce îl ucide *Vali*, feciorul născut lui *Odin* de *Rinda*.

Höfund : rege în *Gläsisval*, soțul lui *Hervör* și tatăl lui *Angantyr*[2] și *Heidrek*.

Högni[1] : fiul regelui *Giuki* și frate cu *Gunnar*, *Gutthorm* și *Gudruna* ; pune la cale împreună cu *Gunnar* moartea lui *Sigurd* ; cînd *Atli* îi prinde pe frați și cere să-i dea comoara lui *Sigurd*, *Gunnar* pune condiția să i se aducă inima lui *Högni* ; hunii i-au scos atunci inima din piept încă de viu și astfel a pierit *Högni*.

Högni[2] (la germani *Hagen*) : rege pe țărmul Mării Baltice, tatăl *Hildei* ; se luptă cu *Hedin*, care-i furase fiica.

Högni[3] : părintele *Sigrunei* și al lui *Bragi* și *Dag* ; vrea să-și dea fiica de soție, împotriva voinței ei, lui *Hödbrodd*, feciorul lui *Granmar* ; și, cînd ea se mărită cu *Helgi Hundingsbani*, ajunge la luptă cu acesta și este răpus de el.

Hönir („Cel stăpîn peste talazuri") : zeu *asen*, frate cu *Odin* în a cărui tovărășie apare adesea ; bătrîn și puternic, era vînător iscusit și nimeni nu alerga mai iute ca el ; împreună cu *Odin* și *Lodur* a creat primii oameni, hărăzindu-le însușirile duhului și minții ; a fost dat ca zălog, împreună cu *Mimir*, zeilor *vani*, cînd s-a încheiat pacea dintre ei și *aseni*.

Hrani : nume sub care se ascunde *Hroar* în casa cumnatului său *Sävil*.

Hraudung : rege puternic din *Riesenheim*, care avea doi feciori, *Geirröd* și *Agnar*, primul favorizat de *Odin* celălalt de *Frigga*.

Hredel : rege al gauților, părinte al lui *Herebald*, *Hädkyn* și *Hygelak* și bunicul lui *Beowulf*.

Hreidgoten : v. Goții hreizi.

Hreidmar („Cel vestit în luptă") : părintele lui *Otr*, *Regin* și *Fafnir* ; a obținut de la *Loki*, drept ispașă pentru omorîrea lui *Otr*, întreaga comoară a piticului *Andwari*.

Hrimfaxi („Cel cu coama brumată") : numele calului cu care vine noaptea ; în zori îi curg pe zăbală picuri de sînge și suflă pe nări o spumă ce cade pe pămînt în chip de rouă.

Hrimnir („Cel ce produce chiciura") : uriaș al gerului, părinte al walchiriei *Liod*.

Hrimthursen, ***Hrimthurși*** : denumire dată uriașilor negurii și uriașilor gerului născuți din *Thrudgelmir*.

Hringhorni („Cel cu chila rotunjită") : corabia pe care este ars *Balder* după moarte.

Hroar : fiul lui *Halfdan* și fratele lui *Helgi* ; după uciderea părintelui lor de către *Frodi*, fratele acestuia, răzbună omorul, dînd foc sălii lui *Frodi* și silindu-l să ardă în ea.

Hrodgar : rege al Danemarcei, a cărui țară era pustiită de căpcăunul *Grendel*, pe care îl răpune *Beowulf*.

Hrodmar : rege și pețitor al *Sigrlinnei* ; respins de tatăl ei *Svafnir*, năvălește cu oaste în țara acestuia și îl răpune în luptă. Feciorul lui este *Alf*, cel care îl omoară în luptă dreaptă pe *Helgi*, fiul lui *Hjörvard*.

Hrolf Kraki : rege al danezilor, fiul lui *Helgi* cu fiica sa *Irsa* ; unul din cei mai vestiți domnitori din dinastia *Skjöldungilor* ; este doborît prin trădare de cumnatul său *Hjörvard*, după uneltirile surorii sale și soției acestuia, *Skuld* ; moartea lui e răzbunată de flăcăul *Wögg*, cel care îi dăduse porecla de *Kraki* („Mlădiță firavă").

Hrollaug : rege în *Gardariki*, tatăl lui *Herlaug* și al domniței *Hergerd*, care se mărită cu *Heidrek*.

Hrotti („Împungătoarea") : numele spadei pe care a găsit-o *Sigurd* în comoara balaurului *Fafnir*.

Hrörek : rege danez, care instituie ca regenți în Iutlanda pe frații *Horwendill*, tatăl lui *Amleth*, și *Fengo*.

Hrungnir („Purtătorul măciucii"): uriaș al steiurilor, care călărea pe armăsarul *Gullfaxi*; la un ospăț în sala lui *Odin*, s-a lăudat că va ucide toți *asenii*, în afară de *Freyja* și *Sif*, pe care le va lua la el acasă; a fost ucis într-o luptă de întrecere de către *Thor*.

Hrunting: spada lui *Unferd*, pe care acesta i-o dă lui *Beowulf* pentru lupta împotriva mumii căpcăunului *Grendel*.

Hrut sau *Drifa*: fiica regelui *Hrolf Kraki* și soția lui *Bjarki*.

Hugi („Gîndul"): flăcăiaș mărunt de la curtea lui *Utgardloki*, cu care se întrecea *Thialfi* la alergat; *Hugi* învinge, pentru că nimeni nu poate întrece în iuțeală gîndul.

Hugin („Gîndul"): unul din cei doi corbi care ședeau pe umerii lui *Odin*; uneori porneau prin lume ca să iscodească tot ce se întîmplă și îi șopteau apoi lui *Odin* la ureche ce văzuseră și auziseră (v. și *Munin*).

Humli: regele hunilor (în legenda despre moartea lui *Heidrek*), părinte al *Sifkăi* și bunic al feciorului ei *Hlöd*; este învins în luptă de *Heidrek*, care o ia ostatecă la curtea sa pe *Sifka*, cu care are un copil *Hlöd*.

Hunding: rege, tatăl lui *Lyngvi* și dușman al regelui *Sigmund*, pe care îl ucide; este omorît de către fiul acestuia *Helgi*, care capătă apoi porecla de „Omorîtorul lui Hunding".

Hvergelmir[1] („Cazanul clocotitor"): izvor care a țîșnit în mijlocul *Niflheimului* și din care s-au rostogolit la vale cele douăsprezece fluvii ce au umplut cu apă genunea *Ginnungagap* de la începuturile lumii; apa fluviilor a încremenit apoi, înghețată, cam prin locul unde se află astăzi pămîntul.

Hvergelmir[2] („Cazanul clocotitor"): izvor aflat sub rădăcina „Frasinului lumii", ce răzbătea pînă la *Niflheim*, în împărăția morților, și din care țîșnea apa începuturilor curgerii lumii.

Hvitserk: feciorul regelui *Ragnar Lodbrok* și al reginei *Aslaug*, frate bun cu *Ivar*, *Börn*, *Rögnvald* și *Sigurd Wurm-im-Auge* și frate de tată cu *Eirek* și *Agnar*.

Hygd: soția regelui *Hygelak* al gauților.

Hygelak: feciorul regelui *Hredel* al gauților și frate cu *Herebald* și *Hädkyn*; după moartea părintelui său și a fratelui *Hädkyn*, ajunge rege al gauților.

Hymir („Întunecatul"): uriaș al ghețurilor, personificare a mării iernatice; *Thor* și *Thyr* se duc la el să ia un cazan pentru dospit berea la ospățul *asenilor*; uriașul merge cu cei doi zei la pescuit pe mare și, cînd *Thor* prinde în undiță *Șarpele Migdardului* și vrea să-l ucidă cu ciocanul, *Hymir* taie sfoara undiței, scăpînd viața fiorosului șarpe; după ce le dă cazanul, aleargă cu uriașii săi după zei, pentru a lua cazanul îndărăt, dar e ucis de *Thor* împreună cu toți uriașii lui.

Hyrokkin („Cea stafidită și încrețită de foc"): femeie uriașă, care umblă călare pe un lup strunit cu șerpi în chip de frîu; e singura în stare să împingă la apă corabia *Hringhorni* cu rugul lui *Balder*.

Iarl: fiul lui *Modir* zămislit cu zeul *Heimdall*; din el și din soția sa *Erna* se trage clasa nobililor.

Iassar: stîncă sau munte stîncos lîngă care se afla bărăganul *Dunheide*, unde s-au înfruntat goții lui *Angantyr* cu hunii conduși de *Humli* și *Hlöd*. (Probabil depresiunea Moraviei?)

Idafeld sau *Idavellir* („Ogorul muncii"): pajiște din mijlocul *Asgardului*, unde se înălțau la soare douăsprezece castele strălucitoare ale zeilor *aseni*.

Idun sau *Iduna*: zeița tinereții și a frumuseții nepieritoare, fiica piticului *Iwaldi* și soția lui *Bragi*; avea în stăpînirea ei merele tinereții, din care mîncau zilnic *asenii* pentru a-și păstra și împrospăta tinerețea; fiind răpită împreună cu merele de uriașul *Thiassi*, zeii au început să îmbătrînească și să se ofilească; doar după ce *Loki* a adus-o îndărăt în Asgard și-au recăpătat zeii tinerețea și vigoarea.

Ifing : rîu care desparte *Riesenheim* („Tărîmul uriașilor") de *Asgard* („Tărîmul zeilor aseni").

Imbrecke : v. Embrik.

Imund : jarl al regelui *Hjörvard* și tatăl lui *Atli*[2].

Ingibörg : fiica regelui *Eystein* al Suediei ; este cerută în căsătorie de *Ragnar Lodbrok*, care se răzgîndește ulterior și rămîne cu soția sa *Aslaug*.

Ionak sau *Ionaker* : rege puternic care a luat-o de soție pe *Grimhilda* după moartea lui *Atli* ; a avut cu ea doi feciori, *Hamdir* și *Sörli*, și a crescut-o pe *Svanhilda*, fiica *Grimhildei* și a lui *Sigurd*.

Iörmunrek, Jörmunrek sau *Ermenrich* : rege al goților de la Marea Neagră sau (după unele izvoare) al danezilor, feciorul lui *Sivard*, nepotul lui *Omund* și strănepotul lui *Ali* ; petrece tinerețea în captivitate la curtea regelui slavilor *Ismar*, fuge de acolo și se urcă din nou pe tronul părintelui său, devenind un rege puternic și temut ; împins de îndemnul viclean al sfetnicului *Bikki*, își omoară după o luptă nepoții de soră ; se însoară cu *Svanhilda*, fiica lui *Sigurd* și a *Grimhildei*, dar o ucide din gelozie, la sfatul lui *Bikki* ; frații ei, trimiși de *Grimhilda* să-și răzbune sora, cad în luptă după ce îi retează lui *Iörmunrek* unul mîinile și celălalt picioarele.

Iötunii : v. Jötunen.

Iring : v. Heimdall.

Irland : țara lui *Hagen*[2], dar nu Irlanda de azi, ci comitatul *Boulogne*.

Irold : unul dintre vasalii lui *Hetel*, stăpîn peste Ostland ; ia parte la răpirea domniței *Hilda*, fiica lui *Hagen*[2], și la lupta împotriva acestuia.

Ismar : rege al slavilor, care îl învinge pe regele *Sivard* și ia captiv pe fiul acestuia *Iörmunrek*, crescîndu-l la curtea sa, pînă ce fuge dînd foc castelului.

Iütlanda : v. Jütland.

Ivaldi („Mult puternicul") : pitic ai cărui feciori aurfăurari au făurit, la solicitarea lui Loki, sulița *Gungnir*, corabia *Skidbladnir* și părul de aur al zeiței *Sif*.

Ivar : feciorul regelui *Ragnar Lodbrok* și al reginei *Aslaug*, frate bun cu *Björn, Hvitserk, Rögnvald* și *Sigurd Wurm-im-Auge* și frate numai de tată cu *Eirek* și *Agnar* ; avea minte ageră, dar nu putea merge, căci în locul oaselor de la picioare avea zgîrciuri, de unde și porecla „Cel fără oase" ; era conducătorul fraților săi în lupte, unde era purtat pe un scut, de pe care trăgea cu arcul ; ucide vaca măiastră a regelui *Eystein* și aduce astfel biruința de partea alor săi. După ce părintele său este ucis de regele *Ella* din Anglia, *Ivar* se stabilește în țara acestuia, dobîndește prin șiretenie un petec de pămînt, pe care întemeiază cetatea *Lundanaborg*, își ajută frații să-și răzbune părintele, omorîndu-l pe *Ella*, și devine rege în Anglia.

Jarl : nobil scandinav sau normand ; în Scandinavia evului mediu era inițial titlul unui rege ales de norod, apoi a însemnat locțiitor imperial, regent sau guvernator.

Jarnsaxa : uriașă, mamă a lui *Magni*, pe care l-a zămislit cu *Thor*.

Jormungand sau „*Șarpele Midgardului*" : a doua dintre odraslele zămislite de *Loki* cu uriașa *Angurboda*, avînd înfățișarea de șarpe ; *Odin* a aruncat șarpele în marea cea mare, unde a crescut imens, pînă a ajuns să cuprindă tot *Midgardul*, ca un brîu, și să-și muște singur coada ; în bătălia cea mare din ziua „Amurgului zeilor", este omorît de *Thor*, care cade și el otrăvit de răsuflarea jivinei.

Jörmunrek : v. Iörmunrek.

Jötunen sau *Iötunii* („Cei născuți de timpuriu") : a doua seminție de uriași, care a dăinuit pînă în ziua „Amurgului zeilor" ; se trăgeau din *Bergelmir*.

Jötunenheim („Sălașul iötunilor") sau *Utgard* (Tărîmul din afară") : tărîmul sau lumea cea mai din exterior, unde locuiau uriașii din seminția *Jötunen* și toate forțele dușmane zeilor și oamenilor.

Jul : sărbătoarea cea mai importantă a neamurilor germanice, legată de ziua solstițiului de iarnă ; se sărbătorea la mij-

locul iernii și era însoțită de numeroase tradiții și obiceiuri populare.

Iütland sau *Iütlanda*: unul din ținuturile importante ale Danemarcei.

Kar sau *Kari*: uriaș care poruncea vînturilor; era feciorul lui *Forniotur* și frate cu *Ägir* și *Logi*.

Kara: walkirie și fiica lui *Halfdan*, despre care se spunea că ar fi fost reîntruparea *Sigrunei*.

Kari: v. Kar.

Karl: feciorul *Ammei* zămislit cu zeul *Heimdall*; din el și din soția sa *Snör* se trage clasa țăranilor.

Kassiane: cetatea de scaun a regelui *Ludwig* din Normadia; în ea a fost ținută *Gudruna* în timpul captivității ei.

Keto: feciorul lui *Frowin*, frate cu *Vigo* și cumnat cu *Offa*; împreună cu fratele său, îl ucide în luptă pe regele *Adils* al Suediei.

Knefröd: solul lui *Atli*, care îi poftește pe *Gunnar* și *Högni* la un ospăț al stăpînului său, de unde nu aveau să se mai întoarcă.

Kobold (plural *Kobolden*): denumirea dată unora dintre pitici sau spiriduși.

Kobolzi: v. Kobold:

Koll: rege norvegian învins de *Horwendill* în luptă dreaptă.

Kraka: nume pe care *Grima* îl dă fetiței *Aslaug*, după uciderea lui *Heimir*, părintele adoptiv al acesteia.

Kunimund: feciorul lui *Turisind* și rege al gepizilor după moartea tatălui sau; îl atacă pe regele *Alboin* al longobarzilor, pentru a răzbuna moartea fratelui său *Turismond*, dar este învins și ucis în luptă.

Kvasir: înțelept născut din scuipatul amestecat al *asenilor* și *vanilor*; nespus de deștept, putea răspunde la orice întrebare; a fost ucis de către piticii negri *Fiallar* și *Gtallar*, care au făcut din sîngele lui, amestecat cu miere, un mied

ce conferea harul poeziei și al vorbirii înțelepte oricui bea din el.

Laedhing: prima zgardă, făcută de *aseni*, cu care aceștia au încercat să-l încătușeze pe lupul *Fenrir*; dar lupul a rupt-o cu ușurință.

Landwidi („Țara cea largă"): castelul din *Asgard* al lui *Vidar*.

Laurin: unul din regii elbilor și stăpîn al unei minunate grădini de trandafiri.

Lärad („Cel ce dă ocrotire"): arbore ce se înălța prin mijlocul Walhallei și ale cărei crengi o umbreau; probabil alt nume al „Frasinului lumii"; din frunzele lui se hrănea capra *Heidrun*.

Läwatein („Ramura pieirii"): arma (spadă ?) făurită de *Lopt* în „Valea morții", pentru a putea ucide cocoșul *Widofnir*, și păstrată de străbuna *Sinmara*, pe fundul „Mării luminii", într-un sipet cu șapte lacăte.

Leidra: cetatea de scaun a regelui *Frodi*.

Leipt: unul din rîurile ce curge spre împărăția morții stăpînită de *Hela*.

Lichtalben sau *Lichtalfen* („Elbii sau Elfii luminoși"): pitici sau spiriduși frumoși și gingași, cu fire bună și blîndă, care îi ajutau pe oameni; se supuneau lui *Freyr*.

Lichtalfen: v. Lichtalben.

Lichtalfenheim („Tărîmul elfilor luminoși"): unul din cele trei tărîmuri din înaltul cerului, unde sălășluiau niște spiriduși frumoși la înfățișare și strălucitori ca soarele, care erau binevoitori și de ajutor oamenilor.

Lieder-Edda: v. *Edda*[3] cea veche.

Lif („Viața"): bărbat care, în ziua „Amurgului zeilor", cînd toate lumile ard și pier, scapă împreună cu *Lifthrasir*, ascunzîndu-se sub rădăcinile „Frasinului lumii", și zămislesc apoi alți oameni pe pămîntul cel nou.

Lifthrasir („Dorința de viață"): femeie care, în ziua „Amurgului zeilor", cînd toate lumile ard și pier, scapă împreună cu

Lif, ascunzîndu-se sub rădăcinile „Frasinului lumii", și zămislesc apoi alți oameni pe pămîntul cel nou.

Liod: walkûră, fiică a uriașului *Hrimnir*, care a fost trimisă de *Odin* și *Frigga* cu un măr vrăjit la *Rerir*, pentru ca soția acestuia, deși bătrînă, să-i dăruie un fiu, pe *Wölsung*; este luată apoi de soție de *Wölsung*.

Lit („Coloarea"): pitic pe care *Thor*, mînios, îl aruncă cu piciorul în flăcările rugului lui Balder, unde arde.

Lodur: v. Loki.

Lofn („Drăgălășenia" sau „Iubirea"): zeiță miloasă și blîndă, care ascultă rugile oamenilor și ajută să se realizeze căsătoriile ce se loveau de piedici; probabil o ipostază a zeiței *Frigga*.

Logafelsen („Stînca lui Laki"): munte din care au ieșit walkûrele, cînd *Helgi Hundingsbani* a văzut-o pentru prima oară pe walkûra *Sigruna*.

Logi („Focul"): uriaș, feciorul lui *Fórniotur* și frate cu *Ägir* și cu *Kar*; cu el se întrece *Loki* la curtea lui *Utgardloki* în iuțeala la mîncat; dar, în timp ce zeul mănîncă doar carnea și lasă oasele, *Logi* înfulecă și oasele și termină mai repede.

Loki sau *Lodur* („Stăpînul focos al vîlvătăii învolburate"): zeu *asen*, frate cu *Odin*; dă sfaturi cînd bune, cînd rele; adesea plin de răutate, comite multe fărădelegi împotriva celorlalți *aseni*; părinte al întunecatei *Hel*, al *Șarpelui Midgardului* și al lupului *Fenris*, instigă pe *Hödur* să-l ucidă pe *Balder* și este pus în lanțuri și pedepsit cumplit de ceilalți zei; cînd scapă, în ziua „Amurgului zeilor", luptă de partea dușmanilor lumilor împotriva *asenilor*.

Lopt: alt nume al lui *Loki*.

Ludwig: rege în Normandia și tatăl regelui *Hartmut*, răpitorul *Gudrunei*; în lupta pentru eliberarea *Gudrunei* cade ucis de mîna lui *Herwig*.

Lundanaborg: cetatea întemeiată de *Ivar* pe un petec de pămînt obținut prin șiretenie de la regele *Ella* al Angliei; din ea se zice că a luat naștere *London* (Londra).

Lyfjaberg („Muntele leacurilor"): numele muntelui unde se află castelul *Lyr*, în care locuia *Menglod* [2].

Lyngvi: feciorul craiului *Hunding*, pețitor, respins de *Hiördis*; pornește război împotriva tatălui ei *Eylimi* și a soțului ei *Sigmund* și îi ucide în luptă.

Lyngwi („Unde crește iarbă-neagră"): ostrov pe rîul *Amswartnir*, unde l-au cetluit zeii *aseni* pe lupul *Fenrir*.

Lyr („Cel ce dă căldură"): numele castelului de pe muntele *Lufjaberg*, în care locuia *Menglod* [2].

Magni („Cutez"): zeu *asen*, fecior al lui *Thor* cu uriașa *Iarnsaxa* și frate cu *Modi*; extrem de voinic, a fost singurul în stare să-l dea la o parte pe uriașul *Hrungnir*, cînd acesta, ucis de *Thor*, căzuse peste zeu și nu putea fi urnit de nimeni; *Magni* scapă, împreună cu fratele său, din pieirea lumii în ziua „Amurgului zeilor" și stăpînește împreună cu el ciocanul lui *Thor* în lumea cea nouă.

Máni („Luna"): feciorul uriașului *Mundilfőri* și fratele copilei *Sol*; a fost prefăcut de *Odin* în lună (care e de gen masculin în limbile germanice).

Mardoll („Cea ce se bucură de mare"); alt nume dat al zeiței *Freyja*.

Matelane: cetatea regelui *Hetel* din *Hegelingen*.

Menglod [1] sau *Menglöd* („Iubitoarea de podoabe"): poreclă dată zeiței *Freyja*, pentru că iubea nespus podoabele.

Menglod [2] („Iubitoarea de salbe"): nepoata uriașului *Swafrthorin*, cu care se însoară *Swipdag*.

Menia: una din cele două uriașe surori (vezi și *Fenia*) cunoscătoare ale viitorului și stăpîne peste destine; ajunse captive la curtea regelui suedez *Fjölnir*, sînt cumpărate de *Frodi* ca slujnice și puse să învîrtească pietrele uriașe ale moarei *Grotti*, unde macină bucurii și nenorociri sau comori și odoare, după voia stăpînului, pînă cînd îi macină și lui pieirea.

Midgard: tărîmul sau partea de mijloc a lumii, adică pămîntul pe care locuiesc oamenii; a fost creat de zei și este apărat de către *Thor* împotriva uriașilor.

Miedul harului poeziei sau ***Miedul skalzilor ori al poeților***: băutură făcută de piticii *Giallar* și *Fiallar* din sîngele lui Kvasir, pe care îl uciseseră, și din miere; dăruie harul poeziei, cîntului și vorbei meșteșugite oricui bea din el; este luat de uriașul *Suttung* de la cei doi pitici și ascuns în măruntaiele muntelui *Hnitbjörg*, de unde îl fură Odin.

Mimir: uriaș sau zeu *asen*, unchiul dinspre mamă al lui *Odin*; străjuia izvorul „Frasinului lumii" de sub rădăcina care se îndrepta spre tărîmul uriașilor negurii și chiciurii, izvor ce cuprindea toată știința și înțelepciunea; a fost dat zălog, împreună cu *Hönir*, zeilor *vani*, care i-au tăiat capul și i l-au trimis îndărăt lui *Odin*; acesta l-a îmbălsămat și l-a păstrat, pentru a se sfătui cu el la nevoie, căci capul cunoștea viitorul și avea darul profeției.

Mimung: numele spadei lui *Wittich*.

Miölnir sau ***Mjölnir*** („Zdrobitorul"): ciocanul lui *Thor*, armă năprasnică în lupta contra urieșilor; nu greșea niciodată ținta și se întorcea totdeauna îndărăt în mîna lui *Thor*.

Mista („Ceața"): una din cele două walküre care îi turnau întotdeauna lui *Odin* vin în cornul de băut (v. și *Rista*).

Mjölnir: v. Miölnir.

Modgudr („Lupta sufletului"): uriașă care străjuia podul *Gjöll* ce ducea spre tărîmul morților stăpînit de *Hela*.

Modi („Îndrăzneală"): zeu *asen* fecior al lui *Thor* și frate cu *Magni*; a scăpat din marea bătălie a „Amurgului zeilor", cînd a pierit lumea cea veche, și a moștenit, împreună cu fratele său, ciocanul lui *Thor* în lumea cea nouă.

Modir („Mama"): soția lui *Fadir*; a zămislit cu *Heimdall* pe *Iarl*, din care se trage clasa nobililor.

Morung: soț de arme al lui *Horand* și sfetnic al regelui *Hetel*, stăpîn peste Livonia; ia parte la răpirea domniței *Hilda*, fiica lui *Hagen*, și la lupta împotriva acestuia.

Motsognir: cel mai puternic dintre primii pitici făuriți de *aseni*.

Mökkurkalfi: namilă făcut de uriași din lut pentru a-l ajuta pe *Hrungnir* în lupta cu *Thor*; avea inimă de iapă, era fricos și laș și a fost doborît de *Thialfi*.

Mundilföri („Rotitorul osiei"): uriaș care, fiind foarte mîndru de copiii săi *Sol* și *Mani* și asemuindu-i cu zeii, a fost pedepsit de *Odin* prin transformarea copilei *Sol* în soare și a băiatului *Mani* în lună.

Munin („Aducerea-aminte"): unul din cei doi corbi care ședeau pe umerii lui *Odin*; uneori porneau prin lume ca să iscodească tot ce se întîmplă și îi șopteau apoi lui *Odin* la ureche ce văzuseră și auziseră (v. și *Hugin*).

Muspelheim („Tărîmul focului"): una din cele două alcătuiri de la începutul lumii, aflată la miazăzi, în care ardea necontenit o văpaie ce dogorea cu fierbințeala ei, astfel încît nimeni nu putea trăi acolo, în afară de uriașul *Sutur* sau *Surt*, care-i apăra hotarele cu sabie de foc; din focul ce ardea în *Muspelheim* au sărit scîntei pe ghețurile *Elivagar* din *Ginnungagap*, care au topit gheața; picăturile de apă au prins viață și din ele s-a născut primul uriaș, *Ymir*, și vaca *Audhumbla*.

Myrkvid: codru întunecos aflat între Țara hunilor și Țara goților; lîngă acest codru se află și *Wolfssee*, unde își clădesc casă *Wölund* și frații săi.

Naglfar („Corabia din unghii"): corabie făcută de către dușmanii zeilor și ai oamenilor din unghiile morților, ce nu fuseseră tăiate conform ritualului înmormîntării; în ziua „Amurgului zeilor", dușmanii *asenilor* au împins-o la apă și s-au urcat în ea pentru a porni la luptă.

Nain: piticul morții.

Nanna: soția lui *Balder*, care se arde pe rug odată cu soțul ei, pentru a merge împreună la *Hela*.

Narfi : fecior al lui *Loki*, sfîșiat de fratele său *Vali*[2], pe care asenii îl prefăcuseră în lup ; cu mațele lui a fost cetluit *Loki*, drept pedeapsă pentru uciderea lui *Balder*.

Nastrand : tărîmul morții cel mai din afund, unde erau aruncați ucigașii, sperjurii și cei ce întinaseră legătura sfîntă a căsătoriei.

Nebelheim : v. *Niflheim*.

Nerthus : zeiță *vană* a pămîntului și rodniciei, sora și apoi soția lui *Niörd*.

Niari : popor legendar al căror rege era *Nidud* sau *Nidung*.

Nidhöggr („Cel ce mușcă cu furie") : balaur al pizmei care rodea pe dedesubt rădăcina „Frasinului lumii" ce ajungea pînă în *Niflheim* ; întruchipa forțele distrugerii și voia să năruie arborele și, odată cu asta, să distrugă lumea ; se hrănea cu carnea celor morți ce-și făceau veacul pe tărîmul *Helăi*.

Nidud sau *Nidung* : rege hrăpăreț al *Niarilor*, care îl robește pe *Wölund* și-l face olog, pentru a-l sili să rămînă în puterea lui și să lucreze odoare pentru el ; este pedepsit cumplit de *Wölund*, înainte ca acesta să zboare cu aripi făurite de el însuși.

Nidung : v. *Nidud*.

Niflheim[1] („Țara negurii") : una din primele alcătuiri ale începutului lumii, cînd s-a despărțit miazănoaptea de miazăzi ; se afla la miazănoapte și era un tărîm unde domnea ger cumplit și beznă de nepătruns ; în mijlocul N.-ului a țîșnit izvorul *Hvergelmir* sau „Cazanul clocotitor", din care s-au năpustit la vale douăsprezece fluvii, ce s-au rostogolit în genunea *Ginnungagap*, pînă ce au umplut-o și au încremenit înghețate.

Niflheim[2] („Țara gheturilor și a morții)" : unul din cele trei tărîmuri subpămîntene.

Niflhel („Hăul cel mai din străfund") : unul dintre cele trei tărîmuri subpămîntene, unde își împlineau osînda răufăcătorii și sperjurii.

Niörd sau *Njörd* : inițial zeu puternic din stirpea *vanilor*, părintele lui *Freyr* și al zeiței *Freyja* și soțul zeiței *Nerthus* ; stăpînește peste vînt, mare și foc, fiind invocat de navigatori și pescari ; la încheierea păcii dintre *aseni* și *vani*, este dat zălog *asenilor*, împreună cu copiii săi, apoi se însoară cu *Skadi*, fiica uriașului *Thiassi*, ucis de zei ; la căsătorie se învoiesc să stea trei luni pe an în castelul *Noatun* al lui *Njörd*, la mare, și nouă luni în țara gheturilor lui *Skadi* — simbol că marea era deschisă pentru navigație trei luni pe an, în rest bătînd furtunile.

Nix : locuitor legendar al apelor și meșter în arta cîntatului ; apare în nenumăratele legende (v. și *Nixă*).

Nixă (pl. *Nixe*) : fecioare gingașe, asemenea sirenelor Mediteranei, care întruchipau chemarea fără împotrivire a apei ce ispitea oamenii și îi atrăgea în adînc.

Njörd : v. *Niörd*.

Noatun („Schela corăbiilor") : castelul de la mare al lui *Niörd*, zeul cel mai puternic din stirpea *vanilor*.

Norder : v. *Nordri*.

Nordri sau *Norder* („Miazănoapte") : numele unuia din cei patru pitici care sprijineau bolta cerului pe umerii lor.

Norne : trei surori uriașe avînd rol de femei ale destinului, un fel de ursitoare care meneau dinainte soarta vieții fiecărui om ; se numeau *Urd* („Trecutul"), *Werdandi* („Prezentul") și *Skuld* („Viitorul") ; ședeau la *Urdarborn* („Izvorul Urd"), lîngă una din rădăcinile „Frasinului lumii", și participau la giudețele zeilor, unde rosteau meneli ce nu mai puteau fi întoarse.

Nudung : fecior al *Gotelindei*, soția lui *Rüdiger* din *Bechlarn*, și rudă de sînge cu *Ortwin*, feciorul lui *Attila* ; este doborît de *Wittich* în bătălia împotriva lui *Ermenrich*.

Oberon : unul din regii Elbilor.

Od sau ***Odr*:** soțul (sau iubitul) zeiței ***Freyja*;** probabil o ipostază a lui ***Odin*;** într-o zi ***Od*** a plecat în țări străine și ***Freyja*** a rămas plîngînd și așteptîndu-l sau căutîndu-l pretutindeni.

Odhrärir („Ațîțătorul minții") : cazan în care piticii negri ***Fiallar*** și ***Giallar*** au adunat sîngele înțeleptului ***Kvasir,*** după ce l-au ucis, și l-au amestecat cu miere, făcînd astfel „miedul harului poeziei".

Odin sau ***Wodan, Wotan*:** fiul lui ***Bur*** și al ***Bestlei,*** întemeiază, împreună cu frații săi ***Wili*** și ***We,*** stirpea zeilor ***aseni,*** al căror șef devine ; tot împreună cu ***Wili*** și ***We*** îl ucide pe uriașul ***Ymir,*** făurește lumea, creează prima pereche de oameni ***(Ask*** și ***Embla)*;** el hotărăște soarta bătăliilor ; i se mai spune și ***Allvater*** („Părintele a toate") sau ***Walvater*** („Părintele care alege") ; luptătorii căzuți vitejește în luptă îi adună în castelul său ***Walhalla*** din ***Asgard,*** pentru a porni la luptă, în fruntea lor, împotriva dușmanilor lumilor, în ziua „Amurgului zeilor" ; soția lui e ***Frigga*;** moare ucis de lupul ***Fenrir.***

Odr*:** v. ***Od.

Odrerir*:** băutură străjuită de ***Mimir*;** prin ea a căpătat ***Odin forța nouă de viață, după ce a stat spînzurat nouă zile în „Frasinul lumii" pentru a renaște.

Offa*:** feciorul regelui ***Wermund al anglilor ; deși încă din copilărie părea mut și nevolnic, salvează libertatea țării și a norodului său într-o luptă în doi cu moștenitorul tronului saxonilor, care cereau ca anglii să i se supună și pe care îl răpune.

Ohthere*:** feciorul regelui ***Ongentheow al suedezilor și frate cu ***Onela,*** împreună cu care năvălește în țara gauților după moartea regelui ***Hredel***

Olaf*:** părintele lui ***Halfdan și ***Frodi.***

Olöf sau ***Olof*:** regină din Țara francilor (sau a saxonilor ?) pețită de ***Helgi,*** pe care îl umilește, tunzîndu-l chilug după un chef, și îl izgonește ; curînd ***Helgi*** se răzbună și, după răzbunare, ***Olöf*** naște o fiică, ***Yrsa*;** dar își află cumplită răzbunare cînd ***Helgi*** se însoară cu ***Yrsa,*** fără să știe că e fiica lui, și cînd le dezvăluie taina cu întîrziere, distrugîndu-le viețile.

Omund*:** feciorul lui ***Ali, tatăl lui ***Sivard*** și bunicul lui ***Iörmunrek.***

Onela*:** feciorul regelui ***Ongentheow al suedezilor și frate cu ***Ohthere,*** împreună cu care năvălește în țara gauților după moartea regelui ***Hredel.***

Ongentheow*:** regele suedezilor și tatăl lui ***Ohthere și ***Onela*;** îl omoară în luptă pe regele ***Hädkyn*** al gauților.

Ormar*:** vasal al lui ***Heidrek, o crește și o educă pe ***Hervör*** [2], fiica acestuia cu ***Hergerda.***

Ort*:** unul din feciorii lui ***Attila*;** este omorît de ***Wittich.

Ortruna*:** sora regelui Hartmut, singura care se poartă blînd cu ***Gudruna în timpul captivității ei ; după eliberarea ***Gudrunei,*** aceasta o apără de furia lui ***Wate,*** apoi o căsătorește cu fratele ei ***Ortwin.***

Ortwin [1]**:** fecior al lui ***Attila*** și frate cu ***Erp*** [2]**;** luptă alături de ***Dietrich*** împotriva lui ***Ermenrich*** și cade în luptă împreună cu fratele său.

Ortwin [2]**:** feciorul regelui ***Hetel*** și al reginei ***Hilda,*** frate cu ***Gudruna*;** ajuns rege după moartea părintelui său, își eliberează sora împreună cu ***Herwig*** și se însoară apoi cu ***Ortruna*** sora lui ***Hartmut.***

Ospirina*:** soția lui ***Attila (în alte legende este numită ***Helche).***

Ostara („Cea de la soare răsare") : zeiță măruntă ce-o însoțea pe ***Frigga,*** probabil o ipostază a ei ; era întruchiparea „purpurii zorilor" și noroadele o prăznuiau primăvara, în sărbători vesele și pline de bucurie.

Oster*:** v. ***Austri.

Otr*:** fiul lui ***Hreidmar și frate cu ***Regin*** și ***Fafnir*;** în timp ce pescuia prefăcut în vidră, este omorît de ***Loki,*** care trebuie să-i dea lui ***Hreidmar,*** drept ispășă, întreaga comoară a piticului ***Andwari.***

Ölruna sau ***Älrun*:** walkűră care se mărită cu ***Egil,*** fratele lui ***Wölund.***

Patafried: nepotul de soră al lui *Hagen* și vasal al regelui *Gunther*, ucis de *Walther* în lupta de la *Wasgenstein*.

Paulus Diaconus: cronicar longobard din sec. al VIII-lea.

Pitici: făpturi mici, frumoase sau pocite, binevoitoare sau răufăcătoare, plămădite de *aseni* din sîngele lui *Brimir* și din mădularele lui *Blain*; li se spunea *Elben*, *Alben*, *Kobolden*, *Wichte* etc.; cel mai puternic dintre primii pitici a fost *Motsognir*, al doilea era *Durin*.

Raben: numele dat de popoarele germanice orașului *Ravena*.

Ragnarök („Ultima soartă a zeilor"): numele bătăliei celei mari din ziua „Amurgului zeilor" și al pieirii lumii celei vechi.

Ragnar Lodbrok („Ragnar Nădragi-de-dimie"): feciorul regelui *Sigurd Hring* al Danemarcei, o eliberează pe *Thora*, fiica jarlului *Herraud* de balaurul care o ținea prizonieră în propria ei casă, se căsătorește cu ea și are doi feciori, *Eirek* și *Agnar*; este prins de regele *Ella* al Angliei, cînd năvălește în țara lui, și, nevrînd să-și divulge numele, este aruncat în groapa cu șerpi unde moare.

Ragnhilda: fiica lui *Sigurd Wurm-im-Auge* și mama regelui *Harald Schönhaar*, unificatorul Norvegiei.

Ran: uriașă și zeiță a mărilor, soția lui *Ägir*, uriașul mărilor, stăpînă peste tărîmul unde mergeau cei înecați; cu plasa ei prinde *Loki* pe piticul *Andwari*, care trăia în apă prefăcut în pește.

Randalin: („Purtătoarea de scut"): nume de război pe care și-l ia regina *Aslaug*, cînd pornește împreună cu feciorii ei împotriva regelui *Eystein* al Suediei, pentru a-i răzbuna pe *Eirek* și *Agnar*.

Randolf: vasal al regelui *Gunther*, ucis de *Walther* în lupta de la *Wasgenstein*.

Randwer: feciorul lui *Iörmunrek*, trimis de acesta să pețească pentru el pe *Swanhilda*; este ucis din gelozie de *Iörmunrek* la intrigile viclene ale sfetnicului *Bikki*.

Rani[1]: numele unui țăran bătrîn (deghizare a lui *Odin* însuși), care îi oferă lui *Hrolf Kraki*, pe drumul de întoarcere de la Uppsala, niște arme vechi — platoșă, scut și spadă; *Hrolf* le refuză, iar țăranul îi izgonește mînios de la casa sa, și de atunci norocul armelor îl părăsește pe *Hrolf*.

Rani[2]: nume sub care se ascunde *Helgi* în casa cumnatului său *Sävil*.

Ratatöskr („Dinte de șobolan"): veveriță ce alerga necontenit pe trunchiul „Frasinului lumii" între vulturul *Wederfölnir* și balaurul *Nidhöggr*, învrăjbindu-i prin colportarea ocărilor rostite de fiecare la adresa celuilalt.

Rati: sfredel cu care uriașul *Baugi* face o gaură în stînca *Hnitbjörg*, pe unde intră *Odin* în munte pentru a fura „miedul skalzilor".

Räwil: „armăsarii lui *Räwil*", este o metaforă frecventă în poezia germanică veche pentru „corăbii cu pînze".

Regin[1]: pitic înțelept și priceput la toate, care îl educă pe *Sigurd*; frate cu balaurul *Fafnir*, îl instigă pe *Sigurd* să omoare balaurul și să-i ia comoara, cu gîndul să-l înlăture apoi pe *Sigurd* și să pună el mîna pe comoară; din graiul păsărelelor, *Sigurd* afla de viclenia lui *Regin* și îl omoară.

Regin[2]: sfetnic credincios al regelui *Halfdan* și educator al fiilor acestuia, *Roar* și *Helgi*, pe care îi ajută să-și răzbune părintele împotriva ucigașului *Frodi*.

Rerir: feciorul lui *Sigi* și părintele lui *Wölsung*, întemeietorul stirpei și dinastiei *Wölsungilor*.

Riesenheim („Țara uriașilor"): unul din cele trei tărîmuri pămîntene în care locuiau uriașii gerului și ai negurilor.

Rigr: v. Heimdall.

Rinda: zeiță a pămîntului cu care *Odin* l-a zămislit pe *Vali*, cel ce avea să răzbune moartea lui *Balder*.

Rista („Norul"): una din cele două walküre care îi turnau totdeauna lui *Odin* vin în cornul de băut (v. și *Mista*).

Roar : v. Hroar.
Rolf : v. Hrolf Kraki.
Rosimunda : fiica regelui gepid *Kunimund ;* ajunge prizoniera și apoi soția regelui longobard *Alboin ;* jignită de acesta la un ospăț, se răzbună omorîndu-l cu ajutorul unui vasal ; apoi este omorîtă și ea de acesta.
Rögnvald : feciorul regelui *Ragnar Lodbrok* și al reginei *Aslaug,* frate bun cu *Ivar, Björn, Hvitserk* și *Sigurd Wurm-im-Auge* și frate numai de tată cu *Eirek* și *Agnar ;* moare la atacul unei cetăți, fiindcă n-ascultă sfatul fraților săi de-a rămîne la paza corăbiilor și se avîntă în luptă, deși încă nu era deprins cu meșteșugul armelor.
Röskva („Cea iute") : sora lui *Thialfi* și slujitoarea lui *Thor.*
Rüdiger von Bechlarn : comite de graniță (Markgraf) al regelui *Attila ;* a devenit simbol pentru fidelitatea și loialitatea sa ; îl ajută cu arme și bani pe *Dietrich din Bern,* cînd acesta vine ca fugar, spre curtea lui *Attila.*
Rune : alfabet al popoarelor germanice, împrumutat din semnele alfabetelor italice vechi ; este folosit doar pentru inscripții sau comunicări scurte ; runele erau considerate că posedă însușiri magice, putînd exercita diferite acțiuni bune sau rele asupra oamenilor, chiar și de la distanță ; erau folosite pentru descîntece și vrăji de legat și dezlegat.
Saga („Legenda" sau „Basmul") : zeiță care întruchipa legenda și istoria și care adăsta la cascada izvorului înțelepciunii ; poveștile ei despre începuturile lumii și despre vremea de aur le asculta uneori și *Odin.*
Saxnot : v. Tyr.
Sährimnir („Cel negru de funingine") : mistreț care era fript și înfulecat zilnic de către *Einherier* în *Walhalla,* dar care reînvia și creștea în fiecare noapte la loc, cum fusese înainte.
Sämundar-Edda : v. *Edda*[3] cea veche.

Sävil : jarl cu care *Frodi* o căsătorește pe *Signy*[2], fiica fratelui *Halfdan,* ucis de el însuși ; la el trăiesc neștiuți de nimeni *Roar* și *Helgi,* pînă cînd ajung să răzbune moartea părintelui lor.
Säwarstad : ostrov mic lîngă țărm, unde este dus și ținut rob *Wölund,* după ce a fost ologit.
Schemming : numele armăsarului lui *Wittich.*
Schlagfittich : v. Slagfidhr.
Schwanweiss : v. Svanhit.
Schwarzalben sau *Schwarzalfen* („Elbii sau Elfii negri") : pitici pociți, care nu făceau decît rele.
Schwarzalfen : v. Schwarzalben.
Schwarzalfenheim („Țara spiridușilor negri") : unul din cele trei tărîmuri subpămîntene unde hălăduiau spiridușii negri ca smoala și pociți la înfățișare.
Sessrimir („Încăpătorul") : altă denumire a castelului *Folkwang.*
Sewafjoll („Muntele lacurilor") : loc unde obișnuia să-și facă veacul *Sigruna.*
Sibich : sfetnic viclean al lui *Ermenrich,* pe care îl îndeamnă să-și atace și ucidă nepoții, pe *Fritel* și *Embrik.*
Sibilja : vacă măiastră, pe care regele *Eystein* o punea să meargă înaintea oștilor sale și care îi înspăimîntă pe dușmani prin mugetele ei cumplite, făcîndu-i să-și piardă capul și să nu mai poată lupta ; este ucisă de *Ivar* „Cel fără oase".
Sif („Stîrpea"), zeiță *asen,* soția lui *Thor* și mama lui *Modi :* mai avea un fecior, *Ull* sau *Uller,* și o fiică *Thrud : Loki* i-a tăiat și furat părul în timpul somnului, dar a trebuit să procure, drept ispașă, părul de aur făurit de feciorii lui *Ivaldi,* care erau pitici aurfăurari.
Sifka : fiica regelui *Humli* al hunilor, ajunge ostatecă și țiitoare a lui *Heidrek,* care are un copil cu ea, pe *Hlöd ;* trădîndu-i odată o presupusă taină fată de soția regelui *Hrollaug, Heidrek* o omoară.

Sigeband : rege în Irlanda, feciorul regelui *Ger* şi al reginei *Uta*, părintele lui *Hagen*.

Sigfrid din Morland : peţitor al *Gudrunei*, refuzat de regele *Hetel*, atacă ţara lui *Herwig*, rivalul său norocos la mîna *Gudrunei*, şi în acest răstimp domniţa e răpită de către *Hartmut* ; ia parte la lupta pentru eliberarea *Gudrunei* alături de *Ortwin* şi *Herwig* şi se însoară cu sora acestuia.

Siggeir : rege bogat şi puternic din *Gautland*, care se însoară cu *Signy*, fiica lui *Wölsung* ; invitîndu-şi rudele la un ospăţ, cade mişeleşte asupra lor, omoară pe *Wölsung* şi pe toţi fiii săi, în afară de *Sigmund*, care scapă ajutat de *Signy* ; arde împreună *Signy* şi cu toţi curtenii în sala sa, pe care o incendiază *Sigmund*.

Sighilda („Luptătoarea ce-aduce biruinţa") : una dintre walküre,

Sigi : voinic chipeş, pare-se descendent din *Odin*, părintele lui *Rerir* şi bunicul lui *Wölsung*, întemeietorul stirpei şi dinastiei *Wölsungilor* ; în tinereţe l-a ucis pe *Bredi*, argatul vecinului său *Skadi*, şi l-a ascuns sub un troian de zăpadă ; dar a fost descoperit şi a trebuit să plece în pribegie, unde *Odin* l-a ajutat să ajungă rege ; însă a fost răpus mai tîrziu de rubedeniile regelui ucis de el, pe al cărui tron se suise.

Sigmund : feciorul lui *Wölsung* şi tatăl lui *Sigurd* ; cînd părintele şi fraţii lui sînt ucişi mişeleşte de *Siggeir*, scapă cu ajutorul sorei sale *Signy*, soţia lui *Siggeir*, apoi se răzbună dînd foc sălii acestuia şi făcîndu-l să ardă împreună cu *Signy* şi cu toţi curtenii săi ; după o primă căsătorie cu *Borghilda*, care îi dăruie un fecior, pe *Helgi* cel darnic, se însoară cu *Hjördis*, fiica regelui *Eylimi* şi mama lui *Sigurd* ; dar cade, împreună cu acesta, în lupta pornită de craiul *Lyngvi*, un alt peţitor respins al lui Hjördis.

Signy[1] : fiica lui *Wölsung* şi sora lui *Sigmund* ; se căsătoreşte împotriva voinţei sale cu regele *Siggeir*, care îi ucide părintele în luptă ; pe fratele ei, *Signy* îl scapă prin viclenie de suplicii şi moarte, dar moare eroic împreună cu soţul ei în sala aprinsă de Sigmund drept răzbunare.

Signy[2] : fiica regelui *Halfdan*, soră cu *Roar* şi *Helgi* ; căsătorită cu jarlul *Sävil*, îşi ocroteşte fraţii împotriva ucigaşului părintelui lor şi îi ajută să răzbune crima împotriva lui *Frodi*.

Sigrlinn sau *Sigrlinna* : fiica regelui *Svafnir* din *Svavaland*, soţia regelui *Hjörvard* şi mama lui *Helgi*.

Sigruna[1] : („Cunoscătoarea runei victoriei") : una dintre walküre.

Sigruna[2] : walküră, fiica regelui *Högni* şi soră cu *Bragi* şi *Dag* ; se mărită cu *Helgi Hundingsbani*, deşi fusese făgăduită lui *Hödbrodd*, feciorul lui *Granmar*.

Sigurd : feciorul regelui *Sigmund* şi al soţiei acestuia *Hjördis* ; este crescut la curtea regelui *Hialprek* de către *Regin*, care îl împinge să-l omoare pe balaurul *Fafnir* şi să-i ia comoara ; după ce se logodeşte cu walküra *Brünhilda* şi o uită din pricina unei băuturi vrăjite, se însoară cu *Gudrun*, sora regilor *Gunnar*, *Högni* şi *Gutthorm*, şi e ucis de acesta din urmă, la instigarea *Brünhildei*, care devenise soţia lui *Gunnar*.

Sigurd Hring : feciorul lui *Ingjald*, regele Suediei, şi nepotul lui *Harald Kampfzahn*, pe care îl doboară în lupta de la *Bravellir* pentru a-i lua locul pe tron ; feciorul lui este *Ragnar Lodbrok*.

Sigurd Wurm-im-Auge : feciorul regelui *Ragnar Lodbrok* şi al reginei *Aslaug* ; porecla „Balaur în ochi" o capătă pentru că în jurul ochiului avea un semn ce semăna cu un şarpe încolăcit ; fiica lui, *Ragnhilda*, a fost mama lui *Harald Schönhaar*.

Sigyn : soţia lui *Loki* şi mama feciorului acestuia *Nari* sau *Narfi* ; cînd Loki a fost pus în lanţuri, după uciderea lui *Balder*, ea a încercat să-l ajute şi să-l cruţe de chinurile la care îl supuseseră zeii **aseni**.

Sindri („Omul zgurii" sau „Faurul"): pitic aurfăurar, frate cu *Brokk*; a făurit, la cererea lui *Loki*, mistreţul de aur *Gullinborsti*, inelul de aur *Draupni* şi ciocanul *Miölnir*.

Sinmara: străbuna de pe fundul „Mării luminii", care păstrează într-un sipet zăvorît cu şapte lacăte arma *Läwatein*, făurită de *Lopt*, cu care poate fi vînat cocoşul *Widofnir*.

Sivard: rege al goţilor, feciorul lui *Omund* şi tatăl lui *Iörmunrek*.

Sjofn: zeiţă care aprindea flacăra iubirii în inimile oamenilor, avînd în parte atributele zeiţei *Venus* a romanilor; probabil o ipostază a zeiţei *Frigga*.

Skadi[1]: fiica uriaşului *Thiassi*, ucis de *aseni*; pentru a o îmbuna căci voia să-şi răzbune părintele, zeii i-l dau pe *Niörd* de soţ, urmînd să stea amîndoi trei luni pe an în castelul *Noatun* de la mare, al lui *Niörd*, şi nouă luni în gheţurile regiunii natale a uriaşei — simbol că marea era deschisă pentru navigaţie doar trei luni, în rest bîntuind furtunile.

Skadi[2]: ţăran vecin cu *Sigi* şi stăpîn al argatului *Bredi*, pe care Sigi l-a ucis la vînătoare.

Skaramund: nepotul lui *Gamelo von Meto* şi vasal al regelui *Gunther*; este ucis de *Walther* în lupta de la *Wasgenstein*.

Skeaf: nume pe care, după unele legende anglosaxone, suedezii l-au dat lui *Freyr* cînd a ajuns pe meleagurile lor într-o luntre, în chip de copil; suedezii l-au crescut şi l-au urcat pe tronul lor, unde a domnit îndelung şi paşnic.

Skidbladnir („Cea cu vîsle de lemn"): corabie miraculoasă care avea totdeauna vînt prielnic în pînze şi în care încăpeau, la nevoie, toţi zeii *aseni*; putea fi împăturită astfel încît intra într-un buzunar; a fost făurită, la cererea lui *Loki*, de către piticii aurfăurari feciori ai lui *Ivaldi* şi dată lui *Freyr*.

Skinfaxi („Cel cu coamă luminoasă") sau *Glad*: numele calului cu care vine ziua.

Skirnir („Cel ce face curăţenie"): bătrînul şi credinciosul slujitor al lui *Freyr*; cînd acesta se îndrăgosteşte de *Gerda*, *Skirnir* o peţeşte pentru el; după căsătoria lor primeşte în dar, drept răsplată, spada fulgerătoare a lui *Freyr*, ce nu da greş niciodată, şi calul său *Gullinbursti*.

Skjöld: nepotul lui *Odin*; ajunge copil la ţărmul danezilor într-o barcă fără vîsle; apoi devine regele Danemarcei şi întemeiază dinastia *Skjöldungilor*.

Skjöldungen sau *Skjöldungi*: numele celei mai vechi dinastii daneze, întemeiată de *Skjöld*.

Skogul („Cea înaltă la trup"): una dintre walküre.

Sköll („Cel feroce"): lup care aleargă toată ziua în urma carului soarelui, provocînd pălirea acestuia, adică eclipsele.

Skrep: vechea spadă a regelui *Wermund*, care răzbătea prin orice şi cu care luptă *Offa* împotriva moştenitorului regelui saxonilor.

Skrymir („Lăudărosul"): nume pe care şi-l dă uriaşul *Utgardloki* cînd se întîlneşte cu *Thor*, *Loki* şi *Thialfi* la hotarul cu tărîmul lötunilor.

Skuld[1] („Viitorul"): una dintre cele trei norne, care era stăpînă peste viitorul oamenilor şi zeilor.

Skuld[2] („Viitorul"): una dintre walküre.

Skuld[3]: fiica regelui *Helgi* şi sora lui *Hrolf Kraki*; măritată cu *Hjörvard*, îl instigă să atace mişeleşte pe *Hrolf Kraki* şi să-l omoare.

Slagfidhr sau *Schlagfittch*: fratele lui *Wölund* şi *Egil*.

Sleipnir („Cel ce lunecă iute pe deasupra"): armăsarul cu opt picioare al lui *Odin*; a fost născut de *Loki*, cînd s-a însoţit, prefăcut în iapă, cu armăsarul *Svadilfari* al „uriaşului ziditor".

Slidhrugtanni: v. Gullinbursti.

Snotra („Cea care ştie"): zeiţa înţelepciunii şi a bunei-creşteri.

Snorra-Edda: v. *Edda*[2] cea nouă.

Snör („Firicel"): soţia lui *Karl*, din care se trage clasa ţăranilor.

Sökkwabeck („Pîrîul ce se prăvale" sau „Căderea de apă"): izvorul înţelepciunii, care se află sub una din rădăcinile „Fra-

sinului lumii" şi care era păzit de *Mimir;* lîngă el şedea zeiţa *Saga,* care bea din apa lui, şi *Odin,* care ţinea adesea tovărăşie zeiţei şi îi asculta poveştile şi istoriile.

Sol („Soarele"): copila uriaşului *Mundilföri* şi sora lui *Mani;* a fost prefăcută de *Odin* în soare (care e de gen feminin în limbile germanice).

Solblindi („Orbitul de Soare"): părintele celor trei meşteri care au făurit poarta-grătar de la castelul în care locuia *Menglod* [2].

Son („Răscumpărarea" sau „Ispăşire"): numele unuia dintre cele două ulcioare (v. şi *Bodn)* în care piticii negri au adunat sîngele înţeleptului *Kvasir* pe care l-au ucis.

Sörli: feciorul lui *Ionak* şi al *Grimhildei,* frate cu *Hamdir* şi frate doar de tată cu *Erp;* împreună cu *Hamdir* îl ucide pe *Erp,* apoi îşi răzbună sora vitregă, pe *Svanhilda,* tăind mîinile şi picioarele lui *Ermenrich,* care o ucisese; dar cade în luptă împreună cu fratele său, omorîţi cu pietre.

Spangarheide („Cîmpia lui Spangar"): numele ocinii ţăranului norvegian *Aki,* care îl ucide pe *Heimir* şi o creşte ca slujnică pe *Aslaug.*

Suder: v. Sudri.

Sudri sau *Suder* („Miazăzi"): numele unuia dintre cei patru pitici care sprijineau bolta cerului pe umerii lor.

Surt sau *Sutur* („Cel rău" sau „Cel negru"): personificare a focului; uriaş cu spadă de foc, păzitor al tărîmului *Muspelheim* şi duşman neîmpăcat al zeilor *aseni.* În ziua „Amurgului zeilor", *Sutur* vine în fruntea feciorilor lui *Muspel,* adică în fruntea flăcărilor, luptă cu *Freyr* şi îl doboară, apoi aprinde lumea întreagă şi o nimiceşte prin foc.

Suttung: feciorul uriaşului *Gilling* cel omorît de piticii negri *Fiallar* şi *Giallar;* a luat de la aceştia „miedul harului poeziei", făcut din sîngele lui *Kvasir* şi din miere, şi l-a ascuns sub *Hnitbjörg* („Munţii ce se bat în capete").

Sutur: v. Surt.

Svadilfari („Cel ce face drum cu năprasnă"): armăsarul uriaşului ziditor, care i-a ajutat acestuia la construirea valului de apărare al *Asgardului;* din el şi din *Loki,* prefăcut în iapă, s-a născut armăsarul cu opt picioare *Sleipnir.*

Svafnir: rege în *Svavaland* şi părinte al *Sigrlinnei.*

Svanhit sau *Schwanweiss* („Albă-lebădă"): walküră care se mărită cu *Slagfidhr.*

Svanhilda: fiica lui *Sigurd* şi a *Gudrunei;* se mărită cu *Iörmunrek,* dar este omorîtă de acesta la instigarea perfidă a lui *Bikki.*

Svava: fiică de rege şi walküră, care se căsătoreşte cu *Helgi,* feciorul regelui *Hjörvard.*

Svavaland: ţara în care domnea regele *Svafnir,* părintele *Sigrlinnei.*

Svipdag: v. Swipdag.

Swafrthorin: uriaş, unchi al frumoasei *Menglod* [2], care se mărită cu *Swipdag.*

Swipall („Cel ce-şi schimbă înfăţişarea"): unul din numele date lui *Odin.*

Swipdag („Ziua cea iute"): tînăr frumos şi vînjos, din stirpe divină, feciorul lui *Solbjart* („Cel ce străluceşte ca Soarele"); mama sa *Groa* („Noaptea") murise la naştere; se însoară cu *Menglod* [2], nepoata uriaşului *Swafrthorin.*

Syn („Tăgada"): zeiţă măruntă care ocrotea pe cei învinuiţi pe nedrept şi pe cei cu minte puţină.

Syr: alt nume al zeiţei *Freyja.*

Şarpele Midgardului: v. Iörmungand.

Tanast din Speyer: vasal al regelui *Gunther,* ucis de *Walther* în lupta de la *Wasgenstein.*

Tanngniostr („Cel ce trozneşte din dinţi"): unul din cei doi ţapi care trăgeau carul lui *Thor* (v. şi *Tanngrisnir).*

Tanngrisnir („Cel ce scrîşneşte din dinţi"): unul din cei doi ţapi care trăgeau carul lui *Thor* (v. şi *Tanngniostr).*

Tervingi: v. Goţii tervingi.

Thialfi („Cel ce ajută creşterea") : fecior de ţăran, frate cu *Röskva*, slujitor al lui *Thor*, alături de care luptă adesea împotriva uriaşilor ; îl ajută pe Thor în lupta împotriva uriaşului *Hrungnir*, doborînd namila *Mökkurkalfi*, şi îl însoţeşte la curtea lui *Utgardloki*, unde se întrece în alergarea cu *Hugi* („Gîndul") şi este învins.

Thiassi sau *Thjazi:* uriaşul furtunii care, prefăcut în vultur, l-a silit pe *Loki* să-i dea pe mînă pe *Iduna* şi merele tinereţii, din care mîncau zilnic *asenii;* nemaiavînd merele, zeii au început să îmbătrînească şi să se ofilească ; atunci l-au silit pe *Loki* s-o aducă îndărăt pe *Iduna;* împrumutînd veşmîntul de pene al zeiţei *Freyja*, *Loki* a adus-o prefăcută în nucă ; *Thiassi* l-a urmărit pînă în *Asgard* unde a fost ucis de zei ; *Thor* i-a aruncat ochii pe cer, unde au rămas ca stele.

Thing: nume dat de popoarele germanice adunării în care se sfătuiau, hotărau legile şi judecau pricinile.

Thingsus: v. Tyr.

Thjazi: v. Thiassi.

Thjodwor („Izbăvitoarea norodului") : una din cele nouă fecioare care o slujeau pe *Menglod* [2].

Thökk („Mulţumirea lumii") : uriaşă care n-a vrut să-l plîngă pe *Balder*, împiedicînd astfel împlinirea condiţiei puse de *Hel* pentru reîntoarcerea zeului printre cei vii ; de fapt era însuşi *Loki*, care luase înfăţişarea de uriaşă.

Thor sau *Donar* („Tunet") : unul din cei mai importanţi zei *aseni*, de statură şi putere uriaşă ; avea o barbă mare roşie, pe care o scutura cînd era mînios şi din care ţîşneau fulgere şi tunete ; duşman de moarte şi omorîtor al uriaşilor ; în lupta din ziua „Amurgului zeilor" ucide Şarpele Midgarului, dar moare otrăvit de răsuflarea jivinei.

Thora: fiica jarlului *Herraud* din Ţara Gauţilor ; un pui mic de balaur, pe care îl primise de la tatăl ei în dar, creşte nespus de mare şi o păzeşte cu străşnicie, nelăsînd pe nimeni să intre în casă ; balaurul este ucis de *Ragnar Lodbrok*, cu care se căsătoreşte *Thora* şi căruia îi dăruieşte doi feciori, *Eirek* şi *Agnar*.

Thrael („Sluga") : feciorul zămislit de asenul *Heimdall* cu *Edda* [1]; din el s-a tras clasa truditorilor şi a slugilor.

Thrimgjoll („Cel ce trozneşte ca tunetul") : poartă-grătar la castelul în care locuia *Menglod* [2].

Thrud [1] („Puterea") : zeiţă *asen*, fiica lui *Thor* şi a soţiei sale *Sif;* închipuia forţa părintelui ei, care era stăpîn peste *Thrudheim;* era logodită cu piticul nopţii *Alwis*.

Thrud [2]*:* una dintre walküre.

Thrudgelmir („Cel ce răcneşte puternic") : uriaş sau thurs născut din freeatul coapselor lui *Ymir*, străbunul „uriaşilor negurii" şi al „uriaşilor gerului", cărora li s-a dat numele de *Hrimthursen* sau *Hrimthurşi*.

Thrudheim („Locul sau cîmpul tăriei") sau *Bilskirnir* („Cel ce luceşte vesel") : castelul strălucitor al lui *Thor* din *Asgard*, cu cincizeci de caturi, unde îşi făceau veacul toţi luptătorii liberi care căzuseră vitejeşte pe cîmpul de luptă şi care erau aduşi de către walküre.

Thrym („Zgomotosul") : uriaş, domn şi stăpîn peste neamul thursilor ; a furat ciocanul *Miölnir* şi a cerut-o în schimbul lui pe *Freyja* de soţie ; *Thor* a venit la el îmbrăcat ca şi cum ar fi fost *Freyja* şi, de-ndată ce a pus mîna pe ciocan, l-a ucis cu el.

Thrymheim: sălaşul uriaşului *Thrym* în *Riesenheim*.

Thule: insulă legendară pe care a căutat-o călătorul *Pytheas din Massilia*, cînd a navigat de la Marsilia de-a lungul coastelor Spaniei şi Franţei şi cînd i-a descoperit pe teutoni la gurile Rinului (pe la 330 î.e.n.) ; unii cercetători au atribuit acest nume părţii de mijloc a Norvegiei, iar alţii insulelor *Shetland* sau regiunii suedeze de pe coasta golfului

Botnic; Thule este considerată ca patria legendelor nordice despre zei și viteji și locul unde ele au fost notate pe pergament.

Thund: rîu, prin al cărui vad trebuiau să treacă walkürele, împreună cu vitejii căzuți în luptă, pentru a ajunge în *Walhalla*.

Thurs („Intîiul născut"): denumirea primului uriaș născut din picăturile de apă cu venin rezultate din topirea ghețurilor *Elivagar*, sub scînteile căzute din *Muspelheim*.

Thursenheim: v. Riesenheim.

Thwiti: stîncă mare pe care *asenii* au prăvălit-o peste locul unde a fost îngropată lespedea *Gjöll* cu capătul zgărzii *Gleipnir* *(Gelgja)*.

Thyra („Slujnica"): soția lui *Thrael*; din ei se trage clasa truditorilor și a slugilor.

Titania: regină a *Elfelor*.

Tiu: v. Tyr.

Tiwas: v. Tyr.

Turisind: regele gepizilor și tatăl lui *Turismond*; dă armele feciorului său lui *Alboin*, care îl ucisese în luptă, și îi recunoaște astfel vitejia, înălțîndu-l în rîndurile luptătorilor.

Turismond: fiul regelui *Turisind* al gepizilor; este ucis în luptă de *Alboin*.

Tyr sau *Tiu*, *Tiwas*, *Thingsus*, *Cheru*, *Saxnot*: zeu *asen* al războiului, foarte viteaz și cutezător; inițial era zeu al cerului; avea doar mîna stîngă (cea dreaptă i-a retezat-o lupul *Fenir* cînd a fost legat cu zgarda *Gleipnir*); simbolul lui era spada și aducea vrajbă și luptă printre oameni; i se mai spune și *asenul ciung*; era apărător al dreptății și legilor statornicite în *Thing*, de unde și numele *Thingsus* („Cel din Thing" sau „Ocrotitorul Thingului"); în ziua „Amurgului zeilor" este răpus de cîinele *Garm*.

Tyrfing: spada lui *Angantyr* [1], făurită de piticii din munte care o blestemaseră ca, ori de cîte ori ieșea din teacă, să se petreacă moarte de om; *Hervör* o dăruiește lui *Heidrek* cînd acesta e nevoit să fugă după ce-și omorîse fratele.

Ull: v. Uller.

Uller sau *Ull*: zeul iernii, meșter în alergatul cu patinele și schiurile, arcaș neîntrecut, fecior al zeiței *Sif*, și fecior vitreg al lui *Thor*, după căsătoria acestuia cu *Sif*; are în *Asgard* castelul *Ydalir* („Valea tisei"); i se mai spune și „asenul schiurilor"; soțul zeiței *Skadi*; stăpînește și conduce lumea în locul lui *Odin* vreme de zece ani, cînd acesta a fost pedepsit cu zece ani de surghiun pentru răpirea *Rindăi*; ulterior *Odin* îl izgonește din *Asgard* și *Uller* fuge în Suedia, unde moare însingurat, ucis de danezi.

Unferd: vasal danez al regelui *Hrodgar*; pizmuindu-l pe *Beowulf* pentru cutezanța sa de a-l înfrunta pe căpcăunul *Grendel*, încearcă să-l defăimeze dar este rușinat de *Beowulf*; ulterior, după biruința lui *Beowulf*, devine prietenul lui.

Unn („Valul"): una dintre fiicele lui *Ägir*, uriașul mărilor.

Uppsala: oraș în Suedia și vechea reședință a regilor suedezi.

Urd („Trecutul"): una dintre cele trei norne, care era stăpînă peste trecutul oamenilor și zeilor.

Urdarborn („Izvorul Urd"): izvor aflat sub rădăcina „Frasinului lumii" ce se îndrepta spre tărîmul oamenilor; la el veneau călare zilnic zeii *aseni*, peste podul *Bifröst*, pentru a ține giudeț; aici își făceau veacul și cele trei norne.

Urdbrunnen: v. Urdarborn.

Uriașul ziditor: uriaș care a construit valul de apărare al *Asgardului*, urmînd să primească drept răsplată din partea zeilor *aseni* pe *Freyja*; însă a fost ucis de *Thor*.

Uta [1] sau *Ute* [1]: soția lui *Hildebrand*.

Uta [2] sau *Ute* [2]: soția regelui *Ger* și mama lui *Sigeband*.

Uta [3] sau *Ute* [3]: soția lui *Sigeband* și mama lui *Hagen*.

Utgard („Lumea din afară"): v. Jötunenheim.

Utgardloki („Loki cel din lumea din afară"): cel mai puternic dintre uriaşi, stăpîn peste „Tărîmul din afară", care era ostil asenilor şi oamenilor; primeşte în castelul său pe *Thor, Loki* şi *Thialfi*, pe care îi pune la încercare: *Thor* trebuie să bea de istov un corn mare plin cu mied şi nu izbuteşte; apoi e pus să ridice o pisică de la pămînt şi nu poate s-o facă; iar în lupta cu bătrîna uriaşa *Elli* nu poate să învingă; *Loki* se întrece la mîncare cu *Logi* („Văpaia") şi e învins; *Thialfi* îşi încerca iuţeala în alergare cu *Hugi* şi iese al doilea; la terminarea încercărilor, *Utgardloki* le explică de ce n-au putut izbuti şi dispare împreună cu castelul şi curtenii săi, după ce mai întîi îl sfătuieşte pe *Thor* să nu-l mai caute şi să nu mai vină niciodată în castelul său.

Vafthrudnir („Cel meşter în ticluieli"): uriaş cu şapte capete, descendent din *Ymir*; stăpînea înţelepciunea tainică de a pune întrebări încîlcite şi se întrece cu *Odin* în cimilituri cu tîlc ascuns, referitoare la naşterea, rînduiala şi organizarea lumii.

Vaga-Schäre: („Ostrovul Vaga"): ostrov stîncos, unde s-a ascuns *Loki*, prefăcut în focă, pentru a scăpa de *Heimdall*, care îl urmărea ca să-i ia îndărăt salba *Brisingamen*, pe care o furase de la zeiţa *Freyja*.

Vali[1] sau *Ali*: zeu *Asen*, fecior al lui *Odin* cu *Rinda*; jură să nu-şi taie nici să-şi pieptene părul pînă ce nu-l va răzbuna pe *Balder*; îl omoară pe *Hödur*, ucigaşul lui *Balder*, străpungîndu-l cu suliţa.

Vali[2]: unul din feciorii lui *Loki*, pe care *asenii* l-au prefăcut în lup ca să-l sfîşie pe fratele său *Narfi*, cu ale cărui maţe zeii l-au cetluit pe *Loki* după uciderea lui *Balder*.

Valke: numele armăsarului lui *Dietrich din Bern*.

Valtam („Cel ce alege"): numele fictiv al părintelui lui *Vegtam*, pe care îl inventează *Odin* cînd o scoală pe *Wala* din morţi pentru a afla viitorul zeilor şi tîlcul viselor rele ale lui *Balder*.

Van: v. Wamm.

Vanadis: v. Freyja.

Vani: seminţie de zei, probabil mai vechi decît *asenii* şi veniţi de la noroadele din miazăzi; locuiau în adîncurile pămîntului şi mărilor şi erau zei ai fertilităţii, belşugului şi prosperităţii; au dat o mare bătălie împotriva *asenilor*, după care s-a încheiat o pace durabilă, la care *asenii* au dat ca zălog pe *Mimir* şi pe *Hönir*, fratele lui *Odin*, iar *vanii* au dat pe *Nyörd*, zeul mărilor, şi pe cei doi copii ai săi, luminosul *Freyr* şi frumoasa *Freyja*, pe care îi zămislise cu prima sa soţie şi sora sa *Nerthus*, zeiţa fertilităţii.

Vanenheim („Olatul zeilor Vani"): unul din cele trei tărîmuri pămîntene, unde locuiau străvechii zei ai gliei şi ai apelor ce alcătuiau seminţia *Vanilor*.

Ve: v. We.

Varmund: v. Wermund.

Vänern: lac pe a cărui gheaţă s-a dat bătălia dintre *Adils*, regele Suediei, şi *Ali*, regele Norvegiei, terminată cu moartea celui din urmă; în această luptă, *Adils* a fost ajutat de *Berserkerii* lui *Hrolf Kraki*, dar nu le-a dat răsplata făgăduită.

Vegtam („Călătorul"): nume pe care şi-l dă *Odin* cînd o scoală din morţi pe *Wala* pentru a afla viitorul zeilor şi tîlcul viselor rele ale lui *Balder*.

Verdandi: v. Werdandi.

Vester: v. Vestri.

Vestri sau *Vester* („Asfinţitul"): numele unuia din cei patru pitici care sprijineau bolta cerului pe umerii lor.

Vidar: zeu *asen*, fecior al lui *Odin* şi al uriaşei *Gridr*; fire tăcută şi întunecată, dar foarte voinic, aproape ca *Thor*; locuia în codru în sălaşul *Landwidi* („Ţara cea largă"); în ziua „Amurgului zeilor" îl răzbună pe *Odin*, ucigînd lupul *Fenrir*; domneşte împreună cu fratele său *Vali* în lumea ce se naşte apoi.

Vifil: v. Wifil.

Vigleik: rege al Danemarcei, părintele lui *Wermund,* învingător al lui *Amleth,* în locul căruia se urcă pe tron.

Vigo: feciorul lui *Frowin,* frate cu *Keto* și cumnat cu *Offa;* împreună cu fratele său îl ucide în luptă pe regele *Adils* al Suediei.

Vikingi sau *Wikingi:* nume dat navigatorilor îndrăzneți care porneau din țările scandinavice sau din Danemarca și bîntuiau țările occidentale, luptînd cumplit și umblînd după pradă.

Vili: v. Wili.

Vimur („Cel învolburat"): rîu vijelios, prin care trebuie să treacă *Thor* pentru a ajunge la casa uriașului *Geirröd.*

Vingthor: alt nume dat lui *Thor.*

Volla: v. Fulla.

Volva („Purtătoarea bețigașului"): bătrînă din stirpea uriașilor *Jötunen,* atotștiutoare și clarvăzătoare; prezice viitorul; ei îi este atribuit poemul din *Edda Vǫluspǫ́,* sau „Prezicerile vizionarei".

Vör sau *Wara* („Cea ce spune adevărul"): zeiță măruntă, care veghea la respectarea jurămintelor și îi pedepsea pe sperjuri.

Wala[1]*:* v. Volva.

Wala[2]*:* prezicătoarea care vedea viitorul și pe care *Frodi* a rugat-o să-i dezvăluie unde se ascund *Roar* și *Helgi,* feciorii fratelui său pe care îl ucisese; după ce începe să spună ce vede, *Signy* îi aruncă un inel de preț în poală, și *Wala* își schimbă prezicerea: nu mai destăinuiește unde se află băieții, dar prevestește că îl vor ucide pe *Frodi.*

Walaskialf („Casa alegerii"): castelul din *Asgard* al lui *Hödur.*

Walchirie: v. Walküre.

Walhalla („Sala celor aleși de pe cîmpurile de luptă"): castelul sau sala cea mare a lui *Odin* din *Asgard,* unde părintele zeilor aduna vitejii căzuți pe cîmpul de luptă *(Einherier)* și îi pregătea pentru bătălia cea mare din ziua „Amurgului zeilor"; avea douăsprezece tronuri de aur pentru zeii *aseni* mai de seamă, unul dintre ele fiind mai înalt și destinat lui *Odin;* mai avea, de jur-împrejur, cinci sute patruzeci de porți, pe care puteau ieși deodată, prin fiecare, cîte optsute de viteji înarmați.

Walküră sau *Walchirie* („Cea ce alege pe cîmpul de luptă"): fecioare din seminția *vanilor,* aflate în slujba lui *Odin;* erau ținute în *Walhalla,* ca zălog al păcii dintre zeii *aseni* și cei *vani;* călăreau prin aer pe cai înalți, pe deasupra cîmpurilor de luptă, desemnau voinicii care trebuia să moară vitejește în luptă, apoi îi trezeau cu sărutul lor și îi duceau în *Walhalla,* la *Odin.*

Walther: feciorul regelui *Alpher* din Aquitania, dat zălog la curtea lui *Attila;* fuge de-acolo împreună cu *Hildegunda* și este atacat pe drumul de întoarcere, la *Wasgenstein,* de *Gunther, Hagen* și unsprezece vasali; toți vasalii sînt doborîți în lupte corp la corp; rămîn în viață doar *Walther* fără o mînă, *Hagen* fără un ochi și *Gunther* fără un picior.

Walvater („Părintele care alege"): unul din numele date lui *Odin.*

Wamm sau *Van* („Speranță"): rîu format din balele ce se răvărsau din botul lupului *Fenrir,* de cînd zeii *aseni* l-au priponit pe ostrovul *Lyngwi* și i-au vîrît o spadă în gură, proptind-o cu mînerul în limbă și cu vîrful în cerul gurii.

War: numele a doi frați aurfăurari, care îl slujiseră pe regele *Halfdan* înainte de-a fi ucis.

Wara: v. Vör.

Wasgenstein („Steiul Wasgen"): strîmtoarea între stînci, unde *Walther* luptă împotriva celor unsprezece vasali ai lui *Gunther* și îi ucide pe rînd.

Wasgenwald: codru mare din apropiere de *Worms,* unde *Gunther* cu cei unsprezece vasali ai săi îi atacă pe *Walther* și pe *Hildegunda.*

Wate: rudă, vasal și maistru de arme al regelui Hetel; luptător bătrîn și cumplit, este meșter în tămăduirea rănilor și bo-

lilor și stăpînește peste *Sturmland ;* ia parte la răpirea domniței *Hilda,* fiica lui Hagen, și la lupta împotriva acestuia.

Wälsung : v. Wölsung.

Wälsungen : v. Wölsungen.

We („Faima divină") : feciorul lui *Borr* și frate cu *Odin* și *Wili,* împreună cu care întemeiază stirpea zeilor *aseni* și dă ființă, din lemne, primilor oameni *Ask* și *Embla ; We* le dăruiește chipul și vorbirea, auzul și văzul.

Wederfölnir („Cel ce făurește vremea") : vultur nespus de înțelept, care știa multe și vedea toate ; își făcea veacul în vîrful „Frasinului lumii" și era dușmanul de moarte al balaurului *Nidhöggr.*

Werdandi („Prezentul") : una dintre cele trei norne, care era stăpînă peste prezentul oamenilor și zeilor.

Werinhard : vasal al regelui *Gunther* și arcaș neîntrecut, ucis de *Walther* în lupta de la *Wasgestein.*

Wermund sau ***Varmund :*** rege al anglilor din Danemarca, feciorul lui *Vigleik* și părintele lui *Offa.*

Wicht (pluralul *Wichter) :* denumire dată unora dintre pitici.

Widofnir („Șarpele pomului") : cocoș de aur care veghează în arborele lui *Mimir,* adică în „Frasinul lumii" (v. și Gullinkambi).

Wieland : v. Wölund.

Wifil : țăran bătrîn și clarvăzător, care ascunde în ostrovul lui pe *Roar* și *Helgi,* ferindu-i de *Frodi,* care căuta să-i ucidă ca pe părintele lor *Halfdan.*

Wiglaf : feciorul lui *Weohstan* și vasal al lui *Beowulf ;* este singurul care-l ajută pe acesta în lupta împotriva balaurului și, cînd balaurul îl mușcă pe *Beowulf* de gît, îi înfige jivinei spada în pîntece și o răpune.

Wigrfelde („Cîmpul bătăliei") : locul unde s-a petrecut marea luptă între lumea *asenilor* și a dușmanilor, luptă ce-i zice *Ragnarök.*

Wili („Voința") : feciorul lui *Borr* și frate cu *Odin* și *We,* cu care întemeiază stirpea zeilor *aseni ;* împreună cu ei dă ființă, din lemne, primilor oameni. *Ask* și *Embla,* dăruindu-le mintea și putința de-a se mișca.

Windhelm („Casa vîntului") : nume dat de *Helgi Hundingsbani* podului cerului ce ducea spre Walhalla.

Wingolf („Sala plăcută" sau „Sala prieteniei") : castelul din *Asgard* în care locuiau *walkürele.*

Winili : trib germanic ajutat prin viclenie de *Frigga* în lupta împotriva vandalilor ; ulterior s-au numit longobarzi.

Wittich : vasal al lui *Ermenrich,* luptă împotriva lui *Dietrich din Bern* și îl ucide pe fratele acestuia *Diether ;* este urmărit de *Dietrich* și, ca să scape, sare cu calul în mare, unde se îneacă.

Wodan : v. Odin.

Wolfhart : vasal al lui *Dietrich din Bern,* nepot al lui *Hildebrand,* luptă alături de *Rüdiger* și de *Dietrich* împotriva lui *Ermenrich.*

Wolfssee („Lacul lupului") : lac așezat în *Wolfstal,* unde și-au clădit casă și au rămas o vreme *Wölund, Egil* și *Slagfidhr.*

Wonred : luptător gaut, tatăl lui *Wulf* și *Eofor.*

Worms : cetatea de lîngă Rin a regelul *Gibich* și a fiului său *Gunther.*

Wotan : v. Odin.

Wögg („Copilul") : flăcău din neam de țărani săraci, care vine să-l vadă pe „marele" *Hrolf Kraki* și, decepționat de statura nu prea mare a acestuia, îi dă porecla de *Kraki* („mlădiță firavă") : cînd *Hrolf Kraki* e ucis prin trădare de către cumnatul său *Hjörward, Wögg* îl răzbună precum se juruise.

Wölsung sau ***Wälsung :*** feciorul lui *Rerir* și părintele lui *Sigmund* și al frumoasei *Signy,* este întemeietorul stirpei și dinastiei *Wölsungilor,* împreună cu walkiria *Liod,* pe care o ia de soție.

Wölsungen sau ***Wälsungen :*** stirpe și dinastie intemeiată de *Wölsung,* nepotul lui *Sigi* și fiul lui *Rerir ;* din ea fac parte *Sigmund,* feciorul lui *Wölsung,* și *Sigurd,* fiul acestuia.

Wölsungii: v. Wölsungen.

Wölund sau **Wieland**: faur vestit, frate cu *Egil* și *Slagfidhr*; este prins și ologit de regele *Nidud*, care îl pune să lucreze odoare pentru el; **Wölund** se răzbună omorîndu-i feciorii și necinstindu-i fiica, apoi zboară de acolo cu aripi făurite de el însuși.

Wulf: luptător gaut, fiul lui **Wonred** și frate cu *Eofor*; luptă împotriva regelui **Ongentheow** al suedezilor, e rănit de acesta și scăpat de fratele său *Eofor*.

Wülpensand („Nisipul lupoaicei"): țărm pustiu unde s-a dat lupta între răpitorul **Gudrunei** și **hegelingii**, care îi urmăreau; aici cade regele **Hetel** răpus de regele *Ludwig* din Normandia.

Wyrd: stăpîna destinului (în *Beowulf*), (v. și *Urd*).

Yggdrasil sau **„Frasinul lumii"**: arbore uriaș, cu rădăcinile înfipte în adîncul pămîntului, cu crengile întinse peste pămînt și cu vîrful dincolo de norii cei albi din înalturi, legînd astfel tărîmul subpămîntean *(Niflheim)*, de tărîmul oamenilor *(Midgard)* și de cel al zeilor **aseni** *(Asgard)*.

Ymir, **Brimir** sau **Blain** („Întunecatul", sau „Androginul", sau „Cel ce foșnește"): primul uriaș născut din picăturile otrăvite ce au luat naștere cînd scîntei din **Muspelheim** au căzut pe gheața **Elivagar** din **Ginnungagap**; odată născut, a căzut în somn adînc și la subsori i-au crescut două făpturi nespus de mari, una bărbătească și alta femeiască; iar din frecatul coapselor a luat ființă uriașul **Thrudgelmir**, adică „Cel ce răcnește puternic", care avea șase capete și a fost strămoșul tuturor uriașilor gerului și ai chiciurii, cărora li se spunea **Hrimthursen** sau **Jötunen**.

Ynglingi: stirpe descendentă din zeul **Yngwi-Frey** (cel de la care se trage și numele runei **ing**), care a fost mai întîi la danezii răsăriteni, apoi a plecat „peste talazuri" și s-a stabilit în Suedia la Uppsala; comoara **Ynglingilor** se afla în posesia regilor Suediei și conținea multe odoare, printre care coiful *Kampfeber* („Mistrețul luptător"), platoșa **Finsserbe**, („Moștenirea lui **Finn**"), prin care nu răzbătea nici o armă, și poboaba (probabil brățara) **Schwedenkeiler** („Mistrețul suedez").

Yrsa: fiica reginei *Olöf*, zămislită cu regele **Helgi** care o părăsise din răzbunare pe mamă; aceasta se răzbună, la rîndul ei, uneltind ca **Helgi** să se îndrăgostească de fiica lui, **Yrsa**, și s-o ia de soție, după care le dezvăluie adevărul, distrugîndu-le viețile; fiul ei este **Hrolf Kraki**.

Ziu: v. Tyr.

SUMAR

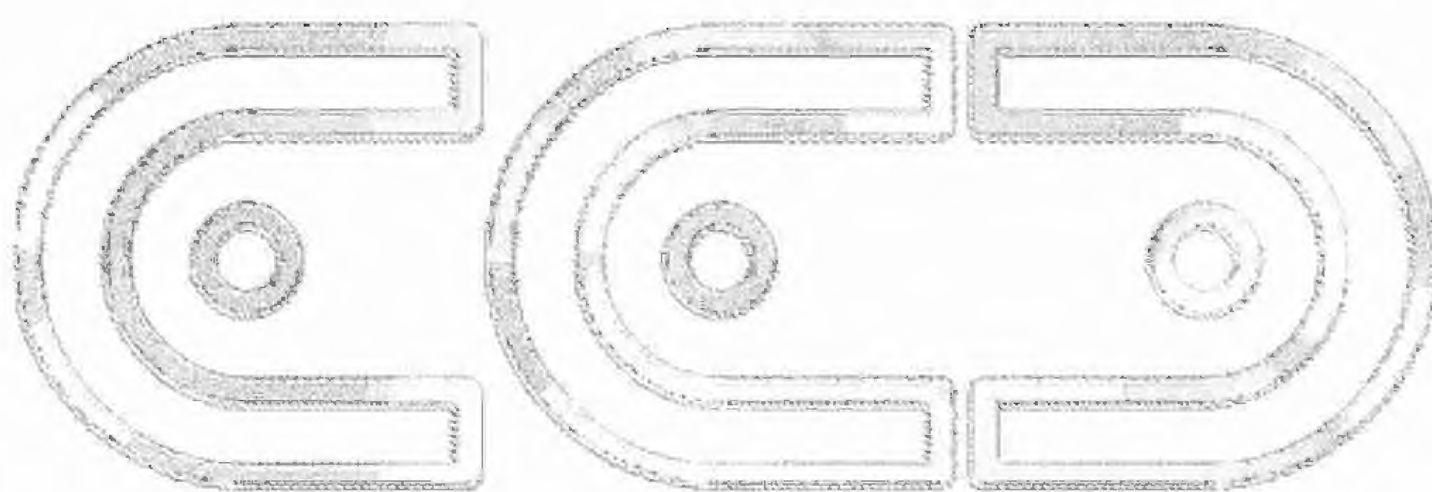
Lector : MARIA SIMIONESCU
Tehnoredactor : AURELIA ANTON

Bun de tipar 25.VII.1977. Tiraj 48 090 ex. broşate.
Coli ed. 13,415. Coli tipar 8,75.

Comanda nr. 70 200
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii",
Bucureşti — Piaţa Scînteii nr. 1,
Republica Socialistă România

Scanare și prelucrare digitală

de

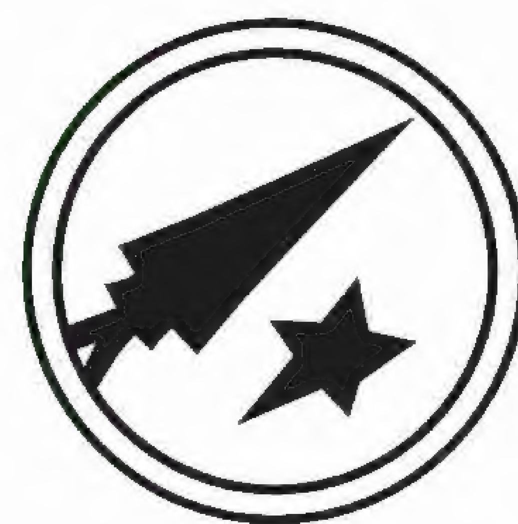
Anonim

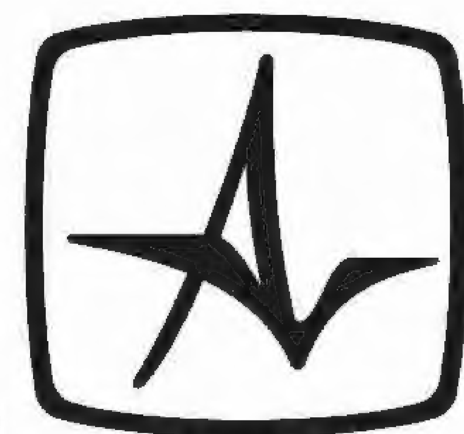

și

CAT Graur

Antwerpen

2024

